

შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება

„საქართველოს სალიზინგო კომპანია“

(საიდენტიფიკაციო კოდი 204972155)

ობლიგაციების საბოლოო შეთავაზების პირობების დოკუმენტი

შეთავაზების პირობების დოკუმენტი წარმოადგენს ობლიგაციების ემისიის პროსპექტის პირობების დოკუმენტს. აღნიშნული დოკუმენტით განისაზღვრება 3,000,000 (სამი მილიონი) ევროს ჯამური ნომინალური ღირებულების 24 თვის ვადის ფიქსირებული საპროცენტო სარგებლის მქონე კუპონური ობლიგაციების შეთავაზების პირობები, ნომინალური ღირებულებით 1,000 ევრო.

ფასიანი ქაღალდის დასახელება	შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ ობლიგაციები
ემიტენტის დასახელება, სამართლებრივი ფორმა, საიდენტიფიკაციო ნომერი და საკონტაქტო ინფორმაცია	შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ საიდენტიფიკაციო კოდით 204972155, მის: მისამართი: საქართველო, თბილისი, მთაწმინდის რაიონი, პეტრე მელიქიშვილის გამზირი N8ა / ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა N1 ტელ: 995 532 444444; ვებ გვერდი: www.leasing.ge
განთავსების აგენტის/შეთავაზების განმახორციელებელი პირის დასახელება და საკონტაქტო ინფორმაცია	სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0105, პუშკინის 3, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge ; ვებ-გვერდი: www.gt.ge
პროსპექტისა და შეთავაზების პირობების დამტკიცებაზე პასუხისმგებელი ორგანოს დასახელება და საკონტაქტო ინფორმაცია	საქართველოს ეროვნული ბანკი, სანაპიროს 2, თბილისი, 0114 ტელ: +995 322 406 406; ელ-ფოსტა: info@nbg.gov.ge ; ვებ-გვერდი: www.nbg.gov.ge
პროსპექტის დამტკიცების თარიღი	2021 წლის 29 ივნისი
შეთავაზების პირობების დოკუმენტის დამტკიცების თარიღი	2021 წლის 9 ივლისი
ემისიის სახელმწიფო რეგისტრაციის ნომერი	GE2700604020-1-07
ემისიის საერთაშორისო რეგისტრაციის ნომერი ISIN	GE2700604020

შეთავაზების დოკუმენტი წარმოადგენს საბოლოო პროსპექტის განუყოფელ ნაწილს.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ ემისიის პროსპექტის დამტკიცება შეეხება პროსპექტის ფორმას და იგი არ შეიძლება განხილულ იქნეს, როგორც დასკვნა მისი შინაარსის სისწორის ან მასში აღწერილი ინვესტიციების ღირებულებების შესახებ.

დამტკიცებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ

ხელმოწერილია შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ სახელით:

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ელდარ ახვლედიანი

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ხელმოწერა:

თარიღი:

06.07.2021

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ზურაბ ქოქოსაძე

თანამდებობა: სამეთვალყურეო სამსახურის თავმჯდომარე

ხელმოწერა:

თარიღი:

06.07.2021

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: გიორგი ჯღარკავა

თანამდებობა: გენერალური დირექტორის მოადგილე

ხელმოწერა:

თარიღი:

06.07.2021

ხელმოწერილია სს „გალტ ენდ თაგარტის“ სახელით:

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ირაკლი კირტავა

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ხელმოწერა:

თარიღი:

06.07.2021

ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული ინფორმაცია:

ფასიანი ქაღალდის ძირითადი მახასიათებლები:

ობლიგაციის საპროცენტო სარგებელი (კუპონი)	ობლიგაციაზე საპროცენტო განაკვეთი განისაზღვრება მისი ნომინალური ღირებულებიდან, და შეადგენს წლიურად 4.75%-ს.
ობლიგაციების ამორტიზაციის პირობები	ობლიგაციების ძირითადი თანხის გადახდა სრულად მოხდება ობლიგაციების დაფარვის თარიღში.
სარგებლის (პროცენტის) დარიცხვა და გადახდა	ობლიგაციებს პროცენტის სახით დაერიცხება საპროცენტო სარგებელი ზემოთ მითითებული განაკვეთით ობლიგაციების გამოშვების თარიღიდან ობლიგაციების განადგურების (დაფარვის) თარიღამდე. პროცენტის დარიცხვა მოხდება წელიწადში 365 დღის საფუძველზე. ობლიგაციებზე დარიცხული პროცენტი გადაიხდება 6 თვეში ერთხელ 12 იანვარს და 12 ივლისს. დარიცხული პროცენტის პირველი გადახდა მოხდება 2022 წლის 12 იანვარს.
ობლიგაციების ვალუტა	ობლიგაციები დენომინირებულია ევროში
ობლიგაციებთან დაკავშირებული უფლებებისა და მასთან დაკავშირებული შეზღუდვები	ობლიგაციებთან დაკავშირებული რამე განსაკუთრებული უფლებები და შეზღუდვები პროსპექტით არ არის გათვალისწინებული
ფასიანი ქაღალდების თავისუფალი მიმოქცევის ნებისმიერი შეზღუდვა	ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევა შეზღუდული არ არის
გამოსყიდვის ოფცია	ემიტენტს გააჩნია ობლიგაციების სრულად ან ნაწილობრივ გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“ (განმარტება იხილეთ პროსპექტის ქვეთავში „შეთავაზების პირობები, მოსალოდნელი გრაფიკი და შეთავაზებაში მონაწილეობისთვის საჭირო პროცედურები“)
ობლიგაციების რეიტინგი	ობლიგაციებს რეიტინგი მინიჭებული არ აქვთ.
ობლიგაციების დაფარვის თარიღი	ობლიგაციების დაფარვა, ანუ მისი ძირითადი თანხისა და დარიცხული და გადაუხდელი სარგებლის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გადახდა მოხდება 2023 წლის 12 ივლისს.
რეგისტრატორი	სს „საქართველოს ფასიანი ქაღალდების გაერთიანებული რეგისტრატორი“; (ს/ნ 205156374). თბილისი, 0162, მოსაშვილის ქ. #11; ტელ.: (995 32) 2251 – 560; ელ-ფოსტა: info@usr.ge
სავაჭროდ დაშვება	ემიტენტს გამოწერილი აქვს ობლიგაციების განთავსების შემდგომ განაცხადით მიმართოს „საქართველოს საფონდო ბირჟას“ ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე. მენეჯმენტის შეფასებით, ბირჟის ლისტინგში დაშვებისთვის კომპანია აკმაყოფილებს ყველა პირობას (საკუთარი კაპიტალის მოცულობა, ზარალის გარეშე მუშაობა, გამოშვებული ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა და ა.შ). საფონდო ბირჟის წესებთან შესაბამისობის ნაწილს შეაფასებს საფონდო ბირჟა. ლისტინგის პირობები შეგიძლიათ იხილოთ ბმულზე: https://gse.ge/upload/_28.05.2020_6f4d6e87.pdf
ობლიგაციების კლასი და სტატუსი	ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ და არასუბორდინირებულ ვალდებულებას. ყველა ობლიგაციას აქვს თანაბარი, იდენტური სამართლებრივი სტატუსი, ერთმანეთთან რაიმე უპირატესობის გარეშე. შესაბამისი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გამოწვევების გარდა, ობლიგაციებს ექნებათ კომპანიის ყველა სხვა არაუზრუნველყოფილი და არასუბორდინირებული კრედიტორის მოთხოვნის თანაბარი

	სტატუსი გადახდის უფლებასთან (პრიორიტეტულობასთან) მიმართებაში
ფასიანი ქაღალდების თავისუფალი მიმოქცევის ნებისმიერი შეზღუდვა	ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევა შეზღუდული არ არის.
დივიდენდების გაცემის პოლიტიკა	კომპანიას არ აქვს გაცხადებული დივიდენდების გაცემის პოლიტიკა.

შეთავაზების შესახებ ინფორმაცია:

შეთავაზება	3,000,000 ევროს ჯამური ნომინალური ღირებულების სასესხო ფასიანი ქაღალდები (ობლიგაციები), დაფარვის ვადით 2023 წლის 12 ივლისი.
ობლიგაციების განთავსების მინიმალური მოცულობა	1 ობლიგაცია
ინსტრუმენტი	კუპონური ობლიგაცია (ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე სასესხო ფასიანი ქაღალდი)
ობლიგაციის ნომინალური ღირებულება	1,000 (ათასი) ევრო
ობლიგაციების რაოდენობა	3,000 (სამი ათასი) ცალი
მთლიანი ემისიის ნომინალური ღირებულება	3,000,000 (სამი მილიონი) ევრო
გამოშვების ფასი	ობლიგაციების ნომინალური ღირებულების 100%
ემისიის დამტკიცების შესახებ პარტნიორთა (აქციონერთა) კრების ოქმებისა და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებების მითითება;	შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის ოქმი, გაფორმებული 2021 წლის 17 ივნისს
ობლიგაციების გამოშვების თარიღი	ობლიგაციები გამოშვებული იქნება 2021 წლის 12 ივლისს
გადავადებული განთავსების თარიღი	ნებისმიერი თარიღი ობლიგაციების გამოშვების თარიღიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე, როდესაც ხდება ობლიგაციის განთავსება გადავადებული განთავსების ფასით
გადავადებული განთავსების ფასი	ობლიგაციების ნომინალური ღირებულებას დამატებული ობლიგაციების გამოშვების თარიღიდან ობლიგაციების გადავადებული განთავსების თარიღამდე დარიცხული სარგებელი
შეთავაზების დასრულების თარიღი	შეთავაზების დასრულების თარიღია 2022 წლის 12 იანვარი
ობლიგაციების დაფარვის თარიღი	ობლიგაციების დაფარვა, ანუ მისი ძირითადი თანხისა და დარიცხული და გადაუხდელი სარგებლის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გადახდა მოხდება 2023 წლის 12 ივლისს.
ობლიგაციების ვალუტა	ობლიგაციები დენომინირებულია ევროში
ფასიანი ქაღალდების რიგითობა კაპიტალის სტრუქტურაში გადახდისუუნარობის/გაკოტრების შემთხვევაში	გაკოტრების შემთხვევაში, ფასიანი ქაღალდების მფლობელები წარმოადგენენ არაუზრუნველყოფილ კრედიტორებს. „რეაბილიტაციის და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ კანონით გათვალისწინებული რიგითობა შემდეგია: ა) გაკოტრების რეჟიმის ხარჯები (რომელიც თავის მხრივ მოიცავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის V თავით გათვალისწინებული პროცესის ხარჯებს; გაკოტრების მმართველის ანაზღაურებას; და საქმის წარმოებასთან დაკავშირებული ხარჯს, მათ შორის, გაკოტრების საქმის წარმოების პროცესში წარმოშობილი შრომითი ურთიერთობიდან გამომდინარე ხარჯს, ქონების მართვის ხარჯს, აგრეთვე მმართველის გადაწყვეტილებით შესყიდული სხვადასხვა პროფესიული მომსახურების ხარჯს); ბ) სასამართლოს მიერ გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების დასაშვებად ცნობისა და გაკოტრების რეჟიმის გახსნის თაობაზე განჩინების გამოტანის შემდეგ მოვალის მიმართ წარმოშობილი დავალიანება, მათ შორის, გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყების შემდეგ წარმოშობილი საგადასახადო ვალდებულებები; გ) პრეფერენციული მოთხოვნები; დ) პრეფერენციული საგადასახადო მოთხოვნები; ე) არაუზრუნველყოფილი მოთხოვნები, მათ შორის, გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების დასაშვებად ცნობამდე წარმოშობილი გადასახადების თანხა, რომლებსაც „რეაბილიტაციის და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ კანონის 104(1) პუნქტის სხვა ქვეპუნქტები არ მოიცავს - ამ კატეგორიას მიეკუთვნება „ობლიგაციონერთა“ მოთხოვნები. დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ პროსპექტის ქვეთავში „ობლიგაციების უფლებებთან დაკავშირებული რისკები“.

ობლიგაციებთან დაკავშირებული უფლებებისა და მასთან დაკავშირებული შეზღუდვები	ობლიგაციებთან დაკავშირებული რამე განსაკუთრებული უფლებები და შეზღუდვები პროსპექტით არ არის გათვალისწინებული
ფასიანი ქაღალდების თავისუფალი მიმოქცევის ნებისმიერი შეზღუდვა	ფასიანი ქაღალდების მიმოქცევა შეზღუდული არ არის
სავაჭროდ დაშვება	ემიტენტს გამიზნული აქვს ობლიგაციების განთავსების შემდგომ მიმართოს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე
კალკულაციისა და გადახდის აგენტი	სს „გალტ ენდ თაგარტი“ (ს/ნ 211359206)
დეფოლტი	თუ ადგილი ექნება „დეფოლტის შემთხვევას“ ობლიგაციონერების წარმომადგენელს (და გარკვეულ შემთხვევებში ობლიგაციონერ(ებ)ს და/ან ნომინალურ მფლობელებს) შეუძლია ემიტენტისათვის შეტყობინების გაგზავნით მოითხოვონ ობლიგაციების ძირითადი თანხის 100%-ისა და დარიცხული პროცენტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დაუყოვნებლივ გადახდა სრული ოდენობით (იხილეთ პროსპექტის თავის „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“, ქვეპუნქტი - 11, „დეფოლტის შემთხვევები“)
ობლიგაციების გაყიდვიდან მიღებული სახსრების სავარაუდო გამოყენება	ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული წმინდა შემოსავალი ინვესტირდება კომპანიის სამუშაო კაპიტალში. გამოშვებული ობლიგაციების სრულად განთავსების შემთხვევაში, ობლიგაციებიდან მოზიდული წმინდა სახსრები არ იქნება 2,940,000 ევროზე ნაკლები.
რეალიზაციის და გასხვისების შეზღუდვები	ობლიგაციების შეთავაზება მოხდება მხოლოდ საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული წესით
მარეგულირებელი კანონმდებლობა	საქართველოს კანონმდებლობა
იურისდიქცია	ობლიგაციებთან დაკავშირებული დავები უნდა მოგვარდეს საქართველოს სასამართლოებისათვის მიმართვის ან არბიტრაჟის გზით, პროსპექტით განსაზღვრული წესით
განთავსების აგენტი	სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0105, პუშკინის 3, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge . ვებ-გვერდი: www.gt.ge
განთავსების აგენტთან ხელშეკრულების ძირითადი პირობები	ხელშეკრულება სს „გალტ ენდ თაგარტს“ ავალდებულებს უზრუნველყოს ობლიგაციების ანდერაიტინგი მხოლოდ არაგარანტირებულ საფუძველზე. თითოეული განთავსების აგენტის მოვალეობაა მოამზადოს ობლიგაციების განთავსებისთვის საჭირო დოკუმენტაცია (მათ შორის ობლიგაციების პროსპექტი), შეასრულოს განთავსების აგენტის ფუნქცია და კომპანიას გაუწიოს ობლიგაციების გამოშვებასთან, რეალიზაციასთან და ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული კონსულტაციები.
განთავსების საკომისიო	განთავსების საკომისიო არ ადგენება განთავსებული ობლიგაციების 2%-ს. საკომისიოს სრულად ფარავს ემიტენტი და ინვესტორებზე არ იქნება დაკისრებული არანაირი ხარჯი

ინვესტორზე დაკისრებული შესაძლო დანახარჯები

ობლიგაციების განთავსებასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურება ხდება ემიტენტის მიერ სრულად და შეთავაზების ფარგლებში ინვესტორს არ დაეკისრება რაიმე სახის დამატებითი დანახარჯი. ობლიგაციების განთავსებით მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები ინვესტირდება კომპანიის საბრუნავ კაპიტალში. ობლიგაციების სრულად განთავსების შემთხვევაში, ობლიგაციებიდან მოზიდული წმინდა სახსრები არ იქნება 2,940,000 ევროზე ნაკლები.

შეთავაზებასთან დაკავშირებული ინტერესთა კონფლიქტები

ემიტენტი, განთავსების აგენტი, კალკულაციისა და გადახდის აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან, კერძოდ განთავსების, გაანგარიშებისა და ძირითადი თანხის გადამხდელ აგენტს და რეგისტრატორს ჰყავთ საერთო მშობელი კომპანია, თავის მხრივ რომლის მშობელი კომპანიაც ემიტენტის მშობელი კომპანიაა. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო / დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

საქართველოს ეროვნული ბანკის ფასიანი ქაღალდების
ბაზრის დეპარტამენტის უფროსს,
ქალბატონ სალომე სხირტლაძეს

სს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ (ს/კ 204972155) 12 მილიონი აშშ დოლარისა და 3 მილიონი ევროს მოცულობის ობლიგაციების ემისიის პროსპექტში, რომელიც დამტკიცებული იქნა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ 2021 წლის 29 ივნისს (ISIN კოდები: GE2700604020 და GE2700604038), აღმოჩენილია ტექნიკური ხარვეზი და საჭიროა მისი დაკორექტირება, კერძოდ:

ობლიგაციების პროსპექტის მე-2 გვერდზე, ხელმოწერებთან მითითებული თარიღი დამტკიცებულ პროსპექტში არის შემდეგი:

„28.06.2020“

აღნიშნული თარიღი უნდა დაკორექტირდეს შემდეგნაირად:

„28.06.2021“

ამას გარდა, ობლიგაციების გამოშვების პირობების მე-7 მუხლის („საპროცენტო სარგებელი“) პირველ აბზაცში მითითებულია პროცენტის გადახდის თარიღები (ეს ინფორმაცია განისაზღვრება შეთავაზების პირობების დოკუმენტით), იმის მანიშნებელი კი, რომ აღნიშნული ინფორმაცია მოძიებულ უნდა იქნას შეთავაზების პირობების დოკუმენტში მითითებულია აბზაცის ბოლოს და არა კონკრეტულ თარიღებთან.

დამტკიცებულ პროსპექტში არსებული ჩანაწერი არის შემდეგი:

„თუ არ იქნა ვადამდე გამოსყიდული/გაუქმებული წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული პირობების შესაბამისად, თითოეულ ობლიგაციას ერიცხება 6 თვეში ერთხელ (პერიოდის ბოლოს) გადასახდელი საპროცენტო სარგებელი, რომელიც გადახდილ უნდა იქნეს ყოველი წლის 31 აგვისტოსა და 28 თებერვალს. პროცენტის პირველი გადახდა უნდა მოხდეს 2022 წლის 28 თებერვალს, ამ (მე-7) პირობაში გათვალისწინებული თითოეული პროცენტის გადახდის თარიღი შემდგომში მოიხსენიება, როგორც „პროცენტის გადახდის თარიღი.“ [●]“

ტექნიკური ხარვეზის აღმოსაფხვრელად, არსებული ჩანაწერი უნდა დაკორექტირდეს შემდეგნაირად:

„თუ არ იქნა ვადამდე გამოსყიდული/გაუქმებული წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული პირობების შესაბამისად, თითოეულ ობლიგაციას ერიცხება 6 თვეში ერთხელ (პერიოდის ბოლოს) გადასახდელი საპროცენტო სარგებელი, რომელიც გადახდილ უნდა იქნეს ყოველი წლის [●] ივლისსა და [●] იანვარს. პროცენტის პირველი გადახდა უნდა მოხდეს 2022 წლის [●] იანვარს, ამ (მე-7) პირობაში გათვალისწინებული თითოეული პროცენტის გადახდის თარიღი შემდგომში მოიხსენიება, როგორც „პროცენტის გადახდის თარიღი.““

აღნიშნული ხარვეზები მხოლოდ ტექნიკური ხასიათისაა, ამიტომ ცვლილებების ზეგავლენა ინვესტორთა და პოტენციურ ინვესტორთა გადაწყვეტილებაზე მოსალოდნელი არ არის.

ხელმოწერილია შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ სახელით:

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ელიდარ ახვლედიანი

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ხელმოწერა:

თარიღი: 13.07.2021

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ზურაბ ქიქოსაძე

თანამდებობა: სამეთვლეყრო საბჭოს თავმჯდომარე

ხელმოწერა:

თარიღი: 13.07.2021

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: გიორგი ჯღარკაძე

თანამდებობა: გენერალური დირექტორის მოადგილე

ხელმოწერა:

თარიღი: 13.07.2021

ხელმოწერილია სს „გაღტ ენდ თაგარტის“ სახელით:

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ირაკლი კირტაძე

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ხელმოწერა:

თარიღი: 13.07.2021

**შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება „საქართველოს
სალიზინგო კომპანია“**

(საიდენტიფიკაციო კოდი 204972155)

ობლიგაციების ემისიის პროსპექტი

12,000,000 (თორმეტ მილიონ) დოლარამდე და 3,000,000 (სამ მილიონ) ევრომდე ჯამური ნომინალური ღირებულების ფიქსირებული საპროცენტო სარგებლის მქონე კუპონური ობლიგაციები (შესაბამისად 12,000 ცალამდე და 3,000 ცალამდე). განაღდება (დაფარვის) ვადა: გამოშვებიდან 24 თვის შემდეგ. ემიტენტს გააჩნია ობლიგაციების სრულად ან ნაწილობრივ გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“. (დეტალებისთვის გთხოვთ, იხილოთ „ობლიგაციების გამოშვების პირობების“ მე-8 ქვეთავი „ობლიგაციების განაღდება და გამოსყიდვა“). თითო ობლიგაციის ნომინალური ღირებულება გამოშვებისას: აშშ დოლარის ობლიგაციები - 1,000 დოლარი; ევროს ობლიგაციები - 1,000 ევრო. ფასი გამოშვებისას: ნომინალური ღირებულების 100% (ასი პროცენტი). პროცენტი ობლიგაციებზე გადაიხდება 6 თვეში ერთხელ, წლიური განაკვეთი განსაზღვრულია „ობლიგაციების საბოლოო შეთავაზების პირობების დოკუმენტით“.

ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ და არასუბორდინირებულ ვალდებულებას.

შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ (შემდგომში „კომპანია“) პასუხისმგებელია წინამდებარე პროსპექტში წარმოდგენილ ინფორმაციაზე. კომპანიის ხელთ არსებული ინფორმაციით (რომლის სიზუსტის დასადასტურებლადაც კომპანიამ მიმართა ყველა გონივრულად შესაძლო ძალისხმევას) წინამდებარე პროსპექტში მოყვანილი მონაცემები ეფუძნება ფაქტებს და არ არის გამოტოვებული იმგვარი ინფორმაცია, რასაც შეეძლო მნიშვნელოვანი გავლენა მოეხდინა ინფორმაციის უტყუარობაზე და სისრულეზე. ამასთან, წინამდებარე პროსპექტში შესულია კომპანიისთვის *ცნობილი ყველა არსებითი ფაქტი და ადგილი არ ჰქონია ისეთი ინფორმაციის გამოტოვებას, რაც გავლენას მოახდენდა პროსპექტის შინაარსზე.*

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ პროსპექტის დამტკიცება შეეხება პროსპექტის ფორმას და იგი არ შეიძლება განხილულ იქნეს როგორც დასკვნა მისი შინაარსის სისწორის ან აქ აღწერილი ინვესტიციების ღირებულების შესახებ.

დოკუმენტის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები

ელდარ ახვლედიანი - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორი

ზურაბ ქოქოსაძე - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

გიორგი ჯღარკავა - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე

ხელმოწერილია შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ სახელით:

სა:

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ელდარ ახვლედიანი

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ხელმოწერა:

თარიღი: 28.06.2020

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ზურაბ ქაქოსაძე

თანამდებობა: სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

ხელმოწერა:

თარიღი: 28.06.2020

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: გიორგი ჯღარკავა

თანამდებობა: გენერალური დირექტორის მოადგილე

ხელმოწერა:

თარიღი: 28.06.2020

ხელმოწერილია სს „გალტ ენდ თაგარტის“ სახელით:

ხელმოწერი:

სახელი, გვარი: ირაკლი კირტავა

თანამდებობა: გენერალური დირექტორი

ხელმოწერა:

თარიღი: 28.06.2020

მნიშვნელოვანი ინფორმაცია ინვესტორთათვის:

ამ დოკუმენტის კითხვის გაგრძელებამდე, პოტენციური ინვესტორი ჯერ უნდა გაეცნოს წინამდებარე დათქმას. დათქმა ეხება თანდართულ პროსპექტს (შემდგომში „პროსპექტი“) და შესაბამისად, პოტენციური ინვესტორი უპირველეს ყოვლისა გულდასმით უნდა გაეცნოს მას. პროსპექტის გაცნობით და მისი გამოყენებით (მათ შორის, ინვესტირების მიზნით) ინვესტორი თანხმობას აცხადებს, რომ დაექვემდებარება და შეასრულებს ქვემოთ მოცემულ პირობებს (დროდადრო მათში შეტანილი შესწორებებისა და ცვლილებების ჩათვლით). იმ შემთხვევაში, თუ ინვესტორს პროსპექტი მიეწოდა ელექტრონული გზავნილის ფორმით, იგი ეთანხმება, რომ ელექტრონული გზავნილი (მასზე დართული პროსპექტიურად) კონფიდენციალურია და მოწოდებულია მხოლოდ ადრესატისათვის. შესაბამისად, ინვესტორი ეთანხმება, რომ არც ერთ სხვა პირს არ გაუგზავნის ან მიაწოდის ელექტრონულ გზავნილს ან/და წინამდებარე პროსპექტის ელექტრონულ ვერსიას და არ გაასაჯაროებს მას.

პროსპექტის დამტკიცებაზე პასუხისმგებელი ორგანო:

საქართველოს ეროვნული ბანკი - მის. სანაპიროს ქუჩა 2, 0114, თბილისი, საქართველო. ტელ: 2 406 406. ელ-ფოსტა: info@nbg.gov.ge. ვებ-გვერდი: www.nbg.gov.ge

პასუხისმგებლობის შეზღუდვა:

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ პროსპექტის დამტკიცება შეეხება პროსპექტის ფორმას და იგი არ შეიძლება განხილულ იქნეს როგორც დასკვნა მისი შინაარსის სისწორის ან აქ აღწერილი ინვესტიციების ღირებულების შესახებ.

ამასთანავე, გარდა იმ შემთხვევებისა, რაც შესაძლოა ცალსახად იქნას გათვალისწინებული შესაბამისი კანონმდებლობით, არც ერთი პირი, გარდა ემიტენტისა, მათ შორის, არც განთავსების აგენტი, კალკულაციისა და გადახდის აგენტი, რეგისტრატორი, კომპანიის სხვა მრჩეველები ან მათთან დაკავშირებული რომელიმე პირი, ან მათი რომელიმე დირექტორი, მრჩეველი ან აგენტი არ არიან პასუხისმგებელნი წინამდებარე პროსპექტის შინაარსზე, მასში წარმოდგენილი ინფორმაციის უტყუარობაზე ან სისრულეზე, ან მათ მიერ ან მათი სახელით კომპანიასთან დაკავშირებით გაკეთებულ რომელიმე განცხადებაზე, ან წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების გამოშვებასა და შეთავაზებაზე. შესაბამისად, განთავსების აგენტი და კომპანიის მრჩეველები არ იღებენ არანაირ კანონისმიერ თუ სხვაგვარ პასუხისმგებლობას წინამდებარე პროსპექტთან ან მათ რაიმე სხვა განცხადებასთან დაკავშირებით.

მოცემული შეთავაზების მიზნებისთვის, განთავსების აგენტი მოქმედებს ექსკლუზიურად ემიტენტისთვის, ისინი არ წარმოადგენენ არცერთ სხვა პირს მოცემულ შეთავაზებასთან დაკავშირებით და არ მიიჩნევენ არცერთ სხვა პირს (მიუხედავად იმისა, ამგვარ პირს მიღებული აქვს თუ არა წინამდებარე პროსპექტი) თავიანთ კლიენტად მოცემულ შეთავაზებასთან დაკავშირებით. შესაბამისად, ისინი არ არიან ვალდებული გაუწიონ ვინმეს, გარდა კომპანიისა, მომსახურება ან მისცენ რჩევა შეთავაზებასთან ან წინამდებარე დოკუმენტში მითითებულ რაიმე ოპერაციასთან ან გარიგებასთან დაკავშირებით.

წინამდებარე პროსპექტი არ წარმოადგენს და ვერ იქნება გამოყენებული შეთავაზების მიზნით რომელიმე ისეთ იურისდიქციაში, სადაც ამგვარი ქმედება ნებადართული არ არის, ან რომელიმე ისეთი პირისადმი, რომლისთვისაც ამგვარი შეთავაზება უკანონოა. არც ერთ იურისდიქციაში (საქართველოს გარდა) არ ხორციელდება არანაირი ქმედება წინამდებარე პროსპექტში განსაზღვრული ობლიგაციების შეთავაზებისთვის ნებართვის მისაღებად, ან პროსპექტის (ან ობლიგაციებთან დაკავშირებული სხვა შეთავაზების მასალების) გასავერცელებლად.

ინვესტორის დადასტურება: პროსპექტი ინვესტორს მიეწოდება მისივე თხოვნის საფუძველზე, იმ პირობით, რომ იგი უდასტურებს შესაბამის განთავსების აგენტს სს „გალტ ენდ თაგარტს“; (ს/ნ 211359206), მის:

საქართველო, თბილისი 0105, პუშკინის N3, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge (შემდგომში „განთავსების აგენტი“) და შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ (შემდგომში „კომპანია“ ან „ემიტენტი“), რომ ინვესტორი (i) იმყოფება ამერიკის შეერთებული შტატების ფარგლებს გარეთ და არ არის ამერიკის მოქალაქე (აშშ-ს 1933 წლის ფასიანი ქაღალდების შესახებ აქტის „S“ რეგულაციით განსაზღვრული მნიშვნელობით) და (ii) იმყოფება გაერთიანებული სამეფოს და ევროპის ეკონომიკური სივრცის გარეთ, და (iii) არის პირი, რომლისთვისაც წინამდებარე პროსპექტი შეიძლება კანონიერად იქნეს მოწოდებული იმ იურისდიქციის კანონების შესაბამისად, სადაც იგი იმყოფება.

იმ შემთხვევაში, თუ წინამდებარე პროსპექტი ინვესტორს მიეწოდა ელექტრონული ფორმით, კომპანია, განთავსების აგენტი ან/და რომელიმე მათთან აფილირებული პირები არ იქნებიან რაიმე სახით ვალდებული ან პასუხისმგებელი ელექტრონული და ნაბეჭდი ფორმატით გავრცელებული პროსპექტის ვარიანტებს შორის არსებულ რაიმე სხვაობაზე ან/და კომპიუტერული პროგრამის ვირუსებისაგან ან სხვა დამაზიანებელი ელემენტებისაგან დაცვაზე, რაც შესაძლოა გამოწვეულ იქნას ელექტრონული ფორმატით დოკუმენტების მიწოდებით გამოწვეული ცვლილებით მათი გადაგზავნის პროცესში. პროსპექტზე წვდომის განხორციელებით, ინვესტორი თანხმობას აცხადებს მის ელექტრონული ფორმით მიღებაზე.

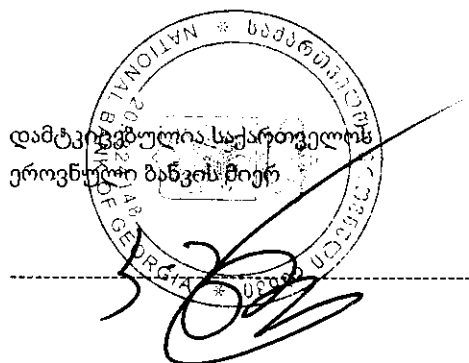
ყოველგვარი ეჭვის გამოსარიცხად, უპირატესობა ენიჭება კომპანიის მიერ გამოქვეყნებულ/გასაჯაროებულ პროსპექტს (რომელიც საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დამტკიცებულის იდენტურია).

პროსპექტის წარდგენიდან მის დამტკიცებამდე არსებითი (მატერიალური) ცვლილება არ მომხდარა, ხოლო თუკი რამე მსგავსი ცვლილება მოხდება დამტკიცებიდან შეთავაზებამდე, პროსპექტში შესაბამისად განახლება.

ნაბეჭდი სახით პროსპექტი ხელმისაწვდომია განთავსების აგენტისადმი მიმართვის საფუძველზე.

შეზღუდვა: თუ პირმა წინამდებარე დოკუმენტზე წვდომა მოიპოვა ზემოაღნიშნული დათქმებისა და შეზღუდვების მიუხედავად და გაუთვალისწინებლად, იგი არ არის უფლებამოსილი შეიძინოს წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული რომელიმე ფასიანი ქაღალდი.

დამტკიცებულია საქართველოს
ეროვნული ბანკის მიერ

სარჩევი

სარჩევი.....	5
პროსპექტის ზოგადი მიმოხილვა.....	7
შესავალი.....	7
ინფორმაცია ემიტენტის შესახებ.....	10
მოკლე ინფორმაცია საქართველოს სალიზინგო სექტორთან დაკავშირებით	12
ფასიანი ქაღალდების ძირითადი მახასიათებლები.....	22
მოკლე ინფორმაცია ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ	23
<i>მოკლე ინფორმაცია შესათავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ</i>	25
შეთავაზების პირობები	26
რისკის ფაქტორები.....	28
<i>ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკები</i>	30
<i>ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკები</i>	42
<i>შესათავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკები</i>	54
შეთავაზების მიზეზები და მოზიდული სახსრების გამოყენება.....	59
სარეგისტრაციო დოკუმენტი.....	60
დოკუმენტის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები.....	60
ძირითადი საქმიანობა.....	62
ძირითადი ბაზრები	71
ემიტენტის ბიზნეს საქმიანობის განვითარების მნიშვნელოვანი მოვლენების აღწერა.....	77
სამომავლო სტრატეგია და მიზნები.....	79
ემიტენტის კონკურენტული გარემოსა და ბაზარზე მისი პოზიციის აღწერა.....	83
მარეგულირებელი ჩარჩო.....	86
ფინანსური მდგომარეობა.....	92
საოპერაციო შედეგები	98
ინფორმაცია კაპიტალისა და სასესხო ვალდებულებების შესახებ	102
ემიტენტის დამატებითი სასესხო საჭიროების აღწერა	109
ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისის მიმოხილვა.....	110
მმართველი ორგანო და მენეჯმენტი.....	112
ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან	116
საბალანსო უწყისი	118
მოგება-ზარალის უწყისი	119
ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისი	120

დივიდენდების პოლიტიკა.....	121
სასამართლო პროცესები	122
ემიტენტის ფინანსურ ან კომერციულ მდგომარეობაში მნიშვნელოვანი ცვლილებების აღწერა.....	124
კაპიტალი.....	125
დოკუმენტების ჩამონათვალი, რომლებიც ნახსენებია/მითითება არის გაკეთებული რეგისტრაციის დოკუმენტში	128
ფასიანი ქაღალდების მიმოხილვა.....	128
განაცხადი საბრუნავი კაპიტალის შესახებ.....	128
შეთავაზების განხორციელებაში ჩართული ფიზიკური და იურიდიული პირების ინტერესის აღწერა	129
შეთავაზების პირობები, მოსალოდნელი გრაფიკი და შეთავაზებაში მონაწილეობისათვის საჭირო პროცედურები	130
ფასის დადგენა.....	152
განთავსება.....	153
ფასიანი ქაღალდების სავაჭროდ დაშვება ბირჟაზე	154
ობლიგაციების დაბეგვრა საქართველოში.....	155

პროსპექტის ზოგადი მიმოხილვა

შესავალი

ფასიანი ქაღალდის დასახელება	შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ ობლიგაციები
ემიტენტის დასახელება, სამართლებრივი ფორმა, საიდენტიფიკაციო ნომერი და საკონტაქტო ინფორმაცია	შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“ საიდენტიფიკაციო კოდით 204972155, მის: პეტრე მელიქიშვილის გამზირი N8ა/ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა N1, თბილისი, საქართველო. ტელეფონი: (032) 2 44 44 02. ელ-ფოსტა: info@leasing.ge. ვებ-გვერდი: www.leasing.ge
განთავსების აგენტის/შეთავაზების განმახორციელებელი პირის დასახელება და საკონტაქტო ინფორმაცია	სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0105, პუშკინის N3, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge
პროსპექტის დამტკიცებაზე პასუხისმგებელი ორგანოს დასახელება და საკონტაქტო ინფორმაცია	საქართველოს ეროვნული ბანკი, სანაპიროს 2, თბილისი, 0114 ტელ: +995 322 406 406; ელ-ფოსტა: info@nbg.gov.ge; ვებ-გვერდი: www.nbg.gov.ge
პროსპექტის დამტკიცების თარიღი	[•] 2021 წლის 29 ივნისი

მნიშვნელოვანი მითითებები:

ზოგადი მიმოხილვა წარმოადგენს პროსპექტის განუყოფელ ნაწილს;

ინვესტორის მიერ მიღებული ნებისმიერი გადაწყვეტილება ინვესტირების შესახებ მიღებულ უნდა იქნეს მთლიანი პროსპექტიდან და არა მხოლოდ ზოგადი მიმოხილვის ნაწილიდან გამომდინარე;

ემიტენტს შესაძლებელია დაეკისროს პასუხისმგებლობა, თუ ზოგადი მიმოხილვის ნაწილი შეცდომაში შემყვანია, ან არაზუსტია, ან არ არის ძირითადი პროსპექტის შესაბამისი ან თუ არ იძლევა ძირითად ინფორმაციას, რათა დაეხმაროს ინვესტორებს მიიღონ გადაწყვეტილება, იმის შესახებ დააბანდონ თუ არა სახსრები ამ შესათავაზებელ ფასიან ქაღალდებში;

ობლიგაციებში ინვესტირება საკმაოდ რისკიანია. ნებისმიერი ინვესტორი, რომელიც შეიძენს ობლიგაციებს, მზად უნდა იყოს მისი ინვესტიციის ეკონომიკური რისკიანობისათვის და გაითვალისწინოს, რომ მის მიერ შეძენილი ობლიგაციების ძირითადი თანხისა და დარიცხული პროცენტის დაბრუნება დამოკიდებული იქნება ემიტენტის გადახდისუნარიანობაზე. არც პროსპექტი და არც კომპანიის ან/და განთავსების აგენტის მიერ შეთავაზებასა და განთავსებასთან დაკავშირებით მოწოდებული რაიმე / ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია არ არის გამიზნული ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდებასთან დაკავშირებული რისკების შეფასებისათვის. ყველა ინვესტორმა თავად უნდა შეაფასოს შესაბამისი პოტენციური რისკები. გარდა ამისა, ინვესტორმა შესაძლოა დაკარგოს მთლიანი ინვესტირებული თანხა ან მისი ნაწილი.

წინასწარი პროსპექტი და მასში მოყვანილი ინფორმაცია, შესაძლოა დაექვემდებაროს შესაბამის შესწორებას და დამატებას ვითარების ცვლილებიდან გამომდინარე, რისი ასახვაც ხდება საბოლოო პროსპექტში (მაგ. საპროცენტო განაკვეთის დაზუსტება, ტექნიკური ხარვეზის გასწორება, ემისიის მოცულობის დაზუსტება, და ა.შ.). აღნიშნულის თაობაზე ემიტენტი მოახდენს ინვესტორთა ინფორმირებას კანონით დადგენილი წესით. აქ აღნიშნული ობლიგაციების გაყიდვა, ან ობლიგაციების ყიდვის საჯარო შეთავაზება არ შეიძლება გაკეთდეს მანამ, სანამ არ მოხდება პროსპექტის დამტკიცება საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ.

ამ პროსპექტით განსაზღვრული ობლიგაციების შეთავაზება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ და საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში. აღნიშნული არ წარმოადგენს შეთავაზებას

ობლიგაციების ნასყიდობაზე ნებისმიერ იმ იურისდიქციაში, სადაც ამგვარი შეთავაზება ჩაითვლება უკანონოდ.

არც კომპანია და არც განთავსების აგენტი არ აკეთებს არანაირ განცხადებას და არ იძლევა გარანტიას ობლიგაციების პოტენციური ან ფაქტიური მყიდველების მიმართ, ამ უკანასკნელთა მიერ ობლიგაციებში ინვესტირების კანონიერების შესახებ რომელიმე საინვესტიციო ან მსგავსი კანონმდებლობის მიხედვით, რომელსაც ექვემდებარება ან შესაძლოა დაექვემდებაროს ამგვარი მყიდველი.

არცერთი პირი არ არის უფლებამოსილი კომპანიის ან განთავსების აგენტის სახელით გასცეს რაიმე ისეთი ინფორმაცია, ან გააკეთოს რაიმე განცხადება, რაც არ არის გათვალისწინებული წინამდებარე პროსპექტში და ნებისმიერი ასეთი ინფორმაცია ან განცხადება არ შეიძლება მიჩნეულ იქნეს კომპანიის ან განთავსების აგენტის მიერ ნებადართულად. წინამდებარე პროსპექტის მიწოდება ან მასთან დაკავშირებული ობლიგაციების რეალიზაცია არცერთ შემთხვევაში არ უნდა იქნეს აღქმული იმგვარად, რომ წინამდებარე პროსპექტის დამტკიცების თარიღიდან კომპანიის საქმიანობაში ცვლილებები არ განხორციელბულა.

წინამდებარე პროსპექტი არ უნდა იქნას განხილული, როგორც იურიდიული, საინვესტიციო, საქმიანი ან საგადასახადო რჩევა. საინვესტიციო გადაწყვეტილების მიღებისას, ყველა ინვესტორმა კონსულტაციები საჭიროებისამებრ უნდა გაიაროს საკუთარ მრჩეველებთან და თავად განსაზღვროს, რამდენად კანონიერია მის მიერ ამ პროსპექტით განსაზღვრული ფასიანი ქაღალდების შეძენა შესაბამისი საინვესტიციო კანონების ან მსგავსი კანონმდებლობისა და მარეგულირებელი ნორმების ფარგლებში.

გაფრთხილება

ობლიგაციების ემისიის პროსპექტი მარტივი დოკუმენტი არ არის და შესაძლებელია რთული იყოს ინვესტორისთვის ამ პროსპექტით შეთავაზებული პროდუქტის სწორად აღქმა და შეფასება. ნებისმიერი საინვესტიციო გადაწყვეტილებების მიღებისას ინვესტორები უნდა დაეყრდნონ საკუთარ ანალიზს კომპანიასთან, ობლიგაციებთან, შემოთავაზებულ პირობებთან, სარგებელსა და რისკებთან მიმართებაში. აღნიშნულთან დაკავშირებით, იხილეთ თავი „რისკის ფაქტორები“. ყველა პოტენციურმა ინვესტორმა უნდა განსაზღვროს ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდების მიზანშეწონილობა საკუთარი გარემოებების გათვალისწინებით. პროსპექტით გათვალისწინებული ემისია საჯაროა, ამასთან ყველა პოტენციურ ინვესტორს უნდა:

- (i) გააჩნდეს საკმარისი ცოდნა და გამოცდილება ობლიგაციების, მათში კაპიტალდაბანდების სარგებლისა და რისკების, ასევე წინამდებარე პროსპექტში და ნებისმიერ შესაბამის შესწორებაში მოყვანილი ინფორმაციის ჯეროვანი შეფასებისთვის;
- (ii) გააჩნდეს შესაბამისი ანალიტიკურ ინსტრუმენტებზე წვდომა და ცოდნა, რათა შეაფასოს ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდების მიზანშეწონილობა და ამგვარი ინვესტიციის გავლენა მის მთლიან საინვესტიციო პორტფელზე მისი კონკრეტული ფინანსური გარემოების კონტექსტში;
- (iii) გააჩნდეს საკმარისი ფინანსური რესურსები და ლიკვიდური პოზიცია ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდების ყველა რისკის ასაღებად, მათ შორის, როდესაც ძირითადი ნაწილისა და პროცენტის ვალუტა (დოლარი) განსხვავდება იმ ვალუტისაგან, რომელშიც ინვესტიციებს იზიდავს ან ახორციელებს პოტენციური ინვესტორი;
- (iv) ობლიგაციების პირობების სრულყოფილი გაგება და ის უნდა იცნობდეს შესაბამისი ფინანსური ბაზრის მახასიათებლებს;
- (v) შესაძლებლობა შეაფასოს (თავად ან ფინანსური მრჩეველის დახმარებით) ეკონომიკური, საპროცენტო განაკვეთის და სხვა ფაქტორების შესაძლო განვითარების სცენარები, რამაც შეიძლება გავლენა იქონიოს მის ინვესტიციებზე და შესაბამისი რისკის აღების შესაძლებლობაზე.

აღნიშნული ჩანაწერი ატარებს მხოლოდ გამაფრთხილებელ შეზღუდვას და არ მოიაზრებს ემიტენტის პასუხისმგებლობის შეზღუდვას.

პროსპექტში გამოყენებული ძირითადი წყაროებია:

- საქართველოს სალიზინგო კომპანიის აუდიტის დასკვები - 2020 და 2019 წელი;
- საქართველოს სალიზინგო კომპანიის წესდება;
- საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური (www.geostat.ge)
- საქართველოს ეროვნული ბანკი (www.nbg.ge)
- Galt & Taggart Research (www.gt.ge)
- საქართველოს მთავრობის კორონავირუსის პრევენციის პორტალი (www.stopcov.ge)
- Our World In Data (www.ourworldindata.ge)

პასუხისმგებელი პირები აცხადებენ, რომ “როდესაც ხდება მესამე მხარის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის გამოყენება, მითითებულია წყარო და გაკეთებულია დათქმა, რომ ეს ინფორმაცია სწორადაა გადამუშავებული. ამ ინფორმაციიდან არ არის მათთვის ცნობილი გამოტოვებული მნიშვნელოვანი ფაქტები, რაც ინფორმაციას გახდიდა არაზუსტსა და შეცდომაში შემყვანს.”

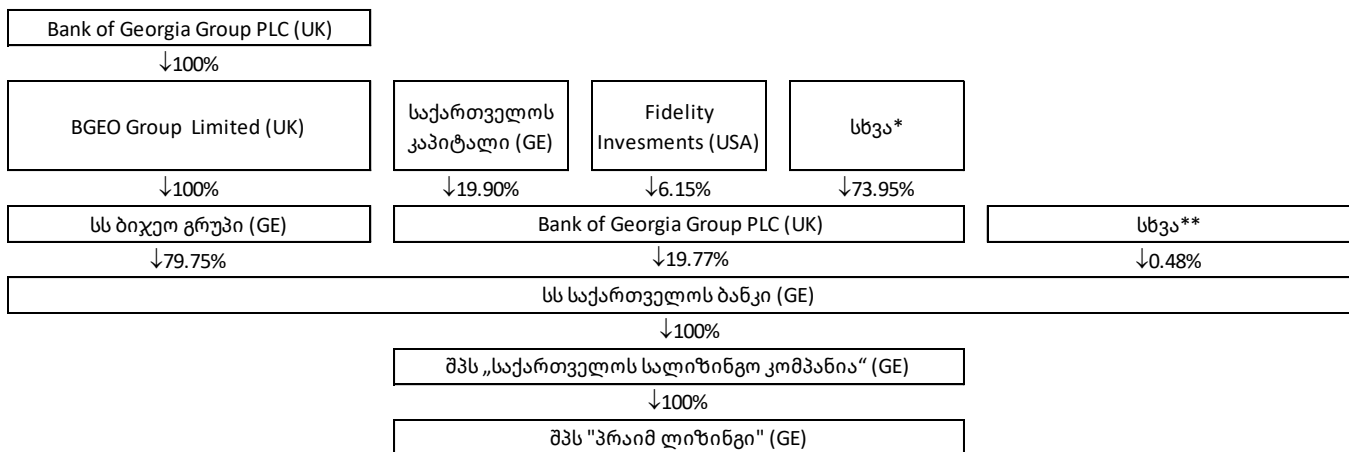
ინფორმაცია ემიტენტის შესახებ

კომპანია 2001 წელს დააარსა „თბილუნევერსალბანკმა“ და პირველი ქართული კომპანია იყო, რომელმაც ლიზინგის მომსახურების სახით მსურველებს დაფინანსების ალტერნატიული წყარო შესთავაზა სესხებისგან განსხვავებით. 2005 წელს ის საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია გახდა ორი ბანკის შერწყმის შედეგად. 2015 წლის აგვისტოში, რეორგანიზაციის შედეგად, სს „ბიჯი ფაინენშელი“ გამოეყო სს „საქართველოს ბანკს“ და შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ 100% -იანი წილის მფლობელი გახდა. 2017 წლის ივნისში კომპანიის 100% წილი სს „საქართველოს ბანკმა“ გადაიფორმა.

2015 წლის აპრილში კომპანიამ იყიდა შპს „პრაიმ ლიზინგის“ 100% იანი წილი, რომლის სალიზინგო პორტფელი დაახლოებით 2 მილიონ ლარს შეადგენდა. პორტფელის გადაწერა ეტაპობრივად ხდებოდა საქართველოს სალიზინგო კომპანიის ბალანსზე. დღეისთვის პრაიმ ლიზინგის პორტფელი განულებულია.

ამჟამად კომპანიას (2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით) 78 თანამშრომელი ჰყავს. აქედან 11 თანამშრომელი „ტურბოს“ ოფისებშია გადანაწილებული თბილისში, რუსთავეში, ბათუმსა და ქუთაისში. კომპანიის მთავარი მომხმარებლები მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები და საცალო მომხმარებლები არიან, მას ჰყავს, აგრეთვე, რამდენიმე მსხვილი მომხმარებელი. კომპანიის პროდუქცია დიფერენცირებულია და ერგება როგორც კორპორატიული, ისე საცალო პირების მოთხოვნილებებს.

ემიტენტის ჯგუფის სტრუქტურა 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით შემდეგნაირად გამოიყურება:

*Bank of Georgia Group PLC-ს სხვა აქციონერები წარმოადგენენ 5%-ზე ნაკლები მფლობელობის აქციონერებს.

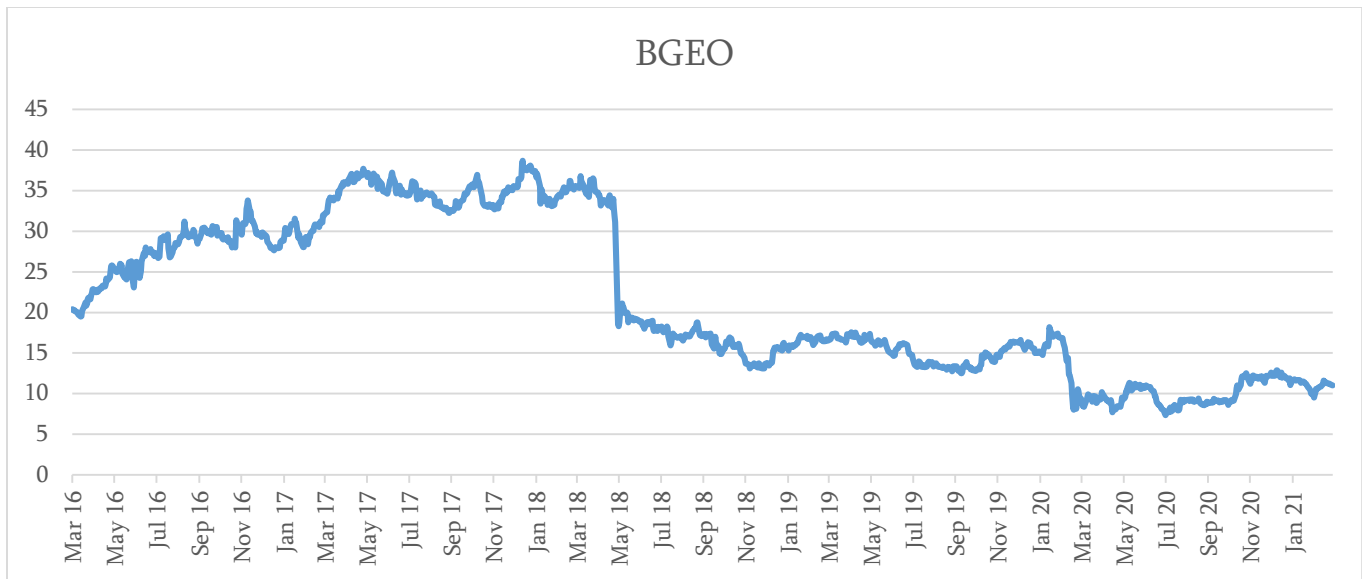
**სს საქართველოს ბანკის სხვა აქციები სრულად არის სავაჭროდ დაშვებული საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. აღნიშნული აქციონერების ხელშია 0.48% წილის მფლობელობა.

ემიტენტი არის შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანია“. მისამართი: საქართველო, თბილისი, მთაწმინდის რაიონი, პეტრე მელიქიშვილის გამზირი N8ა / ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა N1. რეგისტრაციის ქვეყანა: საქართველო. მარეგულირებელი კანონმდებლობა: საქართველოს კანონმდებლობა.

2018 წლის 29 მაისს გაერთიანებულ სამეფოში რეგისტრირებული „ბიჯეო ჯგუფი“ ორად გაიყო. გაყოფის შედეგად, ლონდონის საფონდო ბირჟაზე ორი საჯარო კომპანიის აქციები არის სავაჭროდ დაშვებული - „საქართველოს ბანკის ჯგუფისა“ და „საქართველოს კაპიტალის“.

„საქართველოს ბანკის ჯგუფი“ არის გაერთიანებულ სამეფოში რეგისტრირებული ჰოლდინგური კომპანია რომელიც აერთიანებს: საცალო ბანკინგისა და გადახდის სერვისებს; კორპორატიული საინვესტიციო

ბანკინგისა და “wealth management” ოპერაციებს. წამყვანი უნივერსალური ბანკი „სს საქართველოს ბანკი“ არის კომპანიის ძირითადი შვილობილი. ჯგუფი ასევე წარმოდგენილია ბელარუსში მისი საბანკო შვილობილი “BNB”-ს სახით. „საქართველოს ბანკის ჯგუფის“ უკანასკნელი 5 წლის აქციის ფასის (ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგში; 1 აქციის ფასი) დინამიკა წარმოდგენილია ქვემოთ:

„საქართველოს კაპიტალი“ არის ბიზნესების შესყიდვისა და განვითარების პლატფორმა საქართველოში. ჯგუფის მთავარი საქმიანობაა ბიზნესების შესყიდვა, მათი განვითარება და გარდაქმნა მსხვილ ბიზნესებად, რომელთაც ზრდის გაგრძელება შეუძლიათ დამოუკიდებლად ან ზედამხედველობით. ჯგუფის მთავარი სამიზნეა მცირე ან საწყის ეტაპზე მყოფი ბიზნესები, რომელთაც სწრაფი ზრდის პოტენციალი აქვთ, მაგრამ ჯგუფი ასევე განიხილავს მსხვილ ბიზნესებსაც, რომელთაც ბაზრის წილის ზრდის შესაძლებლობა აქვთ შესყიდვის შედეგად. ძირითადად, საქართველოს კაპიტალი თავისი ინვესტიციის ფულში გარდაქმნას 5-10 წლამდე პერიოდში ელის. ჯგუფის მფლობელობის ქვეშ წარმოდგენილი კომპანიები სხვადასხვა სექტორში მოღვაწეობენ: წყალმომარაგება; განახლებადი ენერგია; მშენებლობა; სასტუმროები; დაზღვევა; ალკოჰოლური სასმელების წარმოება; განათლება; ავტოსერვისი; მარკეტინგული სერვისები; ჯანდაცვა; საბანკო სერვისები (19.9% წილი „სს საქართველოს ბანკის ჯგუფში“). კომპანიის ისტორიული აქციის ფასის (1 აქციის ფასი; ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგში) დინამიკა წარმოდგენილია ქვემოთ:

კომპანია მომხმარებლებს სთავაზობს სხვადასხვა ტიპის ფინანსურ პროდუქტებს, რომლებიც მორგებულია სხვადასხვა სეგმენტზე. კომპანიას სპეციფიკური პროდუქტები აქვს მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესებისთვის, მცირე და მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირებისთვის. მაგალითად, 2015 წელს კომპანიამ შპს „კავკასუს ავტო იმპორტთან“ თანამშრომლობით შეიმუშავა საკმაოდ ხელსაყრელი პროდუქტი მეორადი ავტომობილების მომხმარებლებისათვის. 2017 წლის სექტემბრიდან, კომპანიამ დაიწყო კიდევ ერთი პროდუქტის, ტურბოს შეთავაზება დაბალშემოსავლიანი სეგმენტისთვის - შედარებით მაღალ პროცენტის დაფინანსების სახით.

მოკლე ინფორმაცია საქართველოს სალიზინგო სექტორთან დაკავშირებით

საქართველოს სალიზინგო სექტორის ისტორია 2001-2002 წლებიდან იწყება, როდესაც ქვეყანაში დაარსდა პირველი სალიზინგო კომპანია და შემუშავდა პირველი კანონი "სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობის შესახებ". საკანონმდებლო ბაზის დახვეწასთან ერთად, სალიზინგო სექტორი სტაბილურად იზრდებოდა, თუ არ ჩავთვლით 2008-09 წლების კრიზისისა და 2012 წლის ეკონომიკური შენელებით გამოწვეულ გაურკვევლობას, რაც სალიზინგო სექტორზე უარყოფითად აისახა. 2020 წლის მდგომარეობით, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელის მოცულობა 126.3 მლნ აშშ დოლარია, რაც თითქმის 3-ჯერ აღემატება 2007 წლის ჯამური პორტფელის მოცულობას (იგულისხმება ბაზარზე ორი ძირითადი მოთამაშის „თიბისი ლიზინგისა“ და „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ ჯამური პორტფელი, წყარო: კომპანიების მონაცემები). უნდა აღინიშნოს, რომ 2020 წელს Covid-19 პანდემიამ მსოფლიოსა და მათ შორის საქართველოს ეკონომიკას მნიშვნელოვანი დარტყმა მიაყენა. პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური აქტივობის შენელების პარალელურად, ბაზრის ორი ძირითადი მოთამაშის სალიზინგო პორტფელის ჯამური მოცულობა წლიურად 13%-ით შემცირდა და 414 მლნ ლარი შეადგინა. უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ 2020 წელს პანდემიასთან დაკავშირებულმა შეზღუდვებმა, ტურიზმის ფაქტობრივმა შეჩერებამ, ექსპორტისა და ფულადი გზავნილების შემცირებამ მნიშვნელოვანი ზეწოლა მოახდინა ეროვნულ ვალუტაზე, 2020 წლისას 31 დეკემბერს ლარის გაცვლითი კურსი დოლართან მიმართებით 3.28 იყო (2019 წლის 31 დეკემბერს 2.87). შედეგად, 2020 წელს სალიზინგო პორტფელის მოცულობა დოლარში წლიურად 24%-ით, 126.3 მლნ აშშ დოლარამდე შემცირდა. გარდა ამისა, 2020 წელი სალიზინგო სექტორისთვის ზარალით დასრულდა, რაც დიდწილად პანდემიით გამოწვეული შესაძლო საკრედიტო დანაკარგების გამო გაზრდილი რეზერვების ხარჯს უკავშირდება, 2020 წელს

„თიბისი ლიზინგისა“ და „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ ჯამურმა ზარალმა 7.1 მლნ ლარი შეადგინა (რიცხვები დაყრდნობილია აუდიტებულ, www.reportal.ge-ზე გამოქვეყნებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე).

მიუხედავად სექტორის მნიშვნელოვანი ზრდისა (2010-20 წლებში საშუალოდ 24.0%-იანი ზრდა), მშპ-სთან მიმართებით, სალიზინგო სექტორის ჯამური პორტფელის წილი კვლავ საკმაოდ დაბალია - 2020 წელს მხოლოდ 1.0% (2019 წელს 1.1%, 2018 წელს 0.9%, 2017 წელს კი 0.6%, წყარო: საქსტატი; კომპანიების მონაცემები). უნდა აღინიშნოს, რომ ჯამური სალიზინგო პორტფელის მშპ-სთან ფარდობით, საქართველო უსწრებს მეზობელ თურქეთსა (0.4%) და უკრაინას (0.5%), თუმცა, მნიშვნელოვნად ჩამორჩება აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მაჩვენებლებს. კერძოდ, 2019 წლის მონაცემებით, სალიზინგო პორტფელის წილი მშპ-ში ესტონეთში 4.2%-ია, ლიეტუვაში 3.8%, პოლონეთში 3.4%, ლატვიასა და სლოვაკეთში კი 2.8% და 3.0%. (წყარო: White Clarke Group – Global Leasing Report 2020; Galt & Taggart) სალიზინგო სექტორის მცირე ზომის გათვალისწინებით, საქართველოში არსებობს სექტორის ზრდის მნიშვნელოვანი პოტენციალი.

კომპანიის აქციონერები

კომპანიის 100%-იანი წილის მფლობელი არის სს „საქართველოს ბანკი“. სს საქართველოს ბანკი არის საჯარო კომპანია, რომლის აქციებიც სავაჭროდ არის დაშვებული საქართველოს საფონდო ბირჟაზე. კომპანიის მფლობელობის სტრუქტურა გამჟღავნებულია მმართველობის ანგარიშგებაში, მოცემულ ბმულზე: <https://www.gse.ge/securities/GEB/files>

ემიტენტის დირექტორები

კომპანიის გენერალური დირექტორია ელდარ ახვლედიანი. ის „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორის პოზიციას 2015 წლის 1-ლი აპრილიდან იკავებს. მას საბანკო სფეროში მუშაობის 16 წლიანი გამოცდილება აქვს, საიდანაც 11 წელზე მეტი მუშაობდა სს „საქართველოს ბანკში“ სხვადასხვა პოზიციაზე. ბოლო 8 წელი ის სს „საქართველოს ბანკის“ კორპორაციული საბანკო მომსახურების მიმართულებით უმსხვილეს ბიზნეს სექტორებს ხელმძღვანელობდა. მისი პროფესიული კარიერა მოიცავს წლებს, როდესაც საბანკო სექტორმა მნიშვნელოვანი ზრდა განიცადა, რამაც მას ფასეული გამოცდილება შესძინა ამ სფეროში. ელდარს უმაღლესი განათლება მიღებული აქვს ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, საბანკო და საფინანსო მიმართულებით.

კომპანიის გენერალური დირექტორის მოადგილეა გიორგი ჯღარკავა. ის „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ აღნიშნულ პოზიციას 2015 წლის 15 მაისიდან იკავებს. იგი საბანკო სექტორში 2006 წლიდან არის დასაქმებული, 2010 წლის შემდეგ კი სს „კორ სტანდარტ ბანკის“ საკრედიტო, საცალო და კორპორაციული საბანკო მომსახურების დეპარტამენტებს ხელმძღვანელობდა. მას აგრეთვე აქვს საკონსულტაციო მიმართულებით მუშაობისა და კრიზისული სიტუაციების მართვის წარმატებული გამოცდილება. გიორგი ჯღარკავამ 2012 წელს მიიღო თავისუფალი უნივერსიტეტისა და BP-ს პროექტების მენეჯმენტის კოლეჯის დიპლომი, 2014 წელს თავისუფალი უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხი ბიზნესის ადმინისტრირების მიმართულებით, ხოლო 2020 წლის ოქტომბერში მიიღო IE ბიზნეს სკოლის მაგისტრის ხარისხი.

კომპანიის ფინანსური დირექტორია ნესტან მიქელაძე. იგი კომპანიას 2019 წლის 1 ივლისიდან შეუერთდა. ნესტანს 10 წელზე მეტი გამოცდილება აქვს საფინანსო სექტორში. ის „საქართველოს ბანკში“ მუშაობდა 2009 წლიდან 2013 წლამდე კორპორატიული ბანკირის პოზიციაზე და სხვადასხვა მნიშვნელოვან სექტორს ფარავდა. 2013 წლიდან 2019 წლის ივნისამდე ნესტანი სს „გალტ ენდ თაგარტში“ მუშაობდა საინვესტიციო საბანკო მომსახურების დეპარტამენტში ასოცირებული საინვესტიციო ბანკირისა და უფროსი ასოცირებული

საინვესტიციო ბანკირის პოზიციაზე. მას ბაკალავრის ხარისხი „კავკასიის ბიზნესის სკოლაში“ აქვს მიღებული 2008 წელს, სადაც 2004 წლიდან სწავლობდა.

ემიტენტის დირექტორები და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ძირითადად პარალელურად სხვა აღმასრულებელ თანამდებობებს იკავებენ საქართველოს ბანკის ჯგუფის კომპანიებში.

აღსანიშნავია, რომ ბოლო 5 წლის განმავლობაში არცერთი მათგანი მათგანი არ არის შემჩნეული რაიმე ტიპის ფინანსურ დანაშაულში და არცერთი ის კომპანია, რომელშიც ეს პირები მუშაობდნენ ბოლო 5 წლის განმავლობაში არ დამდგარა გაკოტრების / ლიკვიდაციის ფაქტის წინაშე. დეტალური ინფორმაცია მენეჯმენტისა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების შესახებ მოცემულია ქვეთავში: „მმართველი ორგანო და მენეჯმენტი“.

ემიტენტის აუდიტორები და პროსპექტში ჩართული მესამე პირები ან ექსპერტები

ემიტენტის ფინანსური აუდიტორი: ემიტენტის ფინანსური აუდიტორია შპს „იუაი“. საიდენტიფიკაციო კოდი: 204441158. მისამართი: საქართველო, ქ. თბილისი, ძველი თბილისის რაიონი, კ. აფხაზის ქუჩა N44. ელ-ფოსტა: info@ge.ey.com

კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს 2019 წლიდან „ქუშმან ენდ ვეიქფილდი“ (შპს ვერიტას ბრაუნ კაუკაზუს) აფასებს. კომპანიის მისამართია : ვაჟა ფშაველას გამზ. 71, 0186, თბილისი საქართველო. ტელ: +995 32 2 47 48 49. ვებ-გვერდი: cushwake.ge

2020 წლიდან კომპანიის აქტივებს აფასებს „კოლიერს ინტერნეიშენალ საქართველო“ თავისი წარმომადგენლის ნიკოლოზ ქეცხიშვილის მეშვეობით. კომპანიის მისამართია: ალექსიძის N12, კორპუსი ბ, სართული 12, თბილისი, საქართველო. ტელ: +995 577 30 33 26. ვებ-საიტი: <https://www.colliers.com/ka-ge>

2019 წლამდე კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს “ქართული საშემფასებლო კომპანია“ აფასებდა მისი წარმომადგენლების გიორგი ლეჟავასა და ლაშა ლეჟავას მეშვეობით. კომპანიის მისამართია: მარშალ გელოვანის გამზ. 2, 0159, თბილისი, საქართველო. ტელ: +995 32 2 37 44 61. ვებ-საიტი: valuation.ge

შეთავაზების განხორციელებაში ჩართული ფიზიკური და იურიდიული პირები

განთავსების, კალკულაციისა და გადახდის აგენტი: სს „გალტ ენდ თაგარტი“; (ს/ნ 211359206), მის: საქართველო, თბილისი 0179, აღმაშენებლის გამზ. N79, ტელ: (995 32) 2444-132 (995 32) 24401-111; ელ-ფოსტა: st@gt.ge

კომპანიას ხელშეკრულება აქვს გაფორმებული განთავსების, კალკულაციისა და გადახდის აგენტ სს „გალტ ენდ თაგარტთან“. ხელშეკრულება სს „გალტ ენდ თაგარტს“ ავალდებულებს უზრუნველყოს ობლიგაციების ანდერაიტინგი მხოლოდ არაგარანტირებულ საფუძველზე. განთავსების აგენტის მოვალეობაა მოამზადოს ობლიგაციების განთავსებისთვის საჭირო დოკუმენტაცია (მათ შორის ობლიგაციების პროსპექტი), შეასრულოს განთავსების აგენტის ფუნქცია და კომპანიას გაუწიოს ობლიგაციების გამოშვებასთან, რეალიზაციასთან და ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული კონსულტაციები. გალტ ენდ თაგარტის, როგორც კალკულაციისა და გადახდის აგენტის მოვალეობაა კუპონისა და ძირითადი თანხის კალკულაცია და ანგარიშსწორება.

ემიტენტი, განთავსების აგენტი, კალკულაციისა და გადახდის აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან, კერძოდ განთავსების, კალკულაციისა და გადახდის აგენტს, რეგისტრატორსა და ემიტენტს ჰყავთ საერთო საბოლოო მშობელი კომპანია. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო /

დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები

მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია კომპანიის 2019 და 2020 წლების აუდირებული, 2021 წლის 3 თვის არააუდირებული და მოგება-ზარალის შემთხვევაში, 2020 წლის 3 თვის არააუდირებული შერჩეული ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები.

კონსოლიდირებული საბალანსო ანგარიშგება, ათასი ლარი	31-მარ-2021 არააუდირებული	31-დეკ-2020 აუდირებული	31-დეკ-2019 აუდირებული	31-დეკ-2018 აუდირებული
აქტივები				
ფული და ექვივალენტები	40,361	24,441	21,281	6,335
სალიზინგო მოთხოვნები	106,950	106,752	130,359	88,081
აქტივები ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის	31,995	37,926	21,468	11,115
ავანსად გადახდილი თანხები აქტივებისთვის	7,058	3,683	13,820	6,112
ძირითადი საშუალებები	1,580	1,342	1,251	750
სხვა აქტივები	1,717	2,270	1,369	4,305
სულ აქტივები	189,661	176,414	189,549	116,698
<i>მათ შორის მთლიანი გრძელვადიანი აქტივები</i>	<i>59,584</i>	<i>66,627</i>	<i>83,351</i>	<i>48,734</i>
ვალდებულებები				
სასესხო კრედიტორული დავალიანება	75,599	63,763	86,170	55,292
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	85,400	82,893	72,539	36,941
საიჯარო ვალდებულება	928	1,058	736	-
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	3,885	2,759	3,556	2,606
სხვა ვალდებულებები	3,232	5,426	2,051	1,215
სულ ვალდებულებები	169,043	155,899	165,052	96,053
<i>მათ შორის მთლიანი გრძელვადიანი ვალდებულებები</i>	<i>61,587</i>	<i>49,934</i>	<i>54,916</i>	<i>58,447</i>
კაპიტალი				
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,374	15,347	15,188	15,030
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	2,661	2,584	6,581	2,714
სხვა რეზერვი	(596)	(596)	(452)	(279)
მთლიანი კაპიტალი	20,618	20,515	24,497	20,645
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	189,661	176,414	189,549	116,698

მოგება-ზარალის ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21 არააუდირებული	3M20 არააუდირებული	2020 აუდირებული	2019 აუდირებული
საპროცენტო შემოსავალი				
შემოსავალი ფინანსური იჯარიდან	6,248	8,022	33,188	27,439
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები	298	33	1,122	283
საპროცენტო ხარჯი				
საპროცენტო ხარჯი გამოყენების უფლებით ფლობილ ვალდებულებებზე	(18)	(13)	(54)	(63)
სასესხო დავალიანება	(1,839)	(1,674)	(7,932)	(6,143)
გამოშვებული ობლიგაციები	(1,620)	(1,428)	(6,067)	(3,995)

წმინდა საპროცენტო შემოსავალი <i>წმინდა საპროცენტო მარჟა</i>	3,069 <i>46.9%</i>	4,940 <i>61.3%</i>	20,258 <i>59.0%</i>	17,520 <i>63.2%</i>
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე	390	(1,860)	(6,959)	(1,595)
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი სხვა აქტივებზე	-	-	31	(91)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდეგ <i>წმინდა საპროცენტო მარჟა ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების ხარჯის შემდეგ</i>	3,459 <i>52.8%</i>	3,080 <i>38.2%</i>	13,330 <i>38.9%</i>	15,834 <i>57.1%</i>
სხვა საოპერაციო შემოსავალი შემოსავალი ჯარიმებიდან	1,044	623	3,379	2,059
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	156	296	1,257	1,075
წმინდა შემოსავალი (ზარალი) ვალუტის კონვერტაციიდან	(1,038)	(3,368)	(4,265)	(532)
სულ საოპერაციო შემოსავალი	3,620	632	13,701	18,436
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	(2,585)	(3,378)	(11,816)	(11,054)
ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	(731)	(820)	(2,617)	(2,610)
ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის ფლობილი აქტივების ჩამოწერა	(210)	103	(3,257)	(883)
სულ საოპერაციო ხარჯები	(3,526)	(4,096)	(17,690)	(14,547)
მოგება დაზეგვრამდე <i>მოგების მარჟა დაზეგვრამდე</i>	95 <i>1.4%</i>	(3,463) <i>-43.0%</i>	(3,989) <i>-11.6%</i>	3,889 <i>14.0%</i>
მოგების გადასახადი	(1)	(1)	(8)	(22)
წმინდა მოგება <i>წმინდა მოგების მარჟა</i>	94 <i>1.4%</i>	(3,465) <i>-43.0%</i>	(3,997) <i>-11.6%</i>	3,867 <i>14.0%</i>

ძირითადი ფინანსური კოეფიციენტები

თანდართული ფინანსური ანგარიშგებების შესახებ აუდიტის დასკვნის ტიპი: აუდიტის ანგარიშში, კომპანიის დამოუკიდებელი ფინანსური აუდიტორი აცხადებს, რომ მათი დასკვნა არის **უპირობო**.

2020 წელს პანდემიამ და პანდემიის პრევენციის მიზნით დაწესებულმა შეზღუდვებმა მკვეთრად უარყოფითი გავლენა მოახდინა კომპანიაზე. გაუარესებულმა ეკონომიკურმა მდგომარეობის გამო კომპანიის ზოგიერთ კლიენტს გადახდისუნარიანობის პრობლემა შეექმნა, შესაბამისად კომპანიას მოუწია პორტფელის დიდი ნაწილის ჩამოწერა (დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „ფინანსური მდგომარეობა“). ამის გარდა, პანდემიის დასაწყისში კომპანიას ღია სავალუტო პოზიცია ჰქონდა და, შესაბამისად, ლარის გაუფასურებამ კომპანიისთვის დიდი სავალუტო ზარალი გამოიწვია (დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „საოპერაციო შედეგები“). პანდემიის პერიოდში კომპანიამ შეცვალა სტრატეგია, რათა უკეთ მოერგებოდა შეცვლილ საოპერაციო და ეკონომიკურ გარემოს (დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „სამომავლო სტრატეგია და მიზნები“). 2021 წლის 31 მარტიდან პროსპექტის წარდგენის თარიღამდე არ

მომხდარა სხვა ისეთი მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელიც შეიძლება მატერიალური იყოს ემიტენტის გადახდისუნარიანობის შესაფასებლად.

კომპანიის სხვადასხვა ფინანსური კოეფიციენტები პერიოდების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

	3M21 ¹	3M21 ²	2020	2019
ფინანსური ლევერიჯის კოეფიციენტები				
1. სესხებისა და კაპიტალის თანაფარდობის კოეფიციენტი	7.81	7.81	7.15	6.48
2. პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი	1.03	1.03 ³	0.72	1.38
3. მთლიანი ვალის კოეფიციენტი	0.85	0.85	0.83	0.84
4. სესხი მთლიან კაპიტალთან	0.89	0.89	0.88	0.87
მომგებიანობის კოეფიციენტები⁴				
5. უკუგების კოეფიციენტი აქტივებზე	-0.24%	-0.24%	-2.18%	2.5%
6. უკუგების კოეფიციენტი კაპიტალზე	-2.13%	-2.13%	-17.76%	17.1%
7. ჩადებული კაპიტალის ამონაგების კოეფიციენტი	8.02%	8.02%	5.74%	9.5%
8. საერთო მოგების მარჟა	52.84%	52.84%	38.85%	57.1%
9. საოპერაციო მოგების მარჟა	1.41%	1.41%	-11.50%	12.8%
10. წმინდა მოგების მარჟა	1.40%	1.40%	-11.52%	12.8%
ლიკვიდურობის კოეფიციენტები				
11. ლიკვიდური აქტივები/მთლიანი აქტივები	53.65%	53.65%	47.52%	45.03%
12. ლიკვიდური აქტივები/მოკლევადიანი ვალდებულებები	180.79%	94.69%	79.12%	77.50%
13. საბრუნავი კაპიტალის კოეფიციენტი ⁵	0.44	2.3	N/A	N/A
14. მიმდინარე აქტივების კოეფიციენტი	2.33	1.22	1.04	0.97
საოპერაციო კოეფიციენტები				
15. ძირითადი საშუალებების ბრუნვის კოეფიციენტი ⁶	12.6	12.6	15.6	17.5
სხვა კოეფიციენტები				
16. კაპიტალი/წმინდა სასესხო პორტფელთან	19.28%	19.28%	19.22%	18.79%
17. წმინდა გაუფასურების ხარჯი/შემოსავალთან	-5.95%	-5.95%	20.28%	5.75%
18. პორტფელის ჩამოწერა/პორტფელთან	37.94%	37.94%	33.68%	14.44%
19. ჩამოწერილი პორტფელის ამოღება	14.90%	14.90%	21.01%	30.74%
20. პორტფელის რესტრუქტურისაცა პორტფელთან	44.29%	44.29%	44.85%	8.80%
21. რესტრუქტურისებული პორტფელის ჩამოწერა/პერიოდის განმავლობაში რესტრუქტურისებულ პორტფელთან	65.24%	65.24%	23.10%	52.55%
22. ობლიგაციის კოეფიციენტი - ვალის კოეფიციენტი	0.85	0.85	0.83	0.84

1. სესხებისა და კაპიტალის თანაფარდობის კოეფიციენტი - კომპანიის სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები შეფარდებული კაპიტალთან

¹ 12 მილიონი აშშ დოლარისა და 3 მილიონი ევროს ნომინალური ღირებულების ობლიგაციების გამოშვების და ამ თანხით 10 მლნ დოლარის ღირებულების მიმდინარე ობლიგაციების რეფინანსირების, დანარჩენი თანხის კი - საბრუნავ კაპიტალში ინვესტირების შემდეგ. იმ შემთხვევაში, თუ ეს ოპერაცია არ მოახდენს გავლენას კოეფიციენტზე, აღებულია 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით არსებული კოეფიციენტი

² ზოგიერთი კოეფიციენტის დათვლისას ზოგიერთი ფინანსური მონაცემი შეიძლება იყოს გაწლიურებული LTM (ბოლო 12 თვის) მეთოდით. ასეთი ფაქტის შემთხვევაში ცვლილება ასახულია ფორმულის განმარტებაში

³ 2020 წელს პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტის შემცირება გამოწვეულია პანდემიითა და რეცესიით განპირობებული საოპერაციო მოგების შემცირებით

⁴ 2019 წლის შემდეგ მომგებიანობის კოეფიციენტების შემცირება განპირობებულია პანდემიითა და რეცესიით

⁵ საბრუნავი კაპიტალის სიმცირისა (2020) და უარყოფითობის (2019) გამო კოეფიციენტი არააღქმადია 2020 და 2019 წელს

⁶ კლება განპირობებულია ძირითადი საშუალებების ღირებულების ზრდით

2. **პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი** - საოპერაციო მოგებას დამატებული საპროცენტო ხარჯი შეფარდებული საპროცენტო ხარჯთან
3. **მთლიანი ვალის კოეფიციენტი** - მიღებული სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები შეფარდებული მთლიან აქტივებთან
4. **სესხი მთლიან კაპიტალთან** - მიღებული სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები შეფარდებული მიღებული სესხების, სავალო ფასიანი ქაღალდებისა და მთლიანი კაპიტალის ჯამთან
5. **უკუგების კოეფიციენტი აქტივებზე** - მოგება (2021-ის შემთხვევაში აღებულია ბოლო 12 თვის მონაცემი) შეფარდებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო აქტივებთან
6. **უკუგების კოეფიციენტი კაპიტალზე** - მოგება (2021-ის შემთხვევაში აღებულია ბოლო 12 თვის მონაცემი) შეფარდებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო კაპიტალთან
7. **ჩადებული კაპიტალის ამონაგების კოეფიციენტი** - მოგებას დაბეგვრამდე დამატებული საპროცენტო ხარჯი (2021-ის შემთხვევაში აღებულია ბოლო 12 თვის მონაცემი) შეფარდებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო კაპიტალს დამატებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო პროცენტთან ვალდებულებებთან
8. **საერთო მოგების მარჟა** - წმინდა საპროცენტო შემოსავალი სესხის გაუფასურების შემდეგ შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალთან
9. **საოპერაციო მოგების მარჟა** - მოგება დაბეგვრამდე შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალს დამატებული სხვა შემოსავალთან
10. **წმინდა მოგების მარჟა** - წმინდა მოგება შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალს დამატებული სხვა შემოსავალთან
11. **ლიკვიდური აქტივები/მთლიანი აქტივები** - ფული და ფულის ეკვივალენტებს პლუს მოკლევადიანი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შეფარდებული მთლიან აქტივებთან
12. **ლიკვიდური აქტივები/მოკლევადიანი ვალდებულებები** - ფული და ფულის ეკვივალენტებს პლუს მოკლევადიანი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შეფარდებული მოკლევადიან ვალდებულებებთან
13. **საბრუნავი კაპიტალის კოეფიციენტი** - საპროცენტო შემოსავალი (2021-ის შემთხვევაში აღებულია ბოლო 12 თვის მონაცემი) შეფარდებული ბოლო ორი პერიოდის საშუალო მოკლევადიან აქტივებს მინუს ბოლო ორი პერიოდის საშუალო მოკლევადიან ვალდებულებებთან
14. **მიმდინარე აქტივების კოეფიციენტი** - მოკლევადიანი აქტივები შეფარდებული მოკლევადიან ვალდებულებებთან
15. **ძირითადი საშუალებების ბრუნვის კოეფიციენტი** - წმინდა საპროცენტო შემოსავალი (2021-ის შემთხვევაში აღებულია ბოლო 12 თვის მონაცემი) შეფარდებული ბოლო ორი პერიოდის საშუალო ძირითად საშუალებებთან
16. **კაპიტალი წმინდა სასესხო პორტფელთან** - ჯამური კაპიტალი შეფარდებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ წმინდა მოთხოვნებთან (ნეტ პორტფელი)
17. **წმინდა გაუფასურების ხარჯი/შემოსავალთან** - გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე შეფარდებული საპროცენტო შემოსავალთან
18. **პორტფელის ჩამოწერა/პორტფელთან** - ფინანსური ლიზინგის დებიტორული დავალიანების ჩამოწერა შეფარდებული წლის განმავლობაში ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებულ საშუალო წმინდა მოთხოვნებთან (ნეტ პორტფელი)
19. **ჩამოწერილი პორტფელის ამოღება** - გაყიდული/რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები შეფარდებული ჩამოწერილ პორტფელთან
20. **პორტფელის რესტრუქტურიზაცია/პორტფელთან** - რესტრუქტურიზებული პორტფელი შეფარდებული პერიოდების ბოლო საშუალო წმინდა პორტფელთან (ნეტ პორტფელი)
21. **რესტრუქტურიზებული პორტფელის ჩამოწერა/რესტრუქტურიზებულ პორტფელთან** - რესტრუქტურიზებული პორტფელის ჩამოწერა შეფარდებული პერიოდის განმავლობაში რესტრუქტურიზებულ პორტფელთან
22. **ობლიგაციის კოვენანტი** - **ვალის კოეფიციენტი** - მიღებული სესხები, მათ შორის ობლიგაციებიდან, სადებეტო ოპერაციებიდან, თამასუქებიდან და მსგავსი ინსტრუმენტებიდან გამომდინარე ვალდებულებები, აკრედიტივებიდან და მსგავსი ინსტრუმენტებიდან გამომდინარე ვალდებულებები (გარდა ჩვეული საქმიანობის ფარგლებში გამოშვებული აკრედიტივები, გარანტიები ან სხვა მსგავსი

ინსტრუმენტები), ქონების, აქტივების ან მომსახურების გადავადებული და გადაუხდელი სარეალიზაციო ფასის გადახდასთან დაკავშირებული ვალდებულებები, სხვა პირების ვალდებულებები, რომლებიც უზრუნველყოფილია ემიტენტის აქტივებზე „უზრუნველყოფის ღონისძიებით“, სხვა პირთა ყველა დავალიანება, რომელიც გარანტირებულია ან დაზღვეულია ემიტენტის მიერ, არაუმეტეს ემიტენტის მიერ ნაკისრი პასუხისმგებლობის მოცულობით, ფასიანი ქაღალდების გზით მოზიდული ნებისმიერი თანხა, თუ აღნიშნული ფასიანი ქაღალდები ექვემდებარება გამოსყიდვას, წმინდა ვალდებულებები, რომლებიც გამომდინარეობს ნებისმიერი სავალუტო ან საპროცენტო ჰეჯირების ხელშეკრულებიდან ან ნებისმიერი სხვა ოპერაციის ფარგლებში მოზიდული თანხა, რაც ეკონომიკური ან კომერციული შინაარსით სესხის იდენტურია, გარდა საიჯარო ვალდებულებებისა (მათ შორის გამოყენების უფლებით ფლობილ აქტივებთან დაკავშირებული ვალდებულებებისა) და ჩვეულებრივი ბიზნეს საქმიანობის ფარგლებში წარმოშობილი არაუზრუნველყოფილი პირობითი ვალდებულებებისა (მათ შორის გარანტიებისა/თავდებობებისა) შეფარდებული მთლიან აქტივებთან.

სარეიტინგო კომპანიები (მაგალითისთვის მოგვყავს Fitch Ratings) სალიზინგო სექტორში მოღვაწე კომპანიების სარეიტინგო რისკების შესაფასებლად, სხვა ფაქტორების ანალიზთან ერთად, რამდენიმე ძირითად ფინანსურ კოეფიციენტს იყენებენ. კომპანიის მაჩვენებლები და სარეიტინგო კომპანიის მიზნობრივი დიაპაზონები იმ კომპანიებისთვის, რომელთა საოპერაციო გარემო შეფასებული BB რეიტინგით შეჯამებულია ცხრილში:

	საქართველოს სალიზინგო კომპანია			Fitch Ratings ინდუსტრიის სტანდარტი BB რეიტინგის მქონე საოპერაციო გარემოში მოღვაწე კომპანიებისთვის		
	31/03/2021*	31/12/2020	31/12/2019	Bbb რეიტინგი	Bb რეიტინგი	B რეიტინგი ან ნაკლები
გაუფასურების კოეფიციენტი ⁷	-0.4%	6.5%	1.2%	$X \leq 0.75$	$0.75 < X \leq 5$	$X > 5$
მოგება დაბერგვამდე/საშუალო აქტივები (%) ⁸	-0.24%	-2.18%	2.54%	$X > 6.0\%$	$2.0 < X \leq 6.0\%$	$X \leq 2.0\%$
სესხი/მატერიალური კაპიტალი ⁹	7.81	7.15	6.48	$X < 0.6$	$0.6 \leq X < 5.5$	$X \geq 5.5$
არაუზრუნველყოფილი სესხები/ჯამური სესხები (%) ¹⁰	53%	57%	46%	$X = 100$	$50\% < X \leq 100\%$	$X \leq 50\%$

* კოეფიციენტების დათვლისას მოგება-ზარალის მუხლები გაწლიურებულია LTM (ბოლო 12 თვის) მეთოდით.

* წყარო: <https://www.fitchratings.com/research/non-bank-financial-institutions/non-bank-financial-institutions-rating-criteria-28-02-2020>

როგორც ცხრილიდან ჩანს, კომპანიის მაჩვენებლები აღნიშნული კოეფიციენტების ჭრილში მნიშვნელოვნად ჩამორჩება ინდუსტრიის მიზნობრივ მაჩვენებლებს. აღნიშნული გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ კომპანიას პანდემიამდე პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგია ჰქონდა, რაც გულისხმობს სასესხო დაფინანსების მოზიდვასა და პორტფელში ინვესტირებას, ამის ფონზე კი პანდემიით გამოწვეული ფინანსური კრიზისი განსაკუთრებით უარყოფითად აისახა მომგებიანობის და ლევერიჯის კოეფიციენტებზე, რადგან პანდემიით გამოწვეული გაურკვევლობის გამო ბაზარზე კომპანიამ სახსრები ლიკვიდურობის გასაზრდელად მოიზიდა.

⁷ გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე შეფარდებული წმინდა პორტფელთან

⁸ მოგება (2021-ის შემთხვევაში აღებულია LTM – ბოლო 12 თვის რიცხვი) შეფარდებული უკანასკნელი ორი წლის საშუალო აქტივებთან

⁹ მთლიანი სასესხო ვალდებულებები (მათ შორის გამოშვებული ფასიანი ქაღალდები) შეფარდებული მთლიან წმინდა აქტივებთან

¹⁰ არაუზრუნველყოფილი სესხები შეფარდებული მთლიან სასესხო ვალდებულებებთან (მათ შორის გამოშვებულ ფასიან ქაღალდებთან)

არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია მომავალში შეძლებს ამ მაჩვენებლების გაუმჯობესებას და საკრედიტო რისკის მისაღებ დონეზე შენარჩუნებას.

ზემოთ მოცემული ინფორმაციის გაანალიზებისას, გასათვალისწინებელია, რამდენიმე ფაქტორი:

1. კომპანიის მონაცემები, 2020 და 2021 წლის მდგომარეობით, შეიცავს პანდემიის ეფექტს. პანდემიის შედეგად, ემიტენტს, ისევე როგორც ზოგადად სალიზინგო სექტორის სხვა წარმომადგენლებს, სექტორის ზრდის ტემპის შენელებისა და არსებული კლიენტების გადამხდელუნარიანობის გაუარესების გამო გაუუარესდათ ლევერიჯის კოეფიციენტები.
2. ასევე გასათვალისწინებელია, რომ Fitch-ის ინდუსტრიის საშუალო მონაცემები მოიცავს განვითარებულ ქვეყნებსაც და არ არის მხოლოდ განვითარებად ბაზრებზე, მათ შორის საქართველოს ბაზარზე მორგებული. საქართველოს სალიზინგო ბაზარზე არსებულ კომპანია თიბისი ლიზინგს აქვს Fitch-ისგან მინიჭებული რეიტინგი BB-.
3. ასევე აღსანიშნავია, რომ ზემოთაღნიშნული შედარება სარეიტინგო კომპანია Fitch-ის ინდუსტრიის სტანდარტებთან მოიცავს მხოლოდ რიცხობრივ ანალიზს. კომპანიის პოტენციური საკრედიტო რეიტინგის განსაზღვრა არ უნდა მოხდეს მხოლოდ ამ ანალიზზე დაყრდნობით. სარეიტინგო კომპანიები რეიტინგის მინიჭებისას ითვალისწინებენ მრავალი ფაქტორის ერთობლიობას, მათ შორის: კომპანიის კორპორაციული სტრუქტურა, ბიზნეს პროცესების გამართულობა, მშობელი კომპანიის რეიტინგი (ემიტენტის მშობელი კომპანიის, საქართველოს ბანკის საკრედიტო რეიტინგი BB მინუსია) და ა.შ

ფასიანი ქაღალდების ძირითადი მახასიათებლები

ფასიანი ქაღალდების ძირითადი მახასიათებლები განსაზღვრულია შეთავაზების პირობების დოკუმენტით.

მოკლე ინფორმაცია ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ

1. ლიკვიდობასა და დაფინანსებასთან დაკავშირებული რისკები

- 1.1. კომპანია მნიშვნელოვან დაფინანსებას საჭიროებს თავისი საქმიანობისთვის და შესაძლებელია ვერ შეძლოს დროულად საჭირო თანხების მოძიება ხელსაყრელი პირობებით
- 1.2. კომპანიამ შესაძლოა ვერ შეძლოს დავალიანებების დაფარვა და შესაძლოა მოუხდეს უფრო მეტი ვალის აღება
- 1.3. არ არსებობს იმის გარანტია, რომ კომპანია შეძლებს ან გააგრძელებს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობების შესატყვისობის შენარჩუნებას დავალიანებების ზრდასთან ერთად. ეს კი ზემოქმედებას მოახდენს ლიკვიდურობაზე და კომპანიის უნარზე, დაფაროს თავისი ვალდებულებები, რაც კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე უარყოფით გავლენას მოახდენს
- 1.4. საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვლილებამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსირების ხარჯებზე და შესაბამისად მის ფინანსურ მდგომარეობაზე
- 1.5. კომპანია სალიზინგო სექტორის საერთაშორისო სტანდარტებს ვერ აკმაყოფილებს გარკვეული კოეფიციენტების შემთხვევაში (მაგალითისთვის მოგვყავს Fitch Ratings-ის ინდუსტრიის სტანდარტები), რაც შესაძლოა მაღალი საკრედიტო რისკის მანიშნებელი იყოს

2. საკრედიტო რისკები

- 2.1. აქტივების ხარისხის შენარჩუნების უუნარობამ შესაძლოა არსებითი და უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე
- 2.2. კომპანიის სალიზინგო აქტივები და ფინანსური უზრუნველყოფა ან გარანტიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ლიზინგს, შეიძლება არ აღმოჩნდეს საკმარისი ან სრულად ვერ მოხდეს მათი რეალიზება
- 2.3. ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის რეზერვი შეიძლება არ იყოს საკმარისი მომავალი საკრედიტო დანაკარგების დასაფარად
- 2.4. არსებობს სხვა საკრედიტო რისკები, რომლებმაც შეიძლება მატერიალური გავლენა იქონიოს კომპანიის პერფორმანსზე

3. საოპერაციო რისკები

- 3.1. კომპანიის რისკების მართვის და შიდა კონტროლის სისტემებს შესაძლოა ჰქონდეთ ნაკლოვანებები, რომლებმაც შეიძლება ეფექტიანად ვერ უზრუნველყონ კომპანიის საოპერაციო რისკების მისაღებ დონეზე შენარჩუნება
- 3.2. ბიზნეს ოპერაციები მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული საინფორმაციო სისტემების ეფექტიან და უწყვეტ ფუნქციონირებაზე
- 3.3. კომპანიას აქვს სხვა საოპერაციო რისკები, რომლებიც მის ბიზნეს-საქმიანობასთან არის დაკავშირებული
- 3.4. კომპანიის სადაზღვევო ანაზღაურება შეიძლება საკმარისი არ აღმოჩნდეს, რომ დაფაროს პოტენციური ვალდებულებები ან დანაკარგები
- 3.5. კომპანიამ შესაძლოა ვერ აღმოაჩინოს ან თავიდან ვერ აიცილოს მისი თანამშრომლების ან მესამე პირების მიერ თაღლითობის ან სხვა არასათანადო საქციელის ჩადენა
- 3.6. კომპანიის ბიზნესოპერაციებზე ვრცელდება კომპლექსური და ცვალებადი კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ეხება პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას, მონაცემთა დაცვას და სხვა საკითხებს

4. სტრატეგიულ განვითარებასთან დაკავშირებული და სხვა რისკები

- 4.1. კომპანიის წარმატება ბიზნესში დამოკიდებულია მის უნარზე, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი და საკვანძო თანამშრომლები
- 4.2. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ მაკონტროლებელი აქციონერი კვლავაც გააგრძელებს კომპანიის მხარდაჭერას, ხოლო კომპანიის კონტროლის ცვლილებამ კი შეიძლება არსებითი ხასიათის უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ლიზინგის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე
- 4.3. თუ კომპანია ვერ შეინარჩუნებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდას, ეს არსებით და უარყოფით გავლენას მოახდენს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე
- 4.4. კომპანია 2017 წლიდან შევიდა უფრო მაღალრისკიან საცალო ბაზარზე („ტურბო“) და ამ სტრატეგიის წარუმატებლობამ შესაძლოა არსებითი უარყოფითი გავლენა იქონიოს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.
- 4.5. დარგები, რომლებშიც კომპანია მონაწილეობს, სულ უფრო კონკურენტული ხდება
- 4.6. კომპანიაზე შესაძლოა უარყოფითი გავლენა ჰქონდეს საკონტრაქტო მოთხოვნებს, საჩივრებს, სასამართლო განხილვას და ნეგატიურ საჯარო ინფორმაციას
- 4.7. გაფიცვებმა და სხვა აქციებმა შეიძლება შეაფერხოს კომპანიის ფუნქციონირება ან გააძვიროს კომპანიის ობიექტების ოპერირება
- 4.8. ემიტენტის დედა კომპანია სს საქართველოს ბანკის ჯგუფი-ის აქციები სავაჭროდ დაშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე (LON: BGEO), რაც შესაბამისად გარკვეულ შეზღუდვებსა და მოთხოვნებთან არის დაკავშირებული

მოკლე ინფორმაცია ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ

5. ეკონომიკური არასტაბილურობისა და ინვესტირების რისკი მაღალია ისეთ განვითარებად ქვეყნებში, როგორიც საქართველოა
 - 5.1. არსებობს დამატებითი რისკის ფაქტორები, რომლებიც უკავშირდება ისეთ განვითარებად ბაზრებზე ინვესტირებას, როგორიც საქართველოა;
 - 5.2. კომპანიის საქმიანობაზე შესაძლოა მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს ლარის გაუფასურებამ აშშ დოლართან/სხვა ეკონომიკურად დაკავშირებული ქვეყნების ვალუტებთან მიმართებით;
 - 5.3. ვინაიდან კომპანია მხოლოდ საქართველოში ოპერირებს, საქართველოს ეკონომიკის პირობებში ცვლილებები მასზე გავლენას მოახდენს;
6. მეზობელ ქვეყნებსა და რეგიონთან დაკავშირებული რისკები
 - 6.1. რეგიონულმა დაძაბულობამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და კომპანიის ბიზნესზე;
 - 6.2. საქართველოს მეზობელი ბაზრების დესტრუქციას შესაძლოა ჰქონდეს უარყოფითი გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე;
 - 6.3. პოლიტიკური და სამთავრობო არასტაბილურობა საქართველოში მნიშვნელოვან უარყოფით გავლენას მოახდენს ადგილობრივ ეკონომიკასა და კომპანიის ბიზნესზე;
 - 6.4. საკანონმდებლო და სასამართლო სისტემებთან დაკავშირებული რისკები შესაძლოა თავი იჩინოს გამოწვევებმა, რომლებიც დაკავშირებული იქნება საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციით, რასაც თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმება მოითხოვს;

6.5. საქართველოს საგადასახადო სისტემაში არსებულმა ბუნდოვანებამ შესაძლოა მომავალში გამოიწვიოს კომპანიის საგადასახადო ვალდებულებების კორექტირება ან კომპანიისთვის ჯარიმების დაკისრება. ასევე შესაძლებელია, შეიცვალოს საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა და პოლიტიკა;

6.6. საქართველოს სასამართლო სისტემაში არსებულმა გაურკვეველობამ, მათ შორის საქართველოში სახელმწიფოს ნებისმიერმა თვითნებურმა ან არათანმიმდევრულმა მომავალმა ქმედებამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე, რამაც, თავის მხრივ, შეიძლება ზიანი მიაყენოს კომპანიის ბიზნესს;

7. მარეგულირებელ ჩარჩოსთან დაკავშირებული რისკები

7.1. რეგულაციებმა ამ და სხვა ინდუსტრიაში შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის საქმიანობაზე

7.2. თუ მომავალში კომპანია ვერ შეასრულებს ფულის გათეთრებასთან ან ტერორისტულ დაფინანსებასთან დაკავშირებულ რაიმე მოქმედ რეგულაციებს, ან თუ კომპანია მათთან იქნება ასოცირებული, ამან შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიაზე

8. ფორს მაჟორი

8.1. ბიზნეს ოპერაციებზე მოქმედებს სტიქიური მოვლენები, ეპიდემიები და ბიზნესის სხვა შეფერხებები, რომლებმაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის მომავალ შემოსავლებზე და ფინანსურ მდგომარეობაზე და გაზარდოს ხარჯები

მოკლე ინფორმაცია შესატავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკების შესახებ

9. ობლიგაციების საბაზრო ფასთან, ლიკვიდურობასთან და სარგებელთან დაკავშირებული რისკები

9.1. ობლიგაციების საბაზრო ფასი შეიძლება ცვალებადი იყოს;

9.2. ობლიგაციებისთვის შესაძლოა არ არსებობდეს აქტიური სავაჭრო ბაზარი;

9.3. ინვესტორებმა, რომელთა ფინანსური საქმიანობა დენომინირებულია ობლიგაციების ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში ან ფულად ერთეულში, ობლიგაციებზე შესაძლოა მიიღონ ნაკლები პროცენტი ან ძირითადი თანხა, ვიდრე ელიან, გაცვლის კურსებში რყევების ან სავალუტო ოპერაციების რეგულირების შედეგად

10. ობლიგაციების უფლებებთან დაკავშირებული რისკები

10.1. ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებებს

10.2. ობლიგაციების გასხვისება ექვემდებარება გარკვეულ ტერიტორიულ/სხვა ქვეყნის ინვესტორებზე დაწესებულ შეზღუდვებს

10.3. მომავალში ობლიგაციების პირობები შეიძლება შეიცვალოს ან უარი ითქვას ობლიგაციების პირობების დარღვევიდან გამომდინარე უფლებებზე

10.4. ობლიგაციებს გააჩნია გამოსყიდვის ოფცია (call option) რაც გარკვეული რისკების მატარებელია ინვესტორთათვის.

11. ობლიგაციების და მათი ფლობის საკანონმდებლო/მარეგულირებელ ჩარჩოსთან დაკავშირებული რისკები

11.1. საქართველოს კანონმდებლობაში ნებისმიერმა ცვლილებამ მომავალში შეიძლება არსებითად უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ობლიგაციებზე, მათ შორის საქართველოს საფონდო ბირჟაზე მათ რეგისტრაციაზე და ობლიგაციების ფლობიდან მიღებული სარგებელის დაბეგვრაზე;

11.2. ინვესტორები უნდა დაეყრდნონ რეგისტრატორის, ობლიგაციონერების წარმომადგენლის და, შესაბამის შემთხვევებში, ობლიგაციების ნომინალური მფლობელის პროცედურებს;

11.3. ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდება გულისხმობს ინვესტიციის კანონიერებასთან დაკავშირებული მოსაზრებების გათვალისწინებას;

შეთავაზების პირობები

შეთავაზების პირობები განსაზღვრულია შეთავაზების პირობების დოკუმენტით.

ინვესტორზე დაკისრებული შესაძლო დანახარჯები

ობლიგაციების განთავსებასთან დაკავშირებული ხარჯების ანაზღაურება ხდება ემიტენტის მიერ სრულად და შეთავაზების ფარგლებში ინვესტორს არ დაეკისრება რაიმე სახის დამატებითი დანახარჯი.

მიღებული სახსრების გამოყენება

ინფორმაცია მიღებული სახსრების გამოყენების შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ ქვეთავში „შეთავაზების მიზეზები და მოზიდული სახსრების გამოყენება“.

შეთავაზებასთან დაკავშირებული ინტერესთა კონფლიქტები

ემიტენტი, განთავსების აგე, კალკულაციისა და გადახდის აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან, კერძოდ განთავსების, კალკულაციისა და გადახდის აგენტს, რეგისტრატორსა და ემიტენტს ჰყავთ საერთო საბოლოო მშობელი კომპანია. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო / დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

კომპანია ინფორმირებული არ არის შეთავაზებასთან დაკავშირებული სხვა არსებული ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტების შესახებ.

რისკის ფაქტორები

ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდება გულისხმობს გარკვეულ რისკებს. ინვესტირების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებამდე ობლიგაციების პოტენციურმა მყიდველებმა ყურადღებით უნდა წაიკითხონ წინამდებარე პროსპექტი. პროსპექტში მოცემული სხვა ინფორმაციის გარდა, პოტენციურმა ინვესტორებმა, ობლიგაციებში ინვესტიციის განხორციელებამდე, ყურადღებით უნდა შეისწავლონ, საკუთარი ფინანსური მდგომარეობისა და ინვესტიციათა მიზნების გათვალისწინებით, ქვემოთ აღწერილი რისკები. ქვემოთ აღწერილი რისკებიდან ნებისმიერს შეუძლია არსებითი უარყოფითი ზეგავლენის მოხდენა კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე. ნებისმიერი ამ რისკის რეალურად წარმოქმნის შემთხვევაში ობლიგაციების საბაზრო ღირებულებამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება განიცადოს. გარდა ამისა, ქვემოთ ასევე აღწერილია ის ფაქტორები, რომლებიც მნიშვნელოვანია ობლიგაციებთან დაკავშირებული საბაზრო რისკების შესაფასებლად. და თუმცა კომპანიას მიაჩნია, რომ ქვემოთ აღწერილი რისკის ფაქტორები წარმოადგენს ობლიგაციებში ინვესტიციის განხორციელებასთან დაკავშირებულ ძირითად რისკებს, შესაძლოა წარმოიქმნას დამატებითი რისკები და გაურკვეველი ვითარება, რომლებიც კომპანიას ამჟამად არ მიაჩნია მნიშვნელოვნად ან რომელთა შესახებ არა აქვს ინფორმაცია, და ნებისმიერს ამ რისკთაგან და გაურკვეველი გარემოებებიდან შესაძლოა მოჰყვეს ქვემოთ აღწერილის მსგავსი ზემოქმედება. შესაბამისად, კომპანია არ ამტკიცებს, რომ ობლიგაციების ფლობასთან დაკავშირებით ქვემოთ მოცემული რისკების შესახებ განცხადებები ამომწურავია.

2020 წლის 11 მარტს COVID-19 („კორონავირუსი“) ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ პანდემიად გამოცხადდა. პროსპექტის დამტკიცების თარიღისათვის, ვირუსით ინფიცირებული მოქალაქეები ყავს მსოფლიოს 190-ზე მეტ ქვეყანას, მათ შორის საქართველოს. ჯერჯერობით უცნობია როდის მოხდება ვირუსის შეჩერება, რაც ეკონომიკურ პროგნოზირებას ართულებს, რადგან არ არსებობს მსოფლიოში შესადარი ისტორიული მაგალითი. არსებული კრიზისი მსოფლიოში ამცირებს, როგორც მიწოდებას (რადგან წარმოება შეზღუდულად ოპერირებს და მიწოდების ჯაჭვები შეფერხებულია), ისე მოთხოვნას (სოციალური დისტანცია, გაურკვევლობა, სამუშაო ადგილების დაკარგვა). კოვიდ-19 პანდემიიდან გამომდინარე კრიზისის გავლენა მძიმე აღმოჩნდა საქართველოს ეკონომიკისთვის, რადგან ეს მნიშვნელოვნად შეეხო ტურიზმის სექტორს, რომლის წილი საქართველოს ეკონომიკაში საგრძნობლად მაღალია. საქსტატის მონაცემებით, 2020 წელს საქართველოს ეკონომიკა 6.2%-ით შემცირდა 2019 წელთან შედარებით. ეს ბუნებრივია უარყოფით გავლენას ახდენს ეკონომიკის უმეტეს სექტორებზე, მათ შორის აღსანიშნავია გავლენა უძრავი ქონების ბაზარზე: სასტუმროების, კომერციული ფართებისა და საცხოვრებელი ბინების სეგმენტებზე. ეს გამომდინარეობს იქიდან, რომ აღნიშნული სექტორები მჭიდრო კორელაციაში არიან ეკონომიკის ციკლურობასა და ეკონომიკის რყევებთან.

2020 წლის სექტემბრიდან ქვეყანაში ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობა მკვეთრად გაუარესდა. დადასტურებული შემთხვევების რაოდენობა 100,000 მოსახლეზე 4,400-ს აღწევდა 10 დეკემბრის მდგომარეობით. ამავე თარიღის მონაცემებით, საქართველო მსოფლიოში იკავებდა 44-ე ადგილს დადასტურებული შემთხვევების მიხედვით, მე-13 ადგილს 100,000 მოსახლეზე დადასტურებული შემთხვევების მიხედვით და 36-ე ადგილს 100,000 მოსახლეზე ტესტების რაოდენობის მიხედვით. (წყარო: *worldometer*). შედეგად, 28 ნოემბრიდან 2021 წლის 31 იანვრის ჩათვლით ქვეყნის მასშტაბით ახალი შეზღუდვები დაწესდა, მათ შორის: მიმოსვლა აიკრძალვა 21:00 საათიდან 05:00 საათამდე, რესტორნები და კვების ობიექტები დაიხურა, შეჩერდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტის მიმოსვლა და ა.შ. მდგომარეობა გაუმჯობესდა 2021 წლის მაისის მე-2 ნახევარში, შესაბამისად გაიხსნა რესტორნები და კვების ობიექტები (შეზღუდვა შენარჩუნებულია დასვენების დღეებში ობიექტების შიდა სივრცეებზე), აღდგენილია საზოგადოებრივი ტრანსპორტის მიმოსვლა, გადაადგილების აკრძალვა კი შენარჩუნებულია 23:00 საათიდან

04:00 საათამდე. 2021 წლის 2 ივნისის მდგომარეობით ჯამურად ინფიცირებულთა რაოდენობაა 346,150, მიმდინარე შემთხვევა კი - 11,744. 100,000 მოსახლეზე დადასტურებული შემთხვევების რაოდენობა 9,279-ს შეადგენს (მსოფლიოში მე-20 ადგილი), გარდაცვლილთა კი 100,000 მოსახლეზე 129-ს (36-ე ადგილი).

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ COVID-19-ის ვაქცინის კუთხით პოზიტიური მოლოდინებია. ამერიკული ფარმაცევტული კომპანიის Pfizer/BioNTech და გერმანული Moderna-ს COVID-19-ის ვაქცინამ 2020 წლის ნოემბერში 90%-ზე მაღალი ეფექტურობა გამოავლინეს კვლევების მე-3 ფაზაში. პროსპექტის დამტკიცების თარიღისთვის, Pfizer/BioNTech-ის ვაქცინა გამოყენებისთვის უკვე დაამტკიცა ჯერ დიდმა ბრიტანეთმა, ხოლო შემდეგ კანადამ და ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა. საქართველომ უკვე შეუკვეთა ვაქცინის პირველი ნაწილი (4 მლნ აშშ\$), რომელიც 2021 წლის გაზაფხულიდან იყო ხელმისაწვდომი. 2021 წლის 18 მაისის მდგომარეობით ვაქცინაცია მიმდინარეობს Pfizer/BioNTech-ისა და Oxford/Astrazeneca-ს ვაქცინით ასაკობრივ და სხვა მიზნობრივ ჯგუფებზე და Sinopharm-ის ვაქცინით ყველა მსურველზე. ვაქცინის ერთი დოზით მაინც აცრილია 97 ათასი მოქალაქე. 2021 წლის 31 მაისის მდგომარეობაზე 100 მოსახლეზე ჩატაბულ აცრათა რაოდენობა 4.14-ია, რითაც მსოფლიოში ასეულშიც ვერ შედის (მსოფლიოს საშუალო მონაცემი: 100 მოსახლეზე 24.86).

კომპანიის მენეჯმენტის შეფასება მიმდინარე მოვლენებთან დაკავშირებით შემდეგია: როგორც ყველა სხვა არაპირდაპირ მოწყვლად სექტორს, სალიზინგო სექტორსაც პოსტ პანდემიური რეცესია მინიმუმ მოკლევადიან პერსპექტივაში დაეტყობა სექტორის ზრდის ტემპის შემცირების თვალსაზრისით და საშუალო ვადიან პერიოდში - არსებული კლიენტების გადამხდელუნარიანობის გაუარესების თვალსაზრისით. გარდა სექტორის ზრდის ტემპისა, პოსტ პანდემიურ რეცესიის შედეგად შეიძლება შეიზღუდოს წვდომა ფინანსურ რესურსზე და მოყვეს მისი გაძვირება, შეიზღუდოს პოტენციური კლიენტების წრე. კომპანიამ მოახერხა გამკლავებოდა პანდემიის დასაწყისთან დაკავშირებულ ეკონომიკურ რეცესიას და 2020 წლის ბოლო კავრტალში ჩამოწერა 40 მლნ ლარამდე ღირებულების პორტფელი, შესაბამისად მომავალში კომპანია აღარ მოელის სარეზერვო ხარჯის ზრდას.

აღნიშნული მოვლენებიდან გამომდინარე, პირველი რისკი რაც კომპანიის წინაშე იდგა COVID-19-ის პანდემიით გამოწვეული საგანგებო მდგომარეობის განმავლობაში და შემდგომ იყო ლიკვიდობის რისკი. მისი მართვა კომპანიამ რამოდენიმე გზით მოახერხა: ა) დროებით ახალი ლიზინგების გაცემების შეჩერება რითეილ მიმართულებით (2020 წლის მარტის ბოლოდან ივნისის ბოლომდე); ბ) ფულის მოზიდვა ფორსირებული მეთოდებით და სხვადასხვა ბანკებში არსებული აუთვისებელი ლიმიტების ათვისება; და გ) მოსალოდნელი სესხების რეფინანსირების (rollover) ვადაზე ადრე შესრულება ან წინასწარი წერილობითი თანხმობების აღება შესაბამისი კრედიტორებისგან მოსალოდნელი რეფინანსირების განხილვის დასტურით. ამასთან პოსტ პანდემიურ გარემოში, რისკების შემცირების მიზნით, კომპანიამ გაამკაცრა რისკის ტოლერანტობა სალიზინგო პორტფელის შექმნის დროს.

მარტის მეორე ნახევრიდან, საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებასთან ერთად, კომპანია სრულად გადავიდა დისტანციურ მუშაობაზე, მოხდა სერვის ცენტრების დახურვა და მომსახურების/გაყიდვების დისტანციურ არხებზე გადატანა. კომპანიას კლიენტების მომსახურება არ შეუწყვეტია, უბრალოდ მოხდა მორგება შეცვლილ რეალობაზე. შემდგომ, ეტაპობრივად მოხდა სათაო ოფისის და სერვის ცენტრების აღჭურვა COVID-19-თან დაკავშირებული რეგულაციების შესაბამისად, მოგვიანებით, დაიწყო ეტაპობრივი გახსნა. კომპანიაში პროსპექტის შედგენის თარიღამდე სამუშაო პროცესი მიმდინარეობს კომბინირებულად, კერძოდ, თანამშრომლები მორიგეობით მუშაობენ ოფისიდან და დისტანციურად. ეს ხდება რათა მაქსიმალურად დაცული იყოს უსაფრთხოების ზომები და თავიდან იქნას არიდებული კომპანიის ფუნქციონირების შეფერხება ვირუსის გავრცელების ფაქტის დაფიქსირების შემთხვევაში.

კომპანიაში ვირუსის თანმდევი ეკონომიკური კრიზისიდან გამომდინარე, ცვლილებები შეეხო საბონუსე სქემებს (იგი მაქსიმალურად მოერგო ახალ რეალობას), რომელიც თანხვედრაში იყო მიმდინარე მოვლენების შესაბამის შემცირებულ აქტივობასთან. ასევე გატარდა სტრუქტურული ცვლილებები და მოხდა ოპტიმიზაცია მიმდინარე პერიოდში კომპანიის უფრო ეფექტურად ფუნქციონირების მიზნით.

კომპანიაში მუდმივად მიმდინარეობს ბიუჯეტირების განახლება, იმისათვის რომ ბაზარზე არსებული ცვლილებები ოპერატიულად იყოს ასახული მენეჯმენტის მოლოდინებში.

აღსანიშნავია ისიც, რომ კომპანიას ქვეყანაში არსებული ეპიდსიტუაციით გამოწვეული შეზღუდვების შედეგად ექმნება დაბრკოლებები საქმიანობის კვლავ ჩვეულ რეჟიმში განხორციელების კუთხით, რაც თავის მხრივ ქმნის კლიენტების დაკარგვისა და შემოსავლების შემცირების მაღალ რისკს. დაწესებული შეზღუდვები და ქვეყანაში არსებული მდგომარეობა ასევე ზიანს აყენებს კომპანიის კლიენტებს, რომელთა ნაწილს შესაძლოა მოუწიოს საქმიანობის შეჩერება, ან დროებით გადადება, რაც კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე საგრძნობლად აისახება. პოსტ პანდემიური რეცესია მინიმუმ მოკლევადიან პერსპექტივაში დაეტყობა სექტორის ზრდის ტემპის შემცირების თვალსაზრისით და საშუალო ვადიან პერიოდში - არსებული კლიენტების გადამხდელუნარიანობის გაუარესების თვალსაზრისით. გარდა სექტორის ზრდის ტემპისა, პოსტ პანდემიურ რეცესიის შედეგად შეიძლება შეიზღუდოს წვდომა ფინანსურ რესურსზე და მოჰყვეს მისი გაძვირება, რაც ხელს შეუშლის კომპანიას პოსტ-პანდემიურ ზრდაში. ასევე ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესების გამო, შესაძლოა შეიზღუდოს პოტენციური კლიენტების წრეც.

ემიტენტის საქმიანობისთვის დამახასიათებელი რისკები

1. ლიკვიდობასა და დაფინანსებასთან დაკავშირებული რისკები

1.1 კომპანია მნიშვნელოვან დაფინანსებას საჭიროებს თავისი საქმიანობისთვის და შესაძლებელია ვერ შეძლოს დროულად საჭირო თანხების მოძიება

კომპანიის ბიზნესი აქტივების ზრდაზეა დაფუძნებული (შემოსავლის ზრდის აუცილებელი ფაქტორია აქტივის ზრდა, რაც გამოწვეულია სალიზინგო პროდუქტების რეალიზაციით), რაც მნიშვნელოვან დაფინანსებას საჭიროებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდის შესანარჩუნებლად და ოპერაციების და ვალების დასაფინანსებლად. კომპანიას დავალიანების ძირითადი თანხისა და პროცენტების დასაფარად მსხვილი თანხების გადახდა უწევს. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია საკმაოდ დიდ თანხებს გამოიმუშავებს სალიზინგო ოპერაციებით, ნაღდ ფულზე მოთხოვნის დაკმაყოფილება გრძელვადიან პერსპექტივაში ითხოვს საგრძნობ ლიკვიდურობას და სტაბილურ წვდომას სხვადასხვა ფინანსურ წყაროზე. კომპანია ოპერაციებისა და საქმიანობის გაფართოების დასაფინანსებლად ძირითადად საბანკო კრედიტებს, გამოშვებულ ობლიგაციებსა, საწესდებო კაპიტალში ფულად შენატანებსა და ბიზნესოპერაციებიდან მიღებულ თანხებს იყენებს. თუ კომპანია ვერ შეინარჩუნებს დაფინანსების არსებულ სქემას კომერციულად მისაღები პირობებით, მას შესაძლოა დასჭირდეს დაფინანსების მოძიება ალტერნატიული წყაროებიდან. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია დროულად შეძლებს დაფინანსების მოძიებას ახალი წყაროებიდან მისაღები პირობებით, რამაც შესაძლოა ნეგატიური გავლენა იქონიოს კომპანიის საოპერაციო შედეგებსა და ფინანსურ მდგომარეობაზე.

1.2 კომპანიამ შეიძლება ვერ შეძლოს დავალიანებების დაფარვა და შესაძლოა მოუხდეს უფრო მეტი ვალის აღება

ისტორიულად კომპანიის ბიზნესი აქტივების ზრდაზე იყო დაფუძნებული, და აღნიშნული ძირითადად სესხით ფინანსდება, თუმცა პანდემიის დაწყების შემდეგ კომპანიამ გადაწყვიტა გაეზარდა ლიკვიდობა, რისთვისაც ასევე საჭირო იყო სასესხო დაფინანსება. 2020 წლის 31 დეკემბრისთვის, კომპანიის სასესხო ვალდებულებები 146,657 ათას ლარს შეადგენდა. ამ თარიღებში კომპანიის გადახდისუნარიანობის კოეფიციენტი (სასესხო ვალდებულებებს მინუს ფული და ფულადი ექვივალენტები, შეფარებული საკუთარ კაპიტალთან) 5.9x იყო. ზოგიერთ ფინანსურ გარიგებაში კრედიტორები უფლებამოსილები არიან, კომპანიას ვალების გადახდა ვადამდე მოსთხოვონ, თუ წინსწრებით გადახდის ვალდებულება გაჩნდება, როგორცაა გარკვეული რეგულაციური მაჩვენებლების დარღვევა, განსაზღვრული ვალი/უზრუნველყოფის ღირებულების თანაფარდობის ან უიმედო აქტივების წილის მისაღები დონის შეუსრულებლობა. არ არსებობს გარანტია, რომ მსგავსი შემთხვევები არ მოხდება. წინსწრებით გადახდის ვალდებულება შეამცირებს კომპანიის სამუშაო კაპიტალს და ლიკვიდურობას და, შესაბამისად, ნეგატიურ გავლენას მოახდენს მისი დაფინანსების უზრუნველყოფაზე.

მიმდინარე ვალების, საოპერაციო საქმიანობის დაფინანსებისა და ბიზნესის გაფართოების მიზნით ფულადი სახსრების ადეკვატური დონის შესანარჩუნებლად კომპანიას დასჭირდება დამატებითი თანხების მოძიება ბანკებისგან ან სხვა ფინანსური ინსტიტუტებისგან. იმ შემთხვევაში, თუ კომპანია ვერ შეძლებს დამატებითი თანხების მოძიებას, ეს უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე, გადახდისუნარიანობასა და გაფართოების შესაძლებლობებზე.

1.3 არ არსებობს იმის გარანტია, რომ კომპანია შეძლებს ან გააგრძელებს აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობების შესატყვისობის შენარჩუნებას დავალიანებების ზრდასთან ერთად, რაც ზემოქმედებას მოახდენს ლიკვიდურობაზე და კომპანიის უნარზე, დაფაროს თავისი ვალდებულებები

კომპანია მუდმივ რეჟიმში ცდილობს, შეუსაბამოს დაფინანსების ვადები (სესხის ვადიანობა) თავის აქტივებს (სალიზინგო დავალიანებები). მიუხედავად ამისა, მან შეიძლება ვერ შეძლოს დავალიანების დაფარვის ვადებისა და ვალდებულებების ეფექტურად დაბალანსება, ან შეიძლება მან ვერ მართოს ლიკვიდურობის რისკები სესხებისა და სალიზინგო აქტივების მხრივ, რაც თავისთავად ლიკვიდურობის დეფიციტს გამოიწვევს და კომპანიამ შეიძლება ვერ მოახერხოს ვადამოსული ვალების დაფარვა, რაც არსებითად და უარყოფითად იმოქმედებს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში კომპანიის Leverage კოეფიციენტი საგრძნობლად გაიზარდა. 2019 წლის ბოლოს აღნიშნულმა კოეფიციენტმა 6.48 შეადგინა, 2020 წლის ბოლოს 7.15, ხოლო 2021 წლის 31 მარტს 7.81. აღნიშნული ზრდა ძირითადად გამოწვეულია 2019 წელს კომპანიის პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგიით, რაც მნიშვნელოვან სასესხო დაფინანსებას საჭიროებდა და პანდემიის დაწყების შემდეგ მაღალი ლიკვიდურობის შენარჩუნების სტრატეგიით. მოზიდული სესხების მნიშვნელოვანი ზრდა მოიცავს გადახდის უნარიანობის რისკს მაღალი საპროცენტო ხარჯებიდან გამომდინარე. აქვე გასათვალისწინებელია, რომ კომპანიის სესხების უდიდესი ნაწილი Bullet ტიპის სესხებს წარმოადგენს, რაც გულისხმობს, რომ სესხის ძირის გადახდა არა დროთა განმავლობაში, არამედ სესხის ვადის ბოლოს სრულად უნდა მოხდეს. აღნიშნული კი დამატებით გადახდისუნარიანობის რისკებზე მიუთითებს. აღსანიშნავია ასევე, რომ უკანასკნელი წლების განმავლობაში გაუარესებულია კომპანიის პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტები. კომპანიის პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტმა 2019 წელს 1.56, 2020 წელს კი 0.72 შეადგინა, თუმცა 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით გამოუჯოგეს და 1.03-ს გაუტოლდა. აღნიშნული ტრენდი ადასტურებს ზემოთხსენებულ გადახდისუნარიანობის რისკებს.

1.4 საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვლილებამ შეიძლება მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე.

ვინაიდან ლიზინგიდან მიღებულ კომპანიის შემოსავალზეც და პროცენტებზეც, რომლებსაც ის დავალიანებაზე იხდის, საბაზრო საპროცენტო განაკვეთები ახდენს ზეგავლენას, ამ განაკვეთების დიდი ცვალებადობა ბაზარზე პირდაპირ იმოქმედებს დაფინანსების ხარჯებზე, ლიზინგის შემოსავალზე, სუფთა საპროცენტო მარჟაზე და, თავის მხრივ, გავლენის ქვეშ მოექცევა კომპანიის მომგებიანობის მარჟები და ფინანსური მდგომარეობაც. საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების ცვალებადობა განპირობებულია იმ ფაქტორებით, რომელთა გაკონტროლება კომპანიას არ შეუძლია, მაგალითად, საბანკო და საფინანსო სექტორების ნორმატიული ჩარჩოებით და საქართველოს ეკონომიკური და პოლიტიკური გარემოთი. ამის გარდა დამატებით რისკს წარმოადგენს ვალუტის კურსის ცვალებადობა, რომელზეც დეტალური ინფორმაცია მოცემულია რისკში 6.2. *კომპანიის საქმიანობაზე შესაძლოა მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს ლარის გაუფასურებამ აშშ დოლართან/სხვა ეკონომიკურად დაკავშირებული ქვეყნების ვალუტებთან მიმართებით;*

1.5 კომპანია სალიზინგო სექტორის საერთაშორისო სტანდარტებს ვერ აკმაყოფილებს გარკვეული კოეფიციენტების შემთხვევაში (მაგალითისთვის მოგვყავს Fitch Ratings-ის ინდუსტრიის სტანდარტები), რაც შესაძლოა მაღალი საკრედიტო რისკის მანიშნებელი იყოს

სარეიტინგო კომპანიები სალიზინგო სექტორში მოღვაწე კომპანიების სარეიტინგო რისკების შესაფასებლად, სხვა ფაქტორების ანალიზთან ერთად, რამდენიმე ძირითად ფინანსურ კოეფიციენტს იყენებენ. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია მომავალში შეძლებს ამ მაჩვენებლების გაუმჯობესებას და საკრედიტო რისკის მისაღებ დონეზე შენარჩუნებას.

განსაკუთრებით პანდემიის შემდგომ პერიოდში, კომპანია ვერ აკმაყოფილებს ლევერიჯთან, მომგებიანობასთან და პორტფელთან დაკავშირებულ სტანდარტებს (დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „ძირითადი ფინანსური კოეფიციენტები“).

არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია შეძლებს სამომავლოდ დააკმაყოფილოს სალიზინგო სექტორის საერთაშორისო სტანდარტები.

2. საკრედიტო რისკები

2.1 აქტივების ხარისხის შენარჩუნების უუნარობამ შესაძლოა არსებითი და უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

საქმიანობის მდგრადობა და სამომავლო ზრდა ძირითადად დამოკიდებულია კომპანიის სალიზინგო აქტივების ეფექტურად მართვასა და მათი ხარისხის შენარჩუნებაზე, რომლის უმრავლესობა შედგება ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივებისგან (საოპერაციო ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივები პორტფელის უმნიშვნელო ნაწილს წარმოადგენს). თუ კომპანიის ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების ხარისხი გაუარესდება, ამან შეიძლება კომპანიის საქმიანობასა და საოპერაციო შედეგებზე არსებითი და არასასურველი ზეგავლენა იქონიოს. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით დასაკუთრებული აქტივების წილი კომპანიის მთლიან აქტივებში შეადგენდა 3.5%-ს. იგივე მაჩვენებელი 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 7.0%-ს იყო. (დასაკუთრებულ აქტივებში შედის ის აქტივები, რომელთა დასაკუთრება მოხდა კლიენტის მხრიდან დავალიანების გადაუხდელობის გამო. ასეთ შემთხვევაში, ხდება შესაბამისი დებიტორული დავალიანების ჩამოწერა, აქტივის გადაფასება და ბალანსზე აღრიცხვა - „საიჯარო მიწებისთვის ფლობილი აქტივები“ მუხლში).

კომპანიის მიერ დასაკუთრებული აქტივები შეიძლება გაიზარდოს მისი სალიზინგო აქტივების პორტფელის გაუარესების გამო. კომპანია მუდმივად აუმჯობესებს საკუთარ ბიზნეს მოდელს (აქტივების მართვასა და

რისკების მართვას, განსაკუთრებით, საკრედიტო რისკების მართვას) და იღებს ზომებს ნეგატიურად კლასიფიცირებული აქტივების დონეების შესამცირებლად. მიუხედავად ამისა, კომპანიამ შეიძლება მომავალში ეფექტურად ვერ გააკონტროლოს ნეგატიურად კლასიფიცირებული აქტივები სალიზინგო აქტივების პორტფელში.

მომავალში კომპანიის სალიზინგო პორტფელი შეიძლება სხვადასხვა მიზეზით გაუარესდეს და მათ შორის ისეთი მიზეზებით, რომლებსაც კომპანია ვერ გააკონტროლებს. მაგალითად, საქართველოს ეკონომიკური ზრდის შენელება, საკრედიტო კრიზისის განვითარება ქვეყანაში ან არასასურველი საბაზრო ტენდენციები. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანიის პორტფელი საკმაოდ დივერსიფიცირებული და მრავალდარგობრივია, გამომდინარე ლიზინგის მიმღებთა საქმიანობის დარგებიდან, ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ცვლილება იმ დარგებში, სადაც ლიზინგის მიმღებები საქმიანობენ, შეიძლება უარყოფითად აისახოს მათ ოპერაციებზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე, რაც გავლენას მოახდენს მათ მიერ ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაზე და შესაძლოა დეფოლტიც მოჰყვეს.

აღსანიშნავია, რომ COVID-19-ის პანდემიისგან მოწვეული ეკონომიკური პრობლემებისა და მიმდინარე გაურკვევლობის ფონზე კომპანიის პორტფელის ხარისხი მომავალში შეიძლება გაუარესდეს. COVID-19-ის პანდემიამ უკვე მოახდინა მნიშვნელოვანი გავლენა პორტფელის ვადაგადაცილებების სტატისტიკაზე. გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის, გააქტიურებული საშეღავათო პერიოდების, შეზღუდული კომუნიკაციის და პროგრამული უზრუნველყოფის შეზღუდვების მიუხედავად კომპანიის ვადაგადაცილებულმა პორტფელმა (PAR) 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით 18.2% შეადგინა (დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ ქვეთავი „ფინანსური მდგომარეობა“). მიუხედავად ამისა, არ არსებობს გარანტია, რომ მიმდინარე გამოწვევებისა და გაურკვევლობის მიუხედავად კომპანია შეძლებს შეინარჩუნოს პორტფელის ადეკვატური ხარისხი. აღნიშნულზე მნიშვნელოვან ზეგავლენას მოახდენს კომპანიის კლიენტების გადახდისუნარიანობა. ეკონომიკური პრობლემებიდან გამომდინარე კომპანიის კლიენტებისთვის სესხების დაფარვა უფრო დიდი წნეხი იქნება, რამაც შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიოს კომპანიის ვადაგადაცილების სტატისტიკასა და პორტფელის ხარისხზე.

2.2 კომპანიის სალიზინგო აქტივები და ფინანსური უზრუნველყოფა ან გარანტიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ლიზინგს, შეიძლება არ აღმოჩნდეს საკმარისი ან სრულად ვერ მოხდეს მათი რეალიზება.

კომპანია სალიზინგო აქტივებს განიხილავს როგორც უზრუნველყოფას და მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში (მაღალრისკიან შემთხვევებში) მოითხოვს დამატებით უზრუნველყოფას, რომელიც უმეტეს შემთხვევაში, წარმოადგენს უძრავ ქონებას. დაფინანსებისას მთავარი აქცენტი კეთდება სალიზინგო აქტივთან, როგორც უზრუნველყოფასთან დაკავშირებულ რისკებზე; კერძოდ, სალიზინგო აქტივის ღირებულების შეფასებასთან ერთად ფასდება ა) შეფასების სირთულე და შესაძლო ცდომილება; ბ) სალიზინგო აქტივის მოსალოდნელი ფიზიკური და მორალური ცვეთა, გ) საჭიროების შემთხვევაში, დასაკუთრების სირთულე და დროში გაწელვის რისკი; დ) აქტივის ლიკვიდურობა, საბაზრო მოთხოვნა და რეალიზაციასთან დაკავშირებული რისკები. აღნიშნულ რისკებთან ერთად მხედველობაში მიიღება სალიზინგო ხელშეკრულების ვადა, განისაზღვრება სასურველი LTV კოეფიციენტი და კლიენტის მხრიდან საჭირო თანამონაწილეობის ოდენობა. სასურველი მინიმალური LTV კოეფიციენტის განსაზღვრად ხდება სალიზინგო აქტივის მოსალოდნელი ცვეთის გრაფიკის აგება და მისი შეპირისპირება სალიზინგო ხელშეკრულების გრაფიკთან. სასურველი მინიმალური LTV განისაზღვრება ისე, რომ სალიზინგო ხელშეკრულების ვადის განმავლობაში ნებისმერ დროს LTV კოეფიციენტი არ ასცდეს 80%-ს. გამონაკლისი დაიშვება მხოლოდ რაიმე სახის დამატებითი უზრუნველყოფის (სხვა უძრავი ქონება, ან ვინმეს თავდებობა) შემთხვევაში. სალიზინგო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გადახდის ვადების არსებითი დარღვევის შემთხვევაში, კომპანია უფლებამოსილია, განკარგოს/გაყიდოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ქონება.

მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია სალიზინგო ხელშეკრულების დასრულებისას ამოწმებს უზრუნველყოფაში დაგირავებულ ქონებას, მისი ღირებულება შეიძლება მნიშვნელოვნად შემცირდეს და არსებითი და უარყოფითი ზემოქმედების ქვეშ მოექცეს ისეთი ფაქტორებით, როგორიცაა, მიყენებული ზიანი, ჭარბი მიწოდება, დევალაცია ან ბაზარზე მოთხოვნის შემცირება.

ანალოგიურად, გარანტორთა ფინანსური მდგომარეობის თუ კრედიტუნარიანობის არსებითმა გაუარესებამ შეიძლება ზემოქმედება მოახდინოს იმ თანხებზე, რომლებიც კომპანიას უნდა ამოეღო შესაბამისი გარანტიებით. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ სალიზინგო ხელშეკრულების პერიოდში გარანტორთა ფინანსური მდგომარეობა მოულოდნელად არ გაუარესდება ან ისინი არ გაკოტრდებიან.

თუ სალიზინგო აქტივების ფასი, ან დამატებითი ფინანსური უზრუნველყოფა თუ გარანტიები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ლიზინგს, არასაკმარისი აღმოჩნდება გადასახადების დროულად გადაუხდელობით გამოწვეული დანაკარგის ასანაზღაურებლად, კომპანიას შესაძლოა დასჭირდეს დამატებითი უზრუნველყოფის მოპოვება ლიზინგის მიმღებებისგან, თავდები პირებისგან ან სხვა წყაროებისგან. ეს უფლება გაწერილია ლიზინგის ხელშეკრულებაში, თუმცა არ არსებობს გარანტია, რომ კომპანია დამატებითი უზრუნველყოფის მოპოვებას შეძლებს. სალიზინგო აქტივების, ლიზინგის უზრუნველყოფისა და გარანტიების ღირებულების შემცირებამ ან კომპანიის უუნარობამ, მოიპოვოს დამატებითი უზრუნველყოფა, შესაძლოა აიძულოს კომპანია, შექმნას დამატებითი რეზერვები ან ჩამოწეროს ნეგატიურად კლასიფიცირებული აქტივები, რაც, თავის მხრივ, არსებითად და უარყოფითად იმოქმედებს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

ლიზინგის მიმღების დეფოლტის შემთხვევაში, კომპანიამ შესაძლოა ვერ მოახდინოს სალიზინგო აქტივების ლიკვიდაცია ან სხვა მხრივ რეალიზება, განსაკუთრებით მაშინ, თუ არ იარსებებს ლიკვიდური ბაზარი შესაბამისი აქტივების რეალიზაციისთვის. ასევე შესაძლებელია, რეალიზაციიდან მიღებული თანხები არ აღმოჩნდეს საკმარისი სალიზინგო ვალდებულების დასაფარად. გარდა ამისა, შესაძლებელია უზრუნველყოფის ლიკვიდაციის თუ რეალიზაციის პროცედურები დროში გაგრძელდეს და ეს უზრუნველყოფაც არალიკვიდური აღმოჩნდეს. აქედან გამომდინარე, რთული იქნება დაკისრებული საზღაურების თუ გირაოს გადახდევინება. 2017 წლამდე კომპანიას არ უწარმოებია პრობლემური აქტივების რეალიზაცია/რელიზინგის ვადების აღრიცხვა. 2017 წლის სტატისტიკით კი აქტივის დასაკუთრებიდან მის გაყიდვამდე/რელიზინგამდე საშუალო მაჩვენებელი 79 დღეა, 2018 წლის სტატისტიკით ეს მაჩვენებელი 85 დღემდე გაიზარდა, 2019 და 2020 წლების ანალოგიური მაჩვენებელი კი 107 იყო. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით საშუალოდ აქტივების დასაკუთრებიდან მის გაყიდვამდე/რელიზინგამდე კომპანიას 111 დღე სჭირდება. გარკვეულ გარემოებებში, კომპანიის უფლება, დაისაკუთროს უზრუნველყოფა, შეიძლება სუბორდინირებული იყოს სხვა მხარეების უფლებების მიმართ (მაგალითად ჯვარედინი დეფოლტის შემთხვევაში). ნებისმიერმა გარემოებამ ზემოთ ჩამოთვლილთაგან შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის შესაძლებლობაზე, დროულად ამოიღოს ან საერთოდ ამოიღოს სალიზინგო აქტივების ღირებულება ან ლიზინგის უზრუნველყოფა.

2.3 ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის რეზერვი შეიძლება არ იყოს საკმარისი მომავალი საკრედიტო დანაკარგების დასაფარავად

კომპანია ქმნის ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის რეზერვს ფინანსური აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად. კომპანიის ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივების გაუფასურების ზარალის ოდენობა განისაზღვრება მისი შიდა რეზერვირების პროცედურებისა და სახელმძღვანელო მითითებების საფუძველზე, რიგი ფაქტორების გათვალისწინებით, როგორებიცაა ლიზინგის მიმღებების და მათი საქმიანობის სფეროს მახასიათებლები, მათი კრედიტუნარიანობა, ეკონომიკური პირობები და ტენდენციები, გადაცდომები და ძირითადი გირაოს და გარანტიების ღირებულება.

ვინაიდან საბუღალტრო სტანდარტების შესაბამისად მომავალი საკრედიტო რისკები გარკვეული პერიოდის განმავლობაში საჭიროებს არსებით განსჯასა და შეფასებას, კომპანიამ შესაძლოა სათანადოდ ვერ შეაფასოს მომავალი რისკები და ამდენად, რეზერვი შეიძლება არაადეკვატური იყოს ფაქტიური საკრედიტო დანაკარგების დასაფარავად. კომპანიის მიერ შექმნილი რეზერვი შეიძლება არასაკმარისი აღმოჩნდეს, თუ საქართველოს ეკონომიკაში გაუთვალისწინებელი ან არასასურველი ცვლილებები მოხდება, ან თუ სხვა მოვლენები უარყოფითად იმოქმედებს კონკრეტულ ლიზინგის მიმღებზე, დარგზე ან ბაზარზე. ასეთ გარემოებებში კომპანიას შესაძლოა დამატებითი რეზერვი დასჭირდეს თავისი ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული აქტივებისთვის, რაც მნიშვნელოვნად შეამცირებს კომპანიის მოგებას და მატერიალურად და უარყოფითად იმოქმედებს მის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე.

2.4 არსებობს სხვა საკრედიტო რისკები, რომლებმაც შეიძლება მატერიალური გავლენა იქონიოს კომპანიის პერფორმანსზე

- **ერთ კლიენტზე დამოკიდებულების ხარისხი** - 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანიის პორტფელის 15.7% (31/12/2020: 13.0%) ხუთ კლიენტზეა კონცენტრირებული. კომპანიამ შეიძლება გააზრებულად ან გაუთვითცნობიერებლად (თუ არ იცის ლიზინგის მიმღებებს შორის არსებული კავშირების შესახებ) გასცეს აქტივები ლიზინგით ერთი და იმავე აქციონერის დაქვემდებარებაში არსებული კომპანიების ჯგუფებზე, რითიც კიდევ უფრო გაზარდოს კონცენტრაცია და შესაბამისად პორტფელის რისკიც.
- **სექტორზე დამოკიდებულების ხარისხი** - 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით კომპანიის კორპორაციული პორტფელი შეადგენს მთლიანი პორტფელის 63.5%-ს და ძირითადად კონცენტრირებულია 2 წამყვან (მშენებლობა და მომსახურების სფერო) სექტორზე (ჯამში კორპორაციული პორტფელის 30.1% და 19.1%). ასევე იმ შემთხვევაში, თუ კიდევ უფრო გაიზრდება კონკრეტულ სექტორზე/სექტორებზე კონცენტრაციის ხარისხი მნიშვნელოვნად მოიმატებს პორტფელის რისკი, რადგან კომპანიის მომგებიანობა დამოკიდებული გახდება კონკრეტულ სექტორზე, ამ სექტორში წარმოქმნილი პრობლემები კი დიდწილად აისახება კომპანიაზეც.

3. საოპერაციო რისკები

3.1 კომპანიის რისკების მართვის და შიდა კონტროლის სისტემებს შესაძლოა ჰქონდეთ ნაკლოვანებები, რომლებმაც შეიძლება ეფექტიანად ვერ უზრუნველყონ კომპანიის საოპერაციო რისკების მისაღებ დონეზე შენარჩუნება.

ბოლო წლებში, მას შემდეგ, რაც კომპანიის ბიზნესი განვითარდა და მოიცვა სხვადასხვა დარგი, მისი ბიზნესის მოდელი და რისკებისადმი მიდრეკილება უფრო კომპლექსური გახდა. კომპანია განუხრელად აუმაღლებს რისკების მართვის სისტემას, მაგრამ რისკების მართვისკენ მიმართულმა ზომებმა შესაძლოა ვერ გამოავლინოს და შეარბილოს ბიზნესის წინაშე არსებული ყველა არსებითი რისკი. ამიტომ, როდესაც კომპანია ახალ დარგში შედის, ახალ მომხმარებლებთან ამყარებს ურთიერთობას ან ახალ პროდუქტებს თუ სერვისებს ავითარებს, მან შესაძლოა ვერ მოახერხოს ყველა მომავალი რისკის ადეკვატურად იდენტიფიცირება და შეფასება, ვინაიდან რისკების მართვის და კონტროლის ზოგიერთ მის მეთოდს საფუძვლად უდევს ბიზნესის ისტორიული გამოცდილება, საბაზრო ქცევა და წარსულში მომხდარი მოვლენები, და ასეთი რისკები შეიძლება ბევრად უფრო დიდი იყოს, ვიდრე კომპანიის ვარაუდები ისტორიული მონაცემების საფუძველზე.

კომპანიის რისკების მართვის სხვა მეთოდები დამოკიდებულია ბაზრებთან, მომხმარებლებთან ან სხვა რელევანტურ საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის შეფასებაზე და ეს ინფორმაცია შესაძლოა იყოს არაზუსტი, არასრული, მოძველებული ან არასწორად შეფასებული.

გარდა ამისა, კომპანიის ბიზნესის განვითარებასთან ერთად, მისი რისკების მართვის და შიდა კონტროლის პოლიტიკამ შესაძლოა ეფექტიანად ვერ შეამციროს ყველა ტიპის რისკი, მათ შორის მოულოდნელი რისკები და ის რისკები, რომელთა შესახებ კომპანიას არა აქვს ინფორმაცია და რომლებმაც შესაძლოა ხელი შეუწყოს უმოქმედო აქტივების კოეფიციენტის ზრდას. ამასთან, საოპერაციო, სამართლებრივ ან ფინანსურ რისკებზე რეაგირებისთვის კომპანიამ უნდა ჩამოაყალიბოს რიგი სხვადასხვა წესების და პროცედურებისა, რათა ზედმიწევნით დააფიქსიროს და შეამოწმოს ტრანზაქციებისა და მოვლენების დიდი რაოდენობა. ამგვარი წესები და პროცედურები შესაძლოა არ იყოს სრულად ეფექტიანი. ნებისმიერმა წარუმატებლობამ კომპანიის რისკების მართვის პროცედურების სათანადოდ განხორციელებაში ან შესაბამისი რისკების იდენტიფიცირებაში შესაძლოა არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე და საქმიანობის შედეგებზე.

3.2 ბიზნეს ოპერაციები მნიშვნელოვანწილად არის დამოკიდებული საინფორმაციო სისტემების ეფექტიან და უწყვეტ ფუნქციონირებაზე

საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემები მოწყვლადია რამდენიმე პრობლემის მიმართ, მათ შორის კომპიუტერული ვირუსების, არავტორიზებული წვდომის, სერვერის ფიზიკური დაზიანების და კომპიუტერული პროგრამის ან აპარატურის გაუმართაობის წინაშე. საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების ნებისმიერმა შეფერხებამ ან მათი უსაფრთხოების დარღვევამ შეიძლება სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ისეთ ბიზნესოპერაციებზე, როგორიცაა მომხმარებლის დროული მომსახურება, ფინანსური მონაცემების სწორად აღრიცხვა და ბიზნესის და მომხმარებლის დაცვა ფინანსური თაღლითობის თუ ქურდობისგან. ბიზნესოპერაციების კომპრომეტირების შემთხვევაში, დაზარალებულ კომპანიის რეპუტაცია და შემცირდება კლიენტის ნდობა ბიზნესის მიმართ და კომპანიამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი ფინანსური დანაკარგები განიცადოს, რაც სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

გარდა ამისა, არანაირი გარანტია არ არის, რომ ფინანსური თუ ტექნიკური შეზღუდვების გამო, კომპანია შეძლებს, ფეხი აუწყოს უახლეს ტექნოლოგიურ განვითარებას. თუ კომპანია ვერ შეძლებს წარმატებით განხორციელოს ან დაასრულოს კომპანიის საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების და ინფრასტრუქტურის დაგეგმილი განახლება ან/და ბიზნეს ოპერაციების და საპროგრამო უზრუნველყოფის ადაპტირება, ეს სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

3.3 კომპანიას აქვს სხვა საოპერაციო რისკები, რომლებიც მის ბიზნეს-საქმიანობასთან არის დაკავშირებული:

- **კლიენტის შესაბამისობა** - კლიენტებს ან მათ აქციონერებს შეიძლება ჰქონდეთ ცუდი საკრედიტო ისტორია, რომელიც მოიცავს ვადაგადაცილებულ გადასახადებსა და დაუფარავ ვალდებულებებს, რაც მათ კრედიტუნარიანობას მნიშვნელოვანი რისკის ქვეშ აყენებს.
- **აქტივების ფასების შეფასების საიმედოობა** - მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია მუშაობს საიმედო მწარმოებლებთან, პორტფელის აქტივების გარკვეული ნაწილი, მეორადი აქტივებისგან შედგება; უფრო მეტიც, არსებობს შემთხვევები, როდესაც კლიენტს ნაკლებად ცნობილი მწარმოებლის აქტივი სჭირდება, რომელიც მას დაბალ ფასს სთავაზობს. ასეთ შემთხვევებში მნიშვნელოვანი ხდება აქტივის ობიექტური/რეალისტური შეფასება - შეფასება კეთდება კომპანიის შემფასებელთა ჯგუფის მიერ (საოპერაციო მიზნებისთვის). ამ ჯგუფის მიერ დადგენილი ღირებულებები, შესაძლოა არ ემთხვეოდეს აქტივის სამართლიან ღირებულებას რამაც კომპანიას შესაძლოა მოუტანოს ზარალი. გარდა ამისა, კომპანია ჩამოწერილი აქტივების შეფასებას აკეთებს დამოუკიდებელი შემფასებლის მეშვეობით. აქტივების შეფასება ხდება როგორც ჩამოწერის მომენტში, ასევე ყოველი წლის ბოლოს. არსებობს რისკი იმისა, რომ აღნიშნული შეფასება შესაძლოა სრული სიზუსტით არ ასახავდეს აქტივების სამართლიან ღირებულებას. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ საშემფასებლო საქმიანობა საქართველოში არ რეგულირდება (გარდა კომერციული ბანკებისთვის, საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ გაწერილი რეგულაციის შესაბამისად).
- **გამყიდველის რისკი** - მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია აქტივს ყიდულობს მხოლოდ მაღალი რეპუტაციის მქონე მომწოდებლებისგან, მაინც არსებობს რისკი, რომ გამყიდველმა შეიძლება მიიღოს წინასწარი გადახდა, მაგრამ არ გადასცეს აქტივი კომპანიას ან/და მიაწოდოს აქტივი, რომელიც არ აკმაყოფილებს შეთანხმებულ პარამეტრებს, რაც სრულად კომპანიის რისკია. კომპანიისთვის ეს რისკი შემოსაზღვრულია წინასწარ გადახდილი თანხით, რომელიც მომწოდებლების მიხედვით განსხვავებულია. კომპანიას თითოეულ მომწოდებელთან ურთიერთობა დარეგულირებული აქვს შესაბამისი კონტრაქტებით, თუმცა გარკვეული რისკი (მცირე მასშტაბებით) მაინც რჩება. ისტორიულად კომპანიას 2015 წელს დაახლოებით 635,000 ლარის ოდენობის ხარჯი აქვს აღიარებული (წინასწარ გადახდილი ხარჯების ჩამოწერა). თუმცა მენეჯმენტის ცვლილების შემდეგ, აღნიშნული მიმართულებითაც მნიშვნელოვანი გაუმჯობესებაა რისკების მართვის კუთხით და 2016 ეს ხარჯი დაახლოებით 136,800 ლარამდე შემცირებული, 2019 წელს განხორციელდა 340,818 ლარის ოდენობის ხარჯად აღიარება. აღნიშნული ხარჯი დაკავშირებული იყო 2014 წელს გაფორმებულ ხელშეკრულებასთან). 2020 და 2021 წლებში კომპანიას მსგავსი ხარჯი არ ჰქონია. ამ გაუმჯობესების მიუხედავად, არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანიას მომავალში მსგავსი ტიპის ხარჯები არ წარმოეშვება.
- **იურიდიული / საპროცესო რისკი** - კომპანიის თანამშრომლებმა შეიძლება შეცდომა დაუშვან ხელშეკრულების შედგენისას, აქტივების დაზღვევისას ან მომხმარებლისათვის აქტივის გადაცემისას სხვა საკითხებთან ერთად.
- **კლიენტის თაღლითობის რისკი** - კლიენტს შეუძლია გააყალბოს ფინანსური უწყისები და არასწორი ინფორმაცია წარმოადგინოს კლიენტის ზომის, მასშტაბის და შესაძლებლობების შესახებ.

3.4 კომპანიის სადაზღვევო ანაზღაურება შეიძლება საკმარისი არ აღმოჩნდეს, რომ დაფაროს პოტენციური ვალდებულებები ან დანაკარგები

კომპანია, როგორც წესი, ლიზინგის მიმღებებისგან მოითხოვს, რომ ლიზინგის კონტრაქტების ფარგლებში აუნაზღაურონ და დააზღვიონ ვალდებულებები, რომლებიც კომპანიას შეიძლება წარმოექმნას სალიზინგო აქტივების გამოყენების და მათი ექსპლუატაციის, აგრეთვე ქონებისთვის მიყენებული ზიანის და დაკარგვის გამო. კომპანიის ლიზინგის მიმღებები ვალდებულებები არიან, კომპანიის მოთხოვნის შესაბამისად შეიძინონ დაზღვევა სადაზღვევო კომპანიებისგან. სადაზღვევო პოლისი ლიზინგის კონტრაქტის იდენტური ვადიანობის უნდა იყოს. მიუხედავად იმისა, რომ კონტრაქტების გაფორმებისას კომპანიამ შესაძლოა შეზღუდოს სალიზინგო ქონების გამოყენება (მაგალითად, გეოგრაფიულად), რათა თავიდან იქნეს აცილებული მომავალი

რისკები, არ არსებობს იმის გარანტია, რომ მომავალში კომპანიას არ შეეხება სალიზინგო აქტივებიდან გამომდინარე პრეტენზიები.

არ არსებობს არანაირი გარანტია იმისა, რომ ლიზინგის მიმღებების დაზღვევა და კომპანიის მიერ გაწეული რომელიმე პირობითი დაზღვევა ადეკვატური ან საკმარისი იქნება იმისათვის, რომ დაფაროს ყველა სახის პრეტენზია რომელიც შეიძლება კომპანიის წინააღმდეგ აღიმართოს. ნებისმიერ სადაზღვევო დაფარვის დეფიციტს ან სადაზღვევო ვალდებულებების შეუსრულებლობას და ზარალის ანაზღაურებაზე უარს ლიზინგის მიმღებების მხრიდან შეუძლია შეამციროს კომპანიის შემოსავლები ზარალის შემთხვევაში და დაუზღვეველი ვალდებულებები წარმოუქმნას კომპანიას, რაც უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობასა და მის მიერ ფინანსური ვალდებულებების დაკმაყოფილების უნარზე.

3.5 კომპანიამ შესაძლოა ვერ აღმოაჩინოს ან თავიდან ვერ აიცილოს მისი თანამშრომლების ან მესამე პირების მიერ თაღლითობის ან სხვა არასათანადო საქციელის ჩადენა

შესაძლებელია, რთული აღმოჩნდეს კომპანიის თანამშრომლების მიერ თაღლითობის (ან სხვა არასათანადო საქციელის, როგორიც არის უნებართვო ბიზნესგარიგებები, მექრთამეობა და შიდა პოლიტიკისა და პროცედურების დარღვევა), ან მესამე პირების მიერ დარღვევების, როგორიც არის კანონის დარღვევა, გამოვლენა ან თავიდან აცილება. ამან შეიძლება გამოიწვიოს ფინანსური ზიანი კომპანიისთვის და ხელისუფლების ორგანოების მხრიდან მისთვის სანქციების დაკისრება. ამავე დროს, სერიოზულად დაზარალებულა მისი რეპუტაცია. ამან ასევე შეიძლება ზემოქმედება მოახდინოს კომპანიის უნარზე, ეფექტიანად მოიზიდოს პოტენციური მომხმარებლები, მოიპოვოს მომხმარებელთა ლოიალობა, მიიღოს დაფინანსება ხელსაყრელი პირობებით, მონაწილეობა მიიღოს ტენდერებში და განახორციელოს სხვა ბიზნეს-საქმიანობა.

კომპანიის რისკების მართვის სისტემები, საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემები და შიდა კონტროლის პროცედურები მიზნად ისახავს, მონიტორინგი გაუწიოს კომპანიის ოპერაციებს და ზოგადად მის შესაბამისობას მოქმედ კანონებსა და რეგულაციებთან. თუმცა კომპანიამ შესაძლოა დროულად ან საერთოდ ვერ მოახერხოს დარღვევების ან საექჟო გარიგებების იდენტიფიცირება. გარდა ამისა, ყოველთვის არ არის შესაძლებელი თანამშრომლების ან მესამე პირების მიერ თაღლითობის ან სხვა არასათანადო საქციელის ჩადენის გამოვლენა და პრევენცია და ის გამაფრთხილებელი ზომები, რომლებსაც კომპანია ახორციელებს ამგვარი ქცევის თავიდან ასაცილებლად და გამოსავლენად, შესაძლოა არ აღმოჩნდეს ქმედითი. ამიტომ კომპანიის წინაშე დგას რისკი, რომ ადრე ჩადენილი ყოფილიყო, მაგრამ არ ყოფილიყო გამოვლენილი თაღლითობა ან სხვა არასათანადო საქციელი, ან რომ ასეთი რამ მომავალში მოხდეს. ამან შესაძლოა არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე.

3.6 კომპანიის ბიზნესოპერაციებზე ვრცელდება კომპლექსური და ცვალებადი კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ეხება პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობას, მონაცემთა დაცვას და სხვა საკითხებს

საქართველოს კანონი პერსონალური მონაცემების დაცვის შესახებ განსაზღვრავს მომხმარებელთა შესახებ ინფორმაციის მესამე მხარეებისთვის მიწოდების საფუძვლებს. მიუხედავად იმისა, რომ კომპანია თანამშრომლებს მუდმივად აწვდის ინფორმაციას პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობასთან, მონაცემთა დაცვასა და სხვა საკითხებთან დაკავშირებით მოქმედი კანონებისა და რეგულაციების თაობაზე, ის გარანტიას ვერ იძლევა, რომ ყველა თანამშრომელი ყოველთვის დაიცავს ასეთ კანონებსა და რეგულაციებს. თუ მომავალში კომპანიის თანამშრომლები არ დაიცავენ ასეთ კანონებსა და რეგულაციებს, კომპანიას შესაძლოა საურავები ან სხვა ჯარიმები დაეკისროს, რამაც შეიძლება დააზარალოს მისი რეპუტაცია და სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

ამასთან პერსონალური ინფორმაციის გადამოწმება მოითხოვს ინდივიდის წინასწარ თანხმობას, რაც კომპანიის მიერ რეგულირდება შესაბამისი თანხმობის აღების გზით. თუმცა, გარკვეულ შემთხვევებში მსგავსი თანხმობის არსებობის მიუხედავად შესაძლოა ინდივიდმა კომპანიის მიერ განხორციელებული ინფორმაციის მოძიების აქტი მაინც მიიჩნიოს უსაფუძვლოდ და კომპანიას კანონისა და რეგულაციის დარღვევაში დასდოს ბრალი. ამასთან არსებობს იმის რისკი, რომ ყველა მსგავსი შემთხვევისათვის (ინფორმაციის მოძიებისათვის) არ არსებობდეს ინდივიდის წინასწარი თანხმობა, რაც ასევე თავის მხრივ რისკის ქვეშ აყენებს კომპანიას და მას შესაძლოა საურავები ან სხვა ჯარიმები დაეკისროს, რამაც შეიძლება დააზარალოს მისი რეპუტაცია და სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

4. სტრატეგიულ განვითარებასთან დაკავშირებული და სხვა რისკები

4.1 კომპანიის წარმატება ბიზნესში დამოკიდებულია მის უნარზე, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი და საკვანძო თანამშრომლები.

კომპანია საქმიანობას ეწევა სულ უფრო კონკურენტულ საბაზრო გარემოში, სადაც აუცილებელია მაღალი დონის სპეციალური ცოდნა სალიზინგო აქტივების ეფექტიანი მართვისათვის. კომპანიის წარმატება დამოკიდებულია მისი უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტის გუნდის და საკვანძო თანამშრომლების განუხრელ მუშაობაზე. კომპანიის უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტი გადამწყვეტ როლს ასრულებს მის ოპერაციებში. თითოეულ მათგანს აქვს საქართველოს ფინანსურ ან ლიზინგის ინდუსტრიაში მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება და ისინი კოლექტიურად ფლობენ კომპანიის ბიზნესის ძირითადი მიმართულებების, მომხმარებლებისა და კონკურენტების, ასევე ბიზნესთან დაკავშირებული კანონების შესახებ საფუძვლიან ცოდნას. ამიტომ მათ არსებითი მნიშვნელობა ენიჭებათ კომპანიის მიერ წარმატების მისაღწევად აუცილებელი სტრატეგიების ფორმულირებასა და განხორციელებაში. თუმცა უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტის გუნდის წევრებმა და საკვანძო თანამშრომლებმა შეიძლება ნებაყოფლობით შეწყვიტონ კომპანიაში მუშაობა ან დატოვონ თავიანთი პოზიციები ისეთი მიზეზების გამო, რომლებიც სცილდება კომპანიის კონტროლის ფარგლებს. უმაღლესი რგოლის მენეჯმენტის გუნდიდან რომელიმე წევრის და რომელიმე საკვანძო თანამშრომლის მიერ სამსახურის დატოვებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს კომპანიის მოქმედების უნარს და დააბრკოლოს ბიზნესისა და ზრდის სტრატეგიების განხორციელებისკენ მიმართული მისი ძალისხმევა. კომპანიამ გონივრულ ვადაში შესაძლოა ვერ მოახერხოს მათი ჩანაცვლება ეკვივალენტური ცოდნისა და გამოცდილების მქონე თანამშრომლებით.

კომპანიის საქმიანობის წარმატება ასევე დამოკიდებულია მის უნარზე, მოიზიდოს და შეინარჩუნოს კვალიფიციური თანამშრომლები მისი ოპერაციების საწარმოებლად. მას ასევე შეიძლება დასჭირდეს მაღალი ანაზღაურების და სხვა სარგოების შეთავაზება საკვანძო თანამშრომლების მოსაზიდად და შესანარჩუნებლად და ანაზღაურება და სარგოები შესაძლოა არაპროგნოზირებადი სახით ან იმაზე უფრო მაღალი ტემპით გაიზარდოს, ვიდრე კომპანიის შემოსავლები. ამას ასევე შეუძლია არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე.

4.2 არ არსებობს იმის გარანტია, რომ მაკონტროლებელი აქციონერი კვლავაც გააგრძელებს კომპანიის მხარდაჭერას, ხოლო კომპანიის კონტროლის ცვლილებამ კი შეიძლება არსებითი ხასიათის უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ლიზინგის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე

კომპანია ბევრ ასპექტში იღებს მისი 100%-იანი წილის მფლობელის, სს საქართველოს ბანკის მხარდაჭერას.

კომპანია ახორციელებს თავის საქმიანობას საქართველოს ბანკთან თანამშრომლობით, რომელსაც მომხმარებელთა ფართო წრე და ძლიერი მარკეტინგული რესურსი აქვს. კომპანიის საკრედიტო პოზიციაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს „საქართველოს ბანკი“. ეს ხელს უწყობს კომპანიის დაფინანსების ხარჯების შემცირებას, დაფინანსების არხების გაფართოებას და განამტკიცებს მის პოზიციას სხვადასხვა გარიგების დადების დროს.

თუ „საქართველოს ბანკის“ მხარდაჭერა კომპანიის მიმართ შეიცვლება, ამან შესაძლოა კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და ოპერაციების შედეგებზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი გავლენა იქონიოს.

4.3 თუ კომპანია ვერ შეინარჩუნებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდას, ეს არსებით და უარყოფით გავლენას მოახდენს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე

კომპანიის შემოსავლები ფინანსური ლიზინგიდან წარმოადგენს საპროცენტო შემოსავლებს ფინანსური ლიზინგისა და უკუალიზინგის საქმიანობიდან. 2019 და 2020 წლების 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსური ლიზინგის პორტფელი (დებიტორული დავალიანება) შესაბამისად 130,359 და 106,752 ათას ლარს შეადგენდა. სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდაზე/კლებაზე შეიძლება საქართველოს ეკონომიკურმა პირობებმა ან სხვა მაკროეკონომიკურმა ფაქტორებმა იმოქმედონ, მაგალითად, მშპ-ს ზრდამ/კლებამ, ინფლაციის დონისა და საპროცენტო განაკვეთების მერყეობამ, ისევე როგორც, სალიზინგო კანონმდებლობისა თუ სამთავრობო რეგულაციების ცვლილებებმა. 2020 წელს არსებულმა პანდემიამ უარყოფითად იმოქმედა კომპანიის პორტფელზე. არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია შეძლებს სალიზინგო აქტივების პორტფელის ზრდას მომავალში.

4.4 კომპანია მოღვაწეობს მაღალრისკიან საცალო ბაზარზე („ტურბო“) და ამ სტრატეგიის წარუმატებლობამ შესაძლოა არსებითი უარყოფითი გავლენა იქონიოს მის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

2017 წლის სექტემბერში კომპანია უფრო მაღალშემოსავლიან და ასევე შედარებით მაღალრისკიან საცალო ბაზარზე შევიდა „ტურბო“-ს სახით. ეს არის სწრაფი ლიზინგი ფიზიკური პირებისთვის, რომლებზეც ლიზინგის გაცემა საკმაოდ ზრდის კომპანიის საკრედიტო რისკს. მიუხედავად იმისა, რომ საპროცენტო განაკვეთები ამ პროდუქტზე შედარებით მაღალია (საშუალოდ ეფექტური 40%-ზე მეტი), საცალო კლიენტები ბევრად უფრო სენსიტიურები არიან ეკონომიკური რყევებისადმი, შესაბამისად, არის იმის რისკი, რომ „ტურბოს“ მომხმარებლების დიდმა ნაწილმა ვერ შეძლოს ლიზინგის შენატანების გადახდა, კომპანიამ ვერ შეძლოს დასაკუთრებული აქტივის სწრაფად გაყიდვა ან ხელახალი ლიზინგი და წაგება ნახოს პორტფელის დიდ ნაწილზე.

ტურბოს პორტფელი საკმაოდ მატერიალურია კომპანიისთვის, 2021 წლის 31 მარტს ის მთლიანი პორტფელის 13.2%-ს შეადგენდა, 2020 წლის ბოლოს 13.7%-ს, 2019 წლის ბოლოს კი 13.3%-ს.

2018 წლის სექტემბრის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის ზღვართან დაკავშირებული რეგულაციით, შესაძლებელია მხოლოდ 50%-ზე დაბალი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით სესხების გაცემა. მიუხედავად იმისა, რომ ტურბოს არსებული საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი 40%-მდეა, არსებობს რისკი იმისა, რომ საპროცენტო განაკვეთის ზედა ზღვრის დაწესება უარყოფით გავლენას იქონიებს „ტურბოს“ პორტფელისა და მომგებიანობის ზრდაზე.

4.5 დარგები, რომლებშიც კომპანია მონაწილეობს, სულ უფრო კონკურენტული ხდება

ლიზინგის ინდუსტრია სწრაფად ვითარდება და სულ უფრო კონკურენტული ხდება. მართალია, საქართველოს ლიზინგის ინდუსტრიას განვითარების ჯერ კიდევ დიდი პოტენციალი აქვს, მაგრამ არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ კომპანია შეძლებს შეინარჩუნოს არსებული პოზიციები სულ უფრო ინტენსიური კონკურენციის ფონზე. კომპანიის ზოგიერთ კონკურენტს შესაძლოა ჰქონდეს მეტი ფინანსური და მმართველობითი რესურსები, ვიდრე კომპანიას, ასევე მომხმარებელთა ქსელები და ურთიერთობები, უფრო დაბალი ფინანსური

ხარჯები და რისკებისადმი უფრო მაღალი ტოლერანტობა ან რისკების შეფასების იმგვარი განსხვავებული მეთოდები, რომ მათ შემდგომ განიხილონ ან ხელი მიუწვდეთ უფრო მრავალფეროვან ინვესტიციებზე, დაამყარონ მეტი ურთიერთობები და უფრო აქტიურად გააკეთონ ფასების შეთავაზება გასაყიდი აქტივებისათვის. გარდა ამისა, კომპანიის ზოგიერთმა კონკურენტმა შესაძლოა პერსპექტიული ლიზინგის მიმღებებს შესთავაზონ უკეთესი პირობები, ვიდრე კომპანიამ.

კომპანია ასევე კონკურენციას უწევს მსხვილ კომერციულ ბანკებსა და ფინანსური მომსახურების სხვა პროვაიდერებს საქართველოში. ამ დაწესებულებებმა კომპანიის არსებულ და პოტენციურ მომხმარებლებს დაფინანსება შესაძლოა უფრო ხელსაყრელი პირობებით მისცენ. გარდა ამისა, კონკურენტული პირობები შეიძლება შესთავაზონ კონკრეტული სახის ლიზინგის პროდუქტებზე ამ აქტივების დისტრიბუტორებმა/დილერებმაც.

4.6 კომპანიაზე შესაძლოა უარყოფითი გავლენა ჰქონდეს საკონტრაქტო მოთხოვნებს, საჩივრებს, სასამართლო განხილვას და ნეგატიურ საჯარო ინფორმაციას.

კომპანიაზე შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს საკონტრაქტო მოთხოვნებმა, საჩივრებმა და სასამართლო პროცესმა, რომლებიც პარტნიორებთან, მომხმარებლებთან, კონკურენტებსა თუ მარეგულირებელ ორგანოებთან ურთიერთობებიდან გამომდინარეობს, ასევე ნეგატიურმა საჯარო ინფორმაციამ კომპანიის შესახებ. ნებისმიერმა ასეთმა სასამართლო პროცესმა, საჩივარმა, საკონტრაქტო მოთხოვნამ ან ნეგატიურმა საჯარო ინფორმაციამ შესაძლოა სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

სასამართლო პროცესის მოპასუხეობა, წარმატებითაც რომ დასრულდეს, დიდ დროსა და ყურადღებას მოითხოვს კომპანიის მენეჯმენტისგან, ასევე, საკმაოდ დიდ თანხებს იურიდიული მოსაკრებლების და სხვა თანამდევნი ხარჯებისთვის. ბიზნესზე ვრცელდება მარეგულირებელი საქმისწარმოებაც და კომპანიამ შეიძლება მარეგულირებელ საქმისწარმოებაში მოქმედი კანონების, წესებისა და რეგულაციების ინტერპრეტაციამ დააზარალოს, მათ შორის იმ მარეგულირებელ საქმისწარმოებაში, რომლის მხარეც ის არ არის. ნებისმიერმა ასეთმა მოვლენამ შეიძლება სერიოზული უარყოფითი გავლენა იქონიოს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

4.7 გაფიცვებმა და სხვა აქციებმა შეიძლება შეაფერხოს კომპანიის ფუნქციონირება ან გააძვიროს კომპანიის ობიექტების ოპერირება

2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანიას 78 სრულ განაკვეთზე მომუშავე თანამშრომელი ყავდა. ამ რაოდენობის ან ხელფასის ნებისმიერი შემცირება სამუშაოს შეფერხებას გამოიწვევს. სამუშაოს შეფერხება ან საოპერაციო პერსონალის მოზიდვასა ან შენარჩუნებაში წარუმატებლობა სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე და ოპერაციების შედეგებზე.

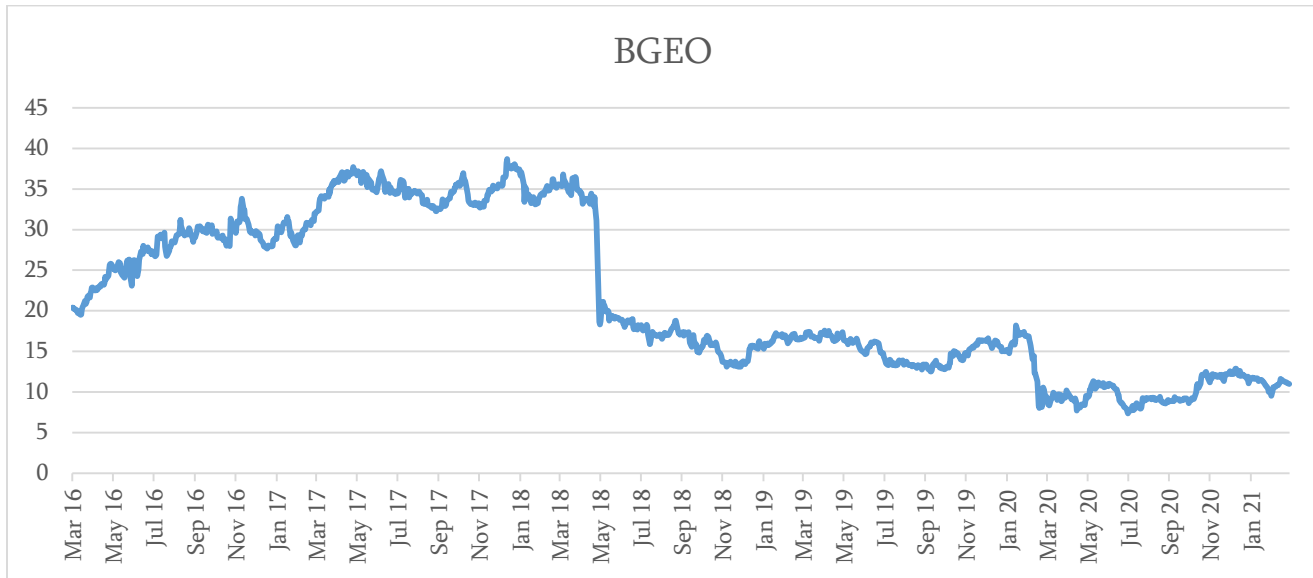
კომპანიას დღემდე არ ჰქონია შემთხვევა, რომელიც საქართველოს კანონის და შრომის კოდექსის 49-ე მუხლის თანახმად ჩათვლებოდა გაფიცვად, სასამართლო პროცესად ან საკონტრაქტო ვალდებულებების შესრულების ნებაყოფლობით უარყოფად.

4.8 ემიტენტის დედა კომპანია სს საქართველოს ბანკის ჯგუფი-ის აქციები სავაჭროდ დაშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე (LON: BGEO), რაც შესაბამისად გარკვეულ შეზღუდვებსა და მოთხოვნებთან არის დაკავშირებული

ემიტენტის დედა კომპანია „სს საქართველოს ბანკის ჯგუფის“ აქციები სავაჭროდ დაშვებულია ლონდონის საფონდო ბირჟაზე, რაც გარკვეულ შეზღუდვებსა და მოთხოვნებთან არის დაკავშირებული. არსებობს რისკი, რომ მშობელმა კომპანიამ ვერ მოახერხოს ზემოთაღნიშნული მოთხოვნების დაკმაყოფილება, რაც რეპუტაციულ რისკს შეუქმნის მას და შესაძლოა უარყოფითად აისახოს ემიტენტზეც, როგორც მისი შვილობილზე. ასევე, არსებობს რისკი, რომ ჯგუფზე დაწესებულმა შეზღუდვებმა ბირჟისა თუ ინვესტორების მიერ (მაგ: დათქმები

სესხებზე, სხვადასხვა პოლიტიკასთან შესაბამისობა (compliance)) გავლენა იქონიოს ემიტენტზე და მის მაჩვენებლებსა თუ გეგმებზე.

ქვემოთ მოცემულია საქართველოს ბანკის ჯგუფის აქციის ფასების ტრენდი (1 ცალი აქციის დღის დახურვის ფასი, ბრიტანულ გირვანქა სტერლინგებში) უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში:

ინდუსტრიისა და ეკონომიკისათვის დამახასიათებელი რისკები

5. ეკონომიკური არასტაბილურობისა და ინვესტირების რისკი მაღალია ისეთ განვითარებად ქვეყნებში, როგორიც საქართველოა

5.1 არსებობს დამატებითი რისკის ფაქტორები, რომლებიც უკავშირდება ისეთ განვითარებად ბაზრებზე ინვესტირებას, როგორიც საქართველოა

განვითარებად ბაზრებს ახასიათებს უფრო დიდი არასტაბილურობა, შეზღუდული ლიკვიდურობა, ნაკლები მოცულობის საექსპორტო ბაზა და მათზე უფრო მეტად მოქმედებს ხშირი ცვლილებები პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ, სამართლებრივ და მარეგულირებელ გარემოში, ვიდრე განვითარებულ ბაზრებზე. განვითარებადი ბაზრები სწრაფად იცვლება და ისინი განსაკუთრებით დაუცველები არიან საბაზრო პირობებისა და მსოფლიოს ნებისმიერ ადგილას მომხდარი ეკონომიკური კრიზისების წინაშე.

გარდა ამისა, საერთაშორისო ინვესტორების რეაქცია მოვლენებთან დაკავშირებით ზოგჯერ „ჯაჭვური ეფექტით“ ხასიათდება, როდესაც ინვესტორები უარყოფენ მთლიანად რეგიონს ან ინვესტიციის კლასს. თუ ადგილი ექნება ამგვარ ჯაჭვურ ეფექტს, საქართველოზე შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს სხვა განვითარებად ბაზრებზე მომხდარმა ნეგატიურმა ეკონომიკურმა ან ფინანსურმა მოვლენებმა. საქართველომ წარსულში უკვე განიცადა ჯაჭვური ეფექტი, მათ შორის რუსეთის 1998 წლის ფინანსური კრიზისის და უფრო გვიანდელი გლობალური ფინანსური კრიზისის შემდეგ და შესაძლებელია, რომ ქვეყანამ მსგავსი უარყოფითი ზეგავლენა მომავალშიც განიცადოს.

ამასთან, ქვეყნის ეკონომიკაზე უარყოფითი გავლენა შეიძლება იქონიოს ფინანსურმა და პოლიტიკურმა არასტაბილურობამ. აღნიშნულის რეალიზების შემთხვევაში ადგილი ექნება კაპიტალის გადინებას,

რომელმაც შეიძლება მნიშვნელოვნად დააზიანოს ფინანსური სისტემა და საბოლოოდ ეკონომიკა სტაგნაციაში გადაიყვანოს.

პროსპექტის წარდგენის თარიღისთვის, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოების მიერ საქართველოსთვის მინიჭებულია შემდეგი რეიტინგი (თითოეული მათგანი მინიჭებულია 2020 წლის აგვისტოს მდგომარეობით:

Fitch Ratings – BB (Negative Outlook);

Moody's – Ba2 (Stable Outlook);

S&P Global Ratings – BB (Negative Outlook);

5.2 კომპანიის საქმიანობაზე შესაძლოა მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს ლარის გაუფასურებამ აშშ დოლართან/სხვა ეკონომიკურად დაკავშირებული ქვეყნების ვალუტებთან მიმართებით;

უცხოურ ვალუტაში არსებული ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალუტების მიხედვით შემდეგნაირად გამოიყურება:

(000' ლარი)	ლარი	აშშდ	ევრო	სულ
ფინანსური აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,861	36,471	30	40,361
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	49,244	43,619	14,087	106,950
სულ ფინანსური აქტივები	53,105	80,090	14,117	147,311
ფინანსური ვალდებულებები				
სასესხო დავალიანება	58,584	17,015	-	75,599
გამომცემული ობლიგაციები	-	85,400	-	85,400
სულ ფინანსური ვალდებულებები	58,584	102,415	0	160,998
წმინდა პოზიცია	-5,479	-22,325	14,117	

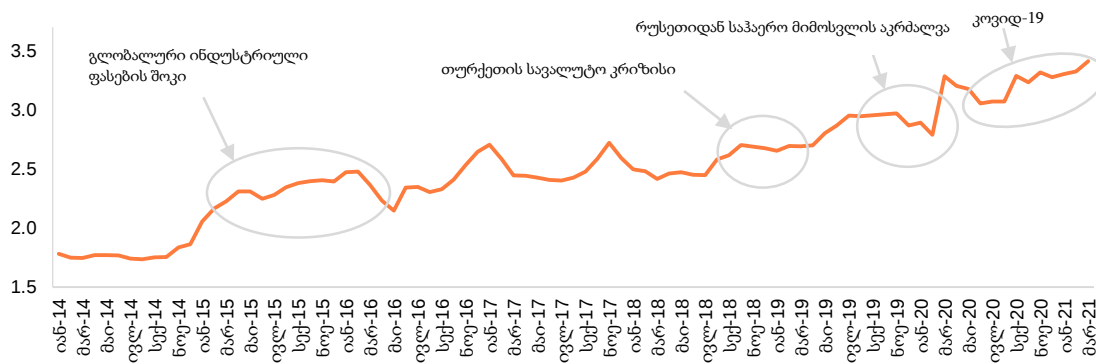
კომპანიას გააჩნია ღია სავალუტო პოზიცია დოლარში 48 მილიონი ლარის ეკვივალენტის ოდენობით და ევროში 15 მლნ ლარის ეკვივალენტის ოდენობით, შესაბამისად კომპანია დამოკიდებულია ვალუტის კურსის ცვალებადობაზე. საკურსო სხვაობით გამოწვეულმა ზარალმა 2021 წლის 3 თვეში 1,038 ლარი შეადგინა, 2020 წელს კი 4,265 ათასი ლარი. კომპანიას პოზიცია ნაწილობრივ დაჰეჯილი აქვს, კერძოდ კომპანია ფლობს 3,000,000 დოლარის ფორვარდულ კონტრაქტს.

მიუხედავად იმისა, რომ ლარი სრულად კონვერტირებადი ვალუტაა, მისი საქართველოს ფარგლებს გარეთ კონვერტირებისთვის საერთოდ არ არსებობს სავალუტო ბაზარი. საქართველოში არსებობს ბაზარი ლარის სხვა ვალუტებში კონვერტირებისთვის, მაგრამ მისი მოცულობა შეზღუდულია. ეროვნული ბანკის მონაცემებით, 2019 წელს, ლარის-აშშ დოლარის და ლარის-ევროს ბაზრებზე სავაჭრო ბრუნვის საერთო მოცულობამ (მათ შორის, გაყიდვებისა და შესყიდვების ჯამი, ეროვნული ბანკის საქმიანობის გარდა) შესაბამისად 48.5 მილიარდი აშშ დოლარი და 28.7 მილიარდი ევრო შეადგინა, იგივე მაჩვენებელმა 2020 წელს შესაბამისად 55.3 მილიარდი აშშ დოლარი და 36.0 მილიარდი ევრო, ხოლო 2021 წლის პირველ 2 თვეში აღნიშნული მაჩვენებლები შესაბამისად 7.4 მლრდ აშშ დოლარს და 4.2 მლრდ ევროს შეადგენდა.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მონაცემებით მისმა ოფიციალურმა რეზერვმა 4.1 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით, რომელიც წლიურად 20.6%-ით არის გაზრდილი, რაც ძირითადად საერთაშორისო დონორების დახმარებების ჩამორიცხვებს უკავშირდება. მიმდინარე რეზერვების დონე ადეკვატურია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის შეფასებით, რომლითაც ქვეყანას შეუძლია თავი გაართვას კრიზისულ სიტუაციებს მოკლევადიან პერიოდში. გარდა ამისა, რეზერვები შეიძლება გამოყენებულ იქნას იმ შემთხვევაში თუ ლარის გაცვლითი კურსი ერთჯერადი ფაქტორების გამო მნიშვნელოვნად გაუფასურდა, რადგან ვალუტის გაუფასურებამ შეიძლება არსებითი უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ქვეყნის ეკონომიკაზე.

წლების მანძილზე ლარის კურსი დოლართან მიმართებაში მნიშვნელოვნად იცვლებოდა როგორც საგარეო შოკების ასევე სეზონური ფაქტორების გამო. 2015 წლის ნავთობის და ინდუსტრიული საქონლის ფასების გლობალურმა შოკმა მნიშვნელოვანი კორექცია მოახდინა ლარის ნომინალურ გაცვლით კურსში, რასაც მოჰყვა ვალუტის მიმართ უარყოფითი მოლოდინების ჩამოყალიბება და სეზონური რყევები შემდგომ პერიოდებში. შედეგად, 2017 წლის დასაწყისიდან ლარმა დაიწყო გამყარება და აშშ დოლარის მიმართ 2.4-2.5-ის ფარგლებში სტაბილურობას ინარჩუნებდა, თუმცა გასული წლების მიხედვით ჩამოყალიბებული ნეგატიური მოლოდინების გამო ლარი ისევ გაუფასურდა და შედეგად საშუალოდ ლარის კურსი 2018 წელს აშშ დოლარის მიმართ 2.53 იყო, რაც 1%-იანი გაუფასურებაა 2017 წელთან შედარებით. იმის გამო, რომ ლარის კურსი 2018 წელს მეტ-ნაკლებად სტაბილურობას ინარჩუნებდა, ეროვნულ ბანკს საშუალება მისცა შეეცნო რეზერვები სავალუტო აუქციონებზე უცხოური ვალუტის შესყიდვის გზით. ჯამში, ეროვნულმა ბანკმა 2018 წელს 197.5 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო 2019 წლის იანვარ-ივნისში 216 მლნ აშშ დოლარი შეისყიდა. თუმცა, 2019 წლის 8 ივლისიდან, მას შემდეგ, რაც რუსეთმა პირდაპირი საჰაერო ფრენები აკრძალა საქართველოს მიმართულებით, ლარმა გაუფასურება დაიწყო აშშ დოლარის მიმართ. შესაბამისად, ეროვნულმა ბანკმა ლარის ზედმეტი გაუფასურების შესაჩერებლად სავალუტო ბაზარზე 92.8 მლნ აშშ დოლარი გაყიდა აგვისტო-ნოემბრის პერიოდში. 2019 წლის დეკემბრის შუა რიცხვებიდან ლარმა გამყარება დაიწყო და აღნიშნული ტრენდი ნარჩუნდებოდა 2020 წლის 10 მარტამდე, თუმცა კორონავირუსის გლობალური პანდემიისგან წარმოქმნილი პრობლემების ფონზე ლარმა გაუფასურება 10 მარტიდან დაიწყო აშშ დოლარის მიმართ და ისტორიულ მაქსიმუმს 27 მარტს მიაღწია, როცა 1 აშშ დოლარი 3.48 ლარს შეადგენდა. პანდემიის მეორე ტალღის და არჩევნიდან მომდინარე პოლიტიკური არასტაბილურობის გამო ლარის კურსი 8.0%-ით გაუფასურდა 1 სექტემბერი - 30 ნოემბრის პერიოდში. ჯამურად, ეროვნულმა ბანკმა ლარის ზედმეტი გაუფასურების შეკავების მიზნით სავალუტო ბაზარზე 2020 წელს 916 მლნ აშშ დოლარი გაყიდა.

ლარის ნომინალური გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით

წყარო: სეზ

აგრეთვე, ლარის ნებისმიერი არასტაბილურობა დამოკიდებულია რამდენიმე პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ფაქტორზე, მათ შორის ეროვნული ბანკისა და მთავრობის მხრიდან ინფლაციის კონტროლზე. საქსტატის შეფასებით, საქართველოში სამომხმარებლო ფასების წლიური ინფლაცია 2017 წელს 6.7%, 2018 წელს 1.5%, ხოლო 2019 წელს 7.0% იყო. 2019 წელს ინფლაციის გადახრა სეზ-ის 3%-იანი მიზნობრივი მაჩვენებლისგან ძირითადად განპირობებული იყო საგარეო რისკების რეალიზებით და თამბაქოს აქციზის გადასახადის ზრდით, რისი ეფექტიც მოსალოდნელი იყო რომ 2020 წლის დასაწყისიდან შესუსტდებოდა. თუმცა, კორონავირუსის გავრცელების ფონზე ლარის გაუფასურებამ მნიშვნელოვანი წნეხი გააჩინა ფასების დონეზე და 2020 წლის პირველ ნახევარში ინფლაცია კვლავ 6%-ის ზევით შენარჩუნდა. შემცირებული შიდა მოთხოვნის და 2019 წლის მაღალი ბაზის გამო 2021 წლის მეორე ნახევარში ინფლაციას შემცირების დინამიკა ჰქონდა და 2020 წლის დეკემბერში წლიურმა ინფლაციამ 2.4% შეადგინა. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ წლის ბოლოს ინფლაციის მიზნობრივ დონეზე ქვემოთ ჩამოსვლა უმეტესწილად განაპირობა მთავრობის მიერ კომუნალური გადასახადების სუბსიდირებამ. 2020 წლის აპრილ-აგვისტოს პერიოდში სეზ-მა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 1.0პპ-ით 8.0%-მდე შეამცირა. თუმცა 2021 წლის აპრილში კვლავ მოუწია პოლიტიკის გამკაცრება გაზრდილი ინფლაციური მოლოდინის საპასუხოდ და 2021 წლის 28 აპრილს 9.5%-ს გაუტოლდა. აღნიშნულ პერიოდში წლიურმა ინფლაციამ 7.2% შეადგინა. სეზ-ის მიხედვით გამკაცრებული მონეტარული პოლიტიკიდან გამოსვლა მოსალოდნელია საშუალოვადიან პერიოდში და დამოკიდებული იქნება ინფლაციაზე როგორც მოთხოვნის, ისე მიწოდების მხრივ მოქმედი ფაქტორების დინამიკაზე.

ინფლაციის მიზნობრივ დონეზე შენარჩუნებას მნიშვნელოვანი როლი აქვს ეკონომიკის სტაბილური განვითარებისათვის. მაღალმა ინფლაციამ შეიძლება გამოიწვიოს სავალუტო და ფინანსური ბაზრების არასტაბილურობა, მომხმარებლების მსყიდველობითი უნარის დაქვეითება და მათი ნდობის შემცირება. ამ ყველაფერს კი შეუძლია განაპირობოს საქართველოს ეკონომიკური მაჩვენებლების დაბალი დონე და არსებითი უარყოფითი გავლენა მოახდინოს კომპანიის კორპორაციული კლიენტების ბიზნესებზე, რაც, თავის მხრივ, უარყოფითად აისახება კომპანიაზე.

5.3 ვინაიდან კომპანია მხოლოდ საქართველოში ოპერირებს, საქართველოს ეკონომიკის პირობებში ცვლილებები მასზე გავლენას მოახდენს;

კომპანია ოპერაციებს საქართველოში აწარმოებს და მთელი მისი შემოსავლები საქართველოდანაა. კომპანიის ოპერაციების შედეგებზე მნიშვნელოვნად ზემოქმედებს საქართველოში მიმდინარე ან საქართველოსთან დაკავშირებული ფინანსური და ეკონომიკური მოვლენები, განსაკუთრებით საქართველოს ეკონომიკური აქტივობა, და ეს ზემოქმედება მომავალშიც გაგრძელდება. ისეთი ფაქტორები, როგორებიცაა მთლიანი შიდა პროდუქტი (მშპ), ინფლაცია, საპროცენტო განაკვეთი და ვალუტის გაცვლის კურსი, ასევე, უმუშევრობა, პირადი შემოსავალი და კომპანიების ფინანსური მდგომარეობა, მნიშვნელოვან ზემოქმედებას ახდენს კომპანიის პროდუქტებსა და სერვისებზე მომხმარებლის მოთხოვნაზე.

მიმდინარე წლის კოვიდ-19 პანდემიიდან მომდინარე კრიზისი გავლენა მძიმე აღმოჩნდა საქართველოს ეკონომიკისთვის, რადგან ეს მნიშვნელოვნად შეეხო ტურიზმის სექტორს, რომლის წილი საქართველოს ეკონომიკაში საგრძნობლად მაღალია. საქსტატის მონაცემებით, 2020 წელს საქართველოს ეკონომიკა 6.2%-ით შემცირდა 2019 წელთან შედარებით. ეკონომიკის ვარდნამ ბუნებრივია უარყოფითი გავლენა მოახდინა ეკონომიკის უმეტეს სექტორებზე, მათ შორის აღსანიშნავია გავლენა უძრავი ქონების ბაზარზე: სასტუმროების, კომერციული ფართებისა და საცხოვრებელი ბინების სეგმენტებზე. ეს გამომდინარეობს იქიდან, რომ აღნიშნული სექტორები მჭიდროდ მიჰყვებიან ეკონომიკურ ციკლებს. ამასთან, საერთაშორისო სავალუტო ფონდი პროგნოზირებს, რომ 2021 წლიდან მოსალოდნელია ეკონომიკური აქტივობის აღდგენა და რეალური მშპ-ის ზრდა 3.5%-ის დონეზეა ნაპროგნოზები. ინფორმაციისთვის, საქართველოს ეკონომიკა 2019 წელს 5.0%-ით გაიზარდა, 2018 წელს 4.8%-ით, 2017 წელს 4.8%-ით, ხოლო 2015-2016 წლებში საშუალოდ 3.0%-ით.

საქართველოს ეკონომიკური ზრდის პერსპექტივა კვლავ მნიშვნელოვანი საფრთხეების წინაშე დგას, მათ შორის გაცვლითი კურსის მერყეობის, ფინანსური სტაბილურობის შესუსტების, ინფლაციის, ბიუჯეტის შესრულებისა და კაპიტალის გადინების რისკების წინაშე. საბაზრო კრიზისმა და ეკონომიკის გაუარესებამ საქართველოში შეიძლება მომხმარებლების მხრიდან დანახარჯების შემცირება გამოიწვიოს და სერიოზული უარყოფითი გავლენა მოახდინოს საქართველოში კომპანიის მომხმარებელთა ლიკვიდურობასა და ფინანსურ მდგომარეობაზე. ვირუსიდან მომდინარე გაურკვეველმა და არასტაბილურმა გლობალურმა ეკონომიკურმა პირობებმა, შეიძლება გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი პოლიტიკური და მაკროეკონომიკური რეფორმები მსოფლიო მასშტაბით, რაც, თავის მხრივ, მნიშვნელოვან გავლენას იქონიებს საქართველოს ეკონომიკაზე, რაც შესაბამისად უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე და ოპერაციების შედეგებზე.

კომპანიის საქმიანობა უმთავრესად მოიცავს მშენებლობის, წარმოების და მომსახურების სხვადასხვა ქვესექტორებს. ეს საქმიანობა შესაძლოა შესაბამისი დარგების ეკონომიკური განვითარების ციკლების გავლენის ქვეშ მოექცეს სხვადასხვა ხარისხით. იმ ცვლილებების ტიპი, დრო და ხარისხი, რომლებიც ამა თუ იმ დარგისთვის ჩვეულ პირობებში შეიძლება მოხდეს, უმეტესწილად არაპროგნოზირებადია. იმ შემთხვევაში, თუ დარგში ჩავარდნა მოხდა, არახელსაყრელმა ეკონომიკურმა და საბაზრო პირობებმა შეიძლება შეამციროს მოთხოვნა სალიზინგო მომსახურებაზე, ხოლო კლიენტებში დეფოლტის ზრდა და სალიზინგო აქტივების ხარისხის გაუარესება უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის საქმიანობაზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე.

6. გეოზოგრაფიული კავშირებისა და რეგიონთან დაკავშირებული რისკები

6.1 რეგიონულმა დაძაბულობამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და კომპანიის ბიზნესზე;

საქართველო რუსეთს, აზერბაიჯანს, სომხეთსა და თურქეთს ესაზღვრება და პოლიტიკურმა დაძაბულობამ მის საზღვრებს შიგნით და მეზობელ ქვეყნებში მასზე შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს. კერძოდ, 1991 წელს დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ საქართველოს კონფლიქტები აქვს აფხაზეთის და ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის სეპარატისტულ რეგიონებთან და რუსეთთან. ამ კონფლიქტებმა ქვეყანა ძალადობის ცალკეულ აქტებსა და სამშვიდობო ოპერაციების დარღვევასთან მიიყვანა. 2008 წლის აგვისტოში ცხინვალის რეგიონის/სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტი გამწვავდა. საქართველოს სამხედრო ძალები ბრძოლაში ჩაებნენ ადგილობრივ შეიარაღებულ ჯგუფებსა და რუსეთის არმიასთან, რომელმაც საქართველოს საერთაშორისო საზღვარი გადმოკვეთა და საქართველომ საომარი მდგომარეობა გამოაცხადა. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველომ და რუსეთმა, საფრანგეთის შუამავლობით, ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმება გააფორმეს, რომლის თანახმადაც რუსეთის სამხედრო ძალები ქვეყნიდან იმ თვის ბოლომდე უნდა გასულიყვნენ, რუსეთმა დაარღვია ეს შეთანხმება და სეპარატისტული რეგიონების დამოუკიდებლობა აღიარა. შესაბამისად, დაძაბულობა გრძელდება, რადგან რუსეთის არმიას კვლავ ოკუპირებული აქვს აფხაზეთი და ცხინვალის რეგიონი/სამხრეთ ოსეთი. მაგალითად, 2013 წლის ზაფხულში რუსეთის სასაზღვრო ძალებმა მავთულხლართის ღობეები აღმართეს საქართველოსა და სამხრეთ ოსეთის სადემარკაციო ხაზის ზოგიერთი ნაწილის გასწვრივ. მომავალში ასეთი ქმედებები დაძაბულობას გაამწვავებს. რუსეთი ეწინააღმდეგება ასევე ნატოს აღმოსავლეთით გაფართოებას, რაც პოტენციურად ყოფილი საბჭოთა კავშირის ისეთი ქვეყნების მოცვას გულისხმობს როგორც საქართველო. საქართველოს ხელისუფლებამ გარკვეული ნაბიჯები გადადგა რუსეთთან ურთიერთობების გასაუმჯობესებლად, მაგრამ ამ ნაბიჯებს დღეისათვის რაიმე ოფიციალური ან იურიდიული ცვლილება ორი ქვეყნის ურთიერთობებში არ მოუტანია.

ასევე დაძაბულობა აღინიშნება თურქეთსა და რუსეთს შორისაც. ორი ქვეყნის ურთიერთობაში მწვავე დაძაბულობა მოჰყვა 2015 წლის ინციდენტს, როცა თურქეთის საბრძოლო თვითმფრინავმა თურქეთ-სირიის საზღვარზე რუსეთის ავიაგამანადგურებელი ჩამოაგდო. უთანხმოებას იწვევს კონფლიქტი სირიაშიც, სადაც რუსეთი და თურქეთი ერთმანეთთან დაპირისპირებულ ძალებს ემხრობიან.

უკრაინასა და რუსეთს შორის არსებულმა გეოპოლიტიკურმა დაძაბულობამაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს საქართველოს ეკონომიკაზე. რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტი 2013 წლის მიწურულს დაიწყო და 2014-2015 წლებში უკრაინის ეკონომიკის ვარდნა დამატებით აღნიშნულმა კონფლიქტმა განაპირობა. შეერთებულმა შტატებმა და ევროკავშირმა სავაჭრო სანქციები დაუწესა რუსეთს, ასევე რუსეთის და ყირიმის სხვადასხვა თანამდებობის პირს, მათ შორის რამდენიმე რუსულ ბანკსა და კომპანიას. რუსეთ-უკრაინას შორის არსებული კონფლიქტი 7 წლის შემდეგ 2021 წლის აპრილში გამწვავდა, როდესაც რუსეთმა 50 სამხედრო ბატალიონი და 15 ათასი სამხედრო გადასხა ოკუპირებული ტერიტორიების მახლობლად. მოხდა ცეცხლის გახსნა და რამდენიმე უკრაინელი ჯარისკაცი დაიღუპა. ამის შემდგომ, საერთაშორისო საზოგადოების ჩართულობით რუსეთმა უკან გაიწვია ჯარისკაცები. უკრაინაში არსებულმა პოლიტიკურმა არასტაბილურობამ, სამოქალაქო არეულობებმა და სამხედრო კონფლიქტმა, რუსეთსა და უკრაინას შორის გეოპოლიტიკური კონფლიქტის გაგრძელებამ ან ესკალაციამ, გაურკვევლობის ზრდამ, რეგიონული, პოლიტიკური და ეკონომიკური არასტაბილურობის მატებამ და რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობების

გაუარესებამ შესაძლოა ნეგატიური გავლენა იქონიოს საქართველოს პოლიტიკურ თუ ეკონომიკურ სტაბილურობაზე.

2020 წელს გამწვავდა კონფლიქტი აზერბაიჯანსა და სომხეთს შორის მთიან ყარაბაღში. სომხეთის პრემიერმინისტრმა, ნიკოლ ფაშინიანმა განაცხადა, რომ მთიან ყარაბაღში აზერბაიჯანმა სამხედრო იერიში მიიტანა. გამოცხადდა საომარი მდგომარეობა და საყოველთაო სამხედრო მობილიზაცია. 2020 წლის 10 ოქტომბერს მოსკოვში ხელი მოეწერა ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ შეთანხმებას, თუმცა 11 ოქტომბერს სომხეთი და აზერბაიჯანი ერთმანეთის მხრიდან ქალაქების დაბომბვას იუწყებოდნენ. აზერბაიჯანმა სომხეთი ღამით დიდ ქალაქებზე თავდასხმაში დაადანაშაულა და მიუთითა, რომ ამ ქვეყანამ დაარღვია მოსკოვში 10 ოქტომბერს მიღწეული ცეცხლის შეწყვეტის შეთანხმება.

ყარაბაღის კონფლიქტის გაგრძელებამ შესაძლოა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს რეგიონში და მათ შორის საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განხორციელებასა და ტურიზმის სექტორზე. ასევე, საქართველოს პოლიტიკურ თუ ეკონომიკურ სტაბილურობაზე შეიძლება იმოქმედოს ნებისმიერმა ვითარებამ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან:

- რუსეთთან საქართველოს ურთიერთობების, მათ შორის სასაზღვრო და ტერიტორიულ დავებთან დაკავშირებული ურთიერთობის, გაუარესება;
- ცვლილებები საქართველოს როგორც ენერგომატარებლების სატრანზიტო ქვეყნის მნიშვნელობაში;
- ცვლილებები საქართველოსთვის გაწეული დახმარების მოცულობაში ან ქართველი მწარმოებლების შესაძლებლობაში, ხელი მიუწვდებოდეთ მსოფლიოს საექსპორტო ბაზრებთან;
- რეგიონის ქვეყნებს შორის ურთიერთობების მნიშვნელოვანი გაუარესება .
- რეგიონის ქვეყნებში ეკონომიკური და ფინანსური მდგომარეობის გაუარესება.

6.2 საქართველოს მეზობელი ბაზრების დესტრუქციას შესაძლოა ჰქონდეს უარყოფითი გავლენა საქართველოს ეკონომიკაზე;

საქართველოს ეკონომიკა დამოკიდებულია მის რეგიონში არსებული ქვეყნების (აზერბაიჯანი, სომხეთი, რუსეთი, თურქეთი) ეკონომიკებზე. აზერბაიჯანი და სომხეთი ისტორიულად წარმოადგენდა ორ უდიდეს ბაზარს საქართველოს ექსპორტისათვის და საქსტატის მიხედვით, მათმა წილმა საქართველოს მთლიან ექსპორტში, 2019 წელს შეადგინა 13.4% და 11.4%, შესაბამისად. 2020 წელს კი აზერბაიჯანის წილი მცირედით შემცირდა, ხოლო სომხეთის წილი მნიშვნელოვნად შემცირდა საქართველოს მთლიან ექსპორტში და შესაბამისად შეადგინა 13.2% და 5.6%. რუსეთი არის ასევე ერთ-ერთი უდიდესი ბაზარი საქართველოს ექსპორტისათვის. საქსტატის მიხედვით, მისი წილი მთლიან ექსპორტში 2016 წლისთვის შეადგენდა 9.8%-ს, 2017-ში 14.5% და 2018-ში 13.0%-ს, ხოლო 2019 წელს 13.1%-ს. რუსეთის წილი 2020 წელს 13.2%-ს გაუტოლდა. თურქეთი წარმოადგენს უდიდეს იმპორტიორს საქართველოსთვის, და საქსტატის მიხედვით მისი წილი საქართველოს მთლიან იმპორტში შეადგენდა 15.7%-ს 2018 წელს, ხოლო 17.0%-ს 2019 წელს. თურქეთის წილი კვლავ მაღალ დონეზე შენარჩუნდა 2020 წელს და მთლიანი იმპორტის 17.5% შეადგინა. Turkstat-ის მონაცემებით, თურქეთის ეკონომიკა 2018 წელს 3.0%-ით გაიზარდა. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ეკონომიკა 2018 წლის მეოთხე კვარტალში 2.7%-ით შემცირდა, რომელიც გაგრძელდა 2019 წელს (-2.6% პირველ კვარტალში და -1.7% მეორე კვარტალში) და ეს ძირითადად გამოწვეული იყო პოლიტიკური არასტაბილურობით, არახელსაყრელი გეოპოლიტიკური მოვლენებით, თურქული ლირის მკვეთრი

გაუფასურებით და მაღალი ინფლაციით (წლიური ინფლაცია 20.3% იყო 2018 წლის დეკემბერში, ხოლო 11.8% იყო 2019 წელს). ეს ყველაფერი წარმოადგენს პოტენციურ დაბრკოლებებს შემდგომი ეკონომიკური ზრდისთვის. ბოლო რამდენიმე წელია, საქართველოს დამოკიდებულება ექსპორტის, ტურიზმის და ფულადი გზავნილების კუთხით რუსეთიდან მნიშვნელოვნად გაიზარდა. მაგალითად, 2019 წელს საქართველოდან რუსეთში ექსპორტირებული საქონელი საქართველოს მშპ-ის 2%-ს შეადგენდა, ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები მშპ-ის 4.0% იყო, ხოლო რუსეთიდან განხორციელებული ფულადი გზავნილები მშპ-ის 2.5% იყო. ასეთი მაღალი დამოკიდებულება ერთ ქვეყანაზე გარკვეული რისკების მატარებელია და თუ რა ნეგატიური ეფექტები ექნება მას საქართველოს ეკონომიკაზე დამოკიდებული იქნება ნებისმიერ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ თუ საგარეო კრიზისების სიმძიმეზე, რასაც, თავის მხრივ, შესაძლოა ჰქონდეს არსებითი უარყოფითი გავლენა კომპანიის ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობასა და საოპერაციო შედეგებზე. ნებისმიერმა შემდგომმა ეკონომიკურმა ჩავარდნამ ან კრიზისმა საქართველოს მეზობელ ქვეყნებში, შესაძლოა ძლიერი ნეგატიური გავლენა იქონიოს ქვეყნის ეკონომიკაზე. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ვირუსის გავრცელება წლის პირველ 8 თვეში მინიმალურ მაჩვენებელზე შენარჩუნდა, 2020 წლის სექტემბრიდან ვირუსის ახალი შემთხვევების მნიშვნელოვნად გაიზარდა და პიკურ დონეს ნოემბრის ბოლოსა და დეკემბრის პირველ ნახევარში ჰქონდა ადგილი. 2021 წლის იანვარ-თებერვალში კოვიდის დღიური შემთხვევები საგრძნობლად შემცირდა, თუმცა მარტის ბოლოდან ზრდა შეინიშნება და 23 აპრილის მდგომარეობით მდგომარეობით, ქვეყანაში 13,257 აქტიური შემთხვევაა (ჯამში 301,531 შემთხვევა, გამოჯანმრთელებულია 284,286 ადამიანი). ამავდროულად რეგიონში კიდევ უფრო მძიმე სურათს ვხედავთ, რასაც გავლენა ექნება მეზობელი ქვეყნების ეკონომიკებზე და შემდეგ უკვე არაპირდაპირი არხებით მოსალოდნელია რომ გადმოეცემა საქართველოსაც. თუმცა მზარდი გაურკვევლობის პირობებში რთულია დაზუსტებით ითქვას რა ეფექტი ექნება რეგიონში განვითარებულ მოვლენებს საქართველოს ეკონომიკაზე.

6.3 პოლიტიკური და სამთავრობო არასტაბილურობა საქართველოში მნიშვნელოვან უარყოფით გავლენას მოახდენს ადგილობრივ ეკონომიკასა და კომპანიის ბიზნესზე;

1991 წელს ყოფილი საბჭოთა კავშირიდან დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ საქართველომ მნიშვნელოვანი პოლიტიკური ტრანსფორმაცია განიცადა ფედერალური სოციალისტური სახელმწიფოს შემადგენლობაში მყოფი რესპუბლიკიდან დამოუკიდებელ სუვერენულ დემოკრატიამდე.

საქართველო რამდენიმე გამოწვევის წინაშე დგას, რომელთაგან ერთ-ერთი შემდგომი ეკონომიკური და პოლიტიკური რეფორმების გატარებაა. თუმცა ბიზნესისა და ინვესტორებისთვის ხელსაყრელი რეფორმების გატარება შესაძლოა აღარ გაგრძელდეს ან უკუსვლა განიცადოს; ასევე, ასეთი რეფორმები და ეკონომიკური ზრდა შესაძლოა შეფერხდეს რაიმე ისეთი ცვლილებით, რომელიც კოალიცია „ქართული ოცნების“ მთავრობის მოქმედების გაგრძელებასა თუ სტაბილურობაზე იქონიებს გავლენას, ან/და პრეზიდენტის, პარლამენტისა თუ სხვა ინსტიტუტების მიერ სარეფორმო პოლიტიკის გატარებაზე უარის თქმის შედეგად.

2010 წლის ოქტომბერში საქართველოს პარლამენტმა დაამტკიცა ცვლილებები საქართველოს კონსტიტუციაში, რომლებიც ითვალისწინებდა პარლამენტის მმართველობითი უფლებამოსილების გაფართოებას, საქართველოს პრემიერ-მინისტრის უფლებამოსილებების გაზრდას და პრეზიდენტის ფუნქციების შეკვეცას. 2013 წლის მარტში პარლამენტმა ერთხმად დაუჭირა მხარი საკონსტიტუციო ცვლილებებს, რომლებითაც კიდევ უფრო შეიკვეცა საქართველოს პრეზიდენტის ფუნქციები. საქართველოს პარლამენტის, პრეზიდენტის ან პრემიერ-მინისტრის უფლებამოსილებების ნებისმიერმა შემდგომმა ცვლილებამ შესაძლოა პოლიტიკური

კრიზისი ან პოლიტიკური დესტაბილიზაცია გამოიწვიოს ან სხვაგვარი უარყოფითი შედეგი მოუტანოს პოლიტიკურ კლიმატს საქართველოში.

2018 წლის 28 ოქტომბერს ჩატარებულ საპრეზიდენტო არჩევნებში, ვერცერთმა კანდიდატმა ვერ მიიღო ხმების 50%-ზე მეტი და, შესაბამისად, საპრეზიდენტო არჩევნების მეორე ტური დაინიშნა. წინასაარჩევნო გარემო საკმაოდ დაძაბული იყო. მეორე ტურის შედეგების მიხედვით ხელისუფლების მიერ მხარდაჭერილმა კანდიდატმა გაიმარჯვა. ამ ფაქტმა უკმაყოფილება გამოიწვია ოპოზიციის ლიდერებსა და მათ მხარდამჭერებში. მომავალში პოლიტიკურმა დაძაბულობამ/არეულობამ შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა იქონიოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და, შესაბამისად, კომპანიის ბიზნესზე.

2020 წლის ოქტომბერ-ნოემბერში (პარლამენტის არჩევნები მოიცავდა 31 ოქტომბერს ჩატარებულ I ტურს და 21 ნოემბერს გამართულ II ტურს) ჩატარებულ საპარლამენტო არჩევნებში ქართულმა ოცნებამ 150 წევრიან პარლამენტში მიიღო 90 მანდატი, 36 მანდატი მოიპოვა ოპოზიციურმა პარტიამ - ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა, დანარჩენი კი სხვა პარტიებმა. თუმცა პარლამენტში ოპოზიციური სპექტრი არ შევიდა და საპროტესტო რეჟიმში გადავიდნენ. პოლიტიკური დაძაბულობის გასანეიტრალებლად ორმხრივ მოლაპარაკებებში აქტიურად იყვნენ ჩართული ევროკავშირის და აშშ-ს წარმომადგენლები, რომელთაც მიაღწიეს შეთანხმებას და 2021 წლის გვიან გაზაფხულზე პარლამენტში ყველა პარტია შევიდა. მოკლევადიანმა პოლიტიკურმა კრიზისმა, რომელიც 2020 წლის ნოემბრიდან დაიწყო გარკვეული გავლენა იქონია ეკონომიკურ და საინვესტიციო აქტიურობაზე. შესაბამისად, ნებისმიერმა შემდგომმა პოლიტიკურმა არასტაბილურობამ შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედებს საქართველოს ეკონომიკურ განვითარებაზე, მათ შორის საინვესტიციო კლიმატზე და კერძო ბიზნესის საქმიანობაზე.

7. საკანონმდებლო და სასამართლო სისტემებთან დაკავშირებული რისკები

7.1 შესაძლოა თავი იჩინოს გამოწვევებმა, რომლებიც დაკავშირებული იქნება საქართველოს კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციით, რასაც თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმება მოითხოვს;

2014 წლის 27 ივნისს საქართველომ ხელი მოაწერა ევროკავშირთან ასოცირების შესახებ შეთანხმებას და დააარსა ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცე ევროკავშირთან, რაც ითვალისწინებს ევროკავშირთან ორმხრივი ვაჭრობის ლიბერალიზაციას. მოსალოდნელია, რომ ევროკავშირთან გაფორმებული ასოცირების შესახებ შეთანხმების განხორციელება წარმოქმნის ახალ შესაძლებლობებს ბიზნესისათვის, თუმცა შესაძლოა გამოწვევებიც შექმნას საწარმოებისათვის, საოჯახო მეურნეობებისა და სახელმწიფოსათვის. ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმების განხორციელებისათვის საჭიროა, რომ საქართველომ მოახდინოს თავისი კანონმდებლობის შესაბამისობის დამყარება ევროკავშირის სავაჭრო და სექტორულ კანონმდებლობასთან, რაც გამოწვევებთან იქნება დაკავშირებული, განსაკუთრებით გარემოს დაცვისა და მომხმარებლის უსაფრთხოების, მათ შორის პროდუქტისა და ინფორმაციის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ სფეროებში.

მას შემდეგ, რაც საქართველო 2000 წელს ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის წევრი გახდა, იგი თანდათანობით ახდენდა თავისი სავაჭრო სფეროს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციას ევროკავშირის ნორმებსა და პრაქტიკასთან. ბოლოდროინდელი ცვლილებები რეგულირებაში მოიცავს შრომის კოდექსში 2013 წელს შეტანილ ცვლილებებს, რომლებიც მიზნად ისახავდა საქართველოს შრომის სფეროში არსებული რეგულაციების დაახლოებას ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შესახებ შეთანხმებისა და თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ ღრმა და ყოვლისმომცველი შეთანხმების საფუძველზე ნაკისრ ვალდებულებებთან. აღნიშნული ცვლილებები დამსაქმებლებისგან მოითხოვდა ზეგანაკვეთურად ნამუშევარი საათების ანაზღაურებას, გაზრდილ კომპენსაციას სამსახურიდან გათავისუფლებისას (ერთიდან ორი თვის ხელფასის ოდენობით), მუშაკთა გაძლიერებულ უფლებებს დამსაქმებლების გადაწყვეტილებათა სასამართლოში გასაჩივრებისთვის, სამსახურიდან გათავისუფლების აკრძალვას მკაფიო მიზეზის გარეშე და გარანტირებულ საბაზისო სამუშაო პირობებს.

შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს სხვა ცვლილებებს სამთავრობო პოლიტიკაში, მათ შორის ცვლილებებს ადრე გამოცხადებული სამთავრობო ინიციატივების განხორციელებაში ან მათდამი მიდგომაში. გარდა ამისა, ევროკავშირთან ხელმოწერილი ასოცირების შესახებ შეთანხმების განხორციელებამ შესაძლოა მნიშვნელოვანი ტვირთი დააკისროს მარეგულირებელ უწყებებს, მათი რესურსები მიმდინარე რეფორმებიდან სხვა მიმართულებით გადაიტანოს და შეანელოს მათი ეფექტიანობა.

ევროკავშირის კანონმდებლობასთან ჰარმონიზაციის მისაღწევად განხორციელებული, რეგულირების სფეროში მოსალოდნელი ცვლილებების შედეგად კომპანიას შესაძლოა მოეთხოვოს მისი პოლიტიკისა და პროცედურების შეცვლა კანონებსა და რეგულაციებში შეტანილ ნებისმიერ ცვლილებებთან შესაბამისობის დასამყარებლად. მაგალითად, კომპანიამ ცვლილებები შეიტანა თავის შრომით ხელშეკრულებებში, რათა აესახა შრომის კოდექსში შეტანილი ზემოხსენებული ცვლილებები. კომპანია ელის, რომ მოხდება კიდევ ახალი ცვლილებები, თუმცა მას არ შეუძლია იმის პროგნოზირება, თუ რამხელა ზეგავლენას მოახდენს მასზე ეს ცვლილებები ან რამდენად შეძლებს შესაბამისობის დამყარებას ნებისმიერ ასეთ ცვლილებებთან.

გარდა ამისა, ევროასოცირების ხელშეკრულების ფარგლებში ხდება ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებული კანონმდებლობის დაახლოება ევროპის კანონმდებლობასთან. მაგალითისთვის, 2020 წელს ძალაში შევიდა მთელი რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც სწორედ ევროპის კანონმდებლობასთან დაახლოების მიზანს ემსახურებოდა, მათ შორის: კანონი ინსაიდერული ინფორმაციის გამოყენებით ვაჭრობის, ბაზრის მანიპულაციისა და ინსაიდერული ინფორმაციის არამართლზომიერი გამჟღავნების აკრძალვის შესახებ, ასევე შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებით იხვეწება საჯარო ფასიანი ქაღალდების ემიტენტების გამჭვირვალობის ჩარჩო. განისაზღვრება მოთხოვნები მათ მიერ პერიოდული ფინანსური ინფორმაციის წარდგენასა და გამოქვეყნებასთან დაკავშირებით. ამას გარდა, დაგეგმილია ცვლილებები მეწარმეთა შესახებ საქართველოს კანონსა და კონკურენციის შესახებ კანონში, რის გამოც კომპანიას, როგორც ანგარიშვალდებულ საწარმოს შესაძლოა დამატებითი რეგულაციები შეეხოს.

7.2 საქართველოს საგადასახადო სისტემაში არსებულმა ბუნდოვანებამ შესაძლოა მომავალში გამოიწვიოს კომპანიის საგადასახადო ვალდებულებების კორექტირება ან კომპანიისთვის ჯარიმების დაკისრება. ასევე შესაძლებელია, შეიცვალოს საქართველოში მოქმედი საგადასახადო კანონმდებლობა და პოლიტიკა;

უფრო განვითარებული საბაზრო ეკონომიკის მქონე ქვეყნებთან შედარებით საქართველოში საგადასახადო კანონმდებლობა დიდი ხანი არ არის, რაც არსებობს. ეს პრობლემებს ქმნის საგადასახადო კანონმდებლობის შესრულებისას, რადგან აღნიშნული კანონმდებლობა ბუნდოვანია ან განსხვავებულ ინტერპრეტაციას ექვემდებარება, რაც რისკს უქმნის კომპანიებს, რომ საგადასახადო კანონმდებლობასთან შესაბამისობის მათი მცდელობა შესაძლოა ეჭვს ქვეშ დააყენონ საგადასახადო ორგანოებმა.

გარდა ამისა, აღნიშნული საგადასახადო კანონმდებლობა ცვლილებებს და დამატებებს განიცდის, რამაც უჩვეულო სირთულეები შეიძლება შეუქმნას კომპანიას და მის საქმიანობას. ახალი საგადასახადო კოდექსი 2011 წლის 1 იანვარს შევიდა ძალაში. საგადასახადო კოდექსის სხვადასხვა დებულების ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით განსხვავებული აზრები არსებობს სახელმწიფო სამინისტროებსა და ორგანიზაციებს შორის და მათ შიგნითაც, მათ შორის საგადასახადო ორგანოებშიც, რაც ქმნის გაურკვევლობას, არათანმიმდევრულობას და კოლიზიურ შემთხვევებს. ამასთან, საგადასახადო კოდექსი ითვალისწინებს საქართველოს საგადასახადო ორგანოების მიერ წინასწარი საგადასახადო გადაწყვეტილების მიღებას გადასახადის გადამხდელის მიერ წამოჭრილ საგადასახადო საკითხებზე. მაშინ, როდესაც კომპანიას მიაჩნია, რომ კომპანია ამჟამად ასრულებს საგადასახადო კანონმდებლობას, შესაძლებელია, რომ სათანადო ორგანოებმა განსხვავებული პოზიცია დაიჭირონ მათ ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებით, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს საგადასახადო კორექტირებები ან ჯარიმები. იმის რისკიც არსებობს, რომ რეგულარული საგადასახადო შემოწმებების შედეგად კომპანიას ჯარიმები და საურავები დაეკისროს.

გარდა ამისა საგადასახადო კანონმდებლობა და მთავრობის საგადასახადო პოლიტიკა შეიძლება შეიცვალოს მომავალში, მათ შორის მთავრობის შეცვლის შედეგად (იხილეთ „პოლიტიკურ და მთავრობის არასტაბილურობას საქართველოში შეუძლია მნიშვნელოვანი უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე და ჩვენზე“). ამგვარი ცვლილებები შეიძლება მოიცავდეს ახალი გადასახადების შემოღებას ან კომპანიის ან მისი მომხმარებლების მიმართ გამოყენებული გადასახადების განაკვეთის გაზრდას, რაც, თავის მხრივ, სერიოზულ უარყოფით გავლენას მოახდენს კომპანიის ბიზნესზე.

2016 წლის მაისიდან ამოქმედდა ცვლილებები კორპორაციულ საშემოსავლო გადასახადთან დაკავშირებულ წესებში. დაბეგვრას ექვემდებარება მხოლოდ განაწილებული მოგება, რომელიც განისაზღვრება როგორც ფულადი ან არაფულადი დივიდენდი, განაწილებული მფლობელებს - კერძო პირებს ან არარეზიდენტ იურიდიულ პირებს - შორის - რეინვესტირებული მოგება აღარ იბეგრება. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული ცვლილება არ მოქმედებს ფინანსური სექტორის კომპანიებზე და მათთვის ძველი მეთოდით ხდება მოგების დაბეგვრა (დასაბეგრი მოგების 15%-ის ოდენობით). საგადასახადო კოდექსის ყველა მნიშვნელოვანი ცვლილება ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 იანვრიდან.

7.3 საქართველოს სასამართლო სისტემაში არსებულმა გაურკვევლობამ, მათ შორის საქართველოში სახელმწიფოს ნებისმიერმა თვითნებურმა ან არათანმიმდევრულმა მომავალმა ქმედებამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს ადგილობრივ ეკონომიკაზე, რამაც, თავის მხრივ, შეიძლება ზიანი მიიყენოს კომპანიის ბიზნესს;

საქართველოში ჯერ კიდევ შემუშავების პროცესშია საბაზრო ეკონომიკის სათანადო ფუნქციონირებისათვის საჭირო ადეკვატური სამართლებრივი ბაზა. მხოლოდ ახლახანს ამოქმედდა რამდენიმე ფუნდამენტური სამოქალაქო, საგადასახადო და ადმინისტრაციული კანონი. (მაგალითად

სისხლის სამართლის ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტის ამოქმედება, იურიდიული პირისთვის სისხლის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრება, მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი). აღნიშნული კანონმდებლობის ახლახან მიღებამ და საკანონმდებლო სისტემის სწრაფად განვითარებამ გამოიწვია ექვეები კანონების ხარისხში და აღსრულების საკითხში, ასევე გაურკვევლობა და არათანმიმდევრულობა მათ გამოყენებაში. გარდა ამისა, საქართველოს სასამართლო სისტემა განიცდის პროფესიონალთა ნაკლებობას და ამ სისტემაში სერიოზული რეფორმები მიმდინარეობს. მოსამართლეებსა და სასამართლოებს საქართველოში ზოგადად ნაკლები გამოცდილება აქვთ ბიზნესისა და კორპორატიული სამართლის სფეროში, ვიდრე სხვა ქვეყნებში, კერძოდ, ევროპის ქვეყნებში და ამერიკის შეერთებულ შტატებში. საქართველოს სასამართლო სისტემაში არსებულმა გაურკვევლობამ შესაძლოა უარყოფითი ზემოქმედება მოახდინოს ქვეყნის ეკონომიკაზე, რამაც, თავის მხრივ, შესაძლოა მნიშვნელოვანი საზიანო ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიის ბიზნესზე, მის ფინანსურ მდგომარეობასა და საქმიანობის შედეგებზე.

8. მარეგულირებელ ჩარჩოსთან დაკავშირებული რისკები

8.1 რეგულაციებმა ამ და სხვა ინდუსტრიაში შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის საქმიანობაზე

ევროკავშირთან დაახლოების გეგმებთან დაკავშირებით საქართველოში მუდმივად ტარდება ახალი რეფორმები, რასაც შესაძლოა ფინანსური კუთხით ნეგატიური გავლენა ჰქონდეს კომპანიაზე. გარდა ამისა, შესაძლოა სასტუმროს ან მისი ნაწილის (მაგალითად კაზინოს) მოქმედებისათვის საჭირო ლიცენზიებზე კონტროლი გამკაცრდეს, ან გაძვირდეს, რაც კომპანიის მომგებიანობას შეამცირებს. გარდა ამისა, შესაძლოა რეგულაციები შეეხოს ალკოჰოლური სასმელის რეალიზაციას. ამგვარი რეგულაციების შემოღება კომპანიისგან დამოუკიდებლად განვითარებული მოვლენაა, რომლის წინასწარ განსაზღვრა რთულია და რასაც შესაძლოა უარყოფითი გავლენა ჰქონდეს კომპანიის ფინანსურ მდგომარეობაზე.

8.2 თუ მომავალში კომპანია ვერ შეასრულებს ფულის გათეთრებასთან ან ტერორისტთა დაფინანსებასთან დაკავშირებულ რაიმე მოქმედ რეგულაციებს, ან თუ კომპანია მათთან იქნება ასოცირებული, ამან შესაძლოა უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიაზე

მართალია, კომპანია იცავს მოქმედი კანონმდებლობის ყველა მოთხოვნას, რომელიც მიმართულია იმისაკენ, რომ თავიდან იქნეს აცილებული კომპანიის გამოყენება ფულის გათეთრების ხელშემწყობ საშუალებად, არ არსებობს გარანტია იმისა, რომ ეს ზომები სრულად ეფექტიანი გამოდგება. თუ მომავალში კომპანია ვერ შეასრულებს დროული ანგარიშგების მოთხოვნებს ან ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო სხვა რეგულაციებს, ან თუ იგი ასოცირებული იქნება ფულის გათეთრებასთან ან ტერორისტთა დაფინანსებასთან, ამან შესაძლოა არსებითი უარყოფითი ზეგავლენა მოახდინოს კომპანიაზე. გარდა ამისა, ამგვარ საქმიანობაში მონაწილეობას შეიძლება მოჰყვეს მარეგულირებელი ჯარიმები და სანქციები.

9. ფორს მაჟორი

9.1 ბიზნეს ოპერაციებზე მოქმედებს სტიქიური მოვლენები, ეპიდემიები და ბიზნესის სხვა შეფერხებები, რომლებმაც შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს კომპანიის მომავალ შემოსავლებზე და ფინანსურ მდგომარეობაზე და გაზარდოს ხარჯები

კომპანიის სერვისები და ოპერაციები დაუცველია ზარალის ან შეფერხებისგან, რომელსაც იწვევს ქარიშხალი, მიწისძვრა, ელექტროენერგიის შეწყვეტა, ტელეკომუნიკაციების გაუმართაობა, ტერორისტული აქტები, ომი, ადამიანური შეცდომები და მსგავსი მოვლენები. ისეთმა მნიშვნელოვანმა სტიქიურმა უბედურებამ, როგორიცაა ქარიშხალი, მიწისძვრა, ხანძარი და წყალდიდობა, შეიძლება სერიოზული უარყოფითი ზემოქმედება იქონიოს კომპანიის შესაძლებლობაზე, აწარმოოს ბიზნესი, ხოლო სადაზღვევო დაფარვა არასაკმარისი იყოს გამოწვეული ზარალის ასანაზღაურებლად. გარდა ამისა, არსებობს მომავალში მასობრივი ეპიდემიების გავრცელების რისკიც, რამაც შეიძლება აზარალოს არამხოლოდ კომპანია, არამედ ქვეყნის და მსოფლიოს მასშტაბით გამოიწვიოს ეკონომიკის პარალიზება. ნებისმიერი ზემოთხსენებული მოვლენა მომხმარებლის ნდობას და შესაბამისად, მათთვის გაცემული ლიზინგების რაოდენობას შეამცირებს. ნებისმიერი ასეთი მოვლენა სერიოზულ უარყოფით გავლენას იქონიებს ბიზნესზე, ფინანსურ მდგომარეობაზე, ოპერაციების შედეგებზე, პერსპექტივებსა ან ფულად ნაკადებზე.

შესატავაზებელი ფასიანი ქაღალდებისათვის დამახასიათებელი რისკები

10. ობლიგაციების საბაზრო ფასთან, ლიკვიდურობასთან და სარგებელთან დაკავშირებული რისკები

10.1 ობლიგაციების საბაზრო ფასი შეიძლება ცვალებადი იყოს;

ობლიგაციების საბაზრო ფასი შეიძლება მნიშვნელოვნად მერყეობდეს ისეთი მიმდინარე ან მოსალოდნელი ცვლილებების საპასუხოდ, როგორებიცაა: კომპანიის საოპერაციო შედეგების ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი ცვლილებები; კომპანიის კონკურენტების საოპერაციო შედეგების ფაქტობრივი ან მოსალოდნელი ცვლილებები; ბიზნესის არასახარბიელო განვითარება; კომპანიის მარეგულირებელი გარემოს ცვლილება; ფასიანი ქაღალდების ანალიტიკოსის ფინანსური შეფასების ცვლილება; ობლიგაციების დიდი რაოდენობით გაყიდვა ან მოსალოდნელი გაყიდვა; ასევე ბევრი სხვა ფაქტორი, რომელიც კომპანიაზე ახდენს გავლენას, მათ შორის საქართველოს ეკონომიკური და საბაზრო პირობები. გარდა ამისა, ბოლო წლებში გლობალური ფინანსური ბაზრების ფასმა და მოცულობამ მნიშვნელოვანი რყევები განიცადა. თუ ასეთი რამ მომავალშიც განმეორდა, ეს, კომპანიის საქმიანობის, ფინანსური მდგომარეობის და ოპერაციის შედეგების მიუხედავად, უარყოფითად იმოქმედებს ობლიგაციების საბაზრო ფასზე. თუ ობლიგაციების აქტიური სავაჭრო ბაზარი განვითარდება, არანაირი გარანტია არ არსებობს იმისა, რომ საქართველოში თუ სხვაგან განვითარებული მოვლენები არ გამოიწვევს ბაზარზე რყევებს ან ეს რყევები უარყოფით გავლენას არ მოახდენს ლიკვიდურობასა თუ ობლიგაციების ფასზე ან/და ეკონომიკური და საბაზრო პირობები რაიმე სხვა სახის უარყოფით გავლენას არ მოახდენს. თუ ობლიგაციებით ვაჭრობა მათი პირველადი გამოშვების შემდეგ ხდება, შესაძლოა ისინი შეთავაზების ფასთან შედარებით დისკონტირებულ ფასად გაიყიდოს იმ მომენტისათვის არსებული საპროცენტო განაკვეთის, მსგავსი ობლიგაციების ბაზრის, ზოგადი ეკონომიკური პირობების, კომპანიის ფინანსური პირობების ან სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით, რომლებიც შესაძლოა არ ექვემდებარებოდეს კომპანიის კონტროლს.

10.2 ობლიგაციებისთვის შესაძლოა არ არსებობდეს აქტიური სავაჭრო ბაზარი;

არ არსებობს იმის გარანტია, რომ ობლიგაციების აქტიური სავაჭრო ბაზარი განვითარდება. არც იმის გარანტია არსებობს, რომ განვითარების შემთხვევაში ამგვარი ბაზარი შენარჩუნდება. თუ

ობლიგაციების აქტიური სავაჭრო ბაზარი არ განვითარდება ან განვითარდება და არ შენარჩუნდება, ამან შესაძლოა არსებითად უარყოფითად იმოქმედოს ობლიგაციების ბაზარზე ან სავაჭრო ფასსა და ლიკვიდურობაზე ბევრი ფაქტორის გამო, რომელთა გარკვეული ნაწილი შესაძლოა არ ექვემდებარებოდეს კომპანიის კონტროლს. თუ ობლიგაციებით ვაჭრობა მათი პირველადი გამოშვების შემდეგ ხდება, შესაძლოა ისინი გაიყიდოს შეთავაზების ფასთან შედარებით დისკონტირებულ ფასად იმ მომენტისათვის არსებული საპროცენტო განაკვეთის, მსგავსი ობლიგაციების ბაზრის, ზოგადი ეკონომიკური პირობებისა და კომპანიის ფინანსური მდგომარეობის გათვალისწინებით.

2019 წლის განმავლობაში ბაზარზე გამოშვებულ საჯარო კორპორაციულ ობლიგაციებზე ჯამურად განხორციელებული საბირჟო და არასაბირჟო გარიგებების მოცულობა დაახლოებით 29 მლნ აშშ დოლარს აღწევს. ამავე პერიოდში ბაზარზე არსებული ობლიგაციების საშუალო მოცულობა დაახლოებით 103 მლნ აშშ დოლარს აღწევდა. იმავე პერიოდისთვის საქართველოში გამოშვებული ლარის კორპორატიულ ობლიგაციებზე მეორადი გარიგებების მოცულობა ფაქტობრივად 0-ის ტოლია.

10.3 ინვესტორებმა, რომელთა ფინანსური საქმიანობა დენომინირებულია ობლიგაციების ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში ან ფულად ერთეულში, ობლიგაციებზე შესაძლოა მიიღონ ნაკლები პროცენტი ან ძირითადი თანხა, ვიდრე ელიან, გაცვლის კურსებში რყევების ან სავალუტო ოპერაციების რეგულირების შედეგად

კომპანია ობლიგაციებზე პროცენტებსა და ძირითად თანხას გადაიხდის დოლარში. ეს წარმოშობს ვალუტის კონვერტაციასთან დაკავშირებულ გარკვეულ რისკებს, თუ ინვესტორის ფინანსური საქმიანობა ძირითადად დენომინირებულია დოლარისგან განსხვავებულ ვალუტაში ან ფულად ერთეულში (ინვესტორის ვალუტაში). ეს მოიცავს იმის რისკსაც, რომ ვალუტის კონვერტაციის კურსები შესაძლოა მნიშვნელოვნად შეიცვალოს (იგულისხმება ის ცვლილებებიც, რომლებიც შეიძლება გამოიწვიოს ლარის დევალვაციამ ან ინვესტორის ვალუტის რევალვაციამ) და ასევე იმის რისკს, რომ ხელისუფლებამ, რომლის იურისდიქციაშიც არის კომპანიის ან ინვესტორის ვალუტა, შეიძლება დააწესოს ან შეცვალოს სავალუტო ოპერაციების რეგულირება. ინვესტორის ვალუტის გამყარება ლართან მიმართებით შეამცირებს (i) ობლიგაციებზე ინვესტორის ვალუტის ეკვივალენტურ შემოსავალს, (ii) ობლიგაციებზე გადასახდელი ინვესტორის ვალუტის ეკვივალენტური ძირითადი თანხის ოდენობას და (iii) ინვესტორის ვალუტის ეკვივალენტურ ობლიგაციების საბაზრო ღირებულებას.

ხელისუფლებამ და ფისკალურმა ორგანოებმა შეიძლება დააწესონ (მსგავსი გამოცდილება არსებობს სხვა ქვეყნებშიც) სავალუტო ოპერაციების იმგვარი რეგულირება, რომელიც უარყოფით ზეგავლენას მოახდენს შესაბამის გაცვლით კურსზე. შედეგად ინვესტორებმა ობლიგაციებზე შესაძლოა მიიღონ ნაკლები პროცენტები ან ძირითადი თანხა, ვიდრე ელიან.

10.4 ობლიგაციებს გააჩნია გამოსყიდვის ოფცია (call option) რაც გარკვეული რისკების მატარებელია ინვესტორთათვის.

ობლიგაციებს გააჩნია გამოსყიდვის ოფცია, რაც გულისხმობს, რომ კომპანიის მხრიდან აღნიშნული ოფციის გამოყენების შემთხვევაში ობლიგაციონერები მიიღებენ სრულ ძირ თანხასა და გამოსყიდვის ოფციის თარიღისთვის დარიცხულ პროცენტს, რაც ნაკლები იქნება ვიდრე პროცენტი, რომელსაც ობლიგაციონერები მიიღებდნენ ობლიგაციების სრული ხანდაზმის შემთხვევაში.

არსებობს რისკი, რომ ბაზარზე საპროცენტო განაკვეთების შემცირების შემთხვევაში, კომპანიამ შეიძლება აღნიშნული ოფცია გამოიყენოს. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციონერებს უფრო მცირე საპროცენტო განაკვეთების პირობებში მოუწევთ თანხების რეინვესტირება, რაც გულისხმობს, რომ

ისინი ნაკლებ უკუგებას მიიღებენ თავიანთ თანხებზე, ვიდრე მიიღებდნენ ობლიგაციების სრული ხანდაზმის შემთხვევაში.

11. ობლიგაციების უფლებებთან დაკავშირებული რისკები

11.1 ობლიგაციები წარმოადგენს კომპანიის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებებს

ობლიგაციებით ნაკისრი კომპანიის ვალდებულებები კომპანიის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებებია. შესაბამისად, ობლიგაციებთან დაკავშირებით კომპანიისთვის წაყენებული ნებისმიერი მოთხოვნა არ იქნება უზრუნველყოფილი. „რეაბილიტაციის და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, კანონმდებლობით, უზრუნველყოფილ კრედიტორებს გააჩნიათ უპირატესობა არაუზრუნველყოფილ კრედიტორების მიმართ მათ, ანუ უზრუნველყოფილ კრედიტორების, სასარგებლოდ დადებული უზრუნველყოფის საშუალებასთან მიმართებით. ემიტენტის არსებული სასესხო ვალდებულებები წარმოადგენს უზრუნველყოფილ კრედიტორების კატეგორიას, ხოლო „ობლიგაციონერთა“ მოთხოვნები მიეკუთვნება არაუზრუნველყოფილ მოთხოვნათა კატეგორიას. აღნიშნული კანონის მიხედვით, ემიტენტის გაკოტრების შემთხვევაში გადახდისუუნარობის მასა შემდეგი თანამიმდევრობით განაწილდება: ა) გაკოტრების რეჟიმის ხარჯები (რომელიც თავის მხრივ მოიცავს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის V თავით გათვალისწინებული პროცესის ხარჯებს; გაკოტრების მმართველის ანაზღაურებას; და საქმის წარმოებასთან დაკავშირებული ხარჯს, მათ შორის, გაკოტრების საქმის წარმოების პროცესში წარმოშობილი შრომითი ურთიერთობიდან გამომდინარე ხარჯს, ქონების მართვის ხარჯს, აგრეთვე მმართველის გადაწყვეტილებით შესყიდული სხვადასხვა პროფესიული მომსახურების ხარჯს); ბ) სასამართლოს მიერ გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების დასაშვებად ცნობისა და გაკოტრების რეჟიმის გახსნის თაობაზე განჩინების გამოტანის შემდეგ ემიტენტის მიმართ წარმოშობილი დავალიანება, მათ შორის, გაკოტრების საქმის წარმოების დაწყების შემდეგ წარმოშობილი საგადასახადო ვალდებულებები; გ) პრეფერენციული მოთხოვნები - გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების დასაშვებად ცნობამდე გადასახდელი, 3 თვის ხელფასისა და შვებულების ხარჯების (გარდა მოვალის დირექტორებისა და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, აგრეთვე მათი ოჯახის წევრების ხელფასისა და შვებულების ხარჯებისა) ასანაზღაურებელი თანხები, საწარმოო ტრავმის გამო გადასახდელი თანხები (თითოეული კრედიტორისთვის – არაუმეტეს 1 000 ლარის ოდენობით); დ) პრეფერენციული საგადასახადო მოთხოვნები - სასამართლოს მიერ გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების დასაშვებად ცნობამდე ბოლო 3 წლის შესაბამის საგადასახადო პერიოდზე წარმოშობილი, საქართველოს საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული არაპირდაპირი გადასახადების თანხები; ე) არაუზრუნველყოფილი მოთხოვნები, მათ შორის, გადახდისუუნარობის შესახებ განცხადების დასაშვებად ცნობამდე წარმოშობილი გადასახადების თანხა, რომლებსაც „რეაბილიტაციის და კრედიტორთა კოლექტიური დაკმაყოფილების შესახებ“ კანონის 104(1) პუნქტის სხვა ქვეპუნქტები არ მოიცავს - ამ კატეგორიას მიეკუთვნება „ობლიგაციონერთა“ მოთხოვნები.

კომპანიის უნარი, დააკმაყოფილოს მსგავსი მოთხოვნები დამოკიდებული იქნება, სხვა ფაქტორებთან ერთად, მის ლიკვიდურობაზე, ზოგად ფინანსურ სიძლიერესა და აქტივების მოზიდვის შესაძლებლობაზე.

11.2 ობლიგაციების გასხვისება ექვემდებარება გარკვეულ ტერიტორიულ/სხვა ქვეყნის ინვესტორებზე დაწესებულ შეზღუდვებს

ობლიგაციები არ ყოფილა და არ იქნება რეგისტრირებული აშშ-ის 1933 წლის ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონის („აშშ-ის ფასიანი ქაღალდების შესახებ კანონი“) ან რომელიმე შტატის კანონმდებლობის საფუძველზე. პოტენციურ ინვესტორებს არ შეეძლება ობლიგაციების შეთავაზება ან რეალიზაცია გარდა იმ შემთხვევებისა, რომლებიც თავისუფლდება აშშ-ის ფასიანი ქაღალდების

კანონის და რომელიმე შტატის ფასიანი ქაღალდების კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეგისტრაციის მოთხოვნებისგან ან/და იმ ოპერაციებში, რომლებიც არ ექვემდებარება აღნიშნულ მოთხოვნებს. პოტენციური ინვესტორების ვალდებულებაა, უზრუნველყონ, რომ მათ მიერ ობლიგაციების შეთავაზება და რეალიზაცია შეერთებულ შტატებსა თუ სხვა ქვეყნებში აკმაყოფილებდეს ფასიანი ქაღალდების შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნებს.

11.3 მომავალში ობლიგაციების პირობები შეიძლება შეიცვალოს ან უარი ითქვას ობლიგაციების პირობების დარღვევიდან გამომდინარე უფლებებზე

ობლიგაციების პირობები მოიცავს ობლიგაციონერების კრების მოწვევის წესებს, რათა განხილული იქნეს ის საკითხები, რომლებიც ზოგადად გავლენას ახდენს ობლიგაციონერების ინტერესებზე. აღნიშნული პირობები უშვებს განსაზღვრული უმრავლესობის მიერ დანარჩენი ობლიგაციონერებისთვის სავალდებულო გადაწყვეტილების მიღებას, იმ ობლიგაციონერების ჩათვლით, რომლებიც არ ესწრებოდნენ კრებას და რომლებმაც ხმა მისცეს უმრავლესობის წინააღმდეგ. (იხილეთ პროსპექტის თავის „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“ ქვეპუნქტი 11. „ობლიგაციონერების კრებები, ცვლილებები და უფლებებზე უარის თქმა“)

12. ობლიგაციების და მათი ფლობის საკანონმდებლო/მარეგულირებელ ჩარჩოსთან დაკავშირებული რისკები

12.1 საქართველოს კანონმდებლობაში ნებისმიერმა ცვლილებამ მომავალში შეიძლება არსებითად უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ობლიგაციებზე, მათ შორის საქართველოს საფონდო ბირჟაზე მათ რეგისტრაციაზე და ობლიგაციების ფლობიდან მიღებული სარგებელის დაბეგვრაზე;

ობლიგაციების პირობები და ვადები ეფუძნება წინამდებარე პროსპექტის გამოცემის თარიღისთვის მოქმედ საქართველოს კანონმდებლობას. არ არსებობს რაიმე გარანტია იმისა, თუ რა გავლენას იქონიებს მათზე საქართველოს რომელიმე სასამართლო განჩინება, ცვლილება კანონმდებლობაში ან ადმინისტრაციულ პრაქტიკაში წინამდებარე პროსპექტის შედგენის თარიღის შემდეგ.

მომავალში, ობლიგაციონერების მიერ ობლიგაციებიდან მიღებული შემოსავლის დაბეგვრის რეჟიმის ცვლილებამ შესაძლოა უარყოფითი გავლენა მოახდინოს ობლიგაციონერების მიერ მისაღებ წმინდა შემოსავლის ოდენობაზე.

ფასიანი ქაღალდების კანონმდებლობაში შესაძლოა განხორციელდეს ცვლილებები, მათ შორის გამორიცხული არ არის შევიდეს ისეთი სახის ცვლილებებიც, რომლებმაც შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს ობლიგაციების ემისიებზე, მათ რეგისტრაციაზე, განთავსებებზე, საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვებაზე, ასევე გარიგებების დადების და ანგარიშწორების პროცედურებზე როგორც საბირჟო ასევე არასაბირჟო მეორად ბაზარზე.

12.2 ინვესტორები უნდა დაეყრდნონ რეგისტრატორის, ობლიგაციონერების წარმომადგენლის და, შესაბამის შემთხვევებში, ობლიგაციების ნომინალური მფლობელის პროცედურებს;

კომპანია ობლიგაციებთან დაკავშირებულ გადასახდელებს გადაუხდის ობლიგაციონერებს და ობლიგაციების ნომინალურ მფლობელებს, რომლებიც რეგისტრირებულნი არიან რეგისტრატორის მიერ წარმოებულ რეესტრში (ობლიგაციების პირობებში განსაზღვრული თარიღისათვის). ობლიგაციებთან დაკავშირებული გადასახდელების მიღებისას ობლიგაციონერი უნდა დაეყრდნოს რეგისტრატორის და, შესაბამის შემთხვევებში, ნომინალური მფლობელის პროცედურებს. კომპანია არ კისრულობს არანაირ პასუხისმგებლობას ჩანაწერების სიზუსტეზე ან ობლიგაციების ბენეფიციარების

მიერ თანხის მიღებაზე. ასევე აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ ანგარიშსწორების დროს ემიტენტი პასუხისმგებლობას არ იღებს სხვა პირის მიერ დაშვებულ შეცდომაზე.

12.3 ობლიგაციებში კაპიტალდაბანდება გულისხმობს ინვესტიციის კანონიერებასთან დაკავშირებული მოსაზრებების გათვალისწინებას;

ცალკეული ინვესტორების საინვესტიციო საქმიანობა ექვემდებარება ინვესტიციების კანონიერების მარეგულირებელ კანონმდებლობასა და ნორმატიულ აქტებს, ან ცალკეული უწყებების ზედამხედველობას ან რეგულირებას. ყველა პოტენციურმა ინვესტორმა კონსულტაციები უნდა გაიაროს საკუთარ იურიდიულ მრჩეველთან იმის გადასაწყვეტად, თუ რამდენად და რა მოცულობით (i) არის ობლიგაციები მათთვის კანონიერი კაპიტალდაბანდება, (ii) შეიძლება ობლიგაციების გამოყენება გირაოს სახით სხვადასხვა ტიპის კრედიტის უზრუნველსაყოფად და (iii) ეხება სხვა შეზღუდვები ობლიგაციების შემენას ან დაგირავებას. ფინანსურმა ინსტიტუტებმა კონსულტაციები უნდა გაიარონ საკუთარ იურიდიულ მრჩეველებთან ან შესაბამის მარეგულირებლებთან იმის დასადგენად, თუ როგორ კლასიფიცირდება ობლიგაციები მინიმალური სარეზერვო მოთხოვნების ან მსგავსი რეგულაციების მიზნებისათვის.

შეთავაზების მიზნები და მოზიდული სახსრების გამოყენება

12,000,000 (თორმეტ მილიონ) დოლარამდე ჯამური ნომინალური ღირებულების ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული წმინდა შემოსავალი გამოყენებული იქნება 2019 წლის აგვისტოში გამოშვებული 10 მილიონი დოლარის ღირებულების ობლიგაციების (ISIN: GE2700603840) რეფინანსირებისთვის, რომლის გადახდის ვადაა 2021 წლის 9 აგვისტო, დარჩენილი თანხა გამოყენებული იქნება საბრუნავი კაპიტალის დაფინანსებისთვის. 3,000,000 (სამ მილიონ) ევრომდე ჯამური ნომინალური ღირებულების ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული წმინდა შემოსავალი გამოყენებული იქნება საბრუნავი კაპიტალის დაფინანსებისთვის. ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული წმინდა სახსრები განთავსების, რეგისტრატორის, ბირჟის, დეპოზიტარის და ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული სხვა საკომისიოების შემდეგ იქნება არანაკლებ 11,760,000 დოლარი და 2,940,000 ევრო.

სარეგისტრაციო დოკუმენტი

დოკუმენტის მომზადებაზე პასუხისმგებელი პირები

ელდარ ახვლედიანი - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორი

გიორგი ჯღარკავა - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ გენერალური დირექტორის მოადგილე

ზურაბ ქოქოსაძე - შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

პასუხისმგებელი პირების განცხადება

პასუხისმგებელი პირები აცხადებენ, რომ „სარეგისტრაციო დოკუმენტში წარმოდგენილ ინფორმაციაში შესულია მათთვის ცნობილი ყველა არსებითი ფაქტი და ადგილი არ ჰქონია ისეთი ინფორმაციის გამოტოვებას, რაც გავლენას მოახდენდა პროსპექტის შინაარსზე.

ემიტენტის ფინანსური აუდიტორი

ემიტენტის ფინანსური აუდიტორია შპს „იუაი“. საიდენტიფიკაციო კოდი: 204441158. მისამართი: საქართველო, ქ. თბილისი, ძველი თბილისის რაიონი, კ. აფხაზის ქუჩა N44. ელ-ფოსტა: info@ge.ey.com

წარმოდგენილი პერიოდების მანძილზე არ მომხდარა კომპანიის ფინანსური აუდიტორის ცვლილება.

მესამე პირები ან ექსპერტები

კომპანიის უძრავი და მოძრავი აქტივები 2020 წლის ბოლოსათვის შეაფასა „კოლიერს ინტერნეიშენალ ჯორჯიამ“. კომპანიის მისამართია: მერაბ ალექსიძის N12, 0171 თბილისი, საქართველო. ტელ: +995 32 222 4477. ვებ-გვერდი: www.colliers.com/georgia

აღნიშნული კომპანიის მმართველი დირექტორია ირაკლი კილაურიძე. მას 15 წელზე მეტი გამოცდილება აქვს უძრავი ქონების ინვესტიციების მართვის, განვითარების და გაყიდვების მიმართულებით. მან განათლება მიიღო ჰარვარდის ბიზნეს სკოლასა (HBS) და ევროპის მენეჯმენტის სკოლაში (ESM). ასევე მნიშვნელოვანი გამოცდილება აქვს ინვესტიციებისა და ფონდების მოზიდვის მიმართულებით. მას მონაწილეობა აქვს მიღებული საქართველოში განხორციელებული პროექტებისათვის მოზიდული სახსრების მოპოვებაში, რაც ჯამურად აღემატება 500 მილიონ აშშ დოლარს.

კომპანიის შეფასებისა და საკონსულტაციო სერვისების ხელმძღვანელია ნიკოლოზ ქეცხიშვილი, რომელსაც უძრავი ქონების შეფასებისა და ბაზრის კვლევის სფეროში 10 წლიანი გამოცდილება აქვს. მან განათლება მიიღო მენეჯმენტის ევროპულ სკოლაში (ESM). ის არის სერტიფიცირებული IVS შემფასებელი და სერტიფიცირებული შემფასებლების სამეფო ინსტიტუტის წევრი (RICS). ასევე ლექტორი შემფასებლების პროფესიული განვითარების ცენტრში (საქართველო) და ქართულ-ამერიკულ უნივერსიტეტში. 2019 წლამდე კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს „ქართული საშემფასებლო კომპანია“ აფასებდა მისი წარმომადგენლების გიორგი ლეჟავასა და ლაშა ლეჟავას მეშვეობით. კომპანიის მისამართია: მარშალ გელოვანის გამზ. 2, 0159, თბილისი, საქართველო. ტელ: +995 32 2 37 44 61. ვებ-საიტი: valuation.ge

კომპანიის უძრავ და მოძრავ აქტივებს 2019 წლიდან „ქუშმან ენდ ვეიქფილდი“ (შპს ვერიტას ბრაუნ კაუკაზუს) აფასებს. კომპანიის მისამართია : ვაჟა ფშაველას გამზ. 71, 0186, თბილისი საქართველო. ტელ: +995 32 2 47 48 49. ვებ-გვერდი: cushwake.ge

აღნიშნული კომპანიის მმართველი პარტნიორია ნინა ყიფიანი. მას 12 წელზე მეტი გამოცდილება აქვს უძრავი ქონების გაყიდვებსა და ლიზინგში. ნინას უმაღლესი განათლება მიღებული აქვს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, ბიზნესის ადმინისტრირების მიმართულებით.

კომპანიის შეფასების დეპარტამენტის უფროსია გიორგი ბუიგლიშვილი, რომელსაც ამ სფეროში მუშაობის 12 წლიანი გამოცდილება აქვს. მას ასევე გააჩნია მაგისტრის ხარისხი ეკოლოგიურ ეკონომიკაში წმინდა ანდრია პირველწოდებულის ქართული უნივერსიტეტისგან.

წელიწადში ერთხელ ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის ხდება დასაკუთრებული აქტივების სრულად შეფასება დამოუკიდებელი შემფასებლის მიერ. შემფასებელს ეგზავნება ყველა შეწყვეტილი ხელშეკრულების აქტივის მონაცემებს და ადგილმდებრეობას. თუ აქტივი დასაკუთრებულია და შესაძლებელია ვიზუალური დათვალიერება, მაშინ შემფასებელი მიდის ადგილზე, ამოწმებს ტექნიკურ მდგომარეობას, ასურათებს და ამ ინფორმაციაზე დაყრდნობით ადგენს საბაზრო ღირებულებას. ის აქტივები, რომლებიც აღსრულებაზეა და კომპანიას ხელი არ მიუწვდება იმ დაშვებით ფასდება, რომ დასაკუთრების მომენტში იქნება საშუალო მდგომარეობაში.

ასევე ექვს თვეში ერთხელ ხდება პორტფელში არსებული აქტივების ღირებულებების შერჩევით გადამოწმება გარე შემფასებელთან. ამ მიმართულებით კომპანია შემფასებელს კოლიერს ინტერნეიშენალ ჯორჯიასა და ქუშმან ენდ ვეიქფილდს შორის შიდა ტენდერის საშუალებით არჩევს. ასევე, საჭიროების მიხედვით ხდება გარე შემფასებლების ჩართვა დასაკუთრებული აქტივების მინიმალური სარეალზიაციო ფასების დადგენისას, რომელსაც „კოლიერს ინტერნეიშენალ ჯორჯია“ ახორციელებს.

ძირითადი საქმიანობა

კომპანია 2001 წელს დააარსა „თბილუნევერსალბანკმა“ და პირველი ქართული კომპანია იყო, რომელმაც ლიზინგის მომსახურების სახით მსურველებს დაფინანსების ალტერნატიული წყარო შესთავაზა სესხებისგან განსხვავებით. 2005 წელს ის საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია გახდა ორი ბანკის შერწყმის შედეგად. 2015 წლის აგვისტოში, რეორგანიზაციის შედეგად, სს „ბიჯი ფაინენშელი“ გამოეყო სს „საქართველოს ბანკს“ და შპს „საქართველოს სალიზინგო კომპანიის“ 100% -იანი წილის მფლობელი გახდა. 2017 წლის ივნისში კომპანიის 100% წილი სს „საქართველოს ბანკმა“ გადაიფორმა.

2015 წლის აპრილში კომპანიამ იყიდა შპს „პრაიმ ლიზინგის“ 100% იანი წილი, რომლის სალიზინგო პორტფელი დაახლოებით 2 მილიონ ლარს შეადგენდა. პორტფელის გადაწერა ეტაპობრივად ხდებოდა საქართველოს სალიზინგო კომპანიის ბალანსზე. დღეისთვის პრაიმ ლიზინგის პორტფელი განულებულია.

ამჟამად კომპანიას 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით ჰყავს 78 თანამშრომელი, საიდანაც 11 თანამშრომელი ჰყავს „ტურბოს“ ოფისებში გადანაწილებული: თბილისში, რუსთავეში, ბათუმსა და ქუთაისში. კომპანიის მთავარი მომხმარებლები მცირე და საშუალო ზომის საწარმოები და საცალო მომხმარებლები არიან, მას ჰყავს, აგრეთვე, რამდენიმე მსხვილი მომხმარებელი. კომპანიის პროდუქცია მიზნად ისახავს სხვადასხვა მომხმარებელთა საჭიროებების დაკმაყოფილებას.

2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანიას არ გააჩნია საკრედიტო რეიტინგი.

კომპანია რეგისტრირებულია საქართველოში შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოების ფორმით და საქმიანობას ახორციელებს საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით. კომპანიის საიდენტიფიკაციო კოდია 204972155. მის: პეტრე მელიქიშვილის გამზირი N8/ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა N1, თბილისი, საქართველო. ტელეფონი: +995 532 444444; ვებ გვერდი: www.leasing.ge

კომპანია მომხმარებლებს სთავაზობს სხვადასხვა ტიპის პროდუქტებს, რომლებიც მორგებულია სხვადასხვა სეგმენტზე. კომპანიას აქვს სპეციფიკური პროდუქტები როგორც მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესებისთვის, ასევე მცირე და მაღალშემოსავლიანი ფიზიკური პირებისთვის. მაგალითად, 2015 წელს კომპანიამ შპს „კავკასუს ავტო იმპორტთან“ თანამშრომლობით შეიმუშავა საკმაოდ ხელსაყრელი პროდუქტი მეორადი ავტომობილების მომხმარებლებისათვის. 2017 წლის სექტემბრიდან, კომპანიამ დაიწყო კიდევ ერთი ახალი პროდუქტის შეთავაზება დაბალშემოსავლიანი სეგმენტისთვის - შედარებით მაღალ პროცენტაიანი დაფინანსების სახით. 2019 წელს კი მოხდა აღნიშნული პროდუქტის ცვლილება იმისათვის, რომ კომპანიას შეძლებოდა ბაზარზე არსებული ნებისმიერი ფიზიკური პირისათვის მათი საკრედიტო რისკიანობიდან გამომდინარე საუკეთესო პირობის შეთავაზება ავტო ლიზინგზე. 2021 წლის მარტის მდგომარეობით კომპანიის ძირითადი პროდუქტები და ამ პროდუქტების მთავარი მახასიათებლები ასე გამოიყურება:

კომპანიის პროდუქტები	სალიზინგო თანხა (აშშ\$)	თანადაფინანსება	ლიზინგის ვადა	%	სხვა მოთხოვნები	შენიშვნები
ფინანსური ლიზინგი, უკუალიზინგის ჩათვლით (ძირითადი პირობები),	მინ. 5,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 17% GEL 12% USD 11% EUR	• მისაღები აქტივი • აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება • ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა • დაზღვევა	
ავტოალიზინგი კომპანიებისთვის	მინ. 2,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 17% GEL 12% USD 11% EUR	• მისაღები აქტივი • აქტივის მისაღები გამოყენება • დაზღვევა	

(ახალი და მეორადი მანქანები)					· ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა	
სახელმწიფო პროექტები: - აწარმო საქართველოში - რეგიონალური განვითარების სააგენტოს პროექტი	მინ. 5,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 17% GEL	• მისაღები აქტივი • აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება • ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა • დაზღვევა · პროექტი უნდა აკმაყოფილებდეს სახელმწიფოს მიერ დადგენილ კრიტერიუმებს	· აღნიშნულ პროექტებზე საპროცენტო გადასახდელები სუბსიდირდება სახელმწიფოს მიერ, რაც კიდევ უფრო მიმზიდველს ხდის დაფინანსებას · პროექტები ფინანსდება მხოლოდ ერუვნულ ვალუტაში
საოპერაციო ლიზინგი	მინ. 5,000	0-10%	24-36 თვე	მინ. 17% GEL 12% USD 11% EUR	• მისაღები საკრედიტო რეიტინგი • ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა • აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება • დაზღვევა	• პირველი საოპერაციო ლიზინგი ბაზარზე
საცალო ავტოლიზინგი (ახალი ავტომობილები)	მინ. 2,000	მინ. 10%	მაქს. 5 წელი	მინ. 17% GEL 12% USD 11% EUR	• მისაღები საკრედიტო რეიტინგი • მისაღები აქტივი • აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება • დაზღვევა • ზოგადი ფინანსური მდგომარეობა	
საცალო ავტოლიზინგი (მანქანების იმპორტი)	მინ. 1,000	მინ 15%	მაქს. 5 წელი	19.5% GEL	• მისაღები საკრედიტო რეიტინგი • მისაღები აქტივი • აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება • დაზღვევა	მსუბუქი ავტომობილების იმპორტის პირველი დაფინანსება საუკეთესო პირობებით ბაზარზე.
ტურბო - მეორადი ავტომობილების დაფინანსება ნებისმიერი (შედარებით მაღალი, თუმცა მისაღები) რისკის კატეგორიის კლიენტისთვის	მინ. 1,000	მინ. 20%	მაქს. 5 წელი	მინ. 21.5% მაქს. 40.5%	• მისაღები საკრედიტო რეიტინგი • მისაღები აქტივი • დაზღვევა • აქტივის მისაღები დაგეგმილი გამოყენება დაზღვევა	

კომპანიის გროს პორტფელის ჩაშლა ძირითადი ბიზნეს მიმართულებების მიხედვით ასე გამოიყურება:

ათასი ლარი	31-მარ-2021	31-დეკ-2020	31-დეკ-2019
კორპორატიული მიმართულება	71,274	69,865	93,439
ტურბო	14,443	15,167	17,766
სხვა საცალო მიმართულება	23,721	25,671	21,570

წინასწარი გადახდები	7,058	3,683	13,820
სულ გროს პორტფელი	116,497	114,386	146,595

კომპანიის შემოსავლების ჩაშლა კი ასეთია:

ათასი ლარი	3M21	3M20	2020	2029
კორპორატიული მიმართულება	3,333	4,487	18,612	15,696
ტურბო	1,198	1,659	6,697	5,995
სხვა საცალო მიმართულება	1,718	1,876	7,879	5,748
სულ შემოსავალი	6,249	8,022	33,188	27,439

სპეციალიზებული პროგრამული უზრუნველყოფა

კომპანია იყენებს სპეციალიზებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას (Microsoft Dynamics NAV). აღნიშნული პროგრამული უზრუნველყოფა მოიცავს ლიზინგს, ფასს და საგადასახადო აღრიცხვას, ადამიანურ რესურსებთან დაკავშირებულ ფუნქციებს.

ბიზნესის უწყვეტობის პოლიტიკა

კომპანიას აქვს ბიზნესის უწყვეტობისა და უბედური შემთხვევისგან აღდგენის გეგმა, რომელიც განსაზღვრავს პროცედურებსა და იმ ღონისძიებების ერთობლიობას, რომელმაც კრიზისული სიტუაციის დაფიქსირების შემთხვევაში უნდა უზრუნველყოს კომპანიის კრიტიკული ბიზნეს პროცესების უწყვეტობის შენარჩუნება, ხოლო შეჩერების შემთხვევაში უმოკლეს ვადაში მათი აღდგენა.

ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის არსებობა და მისი რეგულარული ტესტირება კომპანიისთვის არის გარანტი იმისა, რომ კრიზისულ სიტუაციებში თავიდან იქნება აცილებული გაუთვალისწინებელი სირთულეები და კომპანია შეძლებს დაკისრებული ფუნქციების და საქმიანობის მოკლე პერიოდში აღდგენას და შეუფერხებელ შესრულებას.

კომპანიის ბიზნეს უწყვეტობის გეგმის დოკუმენტში აღწერილი პრინციპები ეფუძნება ბიზნეს უწყვეტობის მართვის ISO22301 სტანდარტს.

აღნიშნული გეგმა მოიცავს გლობალურ და ლოკალურ საფრთხეების.

გლობალური საფრთხეებად მიჩნეულია შემდეგი მოვლენები: საომარი მდგომარეობა, სტიქიური უბედურებები, პანდემია, სხვა მოვლენები, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს კომპანიის საქმიანობაში მნიშვნელოვანი შეფერხებები.

ლოკალურ საფრთხეებად მიჩნეულია ისეთი მოვლენები, რომლებიც წარმოიშობა კომპანიის შიგნით და არ სცილდება კომპანიის ფუნქციონირების არეალს. ასეთებია: ხანძარი, მძევლად აყვანა, დანადგვა, მომწამვლელი გაზი, გაფიცვები, საბოტაჟი, სრულიად საიდუმლო და მკაცრად კონფიდენციალური ინფორმაციის გაჟონვა/მოპარვა, კიბერ შეტევა, IT სისტემების და პროგრამების გათიშვა და სხვა მოვლენები, რომლებმაც შეიძლება გამოიწვიოს კომპანიის საქმიანობაში მნიშვნელოვანი შეფერხებები.

ბიზნესზე ზემოქმედების ანალიზის შედეგად, ხორციელდება ბიზნეს პროცესების რისკების შეფასება და მათი კრიტიკულობის დადგენა.

ბიზნესის უწყვეტობის გეგმით განსაზღვრულია კრიტიკული ობიექტებისათვის მათში განთავსებული ბიზნეს ფუნქციებისათვის სარეზერვო ლოკაციით მათი უზრუნველყოფის გეგმა.

კრიზისის მართვის კომიტეტი შექმნილია ბიზნესის უწყვეტობის მართვის პოლიტიკის შესაბამისად და პასუხისმგებელია კრიზისული სიტუაციის მართვაზე. აღნიშნული კომიტეტი ვალდებულია:

- შეაფასოს მიმდინარე მოვლენა როგორც კრიზისული სიტუაცია;
- მიიღოს გადაწყვეტილება ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ამოქმედებაზე;
- მიაწოდოს ინფორმაცია შესაბამის თანამშრომლების ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ამოქმედების თაობაზე;
- მართოს კომპანია კრიზისულ სიტუაციაში;
- დაამყაროს კონტაქტი სახელმწიფო სტრუქტურებთან;
- მიიღოს გადაწყვეტილება სარეზერვო ლოკაციის ამოქმედების შესახებ;
- შექმნას საგანგებო სიტუაციების მართვის შტაბი;
- მიაწოდოს ინფორმაცია შექმნილ სიტუაციაზე კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს.

ბიზნესის უწყვეტობის გეგმა მოიცავს რეაგირების რამდენიმე ფაზას:

- მოვლენის დაფიქსირება და მისი კვალიფიკაცია კრიზისულ სიტუაციად;
- ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის ამოქმედებაზე გადაწყვეტილების მიღება;
- BCP გეგმის ამოქმედებისათვის მომზადების პერიოდი;
- ბიზნესის უწყვეტობის გეგმის მოქმედების პერიოდი;
- სრული აღდგენის ფაზა, ძირითად პროცესზე სრული დატვირთვით გადასვლა;

სალიზინგო აქტივების მართვის პოლიტიკა

კომპანიისთვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სალიზინგო აქტივების ეფექტურ მართვას, რისთვისაც კომპანიას ყავს მაღალკვალიფიციური გუნდი და შემუშავებული აქვს ეფექტური პროცესები სალიზინგო აქტივების მიმართულებით რისკიანობის მაქსიმალურად დაბალ დონეზე შესანარჩუნებლად.

კომპანიის სალიზინგო აქტივების მართვის პოლიტიკა შემდეგნაირია:

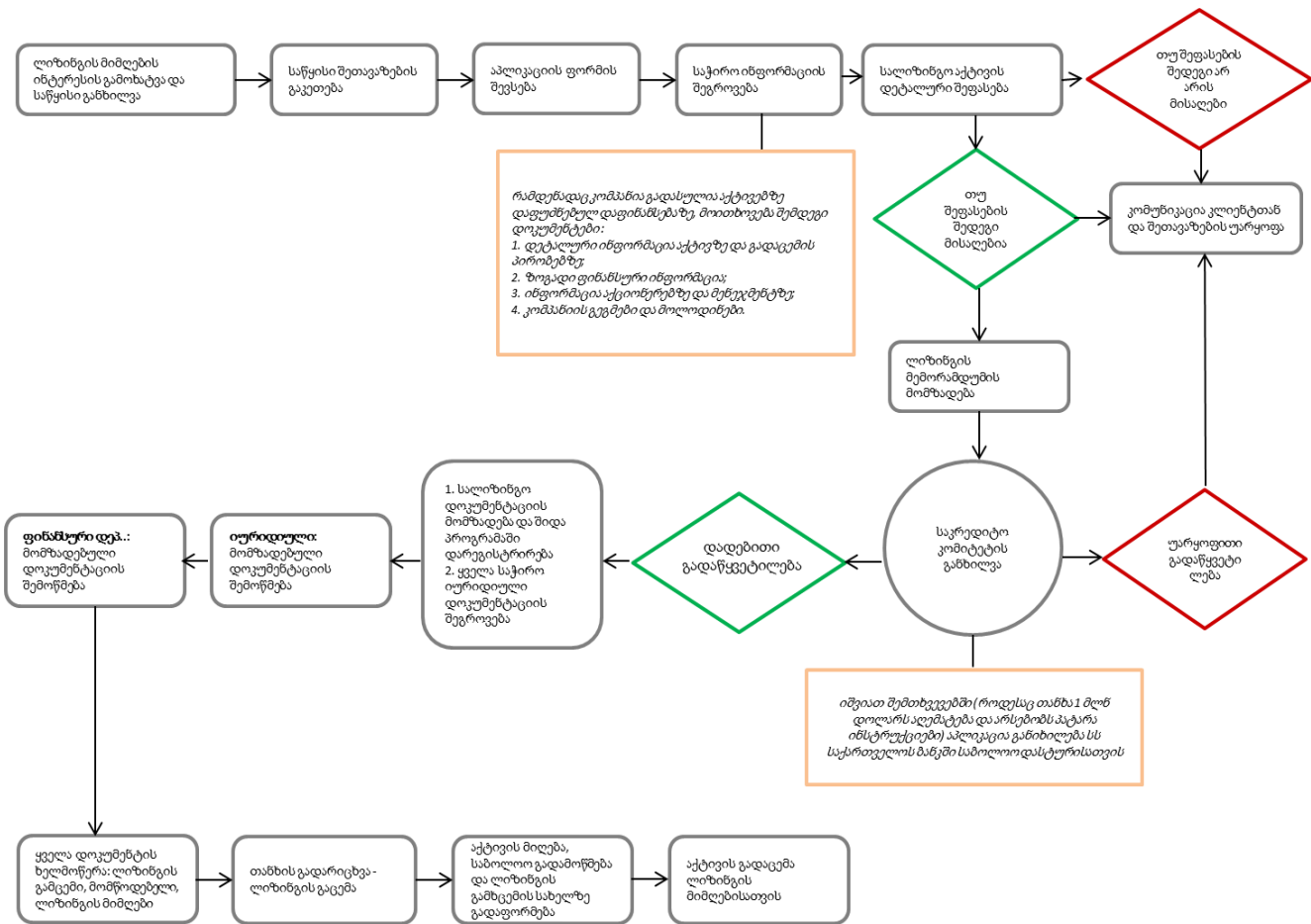
- ყველა აქტივი ფასდება ინდივიდუალურად, ლიზინგის გაცემამდე
- ლიზინგის გაცემის შემდეგ ხდება აქტივების მონიტორინგი - 6 თვეში ერთხელ, რიგ შემთხვევებში (კომიტეტის გადაწყვეტილებით) ნაკლები პერიოდულობით. გარდა მსუბუქი ავტომობილებისა, რადგან არ არის ხშირად გადამოწმების საჭიროება თუ კლიენტს ყოველთვიური გადასახადის გადახდის შეფერხება არ აქვს
- ყველა აქტივი სურათდება და მონიტორინგის აქტებთან ერთად ინახება კომპანიაში

- მონიტორინგის დროს ასევე ხდება პრობლემის დაფიქსირება ასეთის არსებობის შემთხვევაში, მაგ.: თუ კლიენტი არღვევს ექსპლუატაციის პირობებს, თუ აქტივი მოსალოდნელზე გაცილებით უარეს მდგომარეობაშია და ა.შ.
- ლიზინგის გაპრობლემების შემთხვევაში, ჩამორთმეული აქტივი სურათდება, აღიწერება და გადადის საწყობში
- ყველა აქტივი დაზღვეულია (მათ შორის რისკიან კლიენტებზე აქტივები დაზღვეულია „გაუჩინარების რისკზე“, რაც იმას ნიშნავს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ 3 თვეში ვერ მოხდება აქტივის მოძიება, სადაზღვეო კომპანია ანაზღაურებს მთლიან თანხას)

ლიზინგის პოლიტიკა და პროცედურები

კომპანიას შემუშავებული აქვს პროცედურები პროექტების დამტკიცებისა და გაცემისთვის, პროექტების მონიტორინგისთვის, რეზერვების შექმნისთვის, ვადაგადაცილებული გადასახადების მართვისთვის, აქტივების ჩამორთმევისთვისა და ყველა მნიშვნელოვანი პროცესისთვის რაც კომპანიაში მიმდინარეობს. ეს პროცედურები ჩამოყალიბებულია კომპანიის მიერ მიღებულ შიდა დოკუმენტებში. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით ლიზინგის პროცედურის გრაფიკული მატრიცა ასეთია:

პროექტის დამტკიცებისა და გაცემის პროცედურა შემუშავდა მომხმარებლის უკეთ მომსახურების, მომსახურების სტანდარტიზაციის და საოპერაციო საქმიანობიდან გამომდინარე რისკების მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით. ეს პროცედურა მოიცავს შიდა და სამეთვალყურეო ზედამხედველობას, სპეციალური პროგრამული უზრუნველყოფის დანერგვას და რამდენიმე საფეხურიან კონტროლს, რათა თავიდან იქნეს აცილებული შეცდომები ან / და თაღლითობა.

შენიშვნა: კომპანიის სალიზინგო პროგრამული უზრუნველყოფა “Microsoft Dynamic NAV” შექმნილია მოწინავე პრაქტიკული გამოცდილების საფუძველზე, „ერნსტ & იანგის“ რეკომენდაციით, სათანადო პროცესების გაუმჯობესების, მეტი სტანდარტიზებისა და ეფექტიანობის უზრუნველყოფის მიზნით.

პროექტის მონიტორინგის პროცედურა ორი კომპონენტისგან შედგება:

- ლიზინგის **ფინანსური მონიტორინგი**, რომელიც შერჩევით და იშვიათად გამოიყენება, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ლიზინგის გამცემს ეჭვები აქვს ლიზინგის მიმღების ფინანსურ სტაბილურობასთან დაკავშირებით და მნიშვნელოვან რისკებს ხედავს ლიზინგის დაფარვის კუთხით. აღნიშნული მონიტორინგი ითვალისწინებს გირაოების, საგადასახადო ვალდებულებების, გაყიდვების მონაცემების შემოწმებას და სხვა. ფინანსურ მონიტორინგს ლიზინგის მენეჯერი ატარებს კომიტეტის მოთხოვნის შესაბამისად;
- **ტექნიკური მონიტორინგი** მიზნად ისახავს უზრუნველყოფის სალიზინგო აქტივების მდგომარეობის გადამოწმება და მათი მიმდინარე ღირებულების დადგენა. ლიზინგის აქტივის მონიტორინგი ტარდება ყოველ 6 თვეში ერთხელ (არის გამონაკლისებიც როდესაც მონიტორინგი ტარდება უფრო მაღალი სიხშირით) ლიზინგის დაწყებიდან თუ საგანგებო გარემოებების გამო არ გახდება საჭირო დაუგეგმავი მონიტორინგის ჩატარება. მონიტორინგი, როგორც წესი, გაუფრთხილებლად ტარდება, ხოლო ლიზინგის გამცემის წარმომადგენელს გარანტირებული წვდომა აქვს აქტივზე, რაც უზრუნველყოფილია ლიზინგის ხელშეკრულების პირობებით. ტექნიკურ მონიტორინგს კომპანიის ექსპერტთა ჯგუფი ატარებს.
 - ფიზიკურ პირებზე გაცემულ ლიზინგებზე არ ხდება აქტივების (მსუბუქი ავტომობილების) მონიტორინგი.

ვადაგადაცილებული პორტფელის მართვის პროცედურა ადგენს ვადაგადაცილებული გადახდების მართვის წესებს, შესაბამის ზომებს და ხაზს უსვამს ადრეული რეაგირების და ლიზინგის მიმღებთან მჭიდრო ურთიერთქმედების მნიშვნელობას, რომ შემცირდეს ტექნიკური, ფინანსური და სასამართლო დავების რისკები.

თავდაპირველად ლიზინგის მენეჯერი ურეკავს ლიზინგის მიმღებს და ატყობინებს გადახდის შესახებ გადახდის თარიღამდე 1 ან 2 დღით ადრე. (ავტომატური SMS შეტყობინების სისტემა 2018 წლის მეოთხე კვარტალში დაინერგა) იმ შემთხვევაში, თუ კლიენტი არ ახორციელებს სათანადო გადახდას კომპანია შემდეგ პროცედურებს მიმართავს:

ვადაგადაცილების დღიური მონიტორინგი	დღეები	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100
ლიზინგის გამცემი აგზავნის ფორმალურ წერილს ლიზინგის მიმღებთან ვადაგადაცილებული გადასახადის შესახებ	3-5 დღე																				
ლიზინგის მიმღები იღებს ყოველდღიურ შეხსენებას ვადაგადაცილებული გადახდებთან დაკავშირებით	1-45 დღე																				
ლიზინგის მენეჯერი მუშაობს ლიზინგის მიმღებთან რათა გამოიკვლიოს ვადაგადაცილების მიზეზები	5-45 დღე																				
პრობლემური ლიზინგის პორტფელის მენეჯერი იწყებს მუშაობას შემთხვევაზე	45-90 დღე																				
ლიზინგის გამცემი იღებს გადაწყვეტილებას რომ დაიბრუნოს აქტივი	90+ დღე																				

რეზერვირების პროცედურა

კომპანიის სალიზინგო მოთხოვნების რეზერვირების მეთოდოლოგია სრულად ეფუძნება საერთაშორისო ფინანსური რეპორტირების სტანდარტებს (IFRS 9), რაც გულისხმობს, რომ მეთოდოლოგია და კალკულაცია დამოკიდებულია სამომავლო დაშვებებსა და ტენდენციებზე.

რეზერვირების მიზნებისთვის კომპანია სალიზინგო პორტფელს ყოფს 2 ნაწილად (იურიდიული და ფიზიკური პირები), რომლებიც თავის მხრივ ასევე ორ-ორ კატეგორიად იყოფიან:

- იურიდიული პირები:
 - სამშენებლო სექტორი;
 - იურიდიული პირები. გარდა სამშენებლო სექტორისა;
- ფიზიკური პირები:
 - ტურბო;
 - ფიზიკური პირები, გარდა ტურბოსი;

ოთხივე კატეგორიისთვის კომპანია იყენებს კოლატერალიზირებულ მიდგომას, რაც ნიშნავს, რომ თითოეული სალიზინგო პროექტისთვის კომპანია აფასებს გალიზინგებული აქტივის ღირებულებას და ადარებს ლიზინგის დებიტორულ დავალიანებას, მათ შორის სხვაობას კი ამრავლებს პროექტის დეფოლტის ალბათობაზე.

პროექტის დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება ხდება უკანასკნელი სამი წლის სტატისტიკით, რაც თავისმხრივ კორექტირდება სამომავლოდ კლიენტების შესაძლო გადახდისუნარიანობის ალბათობით. რეზერვირების მიზნებისთვის ოთხივე კატეგორიის დეფოლტის ალბათობის დათვლის პრინციპი არის მსგავსი, თუმცა განსხვავდება სტატისტიკური მონაცემები და შესაბამისად მიღებული დეფოლტის ალბათობებიც.

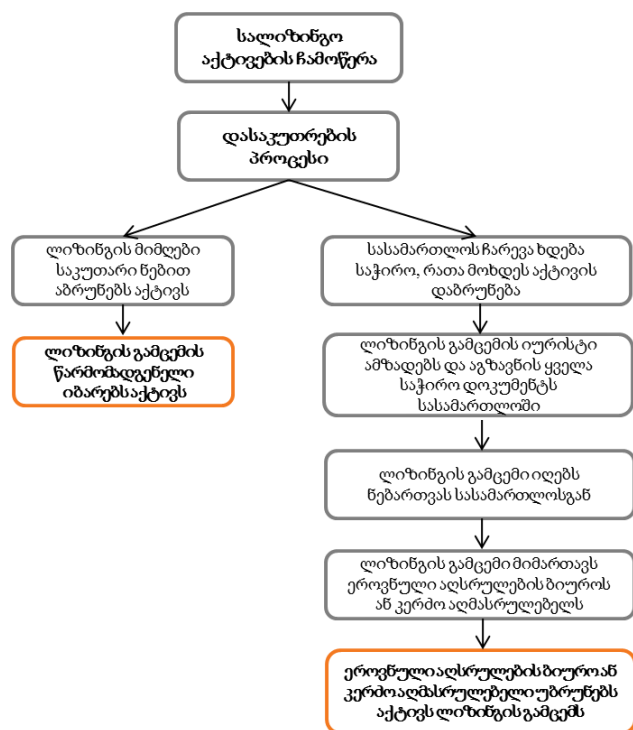
სამომავლოდ კლიენტების შესაძლო გადახდისუნარიანობის ალბათობის დათვლა ხდება ეროვნული ბანკის მიერ გამოქვეყნებული მაკროეკონომიკური პროგნოზების მიხედვით. კერძოდ, როგორც იურიდიული, ისე

ფიზიკური პირებისთვის, ხდება კორელაციის დადგენა ისტორიული დეფოლტის ალბათობასა და მაკროეკონომიკურ შედეგებს შორის. მიღებული კორელაციისა და პროგნოზირებული მაკროეკონომიკური პარამეტრების მიხედვით დგინდება სამომავლოდ კლიენტების შესაძლო გადახდისუნარიანობის ალბათობა.

2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სალიზინგო პორტფელის რეზერვმა შეადგინა 3,951 ათასი ლარი, (2019: 2,415 ათასი ლარი), 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კი 2,489 ათასი ლარი. (ეს რიცხვი გამოყვანილია კომპანიის მენეჯმენტის მიერ და დაფუძნებულია სუბიექტურ დაშვებებზე. ამ რიცხვის გადამოწმება აუდიტორის მიერ არ მომხდარა). მიუხედავად პანდემიისა და ეკონომიკური კრიზისისა, კომპანიამ 2020 წლის განმავლობაში ჩამოწერა 40 მილიონ ლარამდე ღირებულების მოთხოვნები, რის შედეგადაც შემცირდა სალიზინგო პორტფელის რეზერვი.

აქტივებზე საკუთრების უფლების აღდგენის პროცედურა

აქტივზე საკუთრების უფლების აღდგენა ხდება მაშინ, როდესაც ლიზინგის მიმღებს აღარ შეუძლია გადახდა და ლიზინგის გამცემი (კომპანია) გადაწყვეტს, რომ აღიდგინოს აქტივზე საკუთრების უფლება კერძოდ, კი საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 580(4) მუხლის მესამე ნაწილის მიხედვით: „ლიზინგის ხელშეკრულების ვადის გასვლისას ან ვადაზე ადრე შეწყვეტისას ლიზინგის მიმღები, თუ ის არ იყენებს ქონებას ან არ აქვს უფლება, შეიძინოს ქონება ან ლიზინგით დაიტოვოს ის დამატებითი ვადით, ვალდებულია ქონება დაუბრუნოს ლიზინგის გამცემს ამ მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრულ მდგომარეობაში.“ და სამოქალაქო კოდექსის 580 (5) მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით: ლიზინგის გამცემს შეუძლია მოშალოს ლიზინგის ხელშეკრულება, თუ ლიზინგის მიმღები არსებითად არღვევს თავის ვალდებულებებს“. აღნიშნული ნორმების გათვალისწინებით მხარეები თანხმდებიანდ დამატებით ლიზინგის ხელშეკრულების 15.4 პუნქტის შესაბამისად: „ამ ხელშეკრულების სრულად შეწყვეტის შემთხვევაში, ლიზინგის გამცემის მოთხოვნით განსაზღვრულ ადგილზე და ვადაში, ხოლო ამ უკანასკნელის არ არსებობისას, ამ ხელშეკრულების შეწყვეტის ძალაში შესვლის დღეს ლიზინგის მიმღები ვალდებულია ლიზინგის საგანი და მასთან დაკავშირებული ყველა დოკუმენტი მიღება-ჩაბარების აქტით და საკუთარი ხარჯებით დაუბრუნოს ლიზინგის გამცემს. ლიზინგის მიმღები პასუხისმგებელია ლიზინგის საგნისათვის მიყენებულ ნებისმიერ ზიანზე, რაც ლიზინგის საგანს შესაძლებელია მიადგეს ლიზინგის გამცემისათვის მიღება ჩაბარების აქტის საფუძველზე ლიზინგის საგნის გადაცემამდე. ლიზინგის გამცემი უფლებამოსილია განკარგოს ხელშეკრულების შეწყვეტის შემდეგ დაბრუნებული ლიზინგის საგანი საკუთარი შეხედულებისამებრ.“.

ძირითადი ბაზრები

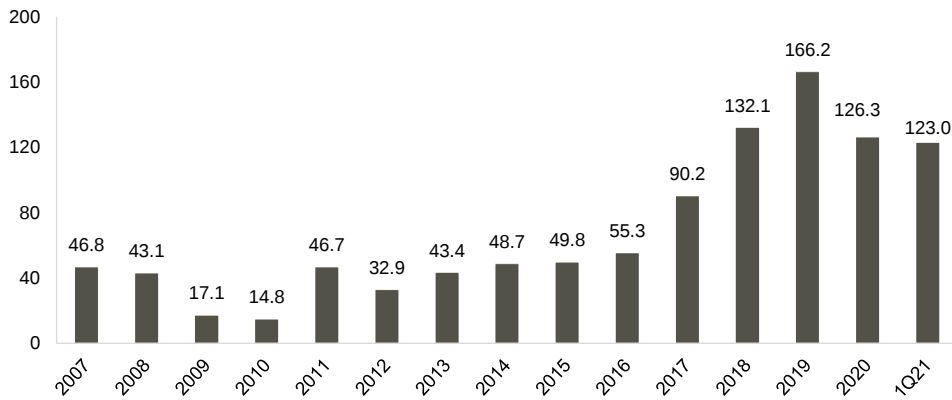
სალიზინგო ბაზრის მიმოხილვა საქართველოში

საქართველოს სალიზინგო ბაზრის ისტორია 2001 წლიდან იწყება, როდესაც თბილუნევერსალბანკმა დაარსა პირველი სალიზინგო კომპანია - ემიტენტი. 2005 წლიდან თბილუნევერსალბანკისა და საქართველოს ბანკის შერწყმის შედეგად, პირველი სალიზინგო კომპანია საქართველოს ბანკის შვილობილი გახდა და ამჟამად ბაზარზე საქართველოს სალიზინგო კომპანიის სახელით ოპერირებს.

დღესდღეობით, სალიზინგო ბაზარს ორი ძირითადი მოთამაშე ინაწილებს, თიბისი ლიზინგი - თიბისი ბანკის შვილობილი კომპანია, რომელიც ბაზარს 2003 წლიდან შემოუერთდა და საქართველოს სალიზინგო კომპანია. ბაზარზე მესამე წამყვანი, თუმცა შედარებით პატარა პორტფელის მქონე მოთამაშე ალიანს ჯგუფი ლიზინგი იყო, რომელიც სალიზინგო სექტორს 2006 წლიდან შემოუერთდა, თუმცა, კომპანიამ 2020 წლის პირველი კვარტლიდან შეწყვიტა ბაზარზე ოპერირება. სალიზინგო სექტორში სხვა აქტიური კომპანიებია ლიბერთი ბანკი, შპს მოგო, რომელიც ძირითადად ავტომობილის შესაძენად სთავაზობს ლიზინგს ინდივიდუალურ მომხმარებლებსა და კომპანიებს, ასევე მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია სვის კაპიტალი და სხვა მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები თუ არასაბანკო დაწესებულებები, თუმცა, მათი წილი ბაზარზე შედარებით მცირეა.

2020 წლის მონაცემებით, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელის მოცულობა წლიურად 24%-ით, 126.3 მლნ აშშ დოლარამდე შემცირდა, რაც ზემოთხსენებული გაცვლითი კურსის ცვალებადობითა და Covid-19 პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისით აიხსნება. აღსანიშნავია, რომ 2007-19 წლებში საქართველოს სალიზინგო სექტორი სტაბილურად იზრდებოდა, თუ არ ჩავთვლით 2008-09 წლების კრიზისისა და 2012 წლის ეკონომიკური შენელებით გამოწვეულ გაურკვევლობას, რაც სალიზინგო სექტორზე უარყოფითად აისახა. გარდა 2008-09 წლების ეკონომიკური კრიზისისა, სექტორზე უარყოფითი გავლენა რუსეთ-საქართველოს შორის არსებულმა კონფლიქტმა იქონია. შედეგად, სალიზინგო სექტორის მთლიანი პორტფელი თითქმის განახევრდა და 2009 წელს 17.1 მლნ აშშ დოლარი, ხოლო, 2010 წელს 14.8 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. 2011 წელს კანონმდებლობაში განხორციელებულმა ცვლილებებმა (განხილულია ქვემოთ) ხელი შეუწყო სექტორის ზრდას, რის შედეგადაც, სექტორის ჯამური პორტფელი 2011 წელს 3-ჯერ გაიზარდა. 2014-16 წლებში სასაქონლო ფასების კრიზისმა და ლარის გაუფასურებამ შეანელა სექტორის ზრდა. თუმცა, მიუხედავად საქართველოს ძირითად სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში განვითარებული უარყოფითი მოვლენებისა, საქართველოს ეკონომიკამ შეინარჩუნა სტაბილურობა. 2017 წლიდან ეკონომიკის გააქტიურებასთან ერთად, სალიზინგო სექტორის ზრდის ტემპი დაჩქარდა და 2017 წელს სექტორის ჯამური პორტფელი წინა წელთან შედარებით 63.1%-ით გაიზარდა, ხოლო, 2018-19 წლებში ზრდამ 46.5% და 25.8% შეადგინა. ეკონომიკის გააქტიურებასთან ერთად, სალიზინგო სექტორის ზრდას ხელი შეუწყო ლიზინგზე ცნობადობის ამაღლებამ, ახალი სალიზინგო პროდუქტების შეთავაზებამ, მცირე და საშუალო ბიზნესების გაზრდილმა აქტივობამ/შემოსავლიანობამ, ასევე მზარდმა ავტოპარკმა და ა.შ. რაც შეეხება 2020 წელს, სალიზინგო პორტფელის მოცულობა წლიურად 24%-ით, 126.3 მლნ აშშ დოლარამდე შემცირდა, რაც ზემოთხსენებული გაცვლითი კურსის ცვალებადობითა და Covid-19 პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისით აიხსნება.

სალიზინგო პორტფელის დინამიკა 2007-21 წლებში, მლნ\$ნ\$

შენიშვნა: გრაფიკზე წარმოდგენილია ბაზარზე 3 ძირითადი კომპანიის (თიბისი ლიზინგი, საქართველოს სალიზინგო კომპანია და მოთამაშე ალიანს ჯგუფი ლიზინგი) პორტფელის ჯამური მონაცემები, ალიანს ჯგუფი ლიზინგმა 2020 წლის I კვარტლიდან შეწყვიტა ბაზარზე ოპერირება, თუმცა, მისი პორტფელი ისედაც მცირე იყო, 2014-19 წლებში საშუალოდ 2.3 მლნ აშშ დოლარი წყარო: კომპანიის მონაცემები

აღსანიშნავია, რომ 2011 წელს კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებების შედეგად, საქართველოს სალიზინგო სექტორმა მნიშვნელოვანი ტრანსფორმაცია განიცადა. კერძოდ, საქართველოს საგადასახადო და სამოქალაქო კოდექსში რამდენიმე ცვლილება შევიდა, რამაც გაამართივა ლიზინგის სექტორში საგადასახადო ადმინისტრირება და შეამცირა სალიზინგო კომპანიების საგადასახადო ტვირთი. 2011 წლამდე, სალიზინგო კომპანიებს სხვა სექტორის კომპანიებისგან განსხვავებით, არ შეეძლოთ 100%-იანი ამორტიზაციის გამოყენება. გარდა ამისა, ახალი კანონმდებლობით შესაძლებელი გახდა უიმედო ლიზინგებისათვის რეზერვის შექმნა და 60 დღეზე მეტი ვადაგადაცილების შემთხვევაში, გაცემული ლიზინგის ღირებულების 80%-ის ჩამოწერა, რამაც მნიშვნელოვნად შეამცირა მოგებაზე ეფექტური გადასახადი. განახლებული საგადასახადო კოდექსი იძლევა აგრეთვე სალიზინგო აქტივებზე ქონების ეფექტური გადასახადების კალკულაციის საშუალებას ლიზინგის გამცემისთვის (უიმედო ლიზინგების გათვალისწინებით). ამასთან, დღგ-ის გადახდა ლიზინგის გადახდის პროპორციულად ხდება (ლიზინგის გრაფიკის მიხედვით), რაც დამატებით სარგებელს წარმოადგენს.

გარდა ამისა, 2018-19 წლებში განხორციელდა ორი მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ცვლილება, რაც სალიზინგო სექტორსაც შეეხო. 2017 წლიდან, ქვეყანაში დოლარიზაციის მაღალი დონის არსებობის გამო, ეროვნულმა ბანკმა დაიწყო ლარიზაციის პროგრამა, რამაც 2018 წლის ივლისიდან ლიზინგის სექტორიც მოიცვა, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში შევიდა ცვლილება, რომლის მიხედვითაც ლიზინგის გამცემის მიერ ფიზიკური პირისაგან (მათ შორის, ინდ. მეწარმისაგან) მისაღები თანხა არ შეიძლება იყოს რაიმე ფორმით უცხოურ ვალუტაზე მიზმული ან ინდექსირებული, თუ ლიზინგის დაფინანსების თანხა არ აღემატება 100,000 ლარს (2019 წლის იანვრიდან, ზღვარი 200,000 ლარამდე გაიზარდა). 2019 წლის იანვრიდან ასევე, ფიზიკურ პირებზე (მათ შორის ინდ. მეწარმეზე) გაცემული ლიზინგისთვის, დაწესდა წლიური ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის 50%-იანი ზედა ზღვარი. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს სალიზინგო სექტორში საცალო პორტფელის წილი დაბალია, მოსალოდნელია, რომ ახალი რეგულაციები შეანელებს საცალო პორტფელის ზრდას.

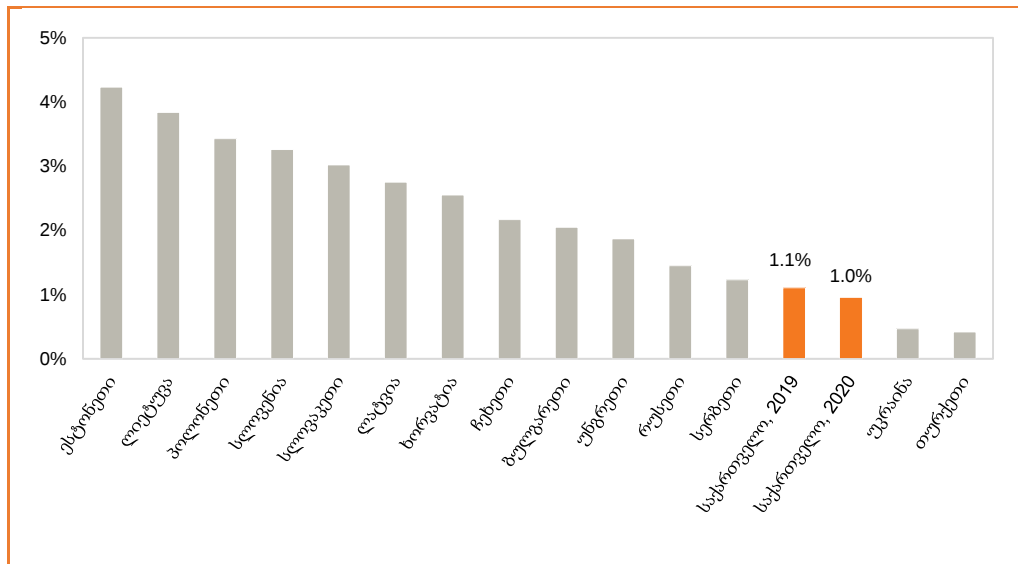
სალიზინგო ბაზრის განვითარების პოტენციალი

მიუხედავად საქართველოს სალიზინგო სექტორის მნიშვნელოვანი ზრდისა (2010-20 წლებში საშუალოდ 24.0%-იანი ზრდა), სალიზინგო სექტორის ჯამური პორტფელის წილი მშპ-სთან მიმართებით კვლავ საკმაოდ დაბალია - 2020 წელს მხოლოდ 1.0% (2019 წელს 1.1%, 2018 წელს 0.9%, 2017 წელს კი 0.6%, წყარო: საქსტატი; კომპანიების მონაცემები). უნდა აღინიშნოს, რომ ჯამური სალიზინგო პორტფელის მშპ-სთან ფარდობით, საქართველო უსწრებს მეზობელ თურქეთსა (0.4%) და უკრაინას (0.5%), თუმცა, მნიშვნელოვნად ჩამორჩება აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნების მაჩვენებლებს. კერძოდ, 2019 წლის მონაცემებით, სალიზინგო პორტფელის წილი მშპ-ში ესტონეთში 4.2%-ია, ლიეტუვაში 3.8%, პოლონეთში 3.4%, ლატვიასა და სლოვაკეთში კი 2.8% და 3.0%. (წყარო: White Clarke Group – Global Leasing Report 2020; Galt & Taggart) სალიზინგო სექტორის მცირე ზომის გათვალისწინებით, საქართველოში არსებობს სექტორის ზრდის მნიშვნელოვანი პოტენციალი.

ამასთან, დღესდღეობით, სალიზინგო პროდუქტების მიმართ საქართველოში ცნობადობა დაბალია. ფინანსურ ღიზინგს საბანკო სესხთან შედარებით, გარკვეული უპირატესობები გააჩნია და განსაკუთრებით მოსახერხებელია დამწყები ბიზნესებისთვის, რომელთა დაფინანსებაზე საბანკო სექტორს შესაძლოა უფრო კონსერვატიული, მკაცრი მოთხოვნები ჰქონდეს. სესხისგან განსხვავებით, ღიზინგის დროს, როგორც წესი, არ ხდება დამატებითი უზრუნველყოფის მოთხოვნა, რადგან ღიზინგით დაფინანსებული აქტივი წარმოადგენს ღიზინგის ხელშეკრულების უზრუნველყოფას. გარდა ამისა, ღიზინგით აღებულ აქტივზე კომპანიას არ აქვს ქონების გადასახადის გადახდის ვალდებულება, რადგან კომპანია იყენებს აქტივს, თუმცა არ ითვლება მის შესაკუთრედ, აქტივის სესხით დაფინანსების შემთხვევაში კი კომპანია ითვლება აქტივის მფლობელად და შესაბამისად, იხდის მასზე ქონების გადასახადს. ღიზინგს გააჩნია უპირატესობები საგადასახადო თვალსაზრისითაც, სალიზინგო გადასახადების სრული მოცულობით გატარება ხდება საოპერაციო ხარჯებში, რაც ამცირებს დასაბეგრი მოგების ბაზას და შესაბამისად, მოგების გადასახადს. დამატებით, სალიზინგო კომპანიებს მომწოდებლებთან ხანგრძლივი ურთიერთობის ხარჯზე შეუძლიათ ისარგებლონ შეღავათიანი პირობებით და შესაბამისად, ღიზინგის მიმღებსაც შესთავაზონ უფრო ხელსაყრელი პირობები, გამყიდველის რისკი კი მთლიანად გადადის ღიზინგის გამცემზე.

სექტორის შედარებით მცირე ზომასთან ერთად, სალიზინგო პროდუქტებზე ცნობადობის ამაღლება კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს ღიზინგის სექტორის განვითარებას საქართველოში. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად რთული 2020 წლისა, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) მოლოდინები საქართველოს ეკონომიკის ზრდასთან დაკავშირებით მაღალია რეგიონის სხვა ქვეყნებთან შედარებით, IMF-ის 2021 წლის აპრილის პროგნოზით, საქართველოში 2021 წელს ეკონომიკის ზრდა 3.5% იქნება, აზერბაიჯანში 2.3%, ხოლო სომხეთში 1.0%, 2022 წელს კი საქართველოს ეკონომიკის ზრდა 5.8%-ით არის მოსალოდნელი, აზერბაიჯანის 1.7%-ით, ხოლო სომხეთის 3.5%-ით. ეკონომიკის გაჯანსაღება თავის მხრივ ხელს შეუწყობს სალიზინგო პორტფელის ზრდას 2021-22 წლებში.

ღიზინგის პორტფელის წილი მშპ-ში, 2019

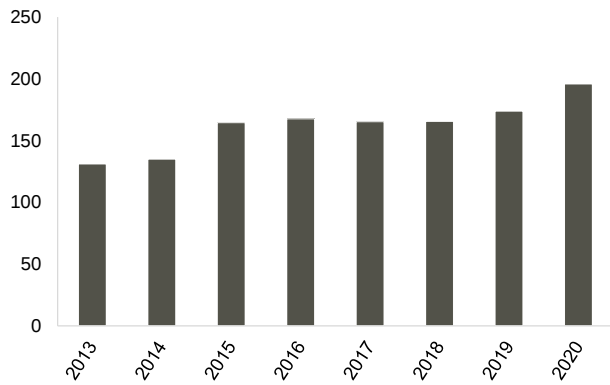

წყარო: White Clarke Group, გალტ ენდ თაგარტი

დღესდღეობით, ლიზინგით დაფინანსებაზე მოთხოვნას ძირითადად ბიზნეს სუბიექტები, განსაკუთრებით კი მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესები ქმნიან, რაც შეეხება საცალო მომხმარებლებს, ლიზინგით ყველაზე ხშირად ავტომობილის შეძენის დაფინანსება ხდება, თუმცა ძირითადი სალიზინგო კომპანიები (თიბისი ლიზინგი და საქართველოს სალიზინგო კომპანია) მთავარ ფოკუსირებას დიდ, მცირე და საშუალო ზომის საწარმოებზე ახდენენ. ბოლო ათწლეულის განმავლობაში საქართველოში ბიზნეს გარემო მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა, გატარდა არაერთი სტრუქტურული რეფორმა, რამაც ქვეყანაში ბიზნესის განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი. კერძოდ, შემცირდა კორუფცია, გამარტივდა საგადასახადო და საბაჟო პროცედურები, გაუმჯობესდა საჯარო მომსახურება, შემცირდა გადასახადების რიცხვი (2004 წელს არსებული 21 გადასახადიდან დღეს მხოლოდ 6 მოქმედებს). შემუშავდა მოგების გადასახადის ე.წ. ესტონური მოდელი და განხორციელდა დღგ-ს ავტომატური უკან დაბრუნების რეფორმა, რამაც გააუმჯობესა ქართული კომპანიების ფინანსური მდგომარეობა და შექმნა კორპორატიული სექტორის ჯანსაღი ზრდის საფუძველი. აღსანიშნავია, რომ მსოფლიო ბანკის 2020 წლის ანგარიშის - „Ease of Doing Business“ მიხედვით, საქართველომ ბიზნესის კეთების სიმარტივით, 190 ქვეყანას შორის მე-7 ადგილი დაიკავა. საქართველოში ბიზნეს გარემოს გაუმჯობესების პარალელურად, აქტიური ბიზნეს სუბიექტების რიცხვი იზრდებოდა და 2021 წლის 1 აპრილის მდგომარეობით, 202,125 შეადგინა.

2008-19 წლებში საქართველოში მცირე და საშუალო ზომის სუბიექტების ბრუნვა თითქმის გასამმაგდა და 2019 წელს 17.2 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც მთლიანი ბიზნეს სექტორის ბრუნვის 44.5%-ია. რაც შეეხება 2020 წელს, Covid-19-ით გამოწვეულმა ცვლილებებმა და შეზღუდვებმა მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესები განსაკუთრებით დააზარალა, რადგან ზომის გათვალისწინებით, ეს ბიზნესები ეკონომიკური რყევების მიმართ შედარებით დაბალი მდგრადობითა და მაღალი დაუცველობით ხასიათდება, გარდა ამისა, მცირე და საშუალო ზომის ბიზნესებისთვის ონლაინ გაყიდვებზე გადასვლა და საკუთარი ბიზნეს მოდელის ახალ რეალობაზე მორგება უფრო მეტ რესურსთან და ძალისხმევასთან იყო დაკავშირებული. შედეგად, 2020 წელს მცირე და საშუალო ზომის სუბიექტების ბრუნვა 25.5% წ/წ შემცირდა და 12.8 მლრდ დოლარი შეადგინა. უნდა აღინიშნოს, რომ გაცვლითი კურსის ეფექტის გამოკლებით, ზემოთხსენებული ბრუნვის კლება 7.9% იყო 2020

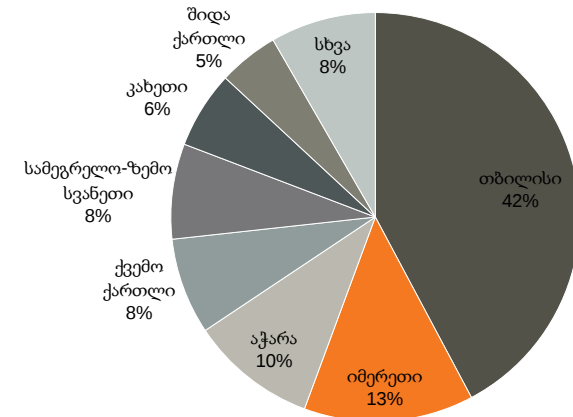
აქტიური ბიზნესების რიცხვი საქართველოში

წყარო: საქსტატი

წელს. მცირე და საშუალო ბიზნესების მიერ შექმნილმა დამატებულმა ღირებულებამ 2019 წელს 4.9 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა (-1% წ/წ) და მთლიანად ბიზნეს სექტორის მიერ შექმნილი დამატებული ღირებულების 59% იყო. აღსანიშნავია, რომ მთავრობა ხელს უწყობს კერძო სექტორის განვითარებას, მაგ: 2017 წელს ე.წ. ესტონური მოდელის შემოღებამ (სადაც კომპანიები არ იხდიან მოგების გადასახადს რეინვესტირებულ და/ან გაუნაწილებელ მოგებაზე) დადებითი გავლენა იქონია საქართველოში ოპერირებად კომპანიებზე. 2017 წელს, ქართული კომპანიების მიერ ფიქსირებულ აქტივებში განხორციელებული ინვესტიციები წლიურად 13%-ით გაიზარდა და 2.2 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც მსხვილი კომპანიების მხრიდან გაზრდილი ინვესტიციების დამსახურება იყო. მსხვილმა კომპანიებმა მარტივად დაინახეს შესაძლებლობა, რასაც ესტონური მოდელი კომპანიებს სთავაზობს (მოგების გადასახადის შემცირების შესაძლებლობა) და აქტიურად გამოიყენეს ეს შესაძლებლობა, შედეგად, მათ მიერ 2017 წელს ფიქსირებულ აქტივებში განხორციელებული ინვესტიციების მოცულობა წლიურად 29.1%-ით გაიზარდა და 1.4 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა. 2019 წელს კომპანიების მიერ ფიქსირებულ აქტივებში განხორციელებულმა ინვესტიციებმა ჯამურად 1.7 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა (-11.7% წ/წ), რომლის ნახევარი (0.88 მლრდ აშშ დოლარი) მცირე და საშუალო ბიზნესების მიერ იყო განხორციელებული.

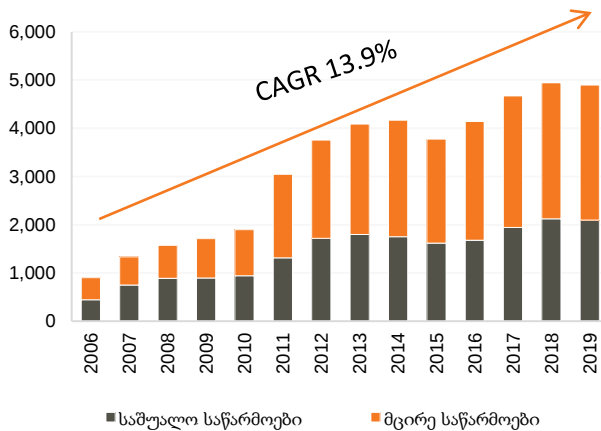
აქტიური ბიზნესების რიცხვი რეგიონების მიხედვით, აპრ-2021

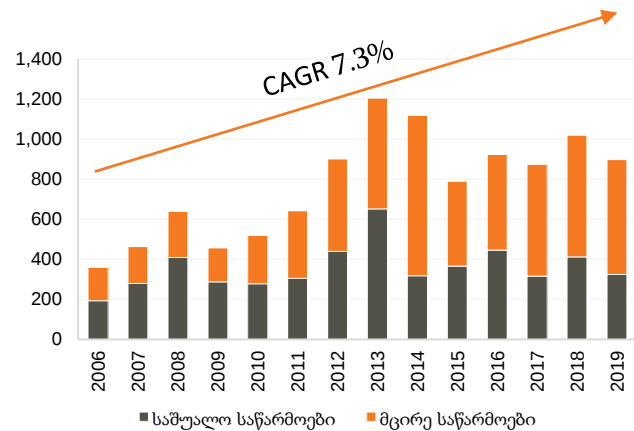
წყარო: საქსტატი

საქართველოში ბოლო წლებში იზრდება მცირე და საშუალო ბიზნესებში დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი (ეს ინდიკატორი გამოითვლება პროდუქციის გამოშვების ფარდობით დასაქმებულთა რაოდენობაზე). დასაქმებულთა პროდუქტიულობა ბიზნესის წარმატებულობის ერთ-ერთი საუკეთესო მაჩვენებელია. 2018-20 წლებში საშუალო ზომის კომპანიებში მსხვილ კომპანიებთან შედარებით დასაქმებულთა უფრო მაღალი პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ფიქსირდება, რაც შეეხება მცირე კომპანიებს, აქ დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ისტორიულად ყველაზე დაბალია, თუმცა საკმაოდ სწრაფად იზრდება. 2020 წელს მსხვილ და საშუალო ზომის კომპანიებში დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი შემცირდა, ხოლო მცირე ზომის კომპანიებში პირიქით, გაიზარდა. ეს უკანასკნელი აიხსნება იმით, რომ 2020 წელს მცირე ზომის კომპანიები იძულებული გახდნენ განეხორციელებინათ საკადრო ცვლილებები, დაეთხოვათ თანამშრომლები და დატვირთვა არსებულ რესურსზე გადაენაწილებინათ. რაც შეეხება მსხვილ და საშუალო ზომის კომპანიებს, პანდემიის მიუხედავად მათ შეძლეს თანამშრომლების უმრავლესობის შენარჩუნება, საქსტატის წინასწარი მონაცემებით, მსხვილ კომპანიებში დასაქმებულთა

მცირე და საშუალო ბიზნესების შექმნილი დამატებული ღირებულება, მლნ აშშ \$

მცირე და საშუალო საწარმოების ინვესტიციები ძირითად საშუალებებში, მლნ აშშ \$

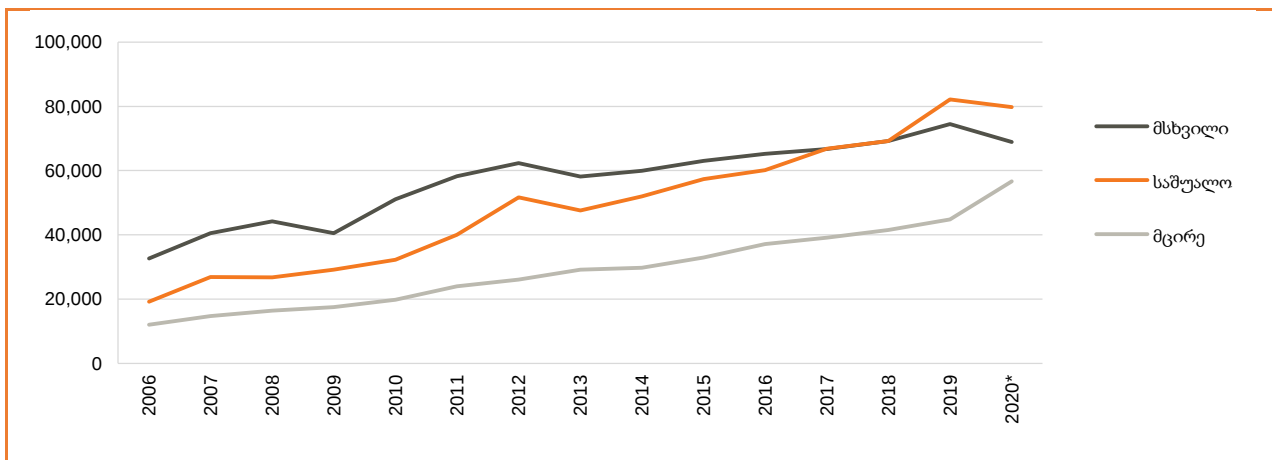
წყარო: საესტატი

წყარო: საესტატი

რაოდენობა 2020 წელს თითქმის არ შეცვლილა, საშუალო ზომის კომპანიებში წინა წელთან შედარებით 5.4%-ით შემცირდა, ხოლო მცირე ზომის კომპანიებში კი 28.8%-ით.

უნდა ითქვას, რომ საქართველოში დასაქმებულთა პროდუქტიულობის მაჩვენებელი ევროპის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით მნიშვნელოვნად დაბალია, რაც პროდუქტიულობის გაზრდის მეტ შესაძლებლობებზე მიუთითებს. თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენების ზრდა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ლიზინგის სექტორის ზრდას.

დასაქმებულთა პროდუქტიულობა კომპანიებში, პროდუქციის გამოშვება ერთ დასაქმებულზე, ლარი

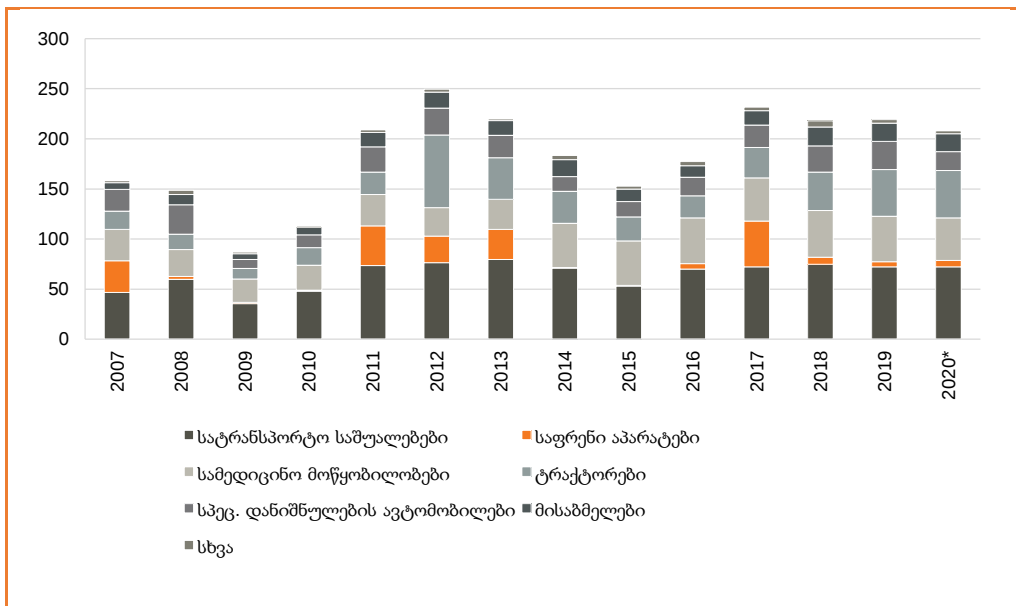
წყარო: საესტატი

* წინასწარი მონაცემები

გარდა ზემოთ ხსენებულისა, პოტენციური სალიზინგო პროდუქტების იმპორტი ბოლო 4 წელია სტაბილურ დონეს ინარჩუნებს (2020 წელს პანდემიასთან დაკავშირებული შეზღუდვების მიუხედავად, პოტენციური

სალიზინგო პროდუქტების იმპორტში მხოლოდ 5.1%-იანი კლება დაფიქსირდა და დაახლოებით 208.1 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა), რაც სალიზინგო პროდუქტებზე მოთხოვნის არსებობის ხელშემწყობი ფაქტორია.

პოტენციური სალიზინგო საქონლის იმპორტი, მლნ აშშ \$

წყარო: საქსტატი

* წინასწარი მონაცემები

ემიტენტის ბიზნეს საქმიანობის განვითარების მნიშვნელოვანი მოვლენების აღწერა

კომპანიის ბიზნეს საქმიანობის განვითარების მნიშვნელოვანი მოვლენები წლების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

- 2001 წელი - დაარსდა „თბილუნივერსაზის მერ, როგორც პირველი სალიზინგო კომპანია საქართველოში
- 2005 წელი - გახდა საქართველოს ბანკის შვილობილი კომპანია საქართველოს ბანკისა და თბილუნივერსაზის შერწყმის შედეგად
- 2011 წელი - მიიღეს ახალი სალიზინგო რეგულაციები და ცვლილებები შევიდა საგადასახადო და სამოქალაქო კოდექსებში
- 2013 წელი - მთლიანი პორტფელი 2.8-ჯერ გაიზარდა 2009 წ-თან შედარებით და 15.8 მლნ აშშ \$ შეადგინა
- 2014 წელი - კომპანიამ პირველად გამოუშვა 10 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების საჯარო ობლიგაციები
- 2015 წელი - განცხადება მენეჯმენტის ახალი გუნდის შესახებ
- 2016 წელი - განვითარების ახალი სტრატეგიის, ინოვაციური პროდუქტების, განახლებული პროცედურების შემოღება. საცალო მიმართულებით აქტიური მუშაობის დაწყება
- 2017 წელი - გაიხსნა ახალი მიმართულება - ტურბო, რომლითაც ხდება მაღალრისკიანი ფიზიკური პირების დაფინანსება ავტოლიზინგის პროდუქტით
- 2018 წელი - კომპანიამ მიიღო Fitch-ის B+ positive რეიტინგი

- 2019 წელი - საცალო მიმართულება და პროდუქტი ტურბო შეიცვალა და შეიქმნა განახლებული ტურბო რომელიც ყველა ტიპის ფიზიკურ პირს სთავაზობს ავტოლიზინგის პროდუქტს მათზე მორგებული პირობებით, მათი საკრედიტო ისტორიებიდან გამომდინარე
- 2020 წელი:
 - კომპანიის მასშტაბის ზრდასთან ერთად, აუცილებელი გახდა შიდა საოპერაციო და საკრედიტო რისკების კონტროლის შემუშავება, რასაც წარსულში მშობელი კომპანიის შიდა აუდიტის სამსახური და გარე აუდიტორები ასრულებდნენ. აღნიშნულის მიზნით, კომპანიას შეუერთდა გიორგი გოჩიტაშვილი, კომპანიის რისკებისა და კონტროლის დეპარტამენტის უფროსი;
 - ადაპტაცია ახალ, პანდემიურ რეალობასთან - რისკების და საკრედიტო პოლიტიკის გამკაცრება, დისტანციურ სამუშაო რეჟიმზე მაქსიმალურად გადასვლა.

სამომავლო სტრატეგია და მიზნები

კომპანიამ 2015 წლიდან მკვეთრად შეცვალა მოქმედი განვითარების სტრატეგია და ამჟამად ძალიან ზუსტი მიზნები და მიმართულებები აქვს.

კომპანიამ წინა წლების გამოცდილების გათვალისწინებისა და ბაზარზე არსებული ტენდენციების შესწავლის საფუძველზე მოახდინა არსებული სტრატეგიის შემუშავება. ახალი ბიზნეს მოდელი შედარებით მოქნილი და დახვეწილია აქტივის სამართლიანი ღირებულების დადგენის, სანდო მომწოდებლის სწორად შერჩევის, არაკეთილსინდისიერი გადამხდელების დროული/სწორი იდენტიფიკაციის, საექვო მოთხოვნების ადეკვატური რეზერვების შექმნის და სხვა რისკების სათანადოდ მართვის კუთხით.

აღნიშნული ხარვეზების აღმოსაფხვრელად კომპანიამ განახორციელა მთელი რიგი ცვლილებები: გადავიდა ახალ, უფრო მეტად სწრაფ და მოქნილ მიდგომაზე რისკების მენეჯმენტის კუთხით, მნიშვნელოვნად გააძლიერა სალიზინგო აქტივების მართვისა და შეფასების გუნდი და შემდგომი მონიტორინგის სამსახური. ამასთან, კომპანიამ აქცენტი გააკეთა პორტფელის დივერსიფიკაციაზე და გაზარდა მომხმარებლების სპექტრი სრულიად ახალ სეგმენტზე გათვლილი პროდუქტების შეთავაზების მეშვეობით.

ამჟამად კომპანიის პორტფელი მოიცავს როგორც ბიზნესის, ისე საცალო მიმართულების სექტორებს. კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნებისა და გაძლიერებისათვის კომპანია მიზნად ისახავს დახვეწოს და დააჩქაროს სხვადასხვა პროცესები. 2015-16 წლებში მან შეცვალა დამტკიცების (და რისკების შეფასების) პროცედურა და გადავიდა უფრო სწრაფ და ზუსტ მიდგომაზე - აქტივზე დაფუძნებულ დაფინანსებაზე. აღნიშნული მიდგომის თანმდევი რისკების მინიმიზაციის მიზნით კომპანიამ ჩამოაყალიბა აქტივების მართვის ძალიან ძლიერი გუნდი, რაც უზრუნველყოფს აქტივების უკეთეს თავდაპირველ შეფასებას, გაუმჯობესებულ მონიტორინგს და სწრაფი რეაგირების პროცესს დეფოლტის შემთხვევაში. შედეგად, კომპანიის მომსახურება გახდა უფრო სწრაფი და მოქნილი, რაც ბოლო პერიოდში უკვე აისახა კომპანიის პორტფელის ზრდის ტემპზე. რისკების მართვის გაუმჯობესებულმა პროცედურებმა კი კომპანია უფრო მომგებიანი გახადა.

კომპანია დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს სინერგიებს და მიზნად ისახავს ამ გზით კლიენტებს საუკეთესო პირობები შესთავაზოს. ამის მაგალითები უკვე არის კომპანიაში, რამაც წლების მანძილზე დაადასტურა მსგავსი მიდგომის ეფექტურობა, კონკურენტული უპირატესობა და სტაბილურობა.

2014 წლიდან პანდემიამდე კომპანია ზრდიდა თავის შემოსავალსა და პორტფელს და, მიუხედავად პანდემიის დროს განცდილი პორტფელის ზომის შემცირებისა, განვითარების იმ ეტაპს მიაღწია, როდესაც ზუსტად ხედავს, რამდენად მნიშვნელოვანია სტაბილური გრძელვადიანი განვითარებისთვის პროცესების კიდევ უფრო მეტად გაუმჯობესება, პორტფელის მეტი დივერსიფიკირება, ციფრული არხების კიდევ უფრო განვითარება, თანამედროვე მიდგომების დანერგვა, თანამშრომლების განვითარებაზე ზრუნვა და კლიენტებისათვის და მომწოდებლებისათვის კიდევ უფრო მყარ და სანდო პარტნიორად ჩამოყალიბება. კომპანია იაზრებს იმ ფაქტს, რომ მიუხედავად წარმატებული შედეგებისა აღნიშნული მიმართულებებით განვითარება მუდმივი პროცესია, რადგან კიდევ უფრო მაღალი სტანდარტების მოთხოვნილებები უწყალებდებოდა მას როგორც მზარდ, ცოცხალ ორგანიზმს. ამავდროულად გასულ წლის მოვლენებმა კომპანიას დაანახა რამდენად მნიშვნელოვანია მოულოდნელი საფრთხეებისთვისაც მუდმივი მზადყოფნა, ამით 2020 წელი კომპანიისთვის, ისევე როგორც მთელი მსოფლიოსთვის, კარგი გაკვეთილი აღმოჩნდა.

მიმდინარე წელს კომპანიას დაგეგმილი აქვს მაქსიმალურად დაუბრუნდეს პანდემიამდელ მაჩვენებლებს, გამართოს ინფორმაციული სისტემები, გააუმჯობესოს რისკების მართვის სისტემა (back-office-ის გუნდის გაძლიერებით), გააუმჯობესოს კლიენტებთან ურთიერთობის მიდგომები და გაიმყაროს პოზიციები მისთვის საინტერესო მიმართულებებით, კერძოდ საცალო (ავტოლიზინგი ფიზიკური პირებისათვის) და ბიზნეს

მიმართულებით, სადაც ძირითადი კონცენტრაცია გაკეთდება საშუალო და დიდი ზომის ორგანიზაციების დაფინანსებაზე სამშენებლო, სატრანსპორტო, საწარმოო და სოფლის მეურნეობის სფეროებში.

შესაბამისად, დასახული მიზნების მისაღწევად გუნდი აქტიურად მუშაობს შემდეგი მიმართულებებით:

1. კიდევ უფრო ძლიერი Back-office-ის ფორმირება, რაც საშუალებას მისცემს კომპანიას, რომ სამომავლო ზრდის პირობებში კლიენტის მომსახურება და რისკების დაზღვევა თავისუფლად შეძლოს. ამ მხრივ კომპანია მუშაობს შემდეგ საკითხებზე:
 - ახალი ძირითადი (Core) სისტემის იმპლემენტაცია - აღნიშნული პროცესი უკვე დაწყებულია და მისი დასრულება დაგეგმილია 2021 წლის ბოლოსთვის. ძლიერი და უახლესი სისტემური უზრუნველყოფა ფაქტობრივად საძირკველია იმ ციფრული მიმართულებების განვითარებისთვის, რაც კომპანიის ხედვით აუცილებელია გრძელვადიანი სტაბილური ზრდისთვის და კონკურენტული უპირატესობების გაძლიერებისთვის. აღნიშნული პროგრამული უზრუნველყოფა ხელს შეუწყობს კომპანიას გააუმჯობესოს პროცესები, მათ შორის ციფრული მიმართულებით მოახდინოს ინტეგრაციები პარტნიორ ორგანიზაციებთან, რაც ურთიერთობას კიდევ უფრო მოქნილს, გამჭვირვალეს და მოსახერხებელს გახდის, ასევე გაზარდოს თანამშრომლების მოტივაცია, ეფექტურობა და შედეგიანობა მათი ყურადღების უფრო მნიშვნელოვან, შემოქმედებით და შედეგების მომტან საქმეზე კონცენტრირებით.
 - მიმდინარე წელს კომპანია გეგმავს კიდევ უფრო დიდი ყურადღება დაუთმოს რისკების მართვას და პორტფელის ხარისხის ზრდას. რაც გამოიხატება იმაში, რომ მოხდება საკრედიტო რისკების მიმართულებით გუნდის გაძლიერება, მცირე სტრუქტურული ცვლილებები, კომიტეტის და დამტკიცების ლიმიტების გაუმჯობესება, ვადაგადაცილებული პორტფელის კონტროლის გამკაცრება გუნდის გაზრდით/გაძლიერებით და საქართველოს ბანკთან ერთიანი პროცესის აწყობით, პორტფელში მეტი კონცენტრაცია უფრო დაბალრისკიან პროდუქტებზე და კიდევ მრავალი ცვლილება რაც საბოლოო ჯამში გაცილებით სტაბილურს გახდის სალიზინგო პორტფელს. აღნიშნული გადაწყვეტილება ორი ძირითადი მიზეზით არის გამოწვეული: 1. კომპანიის ზრდის ტემპიდან გამომდინარე საჭირო გახდა რისკების მართვის პროცესების კიდევ უფრო დახვეწა, რადგან, კომპანიის ღრმა რწმენით, აღნიშნული პროცესების გაუმჯობესებით პროდუქტები მეტად მოქნილი და დახვეწილი გახდება. ამ მხრივ უკვე მოხდა გუნდის გაძლიერება და მიმდინარეობს თანმდევი პროცესები; 2. გასულ წელს განვითარებულმა მოვლენებმა, კერძოდ პანდემიამ, აუცილებელი გახდა რისკების და პორტფელის ხარისხის მართვის გაუმჯობესებული პრაქტიკების დანერგვა, ასევე დაანახა კომპანიას, როგორც მთელ მსოფლიოს, თუ რამდენად მოულოდნელი მოვლენებისთვის უნდა იყვნენ კომპანიები მზად, რომ მაქსიმალურად გარანტირებული ქონდეთ სტაბილურობა და სიმყარე;
 - იგეგმება back-office-ის გუნდის გაძლიერება თანამშრომლების მატების გზით;
2. აქტივების მართვის გუნდის გაძლიერება და კიდევ უფრო მეტი ცოდნის დაგროვება ამ მიმართულებით - კომპანიას კარგად ესმის, რომ სალიზინგო ბიზნესში აქტივების ცოდნა საკვანძოა გრძელვადიანი წარმატებისთვის, კონკურენტუნარიანობისთვის და რისკების დაზღვევისთვის. ზუსტად ამ მიზეზით მოხდა გასულ პერიოდებში აქტივების მართვის გუნდის გაძლიერება და მიმდინარე ეტაპზე ამ მიმართულების კიდევ უფრო სრულყოფა დაგეგმილი;
3. კომპანია გეგმავს ბიზნეს ლიზინგის გაყიდვების და მომსახურების მიმართულებით ახალ მოდელზე გადასვლას, რამაც უნდა უზრუნველყოს ერთი მხრივ კომპანიისა და მისი მომწოდებლების (რომლებიც კომპანიის ღრმა რწმენით მისი სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი პარტნიორები არიან) ურთიერთობის კიდევ უფრო გაღრმავება და გამყარება; მეორეს მხრივ კომპანიის კლიენტების კმაყოფილებისა და ლოიალურობის ზრდა. აღნიშნული ახალი მოდელი გულისხმობს ბიზნეს ლიზინგის მენეჯერების დატრენინგებას და მათი ცოდნის გაღრმავებას სალიზინგო აქტივებში ცოდნის გასაზრდელად. ისინი შეძლებენ კლიენტებისათვის არა მხოლოდ ლიზინგის სახით ფინანსური მომსახურების გაწევას, არამედ დაეხმარებიან კლიენტებს კონკრეტული აქტივის შერჩევაში, მომწოდებლებთან მოლაპარაკებაში, ფასების დადგენაში და ა.შ. აღნიშნული სახის მომსახურება, პრაქტიკიდან გამომდინარე, კომპანიის კლიენტებისათვის მეტად მნიშვნელოვანი და საკვანძო საკითხია. მეორეს მხრივ, აღნიშნული ცვლილებით კომპანია შეძლებს მისი მომწოდებლებისთვის (რომლებთან

ურთიერთობაც ძალიან პრიორიტეტულია) პროდუქციის, პოტენციური სალიზინგო აქტივების გაყიდვების ზრდას, რაც თავის მხრივ კომპანიას გაულრმავეებს და გაუმყარებს უმნიშვნელოვანეს პარტნიორებთან, კონკრეტულად მომწოდებლებთან ურთიერთობას.

4. დანარჩენი, სტრატეგიულად მნიშვნელოვანი მიმართულებები 2021 წლისთვის:

- კომპანიის პორტფელი საკმაოდ დივერსიფიცირებულია. მომავალ პერიოდში კიდევ უფრო აქტიურად იგეგმება იმ სექტორებზე კონცენტრაცია, სადაც კომპანიის წილი შედარებით ნაკლებია. ასეთია ის სექტორები, რომლებიც ქვეყნის სტაბილურობისთვის და ე.წ. Self-sufficient სტატუსის გამყარებისთვის უმნიშვნელოვანესია. ასეთ სექტორებს შორის არის წარმოება და სოფლის მეურნეობა;
- კომპანიისთვის მეტად მნიშვნელოვანია ისეთი პროექტების დაფინანსება, რასაც გარდა დადებითი ეფექტისა ბიზნესზე და ქვეყნის ეკონომიკაზე, აქვს დადებითი ეფექტი ზოგადად ქვეყნის მგდომარეობაზე, მათ შორის გარემოს დაბინძურებაზე, ქვეყნის ტექნოლოგიურ განვითარებაზე და ა.შ. ამისათვის კომპანია ჩართულია საერთაშორისო პროექტებში რომლებიც ითვალისწინებენ ენერგო ეფექტური პროექტების/აქტივების დაფინანსებას, მსგავსი სახის აქტივების პოპულარიზაციას და ამ მიმართულების დახვეწილი პროდუქტების შექმნას. კომპანიას უკვე აქვს შემუშავებული სტანდარტები ენერგო ეფექტური აქტივების დაფინანსების მიმართულებით, აქტიურად ახდენს მათ ფინანსირებას და მსგავსი აქტივების პოპულარიზაციისთვის ცოდნის გავრცელებას კლიენტებს შორის;
- მნიშვნელოვანია აღინიშნოს ისიც, რომ ბოლო პერიოდში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა მოზიდული სახსრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით და შემცირდა კონცენტრაცია სესხებზე საჯარო სავალო ფასიანი ქაღალდების გამოშვების გზით (სავალო ფასიანი ქაღალდების წილი მთლიან სასესხო ვალდებულებებში, 2018: 40%; 2019: 46%; 2020: 57%), რაც ასევე ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორია ორგანიზაციის გრძელვადიანი და სტაბილური ზრდისთვის, და რამაც ფაქტობრივად უნდა შეუწყოს ხელი კომპანიის სამომავლო მიზნების განხორციელებას. მიმდინარე ეტაპისთვის კომპანიას აქვს დამტკიცებული ლიმიტები ადგილობრივ ბანკებში, რაც სრულად საკმარისია მიმდინარე წლის ზრდის დასაფინანსებლად. პარალელურად კომპანია მუშაობს საერთაშორისო ფინანსურ ინსტიტუტებთან, მათ შორის EBRD-სთან დამატებითი საკრედიტო რესურსის მოზიდვის მიზნით. ამ პროცესს თავის მხრივ ხელს უწყობს ის ფაქტიც, რომ 2020 წელს კომპანიამ აიღო 5 მლნ დოლარის რესურსი საერთაშორისო საფინანსო ფონდი Symbiotics-სგან, რომელიც ფაქტობრივად არის პირველი საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტი (2007 წლის შემდეგ) რომელმაც დაიწყო კომპანიასთან თანამშრომლობა და ამით გზა გაუხსნა მას სხვა დანარჩენ საფინანსო ინსტიტუტებთან თანამშრომლობისათვის.

მარკეტინგული პროგრამა

საქართველოს სალიზინგო კომპანიისთვის მნიშვნელოვანია მათი მომხმარებლებისთვის სარგებლის მოტანა და მათთვის საინტერესო ინფორმაციის მიწოდება. ამ მიზნის განსახორციელებლად კომპანია მარკეტინგულ აქტივობებში ყურადღებას გაამახვილებს კლიენტებისათვის მნიშვნელოვან, საინტერესო და სასარგებლო საკითხებზე, რაც მათ დაეხმარება უკეთესი ბიზნეს თუ პირადი (ფიზიკური პირების პროდუქტების შემთხვევაში) გადაწყვეტილებების მისაღებად.

კომპანია აქტიურად ეცდება ზოგადად ლიზინგის პროდუქტის პოპულარიზაციას და მასზე მეტი ცოდნის მიწოდებას მომხმარებლებისათვის, რადგან ადგილობრივ ბაზარზე ლიზინგის სექტორს განვითარების დიდი პოტენციალი აქვს. ამის მისაღწევად სხვადასხვა არხებით გავრცელებულ მარკეტინგულ აქტივობებში გამოიყენებს საინტერესო და სასარგებლო ინფორმაციას ლიზინგის პროდუქტებისა და ლიზინგით დასაფინანსებელი აქტივების შესახებ.

კომპანიის პორტფელში 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით არცერთი კომპანია არ ფლობს 10%-ზე მეტ წილს და, ასევე, არცერთი კომპანია არ არის დაკავშირებული პირი.

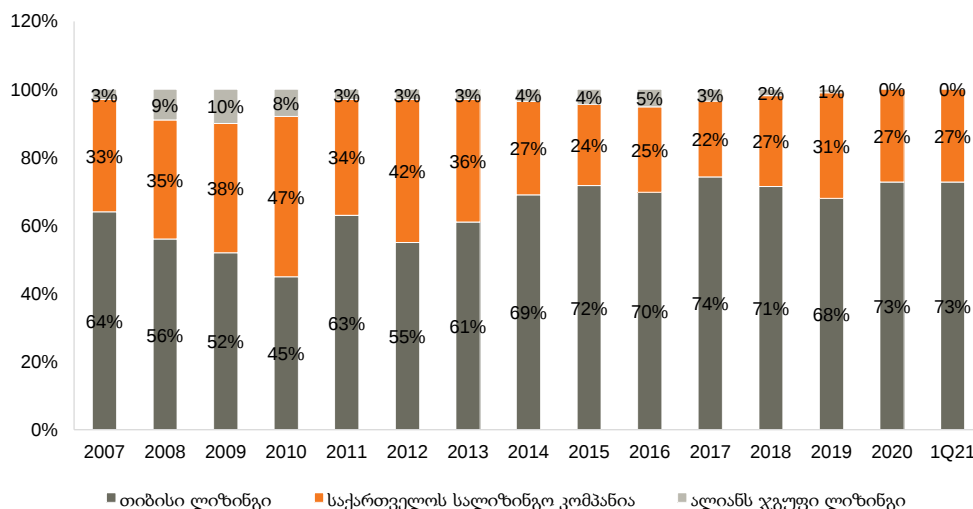
ემიტენტის კონკურენტული გარემოსა და ბაზარზე მისი პოზიციის აღწერა

დღესდღეობით, საქართველოს სალიზინგო ბაზარზე საბანკო საკუთრებაში არსებული სალიზინგო კომპანიები დომინირებენ, კერძოდ: თი-ბი-სი ლიზინგი და საქართველოს სალიზინგო კომპანია. საბანკო საკუთრებაში არსებული სალიზინგო კომპანიების უპირატესობები მოიცავს ბანკის მომხმარებელთა ბაზის ხელმისაწვდომობას და ბანკის საბალანსო უწყისის სიძლიერეს, აგრეთვე სასესო რესურსების გამოყენების უფრო მაღალ მაჩვენებელს. გარდა ამისა, სხვა ფინანსური ინსტიტუტებისგან განსხვავებით, სალიზინგო კომპანიები ეროვნული ბანკის მიერ პირდაპირ არ რეგულირდება, თუმცა, ადგილობრივ ბანკებთან კავშირის გამო თი-ბი-სი ლიზინგი და საქართველოს სალიზინგო კომპანია ირიბად მაინც კონტროლირდება. საქართველოში, ლიზინგის უმეტესი ნაწილი (დაახლ. 90%-95%) ფინანსური ლიზინგია.

2021 წლის I კვარტლის მონაცემებით, საქართველოს სალიზინგო ბაზარს ორი ძირითადი კომპანია შემდგენიარად ინაწილებს: თიბისი ლიზინგი 73%, ხოლო საქართველოს სალიზინგო კომპანია 27%. უნდა აღინიშნოს, რომ ბაზრის მესამე მსხვილმა მოთამაშემ - ალიანს ჯგუფი ლიზინგმა 2020 წლის პირველი კვარტილიდან შეწყვიტა ბაზარზე ოპერირება (ალიანს ჯგუფი ლიზინგი საშუალოდ ბაზრის 3%-მდე იკავებდა 2014-19 წლებში).

2007 წლიდან დღემდე (გარდა 2010 წლისა), საქართველოს სალიზინგო ბაზარზე თი-ბი-სი ლიზინგი ინარჩუნებს ლიდერობას, თუმცა, 2018-19 წლებში საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელის ზრდა თითქმის 2-ჯერ აღემატებოდა თიბისი ლიზინგის პორტფელის ზრდას (2018 წელს საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელი 81.3%-ით გაიზარდა, ხოლო თი-ბი-სი ლიზინგის 45.5%-ით, 2019 წელს საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელის ზრდა 56.6% იყო, ხოლო თი-ბი-სი ლიზინგის 28.2%). რაც შეეხება 2020 წელს, პანდემიამ და გაცვლითი კურსის ცვალებადობამ ორივე კომპანიის პორტფელზე იქონია უარყოფითი გავლენა, საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელი წლიურად 24%-ით შემცირდა, თი-ბი-სი ლიზინგის პორტფელი კი 7%-ით.

სამი ძირითადი კონკურენტის წილი მთლიან სალიზინგო პორტფელში

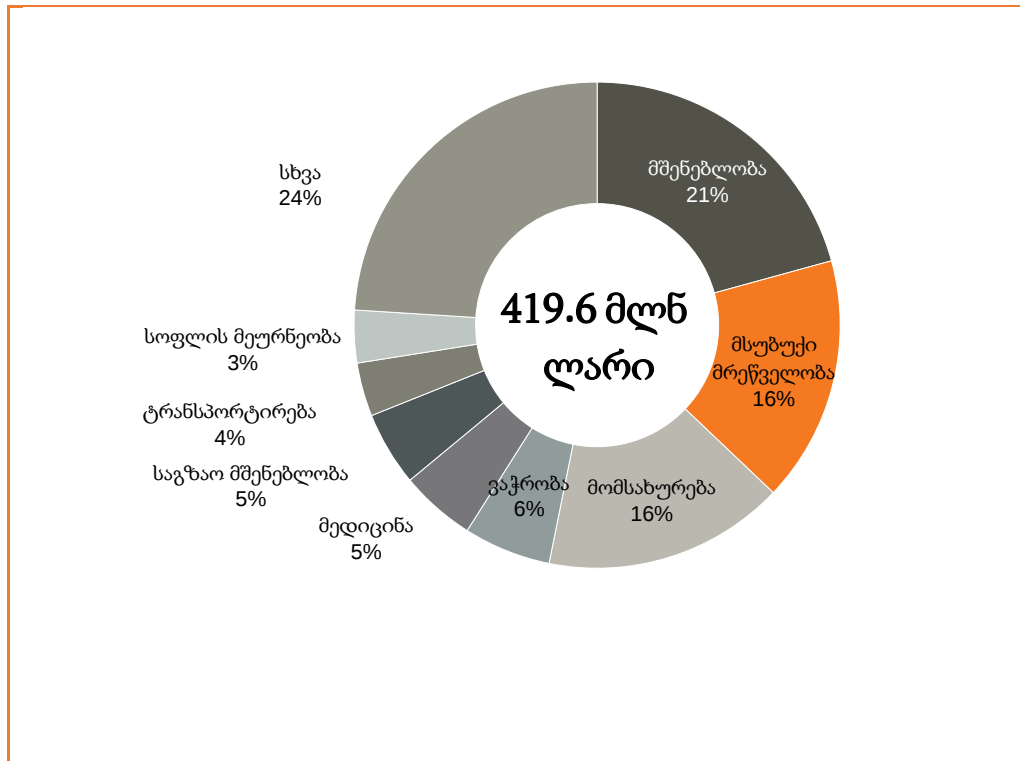

წყარო: კომპანიის მონაცემები

შენიშვნა: ალიანს ჯგუფი ლიზინგმა შეწყვიტა ბაზარზე ოპერირება 2020 წლის I კვარტილიდან

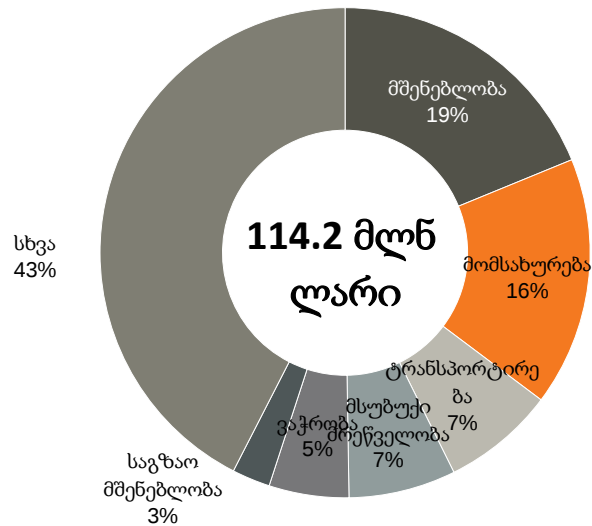
სალიზინგო პროდუქტებს ყველაზე აქტიურად სამშენებლო, მსუბუქი მრეწველობის, მომსახურების, ვაჭრობისა და სამედიცინო სექტორები იყენებენ, რომელთა წილიც მთლიან პორტფელში 64.0%-ს შეადგენს, 2021 წლის I კვარტლის მდგომარეობით. ამ სექტორების წილი თიბისი ლიზინგის პორტფელში 63.2%-ია 2021 წლის I კვარტალში, საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელის მნიშვნელოვანი ნაწილი კი კონცენტრირებულია მშენებლობის (მათ შორის საგზაო მშენებლობის), მომსახურების, მსუბუქი მრეწველობის, ტრანსპორტირების, ვაჭრობისა და სხვა სექტორებში (მთლიანი პორტფელის 92.0%).

ლიზინგის ბაზრის პორტფელი დარგების მიხედვით, 2021 წლის I კვარტალი

წყარო: კომპანიის მონაცემები

საქართველოს სალიზინგო კომპანიის პორტფელი, 2021 წლის I კვარტალი

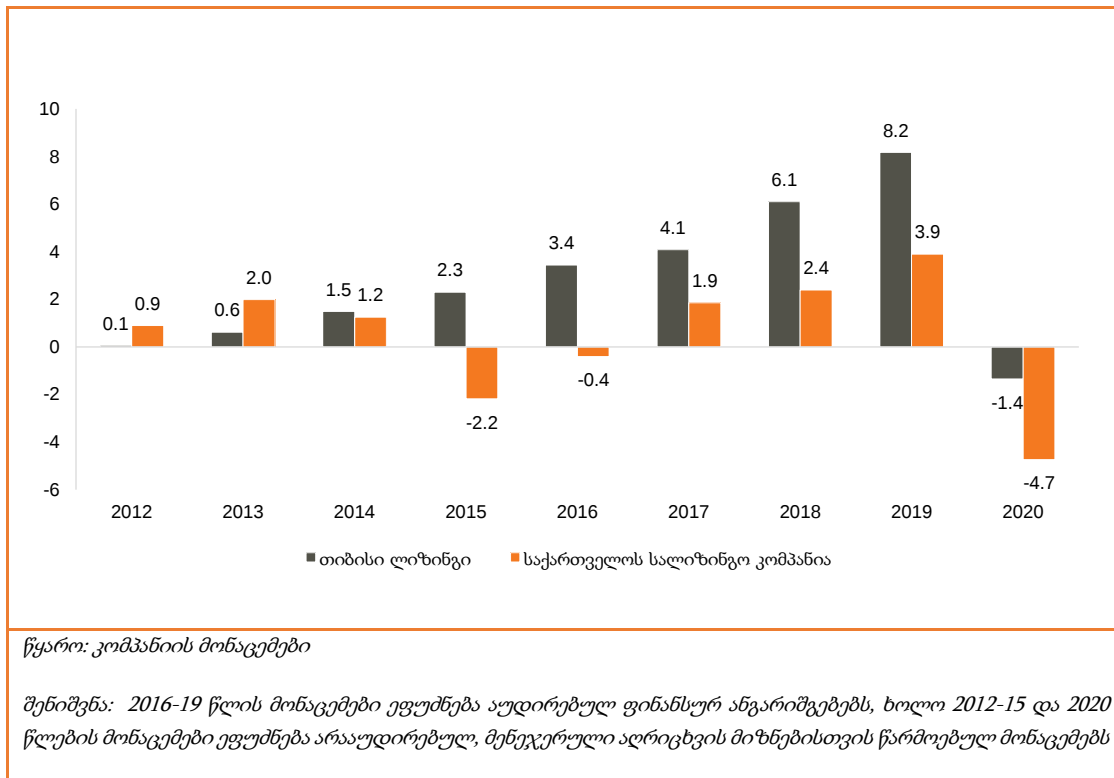

წყარო: კომპანიის მონაცემები

2020 წელს Covid-19-ით გამოწვეული ეკონომიკური კრიზისის გამო მოსალოდნელი იყო სალიზინგო პორტფელის ხარისხის გაუარესება, შედეგად კომპანიების მხრიდან მოხდა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდა და ხარჯად აღიარება, რამაც უარყოფითად იმოქმედა მომგებიანობაზე. გარდა ამისა, 2020 წელს გაიზარდა საკურსო სხვაობიდან მიღებული ზარალი, რაც თავის მხრივ დაკავშირებული იყო ლარის მნიშვნელოვნად გაუფასურებასთან. შედეგად, 2020 წელს საქართველოს სალიზინგო კომპანიისა და თიბისი ლიზინგის ზარალმა ჯამში 7.1 მლნ ლარი შეადგინა (მონაცემები დაყრდნობილია აუდირებულ, www.reportal.ge-ზე გამოქვეყნებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე).

2019 წლის მონაცემებით, სალიზინგო ბაზარზე თიბისი ლიზინგი ყველაზე მომგებიანი კომპანია იყო, რომლის დასაბეგრმა მოგებამ 8.2 მლნ ლარი შეადგინა, რაც წინა წელთან შედარებით 34.6%-იანი ზრდა იყო. უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს სალიზინგო კომპანიის დასაბეგრი მოგება ამავე პერიოდში 1.6-ჯერ გაიზარდა და 3.9 მლნ ლარი შეადგინა. 2015-2016 წლებში საქართველოს სალიზინგო კომპანიის ზარალიანობა დიდწილად გამოწვეული იყო მნიშვნელოვანი აქტივების ჩამოწერით. 2017 წელს მდგომარეობა მკვეთრად გაუმჯობესდა და კომპანიის მომგებიანობა წლიდან წლამდე იზრდება, თუ არ ჩავთვლით 2020 წელს, რომელიც პანდემიის გამო მძიმე აღმოჩნდა არა მხოლოდ სალიზინგო სექტორისთვის, არამედ მთლიანად საქართველოს ეკონომიკისთვის.

წლიური მოგება დაბეგვრამდე, მლნ ლარი

მარეგულირებელი ჩარჩო

სალიზინგო საქმიანობის რეგულირება საქართველოში

მარეგულირებელი ბაზის განვითარება

სალიზინგო საქმიანობის პირველი სამართლებრივი აქტი იყო საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი ("სამოქალაქო კოდექსი"), რომელიც მიღებულია 1997 წლის 26 ივნისს. მოგვიანებით 2002 წელს მიღებული იქნა კანონი "სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობის შესახებ". ეს ორი სამართლებრივი აქტი საქართველოს საგადასახადო კოდექსთან ერთად ("საგადასახადო კოდექსი") არეგულირებდა საქართველოს სალიზინგო სექტორს 2011 წლამდე.

სალიზინგო საქმიანობის მარეგულირებელ ბაზას ძალიან აკრიტიკებდნენ არასასურველი და დისკრიმინაციული საგადასახადო რეჟიმის და მოქმედ რეგულაციებთან წინააღმდეგობის გამო. სალიზინგო კომპანიებს კომერციული ბანკებისგან განსხვავებით არ შეეძლოთ უიმედო სალიზინგო პროექტების ჩამოწერა, მათზე არ ვრცელდებოდა 100%-იანი ამორტიზაციის წესები, ხოლო მოგების გადასახადის კალკულაციის პრინციპები ბუნდოვანი იყო.

2011 წელს, USAID-ის მხარდაჭერით და დაინტერესებულ მხარეთა ჩართულობით, საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა "სალიზინგო საქმიანობის ხელშეწყობის შესახებ" კანონი, შეცვალა საგადასახადო კოდექსი და მნიშვნელოვანი ცვლილებები შეიტანა სამოქალაქო კოდექსში კერძო სამართლის უნიფიკაციის საერთაშორისო ინსტიტუტის (UNIDROIT) საერთაშორისოდ აღიარებული სალიზინგო სტანდარტების მიხედვით, რომელიც დამოუკიდებელი მთავრობათაშორისი ორგანიზაციაა, დაფუძნებულია რომში და ორიენტირებულია კერძო და კომერციული სამართლის შეჯერებაზე სახელმწიფოების მასშტაბით. აღნიშნული კანონმდებლობა (1)

კომპანიებს მეტ სტიმულს აძლევდა ლიზინგთან მიმართებაში მათთვის გარკვეული საგადასახადო მოქნილობის უზრუნველყოფით და ლიზინგის მიმღებებისთვის საგადასახადო პროცედურების გამარტივების გზით და (2) ლიზინგის ბუღალტრული აღრიცხვის შეცვლის გზით ლიზინგის გამცემების და ლიზინგის მიმღებებისთვის ეფექტური საგადასახადო განაკვეთების შემცირებით.

ახალმა საგადასახადო კანონმდებლობამ გაამარტივა საგადასახადო ადმინისტრირება და შეამცირა სალიზინგო კომპანიების საგადასახადო ტვირთი. ახალი კოდექსი ასევე ეფექტური ქონების გადასახადების კალკულაციის საშუალებას იძლევა სალიზინგო აქტივებზე. დღგ-ს გადახდა სალიზინგო გადასახადების პროპორციულად ხდება. დღგ-ს გადახდა სალიზინგო გადასახადების პროპორციულად ხდება.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსში განხორციელებული ცვლილების შესაბამისად, 2020 წლის 1 მარტიდან 6 კალენდარული თვის (მარტი-აგვისტოს საანგარიშო პერიოდების) და 2020 წლის 1 დეკემბრიდან 6 თვის განმავლობაში (დეკემბერი - მაისის საანგარიშო პერიოდების) განმავლობაში პირი უფლებამოსილია გაწეული იჯარის/ლიზინგის მომსახურება დღგ-ით დაბეგროს ამ მომსახურების საკომპენსაციო თანხის/თანხის ნაწილის ფაქტობრივად გადახდის საანგარიშო პერიოდში.

კორპორაციული საშემოსავლო გადასახადის წესების ცვლილებები ძალაში შევიდა 2017 წლის 1 იანვრიდან. მხოლოდ მოგების განაწილება ექვემდებარება დაბეგვრას, რომელიც განისაზღვრება როგორც ფულადი ან არაფულადი დივიდენდი, გაცემული მფლობელებზე, რომლებიც ფიზიკური პირები ან არარეზიდენტი იურიდიული პირები არიან - რეინვესტირებული მოგება ადარ ექვემდებარება დაბეგვრას. ახალი კორპორაციული მოგების საგადასახადო მოდელი არ ითვალისწინებს სალიზინგო კომპანიებისთვის სპეციალურ საგადასახადო რეგულაციებს - მოგების გადასახადით იბეგრება განაწილებული მოგება (გამოთვლილი ფასს-ის შესაბამისად).

სალიზინგო საქმიანობის მარეგულირებელი ბაზის ძირითადი მახასიათებლები

სალიზინგო საქმიანობა და სალიზინგო კომპანიები არ ექვემდებარება ლიცენზირებას ან სავალდებულო რეგისტრაციის მოთხოვნებს. ლიზინგის ინდუსტრიაში არ არის სპეციალური მარეგულირებელი ორგანო და არც კაპიტალის ადეკვატურობის ან სხვა მსგავსი მოთხოვნები არ გამოიყენება სალიზინგო კომპანიების მიმართ. თუმცა, ისინი ექვემდებარებიან ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო პოლიტიკის წესებს და ფინანსთა სამინისტროს ზედამხედველობას, როგორც ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო პოლიტიკის სამეთვალყურეო ორგანოს, და ანგარიშვალდებულნი არიან ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის წინაშე (იხილეთ "ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო რეგულაციები და მონიტორინგის მოთხოვნები").

2019 წლის 8 თებერვლამდე საქართველოს სალიზინგო სექტორში ინვესტიციისათვის არ არსებობდა სამართლებრივი ან მარეგულირებელი ბარიერები. საქართველოს კანონმდებლობა არ უწესებდა საპროცენტო განაკვეთის რაიმე ზედა ზღვარს სალიზინგო საქმიანობას. ამ თარიღიდან ძალში შევიდა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსში 2018 წლის 22 დეკემბერს მიღებული ცვლილება, რომლის საფუძველზეც ლიზინგთან მიმართებაში შემოღებულ იქნა წინსწრებისა და რეფინანსირების მაქსიმალური საკომისიოებისა და ვალდებულების დარღვევისათვის მაქსიმალური პირგასამტეხლოს ოდენობები, განისაზღვრა ეფექტური საპროცენტო სარგებლის ზღვრული მოცულობა და ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გაანგარიშებასთან დაკავშირებით საქართველოს ეროვნულ ბანკს დაევალა სპეციალური დოკუმენტის შემუშავება, რომელიც გამოიცა და ამოქმედდა სწორედ 2019 წლის 08 თებერვლიდან. აღნიშნული ცვლილებების საფუძველზე ასევე დაწესდა შეზღუდვა ლიზინგის სხვადასხვა ვალუტაში გაცემასთან დაკავშირებით, კერძოდ „თუ საქართველოს კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი და ლიზინგის დაფინანსების თანხის გაცემის შედეგად

ლიზინგის მიმღების ჯამური ვალდებულებები ამავე ლიზინგის გამცემის მიმართ 200 000 (ორასი ათას) ლარზე ნაკლებია, ლიზინგის გამცემის მიერ საზღაურის მიღება არ უნდა იყოს ნებისმიერი ფორმით უცხოურ ვალუტაზე მიბმული ან ინდექსირებული“.

საქართველოს კანონმდებლობა არ აწესებს სალიზინგო ქონების თანადაფინანსების სავალდებულო მოთხოვნებს ლიზინგის მიმღებებისა ან ლიზინგის გამცემებისთვის.

სამოქალაქო კოდექსი არეგულირებს სალიზინგო საქმიანობის ძირითად ასპექტებს, როგორიცაა მხარეთა ვალდებულებები, ზარალის ანაზღაურება, ლიზინგის ხელშეკრულებების შეწყვეტის შედეგები და ა.შ. სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრული სალიზინგო საქმიანობის ძირითადი მახასიათებლები შემდეგია: ლიზინგის გამცემი გადასცემს ქონებას ლიზინგის მიმღებს გარკვეული შეთანხმებული ვადით, ამ ქონების შესყიდვის უფლებით ან აღნიშნული უფლების გარეშე, ხოლო ლიზინგის მიმღები ახდენს პერიოდულ გადახდებს. ლიზინგის მიმღები ირჩევს ლიზინგის საგანს და მის მიმწოდებელს და მიმწოდებელისთვის ცნობილია, რომ ლიზინგის გამცემმა ლიზინგით გაცემის მიზნით შეიძინა ქონება (შემდგომში ლიზინგის საგანი).

ფული, ფასიანი ქაღალდი, წილი ან პაი სამეწარმეო საზოგადოებაში არ შეიძლება იყოს ლიზინგის საგანი. საგადასახადო კოდექსის მიზნებისათვის, მხოლოდ ის აქტივები, რომლებიც ცვეთას განიცდის, ექვემდებარება ლიზინგს და სალიზინგო კომპანიად განისაზღვრება ის კომპანია, რომელიც საგადასახადო წლის განმავლობაში თავისი მთლიანი შემოსავლების სულ მცირე 70% -ს იღებს სალიზინგო ტრანზაქციებიდან.

გარდა ზემოთქმულისა, სამოქალაქო კოდექსი გარკვეულ მოთხოვნებს და შეზღუდვებს აწესებს სალიზინგო ხელშეკრულებებში ცვლილებების შეტანასა და მათ შეწყვეტასთან დაკავშირებით. ლიზინგის გამცემი, მიმწოდებელთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე, გადასცემს თავის უფლებებს ლიზინგის მიმღებს, ამ უკანასკნელის მოთხოვნის შემთხვევაში. ლიზინგის გამცემს და მიმწოდებელს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების ნებისმიერი შესწორება შეთანხმებული უნდა იყოს ლიზინგის მიმღებთან და ანალოგიურად ლიზინგის მიმღებს არ აქვს უფლება შეათანხმოს რაიმე ცვლილება მიმწოდებელთან ლიზინგის გამცემის თანხმობის გარეშე. ლიზინგის გამცემს უფლება აქვს მოშალოს სალიზინგო ხელშეკრულება, თუ ლიზინგის მიმღები არსებითად არღვევს თავის ვალდებულებებს. ამავდროულად, ლიზინგის მიმღებმა შეიძლება მხოლოდ ზიანის ანაზღაურება მოითხოვოს ლიზინგის გამცემისგან და არ აქვს უფლება, მოშალოს ლიზინგის ხელშეკრულება მას შემდეგ, რაც ლიზინგის საგანს მიიღებს, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ის ვეღარ ახორციელებს მფლობელობას ლიზინგის საგანზე.

ფულის გათეთრების წინააღმდეგო წესები და მონიტორინგის მოთხოვნები

2003 წლის 06 ივნისს მიღებული კანონი "უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ", გაუქმდა 2019 წლის 30 ოქტომბერს ამავე თარიღში მიღებული ახალი კანონით „ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ ("ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონი"). ზოგადად ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონმდებლობამ გააძლიერა კონტროლი საქართველოს ფარგლებში ფულადი სახსრების მოძრაობაზე და შექმნა დამოუკიდებელი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, ფინანსური მონიტორინგის სამსახური ("ფმს"), ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მონიტორინგის და ზედამხედველობისთვის და ტერორიზმის დაფინანსების წინააღმდეგ ღონისძიებების გასატარებლად და განკარგულებების გამოსაცემად შემდგომი პრევენციული ღონისძიებების გატარებისა და საანგარიშო მოთხოვნების შესრულების მიზნით. ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონის საფუძველზე 2013 წლის 5 სექტემბერს გამოიცა ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფროსის ბრძანება №2 „სალიზინგო კომპანიების მიერ ინფორმაციის მიღების, სისტემატიზაციის, დამუშავებისა და წარდგენის შესახებ“ ("მონიტორინგის

განკარგულება"), რომელიც 2020 წლის 05 ივნისს საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფროსის ბრძანება #2-ს „ანგარიშვალდებული პირის მიერ კლიენტის იდენტიფიკაციისა და ვერიფიკაციის წესის დამტკიცების თაობაზე“ საფუძველზე ძალადაკარგულად იქნა გამოცხადებული 2020 წლის 01 სექტემბრიდან. ეს უკანასკნელი არეგულირებს ანგარიშვალდებული პირის მიერ კლიენტის იდენტიფიკაციისა და ვერიფიკაციის წესებს. ზემოაღნიშნული ახალი კანონის საფუძველზე ასევე გამოიცა საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურის უფროსის ბრძანება #1 „ანგარიშვალდებული პირის მიერ გარიგების თაობაზე ინფორმაციის აღრიცხვის, შენახვისა და საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახურისთვის წარდგენის წესის დამტკიცების შესახებ. ფულის გათეთრების წინააღმდეგ კანონი და ბრძანებები ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების თავიდან აცილების მიზნით აწესებს სალიზინგო კომპანიებისთვის ფინანსური მონიტორინგის მოთხოვნებს.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო არის სალიზინგო კომპანიების საზედამხედველო ორგანო ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ კანონის შესაბამისად. საზედამხედველო ორგანო ვალდებულია განსაზღვროს და კანონის ან შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის მოთხოვნის დარღვევისას ანგარიშვალდებული პირის მიმართ განახორციელოს სათანადო საზედამხედველო ღონისძიებები, ასევე საზედამხედველო ორგანო ვალდებულია დროულად აცნობოს სამსახურს ანგარიშვალდებული პირის შემოწმების ჩატარებისას გამოვლენილი ამ კანონის ან შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის მოთხოვნის დარღვევის შესახებ. სამსახურს დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს საზედამხედველო ორგანოს მიერ გამოვლენილი ფულის გათეთრების ან ტერორიზმის დაფინანსების შესაძლო ფაქტის შესახებ. ანგარიშვალდებული პირი ვალდებულია სამსახურს წარუდგინოს ანგარიშგება საეჭვო გარიგების ან ასეთი გარიგების მომზადების, დადების ან შესრულების მცდელობის შესახებ, თავის მხრივ, სამსახური ვალდებულია დროულად აცნობოს საზედამხედველო ორგანოს ანგარიშვალდებული პირის მიერ ამ კანონის ან შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის მოთხოვნის დარღვევის შესაძლო ფაქტის შესახებ. სამსახური ანალიზებს ანგარიშვალდებული პირებისგან და სხვა წყაროებიდან მიღებულ ანგარიშგებებსა და სხვა ინფორმაციას (დოკუმენტს) და ფულის გათეთრების, ტერორიზმის დაფინანსების ან სხვა დანაშაულის თაობაზე დასაბუთებული ვარაუდის გაჩენის შემთხვევაში თავისი ანალიზის შედეგებს უგზავნის საქართველოს გენერალურ პროკურატურას, საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურს, შემოსავლების სამსახურს ან/და საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს. საქართველოს გენერალური პროკურატურა, საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური, შემოსავლების სამსახური, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო ვალდებულია სამსახურის მიერ მოთხოვნის შემთხვევაში მას გონივრულ ვადაში აცნობოს ამ კანონის მოთხოვნების შესაბამისად სამსახურისგან მიღებული ანალიზის შედეგებისა და სამსახურისგან მიღებული სხვა ინფორმაციის (დოკუმენტის) გამოყენებისა და მისი შედეგის შესახებ.

სალიზინგო კომპანიებმა უნდა განახორციელონ მონიტორინგი ისეთი სალიზინგო ოპერაციების მიმართ, რომლებიც განეკუთვნება "საეჭვო გარიგებების" კატეგორიას, როგორც ეს განსაზღვრულია შესაბამის რეგულაციებში. საეჭვო გარიგებების კატეგორიას განეკუთვნება ნებისმიერი ისეთი გარიგება, რომლის მიმართაც არსებობს საფუძვლიანი ეჭვი, რომ ის მომზადდა, დაიდო ან შესრულდა უკანონოდ მოპოვებული ქონების ან ასეთი ქონებისგან მიღებული შემოსავლის საფუძველზე ან/და ფულის გათეთრების მიზნით ან უკავშირდება ტერორიზმის დაფინანსებას;

ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსებასთან დაკავშირებული გარიგებისა და კლიენტების იდენტიფიცირება/ვერიფიცირების მიზნით, სალიზინგო კომპანიები ვალდებული არიან დანერგონ შიდა კონტროლის ისეთი პოლიტიკა, წესები, სისტემები და მექანიზმები, კონტროლის სისტემის დანერგვის მიზნით ანგარიშვალდებულმა პირმა უნდა შეიმუშაოს შიდა ინსტრუქცია, დანიშნონ თანამშრომელი, რომელიც

ზედამხედველობას ახორციელებს ინფორმაციის წარდგენაზე ფინანსური მონიტორინგის სამსახურისთვის. კომპანიაში არსებობს ასეთი ტიპის პროცედურა, რომელიც ახლა მოდერნიზაციის პროცესშია.

ანტიმონოპოლიური რეგულაციები

სალიზინგო კომპანიები კონკურენციის სააგენტოს ზედამხედველობას ექვემდებარებიან, რომელიც 2014 წლის 21 მარტიდან შეიქმნა შესწორებული "კონკურენციის შესახებ" საქართველოს კანონის შესაბამისად. კონკურენციის სააგენტო მონიტორინგს უწევს კერძო პირების შესაბამისობას საქართველოში ანტიმონოპოლიურ კანონმდებლობასთან და სხვადასხვა უფლებამოსილება აქვს, მათ შორის, კონკურენციის კანონის დარღვევისათვის ჯარიმების დაწესების უფლება.

დაინტერესებული / დაკავშირებული მხარის გარიგებების დამტკიცება

ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ საქართველოს კანონი აწესრიგებს დაინტერესებულ მხარეთა ტრანზაქციებს და ადგენს ანგარიშვალდებული კომპანიისთვის გარკვეული თანხმობების აღებისა და გამჭვირვალობის ქვემოთ მოყვანილი შემთხვევების გარდა, ეს მოთხოვნები არ ვრცელდება გარიგებებზე, რომლებიც დაიდო: (i) ანგარიშვალდებულ კომპანიას და მის 100%-იან მფლობელობაში არსებულ შვილობილ კომპანიას შორის; ან (ii) ანგარიშვალდებულ კომპანიასა და მის 100%-იან აქციონერს შორის.

თუ ანგარიშვალდებული კომპანია შედის გარიგებაში და მისი მმართველი ორგანოს წევრი ან კომპანიის ხმის უფლების მქონე აქციების 20%-ის ან მეტის მფლობელი აქციონერი ან მათთან დაკავშირებული პირი: (ა) გარიგების მეორე მხარეს, ან (ბ) რაიმე კავშირშია გარიგების კონტრაქტს მხარესთან (მაგალითად, პირდაპირ ან არაპირდაპირ ფლობს იმ იურიდიული პირის ხმათა საერთო რაოდენობის 20%-ს ან მეტს, ან იმ იურიდიული პირის მმართველი ორგანოს წევრის, რომელიც გარიგების მეორე მხარეა) ან (გ) მიიღებს ფულად ან სხვა სახის სარგებელს, ან (დ) დაინტერესებულ პირად განისაზღვრება კომპანიის წესდებით, ასეთი პირი განიხილება როგორც "დაინტერესებული მხარე" ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ კანონის მიზნებისთვის. ზოგადად, დაინტერესებულმა მხარემ უნდა აცნობოს სამეთვალყურეო საბჭოს და, განსაზღვრულ შემთხვევებში, საერთო კრებასაც, დასადებ გარიგებასთან მიმართებაში თავისი ინტერესის შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭომ ან აქციონერთა საერთო კრებამ (რომელიც მისადაგება) უნდა დაამტკიცოს გარიგება. ანგარიშვალდებული კომპანიები ვალდებული არიან, მიაწოდონ დაინტერესებულ მხარეთა გარიგებების შესახებ ინფორმაცია ეროვნულ ბანკს და გამოაქვეყნონ ასეთი ტრანზაქციების შესახებ ინფორმაცია (მათ შორის, მთლიან მფლობელობაში არსებულ შვილობილ კომპანიებსა და 100%-იან აქციონერებთან დადებული გარიგებების შესახებ).

თუ გარიგება ზემოთ აღწერილი წესების დარღვევით დაიდო, ანგარიშვალდებული კომპანიის მმართველი ორგანოს წევრი ან მისი აქციების 5%-ის ან მეტის მფლობელი აქციონერი ან აქციონერთა ჯგუფი (თუ კომპანია სააქციო საზოგადოებაა), ხოლო სხვა სამართლებრივი ფორმის ანგარიშვალდებულ საწარმოში – თითოეულ პარტნიორს, შეუძლია მიმართოს სასამართლოს და მოითხოვოს ასეთი გარიგების ბათილობა, ზიანის ანაზღაურება და ასეთი გარიგების დადებით მიღებული პირადი სარგებლის დაბრუნება, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, კომპანია არის ანგარიშვალდებული კომპანია; აქედან გამომდინარე, კომპანიის უფლებამოსილი ორგანო ვალდებულია, დაამტკიცოს დაინტერესებულ მხარეებთან დაკავშირებული გარიგებები, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც გარიგება იდება მისი უფლებამოსილი ორგანოს წევრთან.

დამატებითი მოთხოვნები, რომლებიც ანგარიშვალდებულ კომპანიებს ეხება

ანგარიშგების მოთხოვნები

ობლიგაციების საჯარო შეთავაზების შემდეგ კომპანია ანგარიშვალდებულ კომპანიას წარმოადგენს "ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ" საქართველოს კანონით განსაზღვრული მნიშვნელობით (**"კანონი ფასიანი ქაღალდების შესახებ"**), რომლის თანახმად ის არის კომპანია, რომელმაც საჯარო შეთავაზების გზით განათავსა ფასიანი ქაღალდები ან რომლის ფასიანი ქაღალდები დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ.

ფასიანი ქაღალდების კანონი ანგარიშვალდებულების საგანგებო მოთხოვნებს აკისრებს ანგარიშვალდებულ კომპანიებს. ანგარიშგების კომპანია ვალდებულია წარუდგინოს ეროვნულ ბანკს, გამოაქვეყნოს ან უზრუნველყოს მისი ფასიანი ქაღალდების რეგისტრირებული მფლობელებისათვის წლიური, ნახევარწლიური და მიმდინარე ანგარიშების მიწოდება. თუ საქართველოს საფონდო ბირჟაზე ხდება ობლიგაციებით ვაჭრობა, ასეთი ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს, აგრეთვე, საქართველოს საფონდო ბირჟას. ეროვნულ ბანკს უფლება აქვს, დამატებითი ინფორმაცია მოითხოვოს ანგარიშვალდებულ კომპანიებისგან.

ფინანსური მდგომარეობა

კომპანიის აქტივების, ვალდებულებებისა და კაპიტალის გადანაწილება წარმოდგენილია ქვემოთ:

საბალანსო ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21	2020	2019	2018
	არააუდირებული	აუდირებული	აუდირებული	აუდირებული
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები	40,361	24,441	21,281	6,335
სალიზინგო მოთხოვნები	106,950	106,752	130,359	88,081
აქტივები ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის	31,995	37,926	21,468	11,115
ავანსად გადახდილი თანხები აქტივებისთვის	7,058	3,683	13,820	6,112
ძირითადი საშუალებები	1,580	1,342	1,251	750
სხვა აქტივები	1,717	2,270	1,369	4,305
სულ აქტივები	189,661	176,414	189,549	116,698
ვალდებულებები				
სასესხო კრედიტორული დავალიანება	75,599	63,763	86,170	55,292
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	85,400	82,893	72,539	36,941
საიჯარო ვალდებულება	928	1,058	736	-
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	3,885	2,759	3,556	2,606
სხვა ვალდებულებები	3,232	5,426	2,051	1,215
სულ ვალდებულებები	169,043	155,899	165,052	96,053
კაპიტალი				
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,374	15,347	15,188	15,030
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	2,661	2,584	6,581	2,714
სხვა რეზერვი	(596)	(596)	(452)	(279)
მთლიანი კაპიტალი	20,618	20,515	24,497	20,645
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	189,661	176,414	189,549	116,698

2019 წელთან შედარებით ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები 2020 წლის ბოლოს 14.8%-ით გაიზარდა და 24,441 ათასი ლარი შეადგინა. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით ეს რიცხვი კიდევ 65%-ით გაიზარდა და 40,361 ათასი ლარი შეადგინა. ზრდის ეს დინამიკა გამოწვეულია ერთი მხრივ პორტფელის დაბალი ზრდის ტემპით 2021 წლის პირველ კვარტალში და კლებით 2020 წლის განმავლობაში, ხოლო მეორე მხრივ კომპანიის პოლიტიკით შეინარჩუნოს ლიკვიდობა კოვიდ პანდემიის გამო გაუარესებულ ეკონომიკურ გარემოში. ფული და ექვივალენტები მზარდი იყო 2019 წელსაც, 2018-თან შედარებით (2018 წლის ბოლოს 6,335 ათასი ლარი, 2019 წლის ბოლოს 21,281 ათასი ლარი, ზრდა - 236%), რადგან კომპანია აქტიურად ითვისებდა ქართულ ბანკებში არსებულ ლიმიტებს, მათი პორტფელში დაბანდების მიზნით.

სალიზინგო მოთხოვნები 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით 2020 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით უმნიშვნელოდ, 0.2%-ით (კურსის ეფექტის გამორიცხვით -1.36% შემცირება) გაიზარდა და 106,950 ათასი ლარი შეადგინა, რაც მთლიანი აქტივების 56% იყო (31/12/2020: 106,752 ლარი). ამ აქტივების 55%-ის გადახდა 1 წელიწადში უწევს, ხოლო დანარჩენი - ერთი წლის შემდეგ. აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს პორტფელი 18%-ით (კურსის ეფექტის გამორიცხვით -24.3%) შემცირდა (2019 წლის ბოლო: 130,359 ათასი ლარი; 2020 წლის ბოლო:

106,752 ათასი ლარი). შემცირების უმთავრესი მიზეზი იყო პანდემიის ფონზე არსებული შეზღუდვები (ინფორმაცია შეზღუდვების შესახებ იხილეთ თავში „რისკის ფაქტორები“) და გაუარესებული ეკონომიკური მდგომარეობა. ამ მიზეზების გამო 2020 წლის განმავლობაში კომპანიამ ერთი მხრივ, ჩამოწერა 39,791 ათასი ლარის ღირებულების სალიზინგო მოთხოვნები, მეორე მხრივ კი შეამცირა აქტივების ლიზინგით გაცემა.

მინიმალური სალიზინგო გადასახდელების შესაბამისი რეკონსილაციის ცხრილი წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	1 წლამდე ვადით, 31-მარ-2021	1-იდან 5 წლამდე ვადით, 31-მარ-2021	სულ, 31-მარ-2021
ლიზინგზე მისაღები მინიმალური გადასახდელები	70,432	79,857	150,289
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი ფინანსური ლიზინგის შემოსავალი	(7,669)	(33,181)	(40,850)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	62,763	46,676	109,439
გამოკლებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,378)	(1,111)	(2,489)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული წმინდა მოთხოვნები	61,385	45,565	106,950

(000' ლარი)	1 წლამდე ვადით, 31-დეკ-2020	1-იდან 5 წლამდე ვადით, 31-დეკ-2020	სულ, 31-დეკ-2020
ლიზინგზე მისაღები მინიმალური გადასახდელები	68,802	82,538	151,340
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი ფინანსური ლიზინგის შემოსავალი	(7,078)	(33,559)	(40,637)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	61,724	48,979	110,703
გამოკლებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(2,301)	(1,650)	(3,951)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული წმინდა მოთხოვნები	59,423	47,329	106,752

(000' ლარი)	1 წლამდე ვადით, 31- დეკ-2019	1-იდან 5 წლამდე ვადით, 31-დეკ-2019	სულ, 31-დეკ-2019
ლიზინგზე მისაღები მინიმალური გადასახდელები	73,061	112,509	185,570
გამოკლებული: გამოუმუშავებელი ფინანსური ლიზინგის შემოსავალი	(7,652)	(45,144)	(52,796)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები	65,409	67,365	132,775
გამოკლებული ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი	(1,338)	(1,077)	(2,415)
ფინანსურ ლიზინგთან დაკავშირებული წმინდა მოთხოვნები	64,071	66,289	130,359

2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით, ფინანსური ლიზინგის პორტფელის კონცენტრაცია 5 უმსხვილეს კლიენტზე (3 ინფრასტრუქტურის, 1 სამშენებლო და 1 ტრანსპორტირების ინდუსტრიიდან) შეადგენს 16,774 ათას ლარს (31/12/2020: 13,914 ათასი ლარი) რაც მთლიანი პორტფელის 15.7%-ია (31/12/2020 13.0%).

კომპანია ლიზინგს აშშ დოლარში, ევროსა და ლარში გასცემს. ახალი რეგულაციების მიხედვით, თანდათან შეიზღუდა უცხო ვალუტაში სესხების/ლიზინგის გაცემა. რეგულაცია 2017 წლიდან ზღუდავდა 100,000 ლარის ეკვივალენტი ოდენობების სესხების/ლიზინგის უცხო ვალუტაში გაცემას, ხოლო შემდეგ (2019 წლიდან) კი ეს

ზღვარი 200,000 ლარამდე გაიზარდა. ამ რეგულაციის შედეგები ნათლად ჩანს კომპანიის პორტფელის (მისაღები მინიმალური სალიზინგო გადასახდელების¹¹) ვალუტების მიხედვით ჩაშლაში.

(000' ლარი)	31-მარ-2021	31-დეკ-2020	31-დეკ-2019	31-დეკ-2018	31-დეკ-2017
აშშ დოლარი	57,486	53,293	77,528	65,421	48,525
ევრო	17,858	19,455	17,706	18,178	7,035
ლარი	74,945	78,592	90,336	42,496	6,413
მინიმალური სალიზინგო გადასახდელები	150,289	151,340	185,570	126,095	61,973

2017 წლის ბოლოს ლარში მისაღები მინიმალური მოცულობის სალიზინგო გადასახდელები მთლიანი სალიზინგო გადასახდელების მხოლოდ 10%-ს შეადგენდა, რეგულაციების შედეგად კი ამ რიცხვმა 2018 წლის ბოლოს 34%-ს, 2019 წლის ბოლოს 49% და 2020 წლის ბოლოს 52%-ს მიაღწია. ამ პერიოდის განმავლობაში დოლარის წილი 78%-დან (2017 წლის ბოლო) 35%-მდე (2020 წლის ბოლო) შემცირდა, ევროს წილი კი 10-14%-ის ფარგლებში მერყეობდა. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანიას მისაღები მინიმალური მოცულობის ლიზინგის შემოსავლის 50% ლარში აქვს, 38% დოლარში, 12% კი ევროში.

კომპანიის პორტფელი მოიცავს სხვადასხვა საპროცენტო სარგებელში გაცემულ ფინანსურ ლიზინგებს. 2020 წლის ბოლოს პორტფელის 72% გაცემული იყო 10%-20% საპროცენტო განაკვეთის შუალედში. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით ამ შუალედზე პორტფელის 71% მოდის. 2019 წელთან შედარებით, 2020 წლის 31 დეკემბრიდან 2021 წლის 31 მარტამდე პერიოდში, საპროცენტო განაკვეთები გაზრდილია. ეს გამოწვეულია 2020 წლის განმავლობაში მთლიან პორტფელში უფრო მაღალრისკიანი და მაღალმარჟიანი საცალო სექტორის კონცენტრაციის ზრდით (2019 წლის ბოლოს 30%, 2020 წლის ბოლოს 37%), რამაც გამოიწვია 20 და უფრო მაღალ პროცენტებში გაცემული ლიზინგების წონის ზრდა. სხვადასხვა საპროცენტო სარგებელში გაცემული ლიზინგების მიხედვით, კომპანიის პორტფელის გადანაწილება შემდეგია:

	0% - 10%	10%-15%	15% - 20%	20% და ზემოთ	საშუალო შეწონილი პროცენტი
31-მარ-2021	4.17%	36.95%	34.47%	24.42%	17.10%
31-დეკ-2020	4.12%	38.92%	33.36%	23.61%	17.11%
31-დეკ-2019	6.49%	48.50%	30.00%	15.00%	16.88%

საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით, კომპანიის ვადაგადაცილების სტატისტიკა გაუმჯობესებულია. PAR 23.5%-იდან (2019 წლის ბოლოს) 18.2%-მდე შემცირდა. ეს გამოწვეულია 2020 წლის განმავლობაში 40 მილიონ ლარამდე მოთხოვნების ჩამოწერით და ახალი, რისკისადმი ნაკლებად ტოლერანტული სტრატეგიით. აღნიშნული ჩამოწერა წლის ბოლოს მოხდა, რითიც აიხსნება სხვაობა 2020 წლის ნახევარწლიურ და წლის ბოლოს არსებულ მონაცემებს შორის. რესტრუქტურიზებული პორტფელის წილი მთლიან პორტფელში 2021 წლის 31 მარტის მონაცემებით 44% იყო (2020 წლის ბოლოს 50%; 2019 წლის ბოლოს 7%). კომპანია პორტფელის ხარისხის კონტროლს ახორციელებს პორტფელის ვადაგადაცილებული დღეების ანალიზით. სხვა მაჩვენებლები არ არის გამოყენებული. იხილეთ ცხრილში მითითებული ვადაგადაცილებული პორტფელის მოცულობები:

	1Q2021	2020	1H2020	2019
PAR	18.16%	16.02%	36.07%	23.47%
PAR30	6.57%	7.91%	22.74%	10.10%

¹¹ მისაღები მინიმალური მოცულობის სალიზინგო გადასახდელებში აღრიცხულია ის თანხები (ძირისა და პროცენტის ჩათვლით) რომლებსაც მიიღებს კომპანია ფინანსური ლიზინგებიდან პერიოდის განმავლობაში

PAR60	4.93%	4.24%	20.72%	6.53%
PAR90	3.78%	2.59%	0.14	3.64%

აღსანიშნავია, რომ 2019 წლის ჩათვლით კომპანია ვადაგადაცდილებული პორტფელის დაანგარიშებისას ითვალისწინებდა მომდევნო თვის პირველი სამი დღის განმავლობაში ჩარიცხულ თანხებს, ანუ PAR კორექტირდებოდა თუ თვის დასრულებიდან 3 დღეში კლიენტი გაასწორებდა ვადაგადაცდილებას. 2020 წლიდან ეს მიდგომა შეიცვალა და აღნიშნულ პროსპექტში გამჟღავნებული მონაცემები აღარ არის კორექტირებული.

კომპანია არ აკეთებს სრულად GRACE პერიოდებს. გამონაკლისი იყო სახელმწიფოს მორატორიუმი 2020 წლის მარტი-მაისის თვეში, რომელიც ჯამურად 48.5 მლნ ლარის ღირებულების მოთხოვნებს შეეხო (პორტფელის 31%). თუ ხდება შეღავათიანი გრაფიკის შეთავაზება (მაგალითად ძირზე საშეღავათო პერიოდი), ასეთი პორტფელი კლასიფიცირდება რესტრუქტურირებულ პორტფელად. ასეთი პორტფელი არ ჩანს PAR-ში თუ რესტრუქტურირების შემდეგ ხელახლა არ მოხვდა ვადაგადაცდილებაში.

იმ აქტივების ტიპები, რომლებსაც კომპანია გასცემს ლიზინგით 2019 და 2020 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით შეიძლება გაერთიანდეს შემდეგ კატეგორიებში:

(000' ლარი)	31-მარ-2021		31-დეკ-2020		31-დეკ-2019	
	თანხა	პროექტების რაოდენობა	თანხა	პროექტების რაოდენობა	თანხა	პროექტების რაოდენობა
მანქანები და დანადგარები	15,597	93	16,704	97	23,480	138
სამშენებლო აღჭურვილობა	39,635	284	35,519	301	59,263	389
სამგზავრო მანქანები	77,797	3,542	84,298	3,751	88,510	4,198
სატრანსპორტო საშუალებები, სამგზავრო მანქანების გარდა	17,260	275	14,819	233	14,317	237
მინიმალური სალიზინგო გადასახადის დებიტორული დავალიანება *	150,289	4,194	151,340	4,382	185,570	4,962

*გასათვალისწინებელია რომ ზემოთ ცხრილში მოცემული მინიმალური სალიზინგო გადასახადის დებიტორული დავალიანება არ არის დადისკონტირებული მონაცემები.

საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები წარმოადგენს კომპანიის ბალანსზე რიცხული აქტივების მესამე უმსხვილეს კლასს (ფულის და ექვივალენტებისა და სალიზინგო მოთხოვნების შემდეგ), რომელიც მთლიანი აქტივების 22% და 17%-ია 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით. ეს აქტივები შემდეგნაირად არის გადანაწილებული.

(000' ლარი)	31-მარ-2021	31-დეკ-2020	31-დეკ-2019
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები - დასაკუთრებული	14,334	12,319	6,597
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები - დასაკუთრებას დაქვემდებარებული	17,661	25,607	14,871
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები	31,995	37,926	21,468

კომპანიის მიერ ჩამორთმეული აქტივები გაიყიდება ან ხელახლა გაიცემა ლიზინგით შესაბამისი სალიზინგო ხელშეკრულების საფუძველზე. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით 5 ყველაზე დიდი კლიენტი ჩამორთმეული აქტივების მოცულობით ჯამურ ჩამორთმეულ აქტივებში 33%-ს შეადგენს, ამავდროულად, არცერთის წილი არ აღემატება 13%-ს. აღსანიშნავია, რომ ლიზინგის ხელშეკრულების შეწყვეტის მომენტში

აქტივი გადადის ბალანსზე საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივების მუხლზე, ჩამორთმევის და კომპანიის საკუთრებაში გადასვლის მომენტამდე აქტივი ითვლება „დასაკუთრებას დაქვემდებარებულად“.

2020 წლის ბოლოს საგრძნობლად გაიზარდა ჩამოწერილი აქტივების მოცულობა. 2019 წლის ბოლოს ჩამოწერილი ფინანსური ლიზინგის დებიტორული დავალიანება მთლიანი პორტფელის 12.1% იყო, 2020 წლის ბოლოს კი ეს მაჩვენებელი 37.4%-ს გაუტოლდა. აღნიშნული ზრდა ძირითადად გამოწვეულია 2020 წლის ბოლო კვარტალში პანდემიის გამო დაწესებული საშეღავათო პერიოდის გასვლის შემდეგ 39,926 ათასი ლარის დებიტორული დავალიანებების ჩამოწერით. საყურადღებოა, რომ ჩამოწერილი სალიზინგო მოთხოვნების 99.1% გაცემული იყო პანდემიამდე.

ცხრილში მოცემულია ბოლო 3 წლის განმავლობაში აქტივების დასაკუთრების სტატისტიკა და მასთან დაკავშირებული ხარჯები:

(000' ლარი)	31-მარ-2021	31-დეკ-2020	31-დეკ-2019
ფინანსური ლიზინგის დებიტორული დავალიანების ჩამოწერა	(4,643)	(39,926)	(15,777)
ჩამოწერილი აქტივების სამართლიანი ღირებულება	(4,142)	(42,970)	(22,399)
მოგება-ზარალში აღიარებული ხარჯი	(1,040)	(6,120)	(308)
გაყიდული/ რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები	(692)	(8,390)	(4,848)
სულ გაყიდული/ რე-ლიზინგით გაცემული აქტივები	(9,851)	(15,157)	(6,499)

საიჯარო მიზნებისთვის განკუთვნილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები დამახასიათებელია სალიზინგო კომპანიებისთვის და წარმოადგენს აქტივის მომწოდებლებისათვის წინასწარ გადახდას იმ აქტიურ ლიზინგებზე, რომლებიც უკვე გამოგზავნილია, მაგრამ ჯერ არ არის მიღებული და ამიტომ არ არის აღიარებული პორტფელში. აქტივის უცხოეთიდან ჩამოსვლის შემდეგ ფორმდება მიღება-ჩაბარების აქტი და ეს თანხები აღიარდება ფინანსური ლიზინგის დებიტორულ დავალიანებაში. შესაბამისად, რაც უფრო მეტია ისეთია აქტივი, რომლის ყიდვაც უცხოეთში ხდება, მით უფრო დიდია საბალანსო უწყისის ეს მუხლიც. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით ეს თანხა 7,058 ათასი ლარი იყო და მთლიანი აქტივების 3.7%-ს წარმოადგენდა (2020 წლის ბოლო: 3,683 ათასი ლარი, 2.1%). 2020 წლის ბოლოს მოქმედებდა ე.წ. „მეორე ლოქდაუნი“ და შეზღუდული იყო ბიზნეს საქმიანობა, 2021 წლის 1 კვარტალში კი შეზღუდვები შემსუბუქდა, შესაბამისად უფრო მეტად გააქტიურდა ლიზინგის გაცემის პროცესი.

აქტივები გამოყენების უფლებით მოიცავს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით დადისკონტირებულ იჯარის გადასახდელებს იჯარით აღებულ აქტივებზე. ფასს (IFRS) 16-ში მოცემულია იჯარის აღიარების, შეფასების, წარდგენისა და განმარტებითი შენიშვნების პრინციპები და მოიჯარისგან მოითხოვს ყველა იჯარის აღრიცხვას საბალანსო უწყისზე, ბასს (IAS) 17-ის მიხედვით, ფინანსური იჯარის აღრიცხვის ანალოგიურად.

აქტივებმა გამოყენების უფლებით 2021 წლის 31 მარტს 860 ათასი ლარი შეადგინა, იგივე მონაცემი 2020 და 2019 წლის ბოლოს შესაბამისად 954 და 686 ათასი ლარი იყო.

2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით მთლიანი ვალდებულებები 169,043 ათასი ლარი იყო და მთლიანი აქტივების 89.1%-ს შეადგენდა. მთლიანი ვალდებულებების 36% შედგებოდა ადგილობრივი ბანკებიდან მოზიდული სესხებიდან, 11% საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებისგან მოზიდული ფულადი სახსრებისგან, ხოლო 53% კი გამოშვებული ობლიგაციებისგან:

შესახებლის დასახელება	ვალუტა	გაცემის თარიღი	სესხის ტიპი	დარჩენილი ვადა	ძირი	დარიცხული პროცენტი
სს საქართველოს ბანკი	ლარი	2/25/2019	ბულეტი	2 წელი	3,223	6
სს პაშა ბანკი საქართველო	ლარი	8/31/2017	ბულეტი	1 წელი	1,170	12
სს იმ ბანკი საქართველო	ლარი	8/29/2018	ამორტიზირებადი	1 წელი	12,049	20

სს ვითიბი ბანკი საქართველო	ლარი	1/29/2021	ბულეტი	2 წელი	11,870	32
სს ჰალიკ ბანკი საქართველო	ლარი	10/21/2019	ბულეტი	1-2 წელი	9,815	87
სს ლიბერთი ბანკი	ლარი	7/8/2019	ბულეტი	1 წელი	10,000	248
სს ქართუ ბანკი	ლარი	4/15/2020	ბულეტი	1 წელი	10,000	52
სფი Symbiotics S.A.	აშშ დოლარი	8/31/2020	ბულეტი	3 წელი	17,015	0
ობლიგაციები	აშშ დოლარი	6/22/2018	ბულეტი	1-2 წელი	85,400	0
სულ პროცენტები					160,541	457
ვალდებულებები						

სასესხო ვალდებულებებმა (მათ შორის ობლიგაციები) 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით 161 მლნ ლარი შეადგინა, რაც 2020 წლის ბოლოს მონაცემთან შედარებით 9.8%-იანი ზრდაა (რეალური ზრდა 7%).

2018 წლის ივნისში კომპანიამ გამოუშვა 5 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603659) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები, ფიქსირებული კუპონის 6.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 22 ივნისს, თუმცა ამ ობლიგაციების სრული განთავსება არ მომხდარა და ჯამურად 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით განთავსებული იყო 4,933 ცალი, 4.93 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები.

კომპანიამ 2019 წლის 7 აგვისტოს გამოუშვა 10 მილიონი დოლარის (ISIN GE2700603840) ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კუპონური ობლიგაციები, 7.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 9 აგვისტო.

ობლიგაციები წარმოადგენენ არაუზრუნველყოფილ, არასუბორდინირებულ ვალდებულებას. ობლიგაციების ნომინალური ღირებულება - 1,000 აშშ დოლარი (დოლარის ობლიგაციები).

2020 წლის 31 დეკემბრიდან პროსპექტის შედგენის თარიღამდე ადგილი არ ჰქონია სესხსა თუ ობლიგაციაზე პროცენტის ან ძირის გადაუხდელობას.

2020 წლის 31 აგვისტოს კომპანიამ გამოუშვა და სრულად განათავსა 10 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603949) ღირებულების ობლიგაციები, რომელთაც ფიქსირებული 7.5% კუპონის განაკვეთი აქვთ, დაფარვის ვადა კი 2022 წლის 31 აგვისტოა. ამ ობლიგაციებით მოხდა 2017 წლის აგვისტოში გამოშვებული ობლიგაციების (ISIN GE2700603535) დაფარვა.

ვალდებულებები გამოყენების უფლებით მოიცავს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთით დადისკონტირებულ იჯარის გადასახდელებს იჯარით აღებულ აქტივებზე. ეს მუხლი არის „აქტივები გამოყენების უფლებით“-ის შესაბამისი ანგარიში ვალდებულებებში. ამ მუხლის გაჩენა განპირობებულია IFRS 16-ის მიხედვით აღრიცხვით, რომლის დეტალებიც გთხოვთ იხილოთ გვ. 87-ზე.

კლიენტებისგან მიღებული ავანსები მოიცავს ლიზინგის მიმღებების მიერ სალიზინგო კონტრაქტების ფარგლებში გადახდილ თანხებს ლიზინგებზე, რომლის გაცემაც ჯერ არ მომხდარა. ამ მუხლის შემცირება ძირითადად განპირობებულია კომპანიის ეფექტიანობის გაზრდით რაც გამოიხატება სალიზინგო აქტივების უფრო სწრაფი გაცემით.

2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით, **კომპანიის საწესდებო კაპიტალი** მოიცავდა 3,180 ათას ლარს, **დამატებით შეტანილი კაპიტალი** კი - 15,347 ათას ლარს. 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობასთან შედარებით საწესდებო კაპიტალი იგივე დონეზე შენარჩუნდა, დამატებით შეტანილი კაპიტალი კი უმნიშვნელოდ, 1%-ით გაიზარდა (2019 წლის ბოლო: 15,188 ათასი ლარი).

2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2021 წლის 31 მარტის ჩათვლით დივიდენდები კომპანიას არ გამოუცხადებია და არ გაუცია.

საოპერაციო შედეგები

კომპანია ძირითად შემოსავალს ფინანსური იჯარიდან იღებს. 2020 წლის პირველ სამ თვესთან შედარებით, 2021 წელს ეს შემოსავალი 22%-ით შემცირდა და 6,248 ათასი ლარი შეადგინა. ეს მნიშვნელოვანი კლება ძირითადად გამოწვეულია პანდემიისა და თანმხლები რეცესიის გამო შემცირებული პორტფელით. 2019 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით 2020 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით პორტფელი შესაბამისად 18.1%-ით და 18.0%-ით არის შემცირებული.

მოგება-ზარალის ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21 არააუდირებული	3M20 არააუდირებული	2020 აუდირებული	2019 აუდირებული
საპროცენტო შემოსავალი				
შემოსავალი ფინანსური იჯარიდან	6,248	8,022	33,188	27,439
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	298	33	1,122	283
საპროცენტო ხარჯი				
საპროცენტო ხარჯი გამოყენების უფლებით ფლობილ ვალდებულებებზე	(18)	(13)	(54)	(63)
სასესხო დავალიანება	(1,839)	(1,674)	(7,932)	(6,143)
გამოშვებული ობლიგაციები	(1,620)	(1,428)	(6,067)	(3,995)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	3,069	4,940	20,258	17,520
<i>წმინდა საპროცენტო მარჟა</i>	<i>46.9%</i>	<i>61.3%</i>	<i>59.0%</i>	<i>63.2%</i>
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე	390	(1,860)	(6,959)	(1,595)
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი სხვა აქტივებზე	-	-	31	(91)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდეგ	3,459	3,080	13,330	15,834
<i>წმინდა საპროცენტო მარჟა ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების ხარჯის შემდეგ</i>	<i>52.8%</i>	<i>38.2%</i>	<i>38.9%</i>	<i>57.1%</i>
სხვა საოპერაციო შემოსავალი				
შემოსავალი ჯარიმებიდან	1,044	623	3,379	2,059
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	156	296	1,257	1,075
წმინდა შემოსავალი (ზარალი) ვალუტის კონვერტაციიდან	(1,038)	(3,368)	(4,265)	(532)
სულ საოპერაციო შემოსავალი	3,620	632	13,701	18,436
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	(2,585)	(3,378)	(11,816)	(11,054)
ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	(731)	(820)	(2,617)	(2,610)
ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის ფლობილი აქტივების ჩამოწერა	(210)	103	(3,257)	(883)
სულ საოპერაციო ხარჯები	(3,526)	(4,096)	(17,690)	(14,547)
მოგება დაზღვევამდე	95	(3,463)	(3,989)	3,889
<i>მოგების მარჟა დაზღვევამდე</i>	<i>1.4%</i>	<i>-43.0%</i>	<i>-11.6%</i>	<i>14.0%</i>
მოგების გადასახადი	(1)	(1)	(8)	(22)

წმინდა მოგება	94	(3,465)	(3,997)	3,867
წმინდა მოგების მარჟა	1.4%	-43.0%	-11.6%	14.0%

შენიშვნა: კომპანია არ აწარმოებს მოგება-ზარალის ანგარიშგების მუხლების რეალური (ვალუტის კურსის ცვლილების გამორიცხვით) ცვლილებების აღრიცხვას, შესაბამისად პორტფელის შედეგების ცვლილებები წარმოდგენილია ნომინალურად, რაც მოიცავს კურსის ცვლილების ეფექტსაც. იმის გათვალისწინებით, რომ 2020 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით პორტფელის 35% დოლარში, 13% კი ევროში არის გაცემული და 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით 2020 წლის 31 დეკემბერთან შედარებით ევროს კურსი 0.5%-ით შემცირდა, დოლარის კი 4.1%-ით გაიზარდა, შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ ამ ცვლილებას ნომინალურ, ლარში დენომინირებულ პორტფელზე -0.06% და +1.45% ეფექტი ექნებოდა. თუ იმავე ლოგიკას მოვარგებთ 2020 წლის დასაწყისში არსებულ პორტფელს (GEL 48.7%, USD 41.8%, EUR 9.5%), 2020 წლის 1 იანვრიდან 2020 წლის 31 დეკემბრამდე ლარის მიმართ დოლარისა და ევროს კურსის შესაბამისად 14% და 25%-იანი ზრდა პორტფელის ნომინალურ, ლარში დენომინირებულ ღირებულებას შესაბამისად 6.0%-ით და 2.4%-ით გაზრდიდა.

2021 წლის პირველ სამ თვეში დაგენერირებული 6,248 ათასი ლარის ფინანსური იჯარიდან საპროცენტო შემოსავლიდან 56% (3,478 ათასი ლარი) ლარში დენომინირებული ლიზინგებიდან იყო, 36% (2,268 ათასი ლარი) კი დოლარში დენომინირებული ლიზინგებიდან (დანარჩენი 8% ევრო). აღსანიშნავია, რომ 2017 წელს ლარში დენომინირებული ლიზინგებიდან შემოსავალი მთლიანი შემოსავლის მხოლოდ 8% იყო, 2018 წელს 28%, 2019 წელს 50%, 2020 წელს კი 56%. მოსალოდნელია, რომ ლარში დენომინირებული პორტფელის (და შესაბამისი შემოსავლის) წილი კიდევ უფრო გაიზრდება (განსაკუთრებით საცალო პორტფელის ხარჯზე ახალი რეგულაციების გამო).

კომპანიის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები გაცემულ ლიზინგებზე ვალუტების მიხედვით შემდეგია:

	31-03-21	31-03-20	2020	2019
ლარი	35.47%	32.41%	37.75%	32.83%
აშშდ	28.57%	22.66%	22.10%	22.75%
ევრო	18.56%	18.12%	16.20%	19.12%

კომპანიის დაფინანსების წყაროები საბანკო სესხები და საჯაროდ გამოშვებული ობლიგაციებია. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით, მთლიანი პროცენტის ვალდებულებების 36%-ს ადგილობრივი ბანკებიდან მოზიდული სესხები წარმოადგენდა, 11%-ს საერთაშორისო ფინანსური ინსტიტუტებიდან მოზიდული სახსრები, ხოლო დანარჩენ 53%-ს გამოშვებული ობლიგაციები. საპროცენტო ხარჯი ამ ვალდებულებებზე 11.5%-ით გაიზარდა 2020 წლის იმავე პერიოდთან შედარებით, თუმცა დაფინანსების საშუალო განაკვეთები მნიშვნელოვნად არ შეცვლილა. აღნიშნული ზრდა გამოწვეულია პროცენტის ვალდებულებების ზრდით.

ფინანსურ ვალდებულებებზე საპროცენტო განაკვეთები სხვადასხვა ვალუტების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ:

	31-03-21	31-03-20	2020	2019
ლარი	11.22%	11.49%	11.14%	11.06%
აშშდ	7.21%	7.80%	7.21%	7.70%
ევრო	-	5.36%	-	5.12%

კომპანია მუდმივად ცდილობს დაფინანსების წყაროების დივერსიფიკაციას.

ფინანსური იჯარიდან მიღებული შემოსავლის გარდა, კომპანიის საპროცენტო შემოსავალში აისახება დეპოზიტებზე არსებულ ფულზე დარიცხული პროცენტი. ამ ტიპის შემოსავლის ოდენობამ 2021 წლის 3 თვეში 298 ათასი ლარი შეადგინა (მთლიანი შემოსავლის 4.5%), რაც 9-ჯერ აღემატება 2020 წლის იმავე პერიოდის მონაცემს 33 ათასი ლარი (მთლიანი შემოსავლის 0.4%). ამ ზრდის მიზეზი პანდემიით გამოწვეული გაზრდილი ლიკვიდობის სტარტეგიაა, რის გამოც კომპანია ბალანსზე ბევრად მეტ ფულად სახსრებს იტოვებს, ვიდრე წარსულში.

გაუფასურების რეზერვის ხარჯი ამობრუნდა 2021 წლის პირველ სამ თვეში და ამობრუნების მოცულობამ 390 ათასი ლარი შეადგინა (-629 ათასი ლარი ხარჯი, 1,634 ათასი ამოტრიალებული რეზერვი, -616 ათასი ლარი ჩამოწერილი პორტფელის ცვლილების ეფექტი). ეს უმეტესად გამოწვეული იყო მაღალი გაუფასურების რეზერვის ხარჯით 2020 წლის განმავლობაში: 2020-ის პირველ სამ თვეში 1,860 ათასი ლარი, ფინანსური იჯარის შემოსავლის 23%, 2020 წლის 12 თვის განმავლობაში კი - 6,959 ათასი ლარი, ფინანსური იჯარის შემოსავლის 21%. იგივე მაჩვენებელი საგრძნობლად მცირე - 6% იყო წინა წლის იმავე პერიოდში. 2020 წელს აღნიშნული მაჩვენებლის ზრდა გამოწვეული იყო 2020 წლის COVID-19-ის პანდემიასთან დაკავშირებით ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობითა და შექმნილი ეკონომიკური პრობლემებით. შეწყვეტილი ეკონომიკური საქმიანობებიდან გამომდინარე, კომპანიამ მოახდინა კლიენტების სესხების რესტრუქტურირება. გარდა ამისა, გაუარესებული ეკონომიკური პროგნოზებისა და მოლოდინების გამო კომპანიამ გაზარდა რეზერვირების კოეფიციენტი. აღნიშნული ფაქტორების შედეგად მკვეთრად გაიზარდა გაუფასურების რეზერვის ხარჯი და შესაბამისად, მისი ფარდობა საპროცენტო შემოსავალთან.

სხვა საოპერაციო შემოსავლის მნიშვნელოვანი პუნქტია **შემოსავალი ჯარიმებიდან**, რომელიც 2021 წლის პირველ სამ თვეში წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 67%-ით გაიზარდა და 1,044 ათასი ლარი შეადგინა. 64%-იანი ზრდა შეიმჩნეობა 2020 წელსაც, 2019 წლის მონაცემთან შედარებით, რაც გამოწვეული იყო 2020 წლის განმავლობაში ვადაგადაცილებების ზრდით პანდემიის გამო.

სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 23%-ით შემცირდა და 2,585 ათას ლარს გაუტოლდა, **თანამშრომელთა ხელფასები** კი 2021 წლის პირველ სამ თვეში წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 3%-ით შემცირდა და 477 ათასი ლარი შეადგინა. ეს შემცირება გამოწვეულია თანამშრომელთა რაოდენობის კლებით (2020 წლის დასაწყისში კომპანიას 97 თანამშრომელი ჰყავდა, 2020 წლის ბოლოს კი 77). 23%-ის არის შემცირებული თანამშრომელთა ბონუსებიც, რაც უმეტესად პანდემიის ფონზე 2020 წლის კომპანიის პერფორმანსით არის გამოწვეული.

ამ ხარჯების დეტალური ჩაშლა წარმოდგენილია ქვემოთ:

000 ლარი	3M21	3M20	2020
ხელფასი	477	491	2,007
ბონუსი	254	330	609
დაზღვევის ხარჯი	1,522	1,737	6,999
ქონების გადასახადი	400	700	1,750
მარკეტინგის ხარჯები	29	142	324
პროფესიული ხარჯები	205	246	714
ქირა	95	95	366
სხვა ხარჯები	333	458	1,663
სულ საოპერაციო ხარჯები	3,315	4,198	14,433

სადაზღვევო ხარჯები 2021 წლის პირველი სამ თვეში მთლიანი ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯების 46% იყო და წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით 13%-ით შემცირდა. ეს ხარჯები ძირითადად დაკავშირებულია

პორტფელთან და პორტფელის შემცირების შესაბამისად არის შემცირებული. 2020 წლის ბოლოს სადაზღვევო ხარჯებისა და მთლიანი საშუალო პორტფელის ფარდობა იყო 6.1%, ხოლო 2021 წლის 3 თვეში 5.8%¹². ზოგადად, სადაზღვევო ხარჯი გარკვეულწილად მერყეობს კონკრეტული სალიზინგო აქტივის პოტენციური მფლობელის მიხედვით.

ქონების გადასახადი მთლიანი ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯების 12% იყო. ეს ხარჯი შედგება ქონების გადასახადისგან, რომელიც იანგარიშება, როგორც ყველა გალიზინგებული აქტივის საწყისი ღირებულების 0.6%. ამ ხარჯის შემცირება პირდაპირ დაკავშირებულია სალიზინგო პორტფელის შემცირებასთან.

მარკეტინგის ხარჯები დაახლოებით 5-ჯერ არის შემცირებული, რაც გამოწვეულია პანდემიის პირობებში არსებული ფრთხილი საინვესტიციო პოლიტიკით და მაღალი ლიკვიდობის შენარჩუნების სტრატეგიით.

ამ მუხლში შემავალი სხვა ხარჯები მნიშვნელოვნად არ გაზრდილა და არც ინდივიდუალურად არის მატერიალური.

¹² აღნიშნული კოეფიციენტის დათვლის მიზნებისთვის 2021 წლის 3 თვის სადაზღვევო ხარჯის გაწლიურებული - 12/3-ზე გამრავლებული ნიშნული იყო გამოყენებული.

ინფორმაცია კაპიტალისა და სასესხო ვალდებულებების შესახებ

კაპიტალიზაციისა და დავალიანების სტრუქტურა შესაბამისი პერიოდების მიხედვით წარმოდგენილია ქვემოთ მოცემულ ცხრილში:

(000' ლარი)	30-04-21	31-03-21	31-12-20	31-12-19
ვალდებულებები:				
მიღებული სესხები	75,603	75,599	63,763	86,170
გამოშვებული ობლიგაციები	86,918	85,400	82,893	72,539
სულ პროცენტული ვალდებულებები	162,521	160,998	146,657	158,709
კაპიტალი:				
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,296	15,374	15,347	15,188
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	2,969	2,661	2,584	6,581
სხვა რეზერვი	(596)	(596)	(596)	(452)
მთლიანი კაპიტალი	20,849	20,618	20,515	24,497
მთლიანი კაპიტალიზაცია	183,370	181,616	167,172	183,312

ახალი 12,000,000 (თორმეტ მილიონ) დოლარამდე და 3,000,000 (სამ მილიონ) ევრომდე ემისიის შედეგად (რომლიდანაც 12,000,000 დოლარამდე ღირებულების ობლიგაციები გამოყენებული იქნება 2019 წლის აგვისტოში გამოშვებული 10 მილიონი დოლარის ღირებულების ობლიგაციების (ISIN: GE2700603840) რეფინანსირებისთვის, რომელთა გადახდის ვადაა 2021 წლის 9 აგვისტო, ხოლო დანარჩენი თანხა ინვესტირდება საშუამო კაპიტალში, 3,000,000 ევროს ღირებულების ობლიგაციების გამოშვებიდან მიღებული თანხა კი ინვესტირდება სამუშაო კაპიტალში) კაპიტალიზაციისა და დავალიანების სტრუქტურაში მატერიალური ცვლილებები არ იქნება.

2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანიის სასესხო ვალდებულებების ჩაშლა შემდეგნაირია:

მსესხებლის დასახელება	ვალუტა	გაცემის თარიღი	სესხის ტიპი	დარჩენილი ვადა	ძირი	დარიცხული პროცენტი
სს საქართველოს ბანკი	ლარი	2/25/2019	ბულეტი	2 წელი	3,223	6
სს პაშა ბანკი საქართველო	ლარი	8/31/2017	ბულეტი	1 წელი	1,170	12
სს იშ ბანკი საქართველო	ლარი	8/29/2018	ამორტიზირებადი	1 წელი	12,049	20
სს ვითიბი ბანკი საქართველო	ლარი	1/29/2021	ბულეტი	2 წელი	11,870	32
სს ჰალივ ბანკი საქართველო	ლარი	10/21/2019	ბულეტი	1-2 წელი	9,815	87
სს ლიბერთი ბანკი	ლარი	7/8/2019	ბულეტი	1 წელი	10,000	248
სს ქართუ ბანკი	ლარი	4/15/2020	ბულეტი	1 წელი	10,000	52
სფი Symbiotics S.A.	აშშ დოლარი	8/31/2020	ბულეტი	3 წელი	17,015	0
ობლიგაციები	აშშ დოლარი	6/22/2018	ბულეტი	1-2 წელი	85,400	0
სულ პროცენტული ვალდებულებები					160,541	457

კომპანიის სესხები ვალუტებისა და სესხის გადახდის ტიპის მიხედვით 2021 წლის მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

ვალუტა/სესხი ტიპი	ბულეტი	ნაწილობრივ ამორტიზირებადი	ამორტიზირებადი	სულ
-------------------	--------	---------------------------	----------------	-----

ლარი	46,515	-	12,068	58,584
აშშდ	102,415	-	-	102,415
ევრო	-	-	-	-
სულ	148,930	0	12,068	160,998

კომპანიის სესხების ნარჩენი ღირებულება ვალუტებისა და სესხის გადახდის პერიოდების (წელი) მიხედვით 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

ვალუტა/ვადა	0-1	1-3	3+
ლარი	45,013	13,571	-
აშშდ	54,903	47,511	-
ევრო	-	-	-
სულ	99,916	61,082	0

სესხების საპროცენტო განაკვეთები ვალუტებისა და საკონტრაქტო ვადიანობის მიხედვით 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ¹³:

სესხის ვალუტა	საპროცენტო განაკვეთის დიაპაზონი
მოკლევადიანი ლარი	11.4% - 12%
გრძელვადიანი ლარი	10.5% - 12.5%
მოკლევადიანი აშშ დოლარი	N/A
გრძელვადიანი აშშ დოლარი	6.5%-7.5%
მოკლევადიანი ევრო	N/A
გრძელვადიანი ევრო	N/A

მოკლევადიან და გრძელვადიან სესხებს შორის საპროცენტო განაკვეთების სხვადასხვაობა გამოწვეულია სხვადასხვა ბანკთან განსხვავებულ პერიოდში გაფორმებული ხელშეკრულებებით.

ფინანსურ ვალდებულებებზე საპროცენტო განაკვეთები სხვადასხვა ვალუტების მიხედვით 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ :

	31-03-21	31-12-20	31-12-19
ლარი	11.22%	11.14%	11.06%
აშშდ	7.21%	7.21%	7.70%
ევრო	N/A	N/A	5.12%

კომპანია მუდმივად ცდილობს დაფინანსების წყაროების დივერსიფიკაციას.

¹³ მოკლევადიანი <= 1 წელი, გრძელვადიანი - ყველა დანარჩენი

2018 წლის ივნისში კომპანიამ გამოუშვა 5 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE2700603659) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები, ფიქსირებული კუპონის 6.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 22 ივნისს, თუმცა ამ ობლიგაციების სრული განთავსება არ მომხდარა და ჯამურად 2020 წლის 31 მაისის მდგომარეობით განთავსებული იყო 4,933 ცალი, 4.93 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები. პროსპექტის შედგენის თარიღისთვის გამოსყიდული იყო 38 ცალი ობლიგაცია და დარჩენილია 4,895 ცალი, ანუ 4,89 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ობლიგაციები.

კომპანიამ 2019 წლის 7 აგვისტოს გამოუშვა 10,000,000 (ათი მილიონი) დოლარის (ISIN GE2700603840) ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე კუპონური ობლიგაციები, 7.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2021 წლის 9 აგვისტო.

2020 წლის 31 აგვისტოს კომპანიამ 10 მილიონი აშშ დოლარის (ISIN GE GE2700603949) ღირებულების საჯარო ობლიგაციები გამოუშვა და სრულად განათავსა, ფიქსირებული კუპონის 7.5% წლიური განაკვეთით, დაფარვის ვადით 2022 წლის 31 აგვისტოს.

2020 წელს კომპანია ინტენსიურად მუშაობდა კრედიტორებთან ახალი დაფინანსების მიღების და არსებული საკრედიტო ხაზების პირობების გადახედვის მიზნით.

2020 წლის განმავლობაში კომპანიამ მოახდინა როლოვერი ყველა ვადამოსულ ვალდებულებაზე.

2020 წლის აგვისტოში კომპანიამ აიღო ახალი სესხი 5 მლნ აშშ დოლარის ოდენობით საერთაშორისო ფონდისგან.

2020 წლის და 2021 წლის 3 თვის განმავლობაში კომპანიამ მოახდინა 56,517 ათასი ლარის, 11,170 ათასი დოლარისა და 4,3702 ათასი ევროს როლოვერი და 19,815 ათასი ლარისა და 5,000 ათასი დოლარის ახალი სესხის აღება.

კომპანიამ მხარდამჭერი წერილი მიიღო საქართველოს ბანკისგან („მშობელი კომპანია“) 2021 წლის 6 მაისს, რომელშიც განსაზღვრული იყო, რომ მშობელ კომპანიას განზრახული აქვს მხარდაჭერა გაუწიოს კომპანიის ოპერაციებს უახლოეს მომავალში, კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების გამოშვების თარიღიდან სულ მცირე 12 თვის განმავლობაში და საჭიროების შემთხვევაში მას ფინანსებიც გამოუყოს. კომპანიის ხელმძღვანელობის შეფასებით, მშობელი კომპანია ფლობს შესაბამისი ოდენობით რესურსებს საჭიროების შემთხვევაში კომპანიისთვის ფინანსური მხარდაჭერის გასაწევად. აღსანიშნავია, რომ წერილში არ არის განმარტებული საჭიროება და მხარდაჭერის ტიპი/მოცულობა. წერილი არ წარმოადგენს მშობელი კომპანიის ვალდებულებას.

ფინანსური კოვენანტების მიმოხილვა

კომპანიას სხვადასხვა ბანკიდან აღებულ სესხებზე სხვადასხვა ტიპის კოვენანტები აქვს. ძირითადი/ყველაზე მკაცრი კოვენანტები (არასრული/მენჯემენტის მიერ შერჩეული) და შესაბამისი მაჩვენებლები 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ. სრული კოვენანტების გათვალისწინებით, 2019 წლის 1 იანვრიდან 2021 წლის 31 მარტამდე პერიოდში ადგილი არ ჰქონია დარღვევებს, გარდა ქვემოთ მითითებულისა.

კოვენანტის ტიპი	ფაქტობრივი 31- მარ-2021	ფაქტობრივი 31- დეკ-2020	ობლიგაციების გამოშვების შემდეგ	ლიმიტი	აკმაყოფილებს კი/არა 2021 წლის 31 მარტის მდგ.
PAR30 ¹⁴	6.07%	7.45%	6.07%	Max 10.00%	კი

¹⁴ PAR30 შეფარდებული ნეტ პორტფელთან

PAR90 ¹⁵	3.39%	2.27%	3.39%	Max 5.00%	კი
პროცენტის დაფარვის კოეფიციენტი ¹⁶	21.48%	54.75%	21.48%	Min 15.00%	კი
საოპერაციო ხარჯები შემოსავალთან ¹⁷	23.41%	18.91%	23.41%	Max 45.00%	კი
სესხის დაფარვის კოეფიციენტი ¹⁸	121.03%	121.74%	121.03%	Min 115.00%	კი
წმინდა სესხი მთლიან საოპერაციო აქტივებთან ¹⁹	81.67%	81.13%	81.67%	Max 90.00%	კი
დასაკუთრებული აქტივების კოეფიციენტი ²⁰	22.62%	25.73%	22.62%	Max 35.00%	კი
ვადიანობის შესაფერისობის კოეფიციენტი ²¹	-271.44%	-179.29%	-271.44%	Max 100.00%	კი
მიმდინარე კოეფიციენტი ²²	1.22	1.04	2.33	Min 1.20	კი
ლევურიჯი ²³	7.81	7.00	7.81	Max 8.00	კი
ლევურიჯი ²⁴	0.85	0.83	0.85	Max 0.80	არა
ღია სავალუტო პოზიცია ²⁵	8.53%	-29.45%	8.53%	Min -50.00% - Max 50.00%	კი
ღია სავალუტო პოზიცია ²⁶	102.97%	83.72%	102.97%	Min 80.00%	კი
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ²⁷	21.80%	21.58%	21.80%	Min 15.00%	კი
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი ²⁸	10.87%	11.84%	10.87%	Min 10.00%	კი

2020 წლის განმავლობაში კომპანიამ დაარღვია PAR30 (პაშა ბანკი, ბანკი ქართუ), PAR90 (პაშა ბანკი, ბანკი ქართუ), მიმდინარე (პაშა ბანკი) და ლევურიჯის (ობლიგაციები ISIN: GE2700603659) კოვენანტების კოეფიციენტი.

დარღვეული PAR30 და PAR90 კოვენანტები 2020 წლის COVID-19-ის პანდემიისა და მის შესაჩერებლად გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის შედეგია. ამ პერიოდში კომპანიის საცალო მიმართულების ფაქტობრივად ყველა კლიენტს ავტომატური 3 თვიანი საშეღავათო პერიოდი გაუაქტიურდა. კომპანიას აღნიშნულ დარღვევებთან დაკავშირებით მოპოვებული აქვს გათავისუფლების წერილი („ვეივერი“) კრედიტორებისგან.

¹⁵ PAR90 შეფარდებული ნეტ პორტფელთან

¹⁶ მოგება დაბეგვრამდე შეფარდებული საპროცენტო ხარჯებთან

¹⁷ თანამშრომლების ანაზღაურებას დამატებული ადმინისტრაციული ხარჯები, გამოკლებული სადაზღვევო ხარჯები, გამოკლებული ქონების გადასახადი შეფარდებული შემოსავალთან სავალუტო ცვლილების, სადაზღვევო ხარჯებისა და ქონების გადასახადის გამოკლების შემდეგ

¹⁸ წმინდა პორტფელის, დასაკუთრებული აქტივების, წინასწარი გადახდებისა და საინვესტიციო ქონების ჯამი შეფარდებული წმინდა სესხზე (სესხს მინუს ფული და ექვივალენტები)

¹⁹ წმინდა სესხი შეფარდებული მთლიან აქტივებს მინუს ძირითადი საშუალებები, მინუს არამატერიალური აქტივები მინუს საინვესტიციო ქონება და მინუს ფული და ექვივალენტები

²⁰ დასაკუთრებული აქტივები შეფარდებული დასაკუთრებული აქტივებისა და გროს პორტფელის ჯამზე

²¹ 3 თვემდე ვადიანობის ვალდებულებებისა და 3 თვემდე ვადიანობის აქტივების სხვაობა შეფარდებული მთლიან კაპიტალზე

²² მიმდინარე აქტივების შეფარდებული მიმდინარე ვალდებულებებთან

²³ ნასესხები სახსრები შეფარდებული მთლიან კაპიტალთან

²⁴ ნასესხები სახსრები შეფარდებული მთლიან აქტივებთან

²⁵ უცხოურ ვალუტაში გროს პორტფელის, ფორვარდებისა და უცხოურ ვალუტაში არსებული ქემის ჯამი შეფარდებული უცხოურ ვალუტაში სესხებთან

²⁶ გროს პორტფელი უცხოურ ვალუტაში პლიუს ფორვარდები და პლიუს ქემი უცხო ვალუტაში შეფარდებული უცხოურ ვალუტაში დენომინირებულ სესხებთან

²⁷ მთლიანი კაპიტალი შეფარდებული მთლიან აქტივებს გამოკლებული ფული და გამოკლებული გროს პორტფელის ნახევარი

²⁸ მთლიანი წმინდა აქტივები შეფარდებული მთლიან აქტივებთან

დარღვეული მიმდინარე კოფიციენტის კოვენანტის ძირითადი გამომწვევი ფაქტორი იყო მოკლევადიანი ვალდებულებების მკვეთრი ზრდა. კომპანიას ბოლო წლებში პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგია ჰქონდა, რისი დაფინანსებისთვისაც აქტიურად იყენებდა გრძელვადიან სესხებს. 2020 წლის განმავლობაში რამდენიმე ასეთ სესხსა და ობლიგაციას დაფარვის ვადა უახლოვდებოდა, თუმცა კომპანიამ მოახერხა ვადამოსული ვალდებულებების რეფინანსირება და გამოასწორა მიმდინარე კოფიციენტის კოვენანტის დარღვევა. კომპანიას აღნიშნულ დარღვევასთან დაკავშირებით მოპოვებული აქვს გათავისუფლების წერილი კრედიტორებისგან.

ობლიგაციებთან დაკავშირებით კომპანიამ დაარღვია ლევერიჯის კოვენანტი, რაც გამოწვეული იყო სასესხო ვალდებულებების ზრდით 2019 და 2020 წლებში (ამ წლების განმავლობაში კომპანიამ დაარღვია კოვენანტი, 2020: 82.4%; 2019: 83.7%). ამ წლების დარღვევისთვის კომპანიამ ობლიგაციონერების წარმომადგენლისგან ვეივერი ერთიანად აიღო 2021 წლის 22 თებერვალს.

მიღებული ვეივერები ასე გამოიყურება:

წყარო	სესხის თავდაპირველი მოცულობა	ნარჩენი ვალდებულება 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით	ვეივერის პერიოდი (ვადა)	ვეივერის აღების თარიღი
პაშა ბანკი საქართველო	1,170,000 GEL	1,170,000 GEL	31-12-20	29-12-20
ქართუ ბანკი	10,000,000 GEL	10,000,000 GEL	ხელშ. ვადის ბოლომდე	22-12-20
ობლიგაციები	5,000,000 USD	5,000,000 USD	31-12-20	19-02-21

2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანია ვერ ასრულებს მხოლოდ ობლიგაციებზე არსებულ ლევერიჯის კოვენანტს. აღსანიშნავია, რომ აღნიშნული ობლიგაციების დაფარვის თარიღია 2021 წლის 22 ივნისი და ამ პროსპექტით განსაზღვრული ობლიგაციების ემისიით მოზიდული სახსრების მიზნობრიობა ამ ობლიგაციების გადაფარვაც არის. ქართუ ბანკისგან აღებულ ვალდებულებას და ვეივერს 2021 წლის 15 აპრილს ვადა გაუვიდა. პაშა ბანკის ვეივერის ვადა აღარ გრძელდება 2021 წელს.

კომპანიის კაპიტალი

2020 წლისა და 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კომპანიის საწესდებო და დამატებით შეტანილი კაპიტალი შეადგენდა 18,527 ათასსა და 18,368 ათას ლარს, შესაბამისად. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით ეს რიცხვი მიზერულად გაიზარდა და 18,554 ათასი ლარი შეადგინა.

2019 წლის 31 დეკემბრიდან 2021 წლის 31 მარტის ჩათვლით დივიდენდები კომპანიას არ გამოუცხადებია და არ გაუცია და ამ პერიოდში მთლიანი კაპიტალი 18.8%-ით შემცირდა 2020 წელს დაგენერირებული ზარალის გამო და 20,618 ათას ლარს მიაღწია.

ვადიანობის პოზიცია

კომპანიის პოზიცია ფინანსური აქტივებისა და ვადიანობის მიხედვით 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	ერთი წლის ვადაში	ერთ წელზე მეტ ვადაში	სულ
აქტივები			
ფული და ექვივალენტები	40,361	-	40,361
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	61,385	45,565	106,950
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილი აქტივები	20,713	11,282	31,995
საიჯარო მიზნებისთვის ფლობილ აქტივებზე გადახდილი ავანსები	7,058	-	7,058
ძირითადი საშუალებები	-	1,580	1,580
სხვა აქტივები	1,716	-	1,716
სულ აქტივები	131,233	59,584	189,660
ვალდებულებები			
სასესხო ვალდებულებები	46,126	29,473	75,599
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	53,790	31,609	85,400
ვალდებულებები გამოყენების უფლებით	423	505	928
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	3,885	-	3,885
სხვა ვალდებულებები	3,232	-	3,232
სულ ვალდებულებები	107,456	61,587	169,043
წმინდა პოზიცია	23,777	(3,160)	20,617

როგორც ცხრილიდან ჩანს, კომპანიას აქვს დადებითი მოკლევადიანი წმინდა პოზიცია და, შესაბამისად, საბრუნავი კაპიტალი 23,777 ათას ლარს შეადგენს. პოზიციის განმაპირობებელია ფულის და ექვივალენტების მოცულობა 40,361 ათასი ლარი, რომელსაც კომპანია პანდემიურ და რეცესიულ გარემოში ლიკვიდურობის შესანარჩუნებლად იყენებს. გაზრდილი ლიკვიდობის გამო უარყოფითია გრძელვადიანი წმინდა პოზიცია და ის -3,160 ათას ლარს შეადგენს. ახალი ობლიგაციების გამოშვებით კომპანია კიდევ უფრო გაზრდის თავი მოკლევადიან წმინდა პოზიციას, რაც მას ლიკვიდურობის მიღწევაში დაეხმარება.

სავალუტო პოზიცია

კომპანიის ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები ვალუტების მიხედვით 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით წარმოდგენილია ქვემოთ:

(000' ლარი)	ლარი	აშშდ	ევრო	სულ
ფინანსური აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,861	36,471	30	40,361
ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნები	49,244	43,619	14,087	106,950
სულ ფინანსური აქტივები	53,105	80,090	14,117	147,311
ფინანსური ვალდებულებები				
სასესხო დავალიანება	58,584	17,015	-	75,599
გამომცემული ობლიგაციები	-	85,400	-	85,400
სულ ფინანსური ვალდებულებები	58,584	102,415	0	160,998
წმინდა პოზიცია	-5,479	-22,325	14,117	

მიმდინარე პერიოდისათვის კომპანიას სავალუტო პოზიციების ჰეჯირებისთვის გაფორმებული აქვს 3 მილიონი დოლარის ფორვარდული გარიგებები.

კომპანიას აქვს უარყოფითი სავალუტო პოზიცია დოლარში, რომელიც მთლიანი აქტივების 13%-ს შეადგენს და დადებითი სავალუტო პოზიცია ევროში, რომელიც მთლიანი აქტივების 7%-ია.

ემიტენტის დამატებითი სასესხო საჭიროების აღწერა

კომპანიის მიერ 2018 წლის 21 ივნისს გამოშვებული ობლიგაციების (ISIN: GE2700603659) გადახდის ვადაა 2021 წლის 22 ივნისი, ხოლო 2019 წლის 7 აგვისტოს გამოშვებული ობლიგაციების (ISIN: GE2700603840) - 2021 წლის 9 აგვისტო. სწორედ ამ ობლიგაციების რეფინანსირებაში იქნება გამოყენებული ობლიგაციებით მოზიდული წმინდა სახსრები.

ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისის მიმოხილვა

კომპანიისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია ფულადი ნაკადების სწორი მართვა და დაფინანსების წყაროების მუდმივი ძიება. ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგება წარმოდგენილია ქვემოთ:

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21 არააუდირებული	3M20 არააუდირებული	2020 აუდირებული	2019 აუდირებული
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან				
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი	6,471	6,499	27,624	25,139
სხვა შემოსავალი	1,199	753	5,821	3,263
გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი	(4,639)	(3,808)	(13,196)	(8,779)
გადახდილი ადმინისტრაციული ხარჯები	(5,480)	(3,638)	(11,125)	(10,595)
გადახდილი ხელფასები და სხვა ანაზღაურება	(594)	(1,221)	(2,814)	(2,544)
სხვ აგადახდილი ხარჯები	-	-	-	-
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებამდე	(3,043)	(1,416)	6,309	6,485
საოპერაციო აქტივების (ზრდა) / შემცირება				
სალიზინგო მოთხოვნები	4,466	(10,663)	5,973	(50,912)
აქტივები ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის	3,172	(1,070)	8,752	2,573
ავანსად გადახდილი თანხები აქტივებისთვის	(3,375)	3,924	10,107	(7,730)
დღგ და სხვა საგადასახადო აქტივი	(1,231)	-	-	-
გამოყენების უფლებით ფლობილი აქტივები	-	-	-	-
სხვა აქტივები	1,383	(567)	(791)	406
საოპერაციო ვალდებულებების ზრდა / (შემცირება)				
მომხმარებლებისგან მიღებული ავანსები	1,126	59	(585)	869
დღგ და სხვა საგადასახადო ვალდებულებები	(1)	614	1,989	(996)
სხვა ვალდებულებები	882	636	(198)	640
წმინდა ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან	3,381	(8,483)	31,555	(48,665)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან				
ძირითადი საშუალებების შესყიდვა	(9)	(205)	(185)	(294)
არამატერიალური აქტივების შესყიდვა	-	(4)	(231)	(80)
საინვესტიციო ქონების გაყიდვა	-	-	-	3,250
წმინდა ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან	(9)	(209)	(416)	2,876
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან				
შეზღუდული ფულადი სახსრები	-	-	-	2,794
სალიზინგო ვალდებულებები	(113)	-	(409)	(345)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	-	11,945	32,409
შემენილი სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	-	(12,278)	-
სესხების დაფარვა	(4,640)	(31,994)	(104,061)	(63,019)
სესხების აღება	16,102	23,459	76,041	91,695
სააქციო კაპიტალის ზრდა	-	-	-	-
სხვა რეზერვები	-	-	-	-
წმინდა ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან	11,349	(8,535)	(28,762)	63,534
ვალუტის კურსის გავლენა ფულზე და ფულის ექვივალენტებზე	1,200	356	784	(5)

წმინდა ფულადი სახსრების ცვლილება	15,921	(16,870)	3,160	17,739
საწყისი ფული და ექვივალენტები	24,441	21,281	21,281	3,542
საბოლოო ფული და ექვივალენტები	40,362	4,411	24,441	21,281

ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებებში ცვლილებამდე 2021 წლის პირველ 3 თვეში 1,627 ათასი ლარით შემცირდა წინა წლის იმავე პერიოდთან შედარებით და -3,043 ათასი ლარი შეადგინა. აღნიშნული კლების ძირითადი გამოწვევა მიზეზები იყო სხვა მიმდინარე ვალდებულებების ჩაფარვა (31-დეკ-2020: 8,185 ათასი ლარი, 31-მარ-2021: 3,232 ათასი ლარი), რამაც 2020 წლის შესადარის პერიოდთან შედარებით 56%-ით გაზარდა გადახდილი ადმინისტრაციული ხარჯები. ამის გარდა 22%-ით არის გაზრდილი გადახდილი საპროცენტო ხარჯები, ხოლო გადახდილი ხელფასები და სხვა ანაზღაურება შემცირებულია 21%-ით. საიჯარო და სხვა შემოსავალში მატერიალური ცვლილება არ შეიმჩნევა.

საოპერაციო აქტივები 2021 წლის პირველ 3 თვეში 4,416 ათასი ლარით შემცირდა, 2020 წლის შესადარის პერიოდში კი 8,376 ათასი ლარით გაიზარდა. ძირითადი სხვაობა შეიმჩნევა სალიზინგო მოთხოვნების ზრდა/კლებაში (2021 წლის 3 თვეში შემცირდა 4,466 ათასი ლარით, 2020 წლის 3 თვეში კი გაიზარდა 10,663 ათასი ლარით), რაც გამოწვეულია 2020 წლის პირველ სამ თვეში ჯერ კიდევ პორტფელის აგრესიული ზრდის სტრატეგიით, 2021 წელს კი უკვე პოსტ-პანდემიური, ფრთხილი და ნაკლები რისკ-აპეტიტის მქონე მიდგომით. იმავე მიზეზით 2021 წლის პირველ 3 თვეში შემცირდა აქტივების ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის 3,172 ათასი ლარით, 2020 წლის იმავე პერიოდში კი შეინიშნებოდა 1,070 ათას ლარიანი ზრდა. ამი გარდა გაზრდილია ავანსად გადახდილი თანხები აქტივებისთვის და საგადასახადო აქტივები, სხვა აქტივები კი შემცირებულია. საოპერაციო ვალდებულებების ზრდამ 2021 წლის 3 თვეში 2,007 ათასი ლარი შეადგინა, 2020 წლის 3 თვეში კი 1,309 ათასი ლარი.

ამ ყველაფრის შედეგად, წმინდა ფულადმა ნაკადებმა საოპერაციო საქმიანობიდან 3,381 ათასი ლარი შეადგინა, 2020 წლის შესადარისი მაჩვენებელი კი -8,483 ათასი ლარი იყო.

2021 წლის პირველ სამ თვეში კომპანიას არ განუხორციელებია მატერიალური ინვესტიციები, შესაბამისად წმინდა ფულადმა ნაკადებმა საინვესტიციო საქმიანობიდან -9 ათასი ლარი შეადგინა. იგივე მონაცემი 2020 წლის შესადარის პერიოდში -209 ათასი ლარი იყო, რაც ძირითადად ძირითადი საშუალებების 205 ათას ლარიანმა შესყიდვამ განაპირობა.

კომპანია ლიკვიდობის შენარჩუნების მიზნით მუდმივად იღებს ახალ სასესხო ვალდებულებებს და ახდენს არსებული ვალდებულებების როლოვერს. 2021 წლის განმავლობაში წმინდა ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან 11,349 ათასი ლარი იყო (2020 წლის პირველი 3 თვე -8,535 ათასი ლარი), რისი მიზანიც პოსტ-პანდემიური ლიკვიდობის უზრუნველყოფა იყო

მმართველი ორგანო და მენეჯმენტი

კომპანიის კორპორაციული მართვის მართვის უმაღლესი რგოლია პარტნიორი და პარტნიორების საერთო კრება ("საერთო კრება"), ხოლო კომპანიის საქმიანობაზე ზედამხედველობა ხორციელდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ, რომელიც აირჩევა პარტნიორის მიერ კომპანიის წესდების დებულებების შესაბამისად. კომპანიის ყოველდღიური საქმიანობის ხელმძღვანელობა ხორციელდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული გენერალური დირექტორის („მთავარი აღმასრულებელი თანამდებობის პირი“) მიერ, რომელსაც ენიჭება კომპანიის ერთპიროვნულად და დამოუკიდებლად წარმომადგენლობის უფლებამოსილება მესამე პირებთან ურთიერთობაში. კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოსთან შექმნილია აუდიტის კომიტეტი.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები:

ზურაბ ქოქოსაძე (პ/ნ 62001032255) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი / თავმჯდომარე

გიორგი ჭილაძე (პ/ნ 01008008277) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი

ნიკოლოზ ალავიძე (პ/ნ 59001000119) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი (დამოუკიდებელი პირი)

ლევან ყულიჯანიშვილი (პ/ნ 03001000435) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი

ინფორმაცია სამეთვალყურეო საბჭოს და მენეჯმენტის წევრების წასული საქმიანობის შესახებ მოცემულია ცხრილში:

პირი	თანამდებობა	კომპანიები ²⁹	ფინანსური დანაშაული ³⁰	გაკოტრება / ლიკვიდაცია ³¹
ელდარ ახვლედიანი	გენერალური დირექტორი	სალიზინგო კომპანიების ასოციაცია (ს/კ 404525135) - თავმჯდომარე / წევრი	არა	არა
გიორგი ჯღარკავა	გენერალური დირექტორის მოადგილე	არ ფიქსირდება	არა	არა
ნესტან მიქელაძე	ფინანსური დირექტორი	არ ფიქსირდება	არა	არა
ზურაბ ქოქოსაძე	სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე	საქართველოს ბანკი (ს/კ 204378869) - გენერალური დირექტორის მოადგილე	არა	არა
ლევან ყულიჯანიშვილი	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი	- საქართველოს ბანკი (ს/კ 204378869) - გენერალური დირექტორის მოადგილე - Bank of Georgia Representative UK Limited (კომპანიის ნომერი: 07348440) - საოპერაციო დირექტორი - JSC Belarusky Narodny Bank (n. 100513485) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი	არა	არა

²⁹ ყველა კომპანიის დასახელება (ემიტენტის შვილობილი კომპანიების გარდა), რომელთა მენეჯმენტის, დირექტორთა საბჭოს ან თუ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრიც იყო ან არის აღნიშნული პირი ბოლო 5 წლის მანძილზე;

³⁰ არსებობის შემთხვევაში, ბოლო 5 წლის მანძილზე გამოვლენილი თაღლითობის, ეკონომიკური დანაშაულის ან ფულის გათეთრების ფაქტების შესახებ ინფორმაცია;

³¹ არსებობის შემთხვევაში, ინფორმაცია ბოლო 5 წლის მანძილზე იმ კომპანიების გაკოტრების, ლიკვიდაციის შესახებ, რომელშიც ამ პირებს ეკავათ ზემოთ ჩამოთვლილი თანამდებობები;

გიორგი ჭილაძე	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი	- საქართველოს ბანკი (ს/კ 204378869) - გენერალური დირექტორის მოადგილე - შპს საქართველოს სალიზინგო კომპანია (ს/კ 204972155) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი - JSC Belarusky Narodni Bank (n. 100513485) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი - სს გალტ ენდ თაგარტი (ს/კ 211359206) - სამეთვალყურეო საბჭოს თავჯდომარის მოადგილე/წევრი - სს იდეა (ს/კ 404571263) - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი	არა	არა
ნიკოლოზ ალავეძე	სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი	- შპს ველოსახლი (ს/ნ 405156227) – 34% პარტნიორი. - შპს ალტიტუდა, სკ 405134135 - 27.7% პარტნიორი. - შპს ველოსახლი X/11 – პარტნიორი - შპს რუსელოიზი - სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი - შპს პონტოს ნეტი - 100%-იანი წილის მესაკუთრე	არა	არა

ჩამოთვლილ პირებს შორის და ემიტენტთან მიმართებაში არ არსებობს ემიტენტისთვის ცნობილი ინტერესთა კონფლიქტი.

ჩამოთვლილ პირებს არ აქვთ შეზღუდული ემიტენტის ფასიან ქაღალდებში თავიანთი წილის გასხვისება.

ჩამოთვლილი პირების ანაზღაურებამ პერიოდების მიხედვით შემდეგი თანხა შეადგინა (ლარი):

3M21	75,000
3M20	518,985
2020	743,985
2019	605,293

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებიდან ხელშეკრულება გაფორმებულია მხოლოდ ნიკოლოზ ალავეძესთან 2020 წლის 4 აგვისტოს 1 წლის ვადით, ვადის გასვლის შემდეგ ავტომატური გაგრძელებით სანამ მხარეები არ განაცხადებენ ხელშეკრულების შეწყვეტის შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები კომპანიაში ეწევიან კომპანიის წესდებით განსაზღვრულ საქმიანობას.

რაც შეეხება მენეჯმენტს, კომპანიის გენერალურ დირექტორ ელდარ ახვლედიანს 2021 წლის 1 აპრილს გაუფორმდა 36 თვიანი ხელშეკრულება, გენერალური დირექტორის მოადგილე გიორგი ჯღარკავას 2015 წლის 15 მაისს უვადო ხელშეკრულება, ხოლო კომპანიის ფინანსურ დირექტორ ნესტან მიქელაძეს 2019 წლის 1 ივლისს ხელშეკრულება ავტომატური გაგრძელებით, რომელიც 30 თვის გასვლის შემდეგ ჩაითვლება უვადოდ.

საერთო კრება

საერთო კრება არის კომპანიის უმაღლესი მმართველი ორგანო და უფლებამოსილია საქართველოს კანონმდებლობისა და კომპანიის წესდების ("წესდება") თანახმად მიიღოს გადაწყვეტილებები მათ შორის, შემდეგ საკითხებზე:

- ცვლილებები წესდებაში;
 - სააქციო კაპიტალის გაზრდა ან შემცირება;
 - კომპანიის შერწყმა, გაყოფა ან გარდაქმნა სხვა იურიდიულ პირად, ლიკვიდაცია;
 - კომპანიის ქონების, რომელიც არ წარმოადგენს საზოგადოების მიერ ლიზინგით ლიზინგის გამცემზე გადასაცემ საგანს, შეძენა, გასხვისება ან სხვაგვარი განკარგვა (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების დადება), რომლის ღირებულება აღემატება 1,000,000 (ერთი მილიონი) აშშ დოლარს;
 - სხვა საწარმოს წილის/აქციების შეძენა და გასხვისება, თუკი ამგვარი წილის/აქციების მოცულობა აღემატება ამგვარი საწარმოს კაპიტალის 50%-ს ან გარიგების ღირებულება აღემატება 1,000,000 (ერთი მილიონი) აშშ დოლარს;
 - ვალდებულებათა აღება და უზრუნველყოფა (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებების დადება), რომელთა ღირებულება აღემატება 1,000,000 (ერთი მილიონი) აშშ დოლარს;
 - კომპანიის მიერ ქონების და ქონებრივი უფლებების შეძენა, გასხვისება, გაცვლა (ან ერთმანეთთან დაკავშირებული ასეთი გარიგებები) ან დატვირთვა, რომელთა ღირებულება აღემატება კომპანიის აქტივების 10%-ს;
- და
- სხვა საკითხები, რომლებიც შედის კანონის და წესდების საერთო კრების კომპეტენციაში.

წესდების თანახმად, საერთო კრება მოწვეული უნდა იქნეს საჭიროების შემთხვევაში. პარტნიორებს, რომელთა წილი ერთად შეადგენს საწესდებო კაპიტალის ხუთ პროცენტს, შეუძლიათ მოსთხოვონ გენერალურ დირექტორს საერთო კრების მოწვევა (ამჟამად ერთი პარტნიორი - სს „საქართველოს ბანკი“ ფლობს საკუთრების 100%-იან წილს). გენერალური დირექტორი და სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი უფლებამოსილია ნებისმიერ დროს მიმართოს პარტნიორს გადაწყვეტილების მისაღებად. გენერალურმა დირექტორმა ასევე დაუყოვნებლივ უნდა მოიწვიოს საერთო კრება ან მიმართოს პარტნიორს გადაწყვეტილების მისაღებად, თუ ეს კომპანიის ინტერესებშია ან თუ მოსალოდნელია, რომ კომპანიამ შეიძლება კაპიტალის ნახევარი დაკარგოს.

საერთო კრება უფლებამოსილია ითვლება, თუ მას ესწრებიან პარტნიორები, რომელთა წილი 50%-ს აღემატება. საერთო კრების გადაწყვეტილებები მიიღება უბრალო უმრავლესობით, გარდა წესდების ნებისმიერი ცვლილების დამტკიცებისა, რასაც საერთო კრების მონაწილეთა ხმების მინიმუმ 2/3 სჭირდება. წესდების თანახმად, საერთო კრებამ კომპანიის ყველა პარტნიორის მონაწილეობით უნდა დაამტკიცოს ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რომლის მნიშვნელობაც სცილდება კომპანიის ბიზნესის ჩვეულებრივ მიმდინარეობას.

სამეთვალყურეო საბჭო:

კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭო შედგება არანაკლებ 3 (სამი) წევრისაგან. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები ინიშნებიან და გამოიწვევიან პარტნიორის მიერ. სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული წევრი აირჩევა 4 (ოთხი) წლის ვადით, თუმცა, მისი უფლებამოსილება გაგრძელდება ვადის გასვლის შემდგომ პარტნიორის მიერ ახალი წევრის დანიშვნამდე. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრის განმეორებითი არჩევა შეუზღუდავია. ვადამდე გადარჩევა შესაძლებელია პარტნიორის გადაწყვეტილების საფუძველზე ნებისმიერ დროს. სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეულ წევრს შეუძლია ნებისმიერ დროს გადადგეს პარტნიორისთვის 30 (ოცდაათი) დღით ადრე წარდგენილი წერილობითი მიმართვის საფუძველზე. წევრის გაწვევიდან არაუგვიანეს 3 (სამი) თვისა, უნდა არჩეული იქნას სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრი. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე იმავდროულად არ შეიძლება იყოს „საზოგადოების“ გენერალური დირექტორი.

2020 წლის 5 აგვისტოდან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარეა ზურაბ ქოქოსაძე, რომელიც ამავდროულად არის სს საქართველოს ბანკის გენერალური დირექტორის მოადგილე. ამ დრომდე აღნიშნულ პოზიციას

იკავებდა გიორგი ფაილოძე. ზურაბ ქოქოსაძეს ფინანსურ სექტორში მუშაობის 15 წლიანი გამოცდილება აქვს. ის საქართველოს ბანკს 2003 წელს კორპორაციული საბანკო მიმართულების სტაჟიორად შემოუერთდა. მას შემდეგ ბანკში მისმა კარიერულმა განვითარებამ არაერთი მნიშვნელოვანი საფეხური მოიცვა: ის იყო უფროსი კორპორატიული ბანკირი (2006-2009); FMCG სექტორის უფროსი (2009-2016); კორპორაციული საბანკო მომსახურების მიმართულების დირექტორის მოადგილე (2016-2017) და კორპორაციული საბანკო მომსახურების მიმართულების ხელმძღვანელი, უშუალოდ გენერალური დირექტორის მოადგილის ხელმძღვანელობის ქვეშ (2017-2020).

ზურაბ ქოქოსაძეს ბაკალავრის ხარისხი კავკასიის ბიზნეს სკოლაში აქვს მიღებული. ასევე, ფლობს მაგისტრის ხარისხს და არის გრენობლის ბიზნესის სკოლის კურსდამთავრებული.

სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომები ტარდება კვარტალში ერთხელ მაინც. შეტყობინება/მოწვევა უნდა გაიგზავნოს წერილობით, სავარაუდო დღის წესრიგთან ერთად სულ მცირე 8 (რვა) დღით ადრე სხდომის მოწვევის სავარაუდო თარიღამდე. სამეთვალყურეო საბჭოს წევრებმა შეიძლება სხდომა ჩაატარონ აღნიშნული შეტყობინების ვადის დაუცველად, იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა წევრი ერთხმად დაეთანხმება ამგვარი სხდომის ჩატარებას და დაესწრება მას. ამგვარ სხდომაზე ყველა წევრის დასწრება ავტომატურად ჩაითვლება მათი თანხმობის მტკიცებულებად, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომის, აღნიშნული შეტყობინების გაგზავნის ვადის დაუცველად ჩატარებაზე.

სამეთვალყურეო საბჭოს ამოცანები და კომპეტენცია:

- სამეთვალყურეო საბჭო კონტროლს უწევს გენერალური დირექტორის საქმიანობას;
- სამეთვალყურეო საბჭოს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს გენერალური დირექტორისაგან „საზოგადოების“ საქმიანობის ანგარიში;
- სამეთვალყურეო საბჭოს შეუძლია გააკონტროლოს და შეამოწმოს „საზოგადოების“ ფინანსური დოკუმენტაცია;
- სამეთვალყურეო საბჭო ამოწმებს წლიურ ანგარიშებს, მოგების განაწილების წინადადებას და ამის თაობაზე მოახსენებს პარტნიორს.;
- თუ „საზოგადოების“ წინაშე ლიზინგის მიმღების ჯამური ვალდებულება (გასაცემი/დასამტკიცებელი ლიზინგის ჩათვლით) კონკრეტული მომენტისათვის აღემატება 2 000,000 (ორი მილიონი) აშშ დოლარს.
- გენერალური დირექტორის დანიშვნა და თანამდებობიდან გათავისუფლება;
- სამეთვალყურეო საბჭო უფლებამოსილია შექმნას აუდიტის კომიტეტი („ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად);
- ფილიალების დაარსება და ლიკვიდაცია;
- წლიური ბიუჯეტისა და გრძელვადიანი ვალდებულებების მიღება;
- ახალი სახის ეკონომიკური საქმიანობის დაწყება ან არსებული სახის საქმიანობის შეწყვეტა;
- ფასიანი ქაღალდების გამოშვება ან/და საფონდო ბირჟაზე სავაჭროდ დაშვების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;

ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან

ბასს (IAS) 24-ის (დაკავშირებულ მხარეთა განმარტებითი შენიშვნები) მიხედვით, მხარეები დაკავშირებულად ითვლება, თუ ერთ მხარეს აქვს უნარი, გააკონტროლოს მეორე მხარე ან მნიშვნელოვანი გავლენა მოახდინოს მეორე მხარის ფინანსურ და საოპერაციო გადაწყვეტილებებზე. თითოეული შესაძლო ურთიერთკავშირის განხილვისას ყურადღება ექცევა ურთიერთობის შინაარსს და არა მხოლოდ სამართლებრივ ფორმას.

დაკავშირებულმა მხარეებმა შეიძლება დადონ ისეთი გარიგებები, როგორსაც არ დადებდნენ დაუკავშირებელი მხარეები და დაკავშირებულ მხარეებს შორის დადებული გარიგებები შეიძლება არ დაიდოს იმავე პირობებითა და თანხებით, როგორითაც დაიდებოდა გარიგებები დაუკავშირებელ მხარეებს შორის. დაკავშირებულ მხარეებთან დადებული ყველა გარიგება, რომელიც ქვემოთ არის განხილული, განხორციელდა 'გაშლილი ხელის მანძილის' პრინციპით.

ტრანზაქციები დაკავშირებულ მხარეებთან, ლარი	2020	2019	2020	2019
კავშირის ტიპი	მშობელი	საერთო მფლობელობი ს ქვეშ მყოფი	მშობელი	საერთო მფლობელობი ს ქვეშ მყოფი
ავანსები	-	-	676,777	-
საპროცენტო შემოსავალი მიმდინარე ანგარიშებზე	1,122,392	-	283,004	-
სვოპები (დერივატივის ტიპის ვალდებულებები)	1,540,759	-	-	-
ფინანსური ინსტიტუტებისადმი არსებული დავალიანება, 1 იანვარი	15,616,887	-	17,221,819	-
მიღებული სესხები	14,102,701	-	12,140,017	-
დაფარული სესხები	(26,468,668)	-	(13,721,907)	-
სხვა სასესხო ცვლილება	(21,362)	-	(23,042)	-
ფინანსური ინსტიტუტებისადმი არსებული დავალიანება, 31 დეკემბერი	3,229,558	-	15,616,887	-
საპროცენტო ხარჯი სესხებზე	1,540,727	-	1,915,254	-
სავალო ფასიანი ქაღალდები, 1 იანვარი	-	3,440,712	-	466,890
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	3,442,083	-	(377,198)
შესყიდული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	(1,482,476)	-	1,806,622
სხვა ცვლილება	-	(1,773,198)	-	1,544,398
სავალო ფასიანი ქაღალდები, 31 დეკემბერი	-	3,627,121	-	3,440,712
საპროცენტო ხარჯი სავალო ფასიან ქაღალდებზე	-	394,944	-	183,919
მიმწოდებელთათვის გადასახდელი თანხები, 1 იანვარი	-	-	-	185,423
ვალდებულების წარმოშობა	-	-	-	-
ვალდებულების დაფარვა	-	-	-	(185,423)
მიმწოდებელთათვის გადასახდელი თანხები, 31 დეკემბერი	-	-	-	-
ფული და ექვივალენტები	24,425,257	-	8,692,304	-

მენეჯმენტის კომპენსაცია შედგებოდა შემდეგი მუხლებისგან:

(ლარი)	3M21	3M20	2020	2019
ხელფასები და ნაღდი ფულით გაცემული პრემიები	60,000	295,000	475,000	417,313
აქციებზე დაფუძნებული ანაზღაურება	-	130,925	130,925	157,980

სულ ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება	60,000	425,925	605,925	575,293
--------------------------------------	--------	---------	---------	---------

საბალანსო უწყისი

კომპანიის საბალანსო უწყისი წარმოდგენილია ქვემოთ:

საბალანსო ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21 არაუდირებული	2020 აუდირებული	2019 აუდირებული	2018 აუდირებული
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები	40,361	24,441	21,281	6,335
სალიზინგო მოთხოვნები	106,950	106,752	130,359	88,081
აქტივები ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის	31,995	37,926	21,468	11,115
ავანსად გადახდილი თანხები აქტივებისთვის	7,058	3,683	13,820	6,112
ძირითადი საშუალებები	1,580	1,342	1,251	750
სხვა აქტივები	1,717	2,270	1,369	4,305
სულ აქტივები	189,661	176,414	189,549	116,698
ვალდებულებები				
სასესხო კრედიტორული დავალიანება	75,599	63,763	86,170	55,292
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	85,400	82,893	72,539	36,941
საიჯარო ვალდებულება	928	1,058	736	-
კლიენტებისგან მიღებული ავანსები	3,885	2,759	3,556	2,606
სხვა ვალდებულებები	3,232	5,426	2,050	1,215
სულ ვალდებულებები	169,043	155,899	165,052	96,053
კაპიტალი				
საწესდებო კაპიტალი	3,180	3,180	3,180	3,180
დამატებითი შეტანილი კაპიტალი	15,374	15,347	15,188	15,030
გაუნაწილებელი მოგება/(აკუმულირებული ზარალი)	2,661	2,584	6,581	2,714
სხვა რეზერვი	(596)	(596)	(452)	(279)
მთლიანი კაპიტალი	20,618	20,515	24,497	20,645
სულ ვალდებულებები და კაპიტალი	189,661	176,414	189,549	116,698

მოგება-ზარალის უწყისი

კომპანიის მოგება-ზარალის უწყისი მოცემულია ქვემოთ:

მოგება-ზარალის ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21 არააუდირებული	3M20 არააუდირებული	2020 აუდირებული	2019 აუდირებული
საპროცენტო შემოსავალი				
შემოსავალი ფინანსური იჯარიდან	6,248	8,022	33,188	27,439
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	298	33	1,122	283
საპროცენტო ხარჯი				
საპროცენტო ხარჯი გამოყენების უფლებით ფლობილ ვალდებულებებზე	(18)	(13)	(54)	(63)
სასესხო დავალიანება	(1,839)	(1,674)	(7,932)	(6,143)
გამოშვებული ობლიგაციები	(1,620)	(1,428)	(6,067)	(3,995)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	3,069	4,940	20,258	17,520
<i>წმინდა საპროცენტო მარჟა</i>	<i>46.9%</i>	<i>61.3%</i>	<i>59.0%</i>	<i>63.2%</i>
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი გაცემულ სესხებზე	390	(1,860)	(6,959)	(1,595)
გაუფასურების რეზერვის ხარჯი სხვა აქტივებზე	-	-	31	(91)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების რეზერვის ხარჯის შემდეგ	3,459	3,080	13,330	15,834
<i>წმინდა საპროცენტო მარჟა ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებული მოთხოვნების გაუფასურების ხარჯის შემდეგ</i>	<i>52.8%</i>	<i>38.2%</i>	<i>38.9%</i>	<i>57.1%</i>
სხვა საოპერაციო შემოსავალი				
შემოსავალი ჯარიმებიდან	1,044	623	3,379	2,059
სხვა საოპერაციო შემოსავალი	156	296	1,257	1,075
წმინდა შემოსავალი (ზარალი) ვალუტის კონვერტაციიდან	(1,038)	(3,368)	(4,265)	(532)
სულ საოპერაციო შემოსავალი	3,620	632	13,701	18,436
სხვა ზოგადი და ადმინისტრაციული ხარჯები	(2,585)	(3,378)	(11,816)	(11,054)
ხელფასები და თანამშრომელთა სხვა სარგებელი	(731)	(820)	(2,617)	(2,610)
ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის ფლობილი აქტივების ჩამოწერა	(210)	103	(3,257)	(883)
სულ საოპერაციო ხარჯები	(3,526)	(4,096)	(17,690)	(14,547)
მოგება დაბეგვრამდე	95	(3,463)	(3,989)	3,889
<i>მოგების მარჟა დაბეგვრამდე</i>	<i>1.4%</i>	<i>-43.0%</i>	<i>-11.6%</i>	<i>14.0%</i>
მოგების გადასახადი	(1)	(1)	(8)	(22)
წმინდა მოგება	94	(3,465)	(3,997)	3,867
<i>წმინდა მოგების მარჟა</i>	<i>1.4%</i>	<i>-43.0%</i>	<i>-11.6%</i>	<i>14.0%</i>

ფულადი ნაკადების მოძრაობის უწყისი

ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება, ათასი ლარი	3M21 არააუდირებული	3M20 არააუდირებული	2020 აუდირებული	2019 აუდირებული
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან				
მიღებული საპროცენტო შემოსავალი	6,471	6,499	27,624	25,139
სხვა შემოსავალი	1,199	753	5,821	3,263
გაუფასურების ხარჯი	-	-	-	-
გადახდილი საპროცენტო ხარჯი	(4,639)	(3,808)	(13,196)	(8,779)
გადახდილი ადმინისტრაციული ხარჯები	(5,480)	(3,638)	(11,125)	(10,595)
გადახდილი ხელფასები და სხვა ანაზღაურება	(594)	(1,221)	(2,814)	(2,544)
სხვ აგადახდილი ხარჯები	-	-	-	-
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან საოპერაციო აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებამდე	(3,043)	(1,416)	6,309	6,485
საოპერაციო აქტივების (ზრდა) / შემცირება				
სალიზინგო მოთხოვნები	4,466	(10,663)	5,973	(50,912)
აქტივები ლიზინგით გაცემის მიზნებისთვის	3,172	(1,070)	8,752	2,573
ავანსად გადახდილი თანხები აქტივებისთვის	(3,375)	3,924	10,107	(7,730)
დღგ და სხვა საგადასახადო აქტივი	(1,231)	-	-	-
გამოყენების უფლებით ფლობილი აქტივები	-	-	-	-
სხვა აქტივები	1,383	(567)	(791)	406
საოპერაციო ვალდებულებების ზრდა / (შემცირება)				
მომხმარებლებისგან მიღებული ავანსები	1,126	59	(585)	869
დღგ და სხვა საგადასახადო ვალდებულებები	(1)	614	1,989	(996)
სხვა ვალდებულებები	882	636	(198)	640
წმინდა ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან	3,381	(8,483)	31,555	(48,665)
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან				
ძირითადი საშუალებების შესყიდვა	(9)	(205)	(185)	(294)
არამატერიალური აქტივების შესყიდვა	-	(4)	(231)	(80)
საინვესტიციო ქონების გაყიდვა	-	-	-	3,250
წმინდა ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან	(9)	(209)	(416)	2,876
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან				
შეზღუდული ფულადი სახსრები	-	-	-	2,794
სალიზინგო ვალდებულებები	(113)	-	(409)	(345)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	-	11,945	32,409
შემძენილი სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	-	(12,278)	-
სესხების დაფარვა	(4,640)	(31,994)	(104,061)	(63,019)
სესხების აღება	16,102	23,459	76,041	91,695
სააქციო კაპიტალის ზრდა	-	-	-	-
სხვა რეზერვები	-	-	-	-
წმინდა ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან	11,349	(8,535)	(28,762)	63,534
ვალუტის კურსის გავლენა ფულზე და ფულის ექვივალენტებზე	1,200	356	784	(5)
წმინდა ფულადი სახსრების ცვლილება	15,921	(16,870)	3,160	17,739
საწყისი ფული და ექვივალენტები	24,441	21,281	21,281	3,542
საბოლოო ფული და ექვივალენტები	40,362	4,411	24,441	21,281

დივიდენდების პოლიტიკა

პარტნიორთა საერთო კრების გადაწყვეტილებით შეიძლება დადგინდეს როგორც წლიური, ასევე შუალედური მოგების დივიდენდების სახით განაწილება. კომპანიის წესდების თანახმად, კომპანიის პარტნიორთა საერთო კრება იღებს გადაწყვეტილებას გენერალური დირექტორის ან/და სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მოგების განაწილების თაობაზე წარდგენილი წინადადებების მიღების ან უარყოფის შესახებ, ხოლო იმ შემთხვევაში, როდესაც ორგანოების მიერ ვერ ხდება ერთიანი წინადადების წარდგენა - წმინდა მოგების გამოყენების შესახებ. პარტნიორთა საერთო კრება უფლებამოსილია მიიღოს გადაწყვეტილება მთელი წმინდა მოგების კომპანიაში დატოვების თაობაზე. მოგების განაწილების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში, დივიდენდი უნდა გაიცეს კომპანიის წესდებით გათვალისწინებულ ვადებში, თუმცა არაუგვიანეს შესაბამისი გადაწყვეტილების მიღებიდან 9 თვის ვადაში. კომპანიას არ აქვს დივიდენდების გაცხადებული და გაწერილი პოლიტიკა და, ამასთანავე, 2018 წლის 31 დეკემბრიდან 2021 წლის 31 მარტის ჩათვლით დივიდენდები კომპანიას არ გამოუცხადებია და არ გაუცია.

სასამართლო პროცესები

მოპასუხე: შპს TR Georgia Project 2.

სასარჩელო მოთხოვნა თანხობრივად: სარჩელის შეტანის თარიღისათვის ვადამოსული ვალდებულების ანაზღაურება 5,389 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით და 392 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით ვადამოსვლელი ვალდებულების ანაზღაურება.

თავდაპირველი სასარჩელო მოთხოვნით კომპანია უარს ამბობდა ლიზინგის საგნის დაბრუნებაზე და ითხოვდა ხელშეკრულებების მოშლასა და ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე ვალდებულების ანაზღაურებას, ხოლო შემდგომ, დაზუსტებული სასარჩელო მოთხოვნით სასამართლოს წინაშე უარი განაცხადა ხელშეკრულების მოშლის მოთხოვნაზე, დარჩა სახელშეკრულებო ჩარჩოებში და მოითხოვა ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე ვადამოსული ვალდებულებების და ასევე ვადამოსვლელი ვალდებულებების ანაზღაურება. კომპანია არ ითხოვს ლიზინგის საგნის დაბრუნებას დაზუსტებული სარჩელით. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებად გამოყენებულ იქნა მოპასუხის უძრავი ქონებების დაყადაღება: ჯამში 3,234 ათასი აშშ დოლარის ოდენობით. საქმე განიხილა პირველი ინსტანციის სასამართლომ და 2018 წლის 15 მარტს მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება (სასამართლოს ბოლო მთავარი სხდომა ჩატარდა 2018 წლის 26 თებერვალს, ამიტომ გადაწყვეტილებაც ამ თარიღით იქნა მიღებული), რომლის საფუძველზეც კომპანიის სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და მოპასუხეს დაეკისრა კომპანიის სასარგებლოდ ვალდებულების ანაზღაურება, რაც შემდეგნაირად გამოიყურება რიცხვებში: ვადამოსული ვალდებულება - 5,518 ათასი აშშ დოლარი. არ დაკმაყოფილდა მხოლოდ ერთ-ერთი ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ვადამოსვლელ ვალდებულებასთან დაკავშირებით კომპანიის მოთხოვნა, რაც თანხობრივად არის 262 ათასი აშშ დოლარი, რომლის გადახდის ვალდებულება ლიზინგის მიმღებს აქვს ხელშეკრულებაზე თანდართული გრაფიკის შესაბამის თარიღებში (ხელშეკრულება სრულდებოდა 2018 წლის 26 ნოემბერს). პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება გასაჩივრდა როგორც მოპასუხე მხარის მიერ, ისე კომპანიის მხრიდან. კომპანიის მხრიდან გასაჩივრებული იყო ვადამოსვლელი ვალდებულების არდაკმაყოფილების საკითხი. აღნიშნული იყო სტრატეგიული სვლა, რადგან აღნიშნული ვალდებულება ვადამოსული იქნება იმ ეტაპზე, როცა სააპელაციო სასამართლო განიხილავს აღნიშნულ საქმეს. სააპელაციო სასამართლოში სხდომები ჩატარდა 2019 წლის 15 მაისს, 2019 წლის ნოემბერში, თუმცა არ დასრულებულა და გადაიდო. ხოლო COVID-19-თან დაკავშირებით ქვეყანაში გამოცხადებული საგანგებო მდგომარეობის გამო სააპელაციო სასამართლოში სამოქალაქო პროცესები სრულად იყო გადადებული, განხილვის ქვეშ იყო მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეები დისტანციური მეთოდით. მორიგი სხდომის ჩანიშვნა მოხდა მხოლოდ 2021 წლის 18 მაისის თარიღისათვის.

2020 წლის 11 დეკემბრიდან მოპასუხე მხარის ინიციატივით აქტიურ ფაზაში შევიდა მხარეთა შორის მოლაპარაკებები დავის მორიგებით დასრულებასთან დაკავშირებით. 2021 წლის 18 მაისამდე მხარეთა შორის ამ მიზნით წარმოებდა როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი სახის კომუნიკაცია. საბოლოო მორიგების პირობაზე კი მხარეები შეჯერდნენ 2021 წლის 17 მაისს, მორიგი სხდომის გამართვამდე ერთი დღით ადრე. მხარეებმა მორიგების პირობა 2021 წლის 18 მაისს წარუდგინეს სასამართლოს დასამტკიცებლად, რომლის შინაარსიც შემდეგია: შპს საქართველოს სალიზინგო კომპანიასა და შპს TR Georgia Project 2-ს შორის არსებული დავა დასრულდეს მორიგებით, ხოლო მორიგების ფარგლებში შპს TR Georgia Project 2 იღებს ვალდებულებას, შპს საქართველოს სალიზინგო კომპანიას გადაუხადოს 3 500 000 (სამი მილიონ ხუთასი ათასი) აშშ დოლარი შემდეგი პრინციპით: 1. 2,000,000 (ორი მილიონი) აშშ დოლარი მორიგების შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღიდან 5 (ხუთი) საბანკო დღის ვადაში; და 2. დარჩენილი 1,500,000 (ერთი მილიონ ხუთასი ათასი) აშშ დოლარი - მორიგების შეთანხმების ძალაში შესვლის თარიღიდან ერთი წლის განმავლობაში. მორიგების შეთანხმება ძალაში შესვლის პირობა დაუკავშირეს მხარეებმა სასამართლოს მიერ მორიგების დამტკიცების შესახებ განჩინების კანონიერ ძალაში შესვლის თარიღს. სასამართლოს მიერ მორიგების პირობის დამტკიცების

მიზნით განჩინება მომზადდა და მხარეებს ჩაბარდათ 2021 წლის 03 ივნისს. გამომდინარე იქიდან, რომ მხარეთა წარმომადგენელმა განჩინების ჩაბარების დღესვე წერილობით დააფიქსირეს, რომ ჩაბარებულ განჩინებას არცერთი მხარე არ ასაჩივრებდა, განჩინება ძალში შესვლის თარიღად ითვლება 2021 წლის 03 ივნისი, შესაბამისად ამავე თარიღიდან იწყება მორიგების პირობის ათვლა როგორც პირველი ტრანშის, ისე მეორე ტრანშის გადახდასთან დაკავშირებით. სასამართლოს მიერ გამოყენებული უზრუნველყოფის საშუალებები, რომელიც გამოყენებულია თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2016 წლის 19 სექტემბრის განჩინების საფუძველზე, რომლის თანახმად შპს TR Georgia Project 2-ს ეკრძალება დაყადაღებული უძრავი ქონებების გასხვისება ან დატვირთვა რჩება ძალაში მორიგების თანხის სრულად გადახდამდე. მოპასუხის მიერ ვალდებულების სრულად და ჯეროვნად შესრულების შემდეგ შპს TR Georgia Project 2 მოიპოვებს საკუთრების უფლებას იმ ლიზინგის საგნებთან დაკავშირებით, რაც გადაცემული იყო მის მფლობელობაში სადავო ლიზინგის ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე

პროსპექტის წარდგენის თარიღისთვის, კომპანიის წინააღმდეგ სასამართლოში არ არის შეტანილი არანაირი დავა.

ემიტენტის ფინანსურ ან კომერციულ მდგომარეობაში მნიშვნელოვანი ცვლილებების აღწერა

2021 წლის 31 მარტის შემდეგ პროსპექტის შედგენის თარიღამდე არ მომხდარა ემიტენტის ფინანსურ ან კომერციულ საქმიანობასთან დაკავშირებული არანაირი მნიშვნელოვანი ცვლილება.

კაპიტალი

საზოგადოების საწესდებო კაპიტალი განისაზღვრება 3,180,000 (სამი მილიონ ას ოთხმოცი ათასი) ლარის ოდენობით.

პარტნიორები, საწესდებო კაპიტალში შესატანის საბოლოო შეტანამდე, საზოგადოების კრედიტორების წინაშე პასუხს აგებენ შეუტანელი შესატანის ოდენობით.

პარტნიორებს შეუძლიათ გაზარდონ საწესდებო კაპიტალის ოდენობა. საწესდებო კაპიტალში შენატანის სახით შესაძლებელია შეტანილ იქნას ნებისმიერი ვალუტა, აგრეთვე სხვა ქონებრივი და არაქონებრივი შენატანი.

საზოგადოების დაფუძნებისას ან საწესდებო კაპიტალის გაზრდისას შესატანი შეიძლება შესრულდეს ნებისმიერი ვალუტით. საზოგადოების საბუღალტრო წიგნებში თანხა აღინიშნება ეროვნული ვალუტით, შესატანი შეიძლება წარმოდგენილ იქნეს აგრეთვე სხვა ქონებრივი ან არაქონებრივი ობიექტების სახით, რომელიც უნდა შეაფასოს დამოუკიდებელმა ექსპერტმა. შეტანაზე ვალდებული პარტნიორი საზოგადოების წინაშე პასუხს აგებს არაფულადი შესატანის იმ ღირებულებისათვის, რაც ამ ობიექტს რეგისტრაციის მომენტში ჰქონდა.

კაპიტალის ცვლილების ჩაშლა და დინამიკა წლების მიხედვით შეგიძლიათ იხილო ქვეთავში „ინფორმაცია კაპიტალისა და სასესხო ვალდებულებების შესახებ“.

პარტნიორების უფლებები და მოვალეობები

საზოგადოებას ჰყავს ერთი პარტნიორი, სს „საქართველოს ბანკი“

„საზოგადოების“ პარტნიორს გააჩნია და ეკისრება ამ წესდებითა და საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი უფლებები და ვალდებულებები.

თანაბარ პირობებში პარტნიორებს თანაბარი უფლება-მოვალეობები აქვთ.

ყოველ პარტნიორს აქვს წლიური ანგარიშის ასლისა და საზოგადოების ყველა პუბლიკაციის მიღების უფლება. გარდა ამისა, მას უფლება აქვს შეამოწმოს წლიური ანგარიშის სისწორე და ამ მიზნით გაეცნოს საზოგადოების საბუღალტრო წიგნებს უშუალოდ ან დამოუკიდებელი ექსპერტის მეშვეობით და საზოგადოების ორგანოებს მოსთხოვოს განმარტებები წლიური ანგარიშის წარდგენის შემდეგ, ოღონდ ამ ანგარიშის დამტკიცებამდე. თუ აღმოჩნდება, რომ ანგარიში არასწორადაა შედგენილი, ამ ანგარიშის შემოწმების ხარჯები ეკისრება საზოგადოებას. კონტროლისა და შემოწმების ეს უფლებები შეიძლება შეიზღუდოს მხოლოდ „მეწარმეთა შესახებ“ კანონით.

„საზოგადოების“ პარტნიორს აქვს „საზოგადოებაში“ საკუთარი წილის (ან მისი ნაწილის) განკარგვის სრული და შეუზღუდავი უფლება (მათ შორის შეუზღუდავად, გაყიდვის, გაჩუქების, გაცვლის, დაგირავების უფლება).

პარტნიორი, პარტნიორთა საერთო კრების ნებართვით, უფლებამოსილია მთლიანად ან ნაწილობრივ დაუთმოს თავისი წილი (წილის ნაწილი) საზოგადოების ერთ ან რამოდენიმე პარტნიორს ან მესამე პირს.

პარტნიორი მესამე პირისათვის საწესდებო ფონდში თავისი წილის (წილის ნაწილის) გადაცემასთან ერთად გადასცემს მას ასეთ წილთან (წილის ნაწილთან) დაკავშირებულ ყველა თავის უფლებასა და მოვალეობას;

პარტნიორები სარგებლობენ პარტნიორის მიერ დასათმობი წილის (წილის ნაწილი) შემენის უპირატესობით საწესდებო ფონდში მათი წილის პროპორციულად.

„საზოგადოების“ პარტნიორს აქვს თავისი წილის პროპორციულად „საზოგადოების“ მოგებიდან დივიდენდის მიღების უფლება.

დაუშვებელია საკუთარი წილის შეძენა.

პარტნიორები, რომელთა წილი ერთად შეადგენს საწესდებო კაპიტალის ხუთ პროცენტს, უფლებამოსილი არიან, მოითხოვონ პარტნიორთა საერთო კრების მოწვევა ამ კრების მიზნებისა და საფუძვლების მითითებით.

პარტნიორები ერთობლივად აკონტროლებენ საზოგადოების ხელმძღვანელობას.

„საზოგადოების“ გენერალურმა დირექტორმა პარტნიორის მოთხოვნის საფუძველზე დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდოს მას ინფორმაცია „საზოგადოების“ საქმიანობის შესახებ და ნება დართოს გაეცნოს „საზოგადოების“ წიგნებსა და ჩანაწერებს.

„საზოგადოების“ პარტნიორი ვალდებულია არ გაახმაუროს „საზოგადოების“ საქმიანობასთან დაკავშირებული კონფიდენციალური ინფორმაცია და თავისი ქმედებით ან უმოქმედობით არ შელახოს „საზოგადოების“ იმიჯი ან/და საქმიანი რეპუტაცია.

აუდიტის კომიტეტი

კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოსთან შექმნილია აუდიტის კომიტეტი, რომლის ძირითადი ფუნქციაა შიდა აუდიტისა და გარე აუდიტის ფუნქციონირების ხელშეწყობა. აუდიტის კომიტეტი შედგება არანაკლებ სამი წევრისაგან, რომელსაც ნიშნავს სამეთვალყურეო საბჭო. აუდიტის კომიტეტში უნდა შევიდეს არანაკლებ ერთი სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრი. აუდიტის კომიტეტის სხვა წევრებს ასევე ნიშნავს კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭო.

აუდიტის კომიტეტის წევრები არიან:

ზურაბ ქოქოსაძე (პ/ნ 62001032255) - აუდიტის კომიტეტის წევრი

გიორგი ჭილაძე (პ/ნ 01008008277) - აუდიტის კომიტეტის წევრი

ნიკოლოზ ალავიძე (პ/ნ 59001000119) - აუდიტის კომიტეტის დამოუკიდებელი წევრი / თავმჯდომარე

ლევან ყულიჯანიშვილი (პ/ნ 03001000435) - აუდიტის კომიტეტის წევრი

აუდიტის კომიტეტის უფლება-მოვალეობები:

- განსაზღვროს შიდა აღრიცხვის, ფინანსური ანგარიშგების და კონტროლის შესაბამისი წესები და განახორციელოს მათი დაცვის ზედამხედველობა;
- თვალყური ადევნოს კომპანიის მიერ მოქმედი კანონმდებლობის დაცვას;
- დაამტკიცოს შიდა აუდიტის სამსახურის დებულება და ორგანიზება გაუკეთოს მის ფუნქციონირებას
- უზრუნველყოს შიდა აუდიტის სამსახურის ობიექტურობა და დამოუკიდებლობა სამეთვალყურეო საბჭოსგან და გენერალური დირექტორისაგან;
- დაამტკიცოს შიდა აუდიტის სამსახურის კვარტალური მოხსენებები, აუდიტორული შეფასება და რეკომენდაციები;
- ზედამხედველობა გაუწიოს შიდა აუდიტის სამსახურის მუშაობას;
- დაამტკიცოს შიდა აუდიტის სამსახურის მიერ მომზადებული შიდა აუდიტის წლიური სამუშაო პროგრამა;

- აუდიტის კომიტეტი იკრიბება კვარტალში ერთხელ მაინც, ხოლო საგანგებო შემთხვევებში კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს მოთხოვნის საფუძველზე.
- აუდიტის კომიტეტი გადაწყვეტილებებს იღებს კომიტეტის დამსწრე წევრთა ხმების უბრალო უმრავლესობით, რომლებსაც კენჭისყრის დროს თავის შეკავების უფლება არ აქვთ.

აუდიტის კომიტეტს ხელმძღვანელობს კომიტეტის თავმჯდომარე, რომელსაც ირჩევს სამეთვალყურეო საბჭო.

კომპანიის მართვის პროცესების ყველა არსებითი ნაწილი განხილულია პროსპექტში, ქვეთავში „ძირითადი საქმიანობა“. გარდა ამისა კომპანიას აქვს შიდა დოკუმენტებით გაწერილი პროცედურები. ძირითადი პროცედურების ჩამონათვალი შემდეგია:

- ბიზნეს სალიზინგო პროექტის მომზადების, დამტკიცების, გაცემის, მონიტორინგისა და დაფარვის პროცედურასაოპერაციო ლიზინგი მსუბუქ ავტომობილებზე ფიზიკური და იურიდიული პირებისთვის
- ავტოლიზინგი ფიზიკური პირებისათვის
- ავტოლიზინგი იურიდიული პირებისათვის
- ფიზიკურ პირებზე ავტო ლიზინგის, ტურბო, დამტკიცების, გაცემის, მონიტორინგისა და დაფარვის პროცედურა
- პრობლემურ პორტფელთან მუშაობის, სასამართლო-აღსრულებისა და აქტივების რეალიზაციის პროცედურა

კომპანია მუდამ უზრუნველყოფს საკუთარი პროცედურების განახლებას კანონთან შესაბამისობის მიზნებისთვის. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით კომპანიას არ აქვს კორპორაციული მართვის კოდექსი.

დოკუმენტების ჩამონათვალი, რომლებიც ნახსენებია/მიითითება არის გაკეთებული რეგისტრაციის დოკუმენტში რეგისტრაციის დოკუმენტში ნახსენებია შემდეგი დოკუმენტები:

- აუდირებული ფინანსური ანგარიშგებები - 2020 და 2019 წლები
- კომპანიის წესდება (NAPR სისტემაში მოძიების მიზნებისთვის განაცხადის ნომერია B18203291
- ხელშეკრულება განთავსების აგენტსა და ემიტენტს შორის
- ხელშეკრულება კალკულაციისა და გადახდის აგენტსა და ემიტენტს შორის
- ხელშეკრულება ობლიგაციონერების წარმომადგენელსა და ემიტენტს შორის

კომპანიას არ გააჩნია ისეთი მატერიალური ხელშეკრულებები, რომელიც პროსპექტში არ არის ნახსენები.

ზემოთ მოცემული დოკუმენტები, გარდა კონფიდენციალური დოკუმენტებისა (ხელშეკრულება განთავსების აგენტსა და ემიტენტს შორის, ხელშეკრულება კალკულაციისა და გადახდის აგენტსა და ემიტენტს შორის, ხელშეკრულება ობლიგაციონერების წარმომადგენელსა და ემიტენტს შორის) გასაჯაროვდება კომპანიის ვებ-გვერდზე www.leasing.ge.

ფასიანი ქაღალდების მიმოხილვა

განაცხადი საბრუნავი კაპიტალის შესახებ

კომპანიის საბრუნავი კაპიტალი (მოკლევადიან აქტივებს მინუს მოკლევადიანი ვალდებულებები) 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით 23,777 ათასი ლარი იყო (31/12/2020: 3,822 ათასი, 31/12/2019: -3,937 ათასი ლარი), პროსპექტში მოცემული ობლიგაციების გამოშვებით ვადამოსული ობლიგაციების რეფინანსირება მოხდება, რაც, მენეჯმენტის შეფასებით, საბრუნავ კაპიტალს კიდევ უფრო გააუმჯობესებს. კერძოდ, საბრუნავი კაპიტალი ობლიგაციების გამოშვების შემდგომ 74,954 ათას ლარს გაუტოლდება. მენეჯმენტის შეფასებით, საბრუნავი კაპიტალი ობლიგაციების გამოშვების შემდეგ საკმარისი იქნება ემიტენტის მიმდინარე საქმიანობის დასაფინანსებლად ერთი წლის მანძილზე.

ბოლო 2 წლის განმავლობაში კომპანიას არ გაუფორმებია რაიმე მატერიალური ხელშეკრულება.

შეთავაზების განხორციელებაში ჩართული ფიზიკური და იურიდიული პირების ინტერესის აღწერა

ემიტენტი, განთავსების, კალკულაციისა და გადახდის აგენტი და რეგისტრატორი დაკავშირებული პირები არიან, კერძოდ განთავსების, კალკულაციისა და გადახდის აგენტს და რეგისტრატორსა და ემიტენტს ჰყავთ საერთო საბოლოო მშობელი კომპანია. ამგვარ პირთა მმართველობითი ორგანოების (მმართველი საბჭო / დირექტორთა საბჭო) წევრები შეიძლება იყვნენ აგრეთვე სხვა დაკავშირებული პირების მმართველ საბჭოში. მიუხედავად იმ ფაქტისა, რომ ობლიგაციების გამოშვებასთან დაკავშირებული გარიგებების დამტკიცების დროს შესაბამისი პირები (და მათი მმართველი საბჭოს წევრები) არსებული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად მოქმედებენ (მათ შორის ინტერესთა კონფლიქტთან მიმართებაში) და ყველა ასეთი გარიგება კომერციულ საფუძველზე იდება, ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება დამატებითი რისკი იყოს ინვესტორებისთვის.

ობლიგაციონერების წარმომადგენელი არის შპს „ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები“ (ს/კ 204484628), ტელეფონი: 0322 207 407.

ინფორმაცია სხვა მესამე პირებისა და ობლიგაციის პირობების შესახებ იხილეთ შეთავაზების პირობების დოკუმენტში.

ობლიგაციების გამოშვების პირობები

„ობლიგაციები“, რომელთა საერთო ძირი თანხა შეადგენს 12,000,000 (თორმეტ მილიონ) აშშ დოლარამდე და 3,000,000 (სამ მილიონ) ევრომდე, და რომლებიც ვადამოსული ხდება 2023 წლის [●], გამოშვებულია „კომპანიის“/„ემიტენტის“ აქციონერთა საერთო კრების 2021 წლის 17 ივნისის გადაწყვეტილების შესაბამისად.

ობლიგაციების პირობები და „ობლიგაციონერთა“ უფლებები განისაზღვრება: წინამდებარე პროსპექტით, მათ შორის, წინამდებარე „ობლიგაციების გამოშვების პირობებით“ (შემდგომში - „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“ ან „პირობები“) და ემიტენტსა და შპს „ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორებს“, როგორც ობლიგაციონერების წარმომადგენელს („ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“) შორის ობლიგაციების გამოშვების პირობების შესახებ [●] ხელშეკრულებით (შემდგომში „ხელშეკრულება“). გარდა პროსპექტის სხვა თავებში (მათ შორის, „შეთავაზების ძირითად პირობებში“) აღწერილი ობლიგაციების გამოშვების პირობებისა, მოცემულ თავში „ობლიგაციების გამოშვების პირობები“ - ასევე აღწერილია გარკვეული დამატებითი პირობები, რაც ასევე ასახულია „ხელშეკრულებაში“. ხელშეკრულებასა და პროსპექტს შორის ურთიერთსაწინააღმდეგო/ურთიერთგამომრიცხავი დათქმების აღმოჩენის შემთხვევაში, უპირატესობა მიენიჭება პროსპექტის პირობებს.

ზემოაღნიშნული „ხელშეკრულება“ ხელმისაწვდომია ინვესტორთათვის გასაცნობად “ობლიგაციონერების წარმომადგენლის” ოფისში: შპს „ნოდია, ურუმაშვილი და პარტნიორები“, საქართველო, თბილისი 0186, ვაჟა-ფშაველას გამზ. N71, მე-4 სართ., ოფისი N28, და ემიტენტის ოფისში: საქართველო, თბილისი მთაწმინდის რაიონი, პეტრე მელიქიშვილის გამზირი 8ა/ერეკლე ტატიშვილის ქუჩა 1. წინამდებარე პროსპექტის (მათ შორის, „პირობების“) გარდა, „ობლიგაციონერებს“ (ამ ტერმინის ქვემოთ განსაზღვრული მნიშვნელობით) და ობლიგაციების “ნომინალურ მფლობელებს” (თუ და როდესაც ეს გათვალისწინებულია პროსპექტით, მათ შორის „პირობებით“) უფლებები და ვალდებულებები წარმოეშობათ ასევე „ხელშეკრულების“ საფუძველზე და იგულისხმება, რომ „ობლიგაციონერები“ (და პროსპექტით, მათ შორის, „პირობებით“ გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ობლიგაციების “ნომინალურ მფლობელები”) ექვემდებარებიან „ხელშეკრულების“ შესაბამის პირობებს და ამგვარი პირობები ვრცელდება და მოქმედებს მათთან მიმართებაში. ობლიგაცი(ებ)ის შეძენით თითოეული „ობლიგაციონერი“ თანხმობას აცხადებს, რომ წინამდებარე „პირობების“ მე-6 პუნქტი და „ხელშეკრულების“ მე-6 მუხლით გათვალისწინებული დათქმები („დათქმები“) და მათი შესრულებიდან, არაჯეროვანი შესრულებიდან ან შეუსრულებლობიდან გამომდინარე უფლება-მოვალეობები მის სასარგებლოდ გავცრელდება, მხოლოდ იმ პირობით, რომ ის „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ „პირობების“ 5(ა) ქვეპუნქტის შესაბამისად ანიჭებს მისი სახელით მოქმედების უფლებამოსილებას. შესაბამისად, არც „ობლიგაციონერი“ და არც „ნომინალური მფლობელი“ არ არის უფლებამოსილი, „დათქმების“ დარღვევის შემთხვევაში, უშუალოდ თვითონ იმოქმედოს ემიტენტის წინააღმდეგ. „დათქმების“ დარღვევასთან დაკავშირებით ემიტენტის წინააღმდეგ მოქმედების უფლებამოსილება გააჩნია მხოლოდ „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, გარდა „პირობების“ მე-13 პუნქტით განსაზღვრული შემთხვევებისა.

„ობლიგაციებთან“ დაკავშირებით ძირი თანხისა და პროცენტის გადახდა განხორციელდება „კალკულაციისა და გადახდის აგენტის“ შესახებ ხელშეკრულების“ პირობების შესაბამისად, რომელიც გაფორმებულია „კომპანიასა“ და სს „გალტ ენდ თაგარტი“-ს - როგორც „კალკულაციისა და გადახდის აგენტს“ - შორის („**კალკულაციისა და გადახდის აგენტი**“). თითოეული „ობლიგაციონერი“ უფლებამოსილია გაეცნოს/შეისწავლოს კალკულაციისა და გადახდის აგენტის შესახებ ხელშეკრულების“ ასლი, რომელიც ხელმისაწვდომი იქნება „კალკულაციისა და გადახდის აგენტის“ მითითებულ მისამართზე. შესაბამისად, „კალკულაციისა და გადახდის აგენტის“ შესახებ

ხელშეკრულების“ პირობები გავრცელდება „რეგისტრირებულ მფლობელებზე“ და ექნება სავალდებულო ძალა მათთვის.

ფორმა, ნომინალური ღირებულება და საკუთრების უფლება

ობლიგაციები გამოშვებულია დემატერიალიზებული ფორმით, ელექტრონული ჩანაწერის სახით. ერთი ობლიგაციის ნომინალური ღირებულება: 1,000 (ერთი ათასი) აშშ დოლარი და 1,000 (ერთი ათასი) ევრო.

საკუთრების უფლება ობლიგაციებზე დასტურდება რეგისტრაციით: (i) ფასიანი ქაღალდების რეესტრში („ფასიანი ქაღალდების რეესტრი“), რომლის წარმოებასაც უზრუნველყოფს ემიტენტი „შეთავაზების ძირითად პირობებში“ მითითებული რეგისტრატორის მეშვეობით ემიტენტსა და „რეგისტრატორს“ შორის გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად; და/ან (ii) სხვა რეესტრებში/ჩანაწერებში, რომელსაც აწარმოებს ობლიგაციების ნებისმიერი „ნომინალური მფლობელი“. „ფასიანი ქაღალდების რეესტრი“ და (ii) პუნქტში მითითებული სხვა რეესტრები/ჩანაწერები შემდგომში მოიხსენიება როგორც „რეესტრი“.

1. ობლიგაციების შეთავაზების პროცედურა

ობლიგაციების შეთავაზებას ემიტენტის სახელით და მასთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე განახორციელებს განთავსების აგენტი. საჯარო შეთავაზების დაწყებამდე, ობლიგაციებით დაინტერესების მიზნით, განთავსების აგენტს ან/და მის უფლებამოსილ შუამავალს/შუამავლებს უფლება აქვთ დააგზავნონ დამტკიცებული პროსპექტი პოტენციურ ინვესტორებთან.

საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ პროსპექტის დამტკიცების შემდეგ, ემიტენტი მოახდენს ობლიგაციების საჯარო შეთავაზებას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად. ემიტენტი გამოაქვეყნებს შეტყობინებას ობლიგაციების შეთავაზების შესახებ საკუთარ ვებ-გვერდზე. ემიტენტი, განთავსების აგენტი, ან/და განთავსების პროცესში ჩართული ფინანსური შუამავალი პოტენციურ ინვესტორებს, მათი სურვილის შესაბამისად, მიაწვდის პროსპექტის ელექტრონულ ბმულს, ან დასკანერებულ ვარიანტს ან პროსპექტის დაბეჭდილ ასლს. საბოლოო პროსპექტი მიეწოდება პოტენციურ ინვესტორებს (მათ შორის, ემიტენტის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნების გზით) საჯაროდ შეთავაზებული ობლიგაციების გაყიდვის თარიღამდე, დაწყებისთანავე ან/და გაყიდვის პროცესში. ასევე, საბოლოო პროსპექტში იქნება ასახული შეთავაზების (book-building-ის) შედეგად განსაზღვრული საპროცენტო განაკვეთი.

პოტენციურ ინვესტორებს შეუძლიათ ობლიგაციების შესყიდვაზე ინტერესი გამოხატონ შესყიდვის შესახებ განაცხადის / შეტყობინების მიწოდებით ნებისმიერ განთავსების აგენტთან. ობლიგაციების ყიდვის სურვილის შეტყობინება დასაშვებია ელექტრონული კომუნიკაციის ან/და განთავსების აგენტის მიერ ნებადართული ნებისმიერი სხვა საშუალებებით. ობლიგაციების შესყიდვის შესახებ განაცხადის მიღების ბოლო ვადას ერთპიროვნულად განსაზღვრავს განთავსების აგენტი. თუ განაცხადების მიღების საბოლოო თარიღს დაემთხვა დასვენების დღე, მაშინ ასეთი თარიღის წინა სამუშაო დღე ჩაითვლება ობლიგაციების შესყიდვის შესახებ განაცხადის მიღების საბოლოო თარიღად.

ობლიგაციის შეთავაზება ხორციელდება აშშ დოლარში და ევროში დენომინირებული სასესხო ფასიან ქაღალდებში ინვესტირებით დაინტერესებულ ინვესტორთა ფართო წრისთვის.

ობლიგაციების ნომინალურ ღირებულებაზე დასარიცხი პროცენტის (კუპონის) საბოლოო განაკვეთი დგინდება პოტენციური ინვესტორებისათვის ობლიგაციების შეთავაზების პროცესში, ობლიგაციების შესყიდვაზე გამოვლენილი მოთხოვნების მოცულობიდან / პირობებიდან გამომდინარე (Book-building-ის შედეგად), რომელიც არის დამტკიცებულ წინასწარ პროსპექტში მითითებულ ფარგლებში და ისახება საბოლოო პროსპექტში. ამასთან, წინასწარ პროსპექტში მითითებულ ფარგლებში საბოლოო საპროცენტო განაკვეთის

(კუპონის) ფორმირება არ წარმოადგენს არსებით ცვლილებას და საჭიროებს მხოლოდ და მხოლოდ საბოლოო პროსპექტში ასახვას.

თუ საპროცენტო სარგებლის საბოლოო განაკვეთის ფორმირების (Book-building-ის) პროცესში პოტენციური ინვესტორებისაგან ობლიგაციების შესყიდვის თაობაზე განაცხადებით გამოხატულია ინტერესი იმაზე მეტი ობლიგაციის შეძენაზე, ვიდრე ამ პროსპექტით არის გათვალისწინებული, მაშინ განაცხადების დაკმაყოფილება ხდება ნაწილობრივ, შემოსულ განაცხადებში მითითებული ოდენობების პროპორციულად ან სხვაგვარად, ემიტენტის გადაწყვეტილებისამებრ. ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, თუ პოტენციური ინვესტორის განაცხადი დაკმაყოფილდა მხოლოდ ნაწილობრივ, პოტენციური ინვესტორი უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ან გააგრძელოს ობლიგაციების შესყიდვის პროცესში მონაწილეობა. ამგვარი გადაწყვეტილების თაობაზე განთავსების აგენტს უნდა ეცნობოს დაუყოვნებლივ (არაუგვიანეს მომდევნო სამუშაო დღის 14.00 საათამდე (თბილისის დროით) მას შემდეგ, რაც ინვესტორს ეცნობება მისი განაცხადის კორექტირების (ობლიგაციების ოდენობის თვალსაზრისით) შესახებ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, განთავსების აგენტი უფლებამოსილია, თავისი შეხედულებისამებრ, კვლავ განიხილოს ინვესტორის საწყისი განაცხადი (მოთხოვნილი ფასიანი ქაღალდების სრულ ოდენობაზე), ან უარი განაცხადოს მასზე. შეთავაზების შედეგები გასაჯაროვდება კომპანიის ვებ-გვერდზე, შეთავაზების დასრულებიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში.

საპროცენტო სარგებლის საბოლოო განაკვეთის ფორმირების (Book-building-ის) დასრულების შემდგომ განთავსების აგენტი აცხადებს შეთავაზების დასრულების შესახებ და იმ ინვესტორებს, რომელთა განაცხადებიც (მათ შორის, შეცვლილი რაოდენობით) დაკმაყოფილდა, აწვდის შესაბამის შეტყობინებას (ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად). შეტყობინებაში მითითებულ უნდა იქნას ობლიგაციებზე დასარიცხი საპროცენტო განაკვეთის საბოლოო ოდენობა და ობლიგაციების ის ოდენობა, რომლის ფარგლებშიც დაკმაყოფილდა პოტენციურ ინვესტორის განაცხადი. ამგვარი შეტყობინების მიღებამდე ინვესტორს არ აქვს შესაძლებლობა დაიწყოს ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობა. შეთავაზების დასრულების შესახებ გამოცხადების მომენტიდან იმ პოტენციურ ინვესტორთა („ხელმომწერი ინვესტორები“) განაცხადებს, რომლებიც დაკმაყოფილდა, აქვთ გამოუთხოვადი და მავალდებულებელი ძალა „ხელმომწერი ინვესტორისათვის“. ემიტენტი და/ან განთავსების აგენტი უფლებამოსილია მოახდინონ ობლიგაციების განთავსება გადავადებული განთავსების ფასით გამოშვების თარიღიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე (ამ უკანასკნელი თარიღის ჩათვლით) პერიოდში. ობლიგაციების გადავადებული განთავსება მოხდება გადავადებული განთავსების ფასით. ინვესტორებს შეუძლიათ გადავადებით გამოსაშვები ობლიგაციების შესყიდვაზე ინტერესი გამოხატონ შესყიდვის შესახებ განაცხადის / შეტყობინების მიწოდებით განთავსების აგენტთან. ობლიგაციების ყიდვის სურვილის შეტყობინება დასაშვებია ელექტრონული კომუნიკაციის ან/და განთავსების აგენტის მიერ ნებადართული ნებისმიერი სხვა საშუალებებით.

„ხელმომწერი ინვესტორები“ ვალდებული არიან შესაბამისი ოდენობის ობლიგაციების შესასყიდი თანხები სრულად განათავსონ საბროკერო ანგარიშზე „გამოშვებისა და განთავსების თარიღამდე“ არანაკლებ 2 სამუშაო დღით ადრე. „ხელმომწერი ინვესტორის“ მიერ აღნიშნული საბროკერო ანგარიშში გახსნილი უნდა იქნას განთავსების აგენტთან. ამავე ანგარიშზე ხდება „ხელმომწერი ინვესტორის“ მიერ შესყიდული ობლიგაციების მიწოდება ემიტენტის მიერ „გამოშვებისა და განთავსების თარიღზე“. გამონაკლის შემთხვევებში, განთავსების აგენტს შეუძლია ერთპიროვნულად დართოს ნება „ხელმომწერი ინვესტორს“ ობლიგაციების გამოსასყიდი თანხები, ნაცვლად განთავსების აგენტთან გახსნილი საბროკერო ანგარიშისა, მიმართოს ემიტენტის ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე განთავსების აგენტთან. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციების მიწოდება „ხელმომწერი ინვესტორისათვის“ ხდება „რეგისტრატორთან“ ან სხვა უფლებამოსილ „ნომინალურ მფლობელთან“ არსებულ „ხელმომწერი ინვესტორის“ ანგარიშზე.

ობლიგაციების განთავსების შემდეგ „ობლიგაციონერებს“ შეუძლიათ ფლობდნენ ობლიგაციებს სხვა „ნომინალურ მფლობელთან“ გახსნილ ანგარიშ(ებ)ზე ან „რეგისტრატორში“ ჩანაწერის სახით.

თუ საბოლოო პროსპექტით გათვალისწინებული ობლიგაციების სრული რაოდენობა არ იქნება განთავსებული შეთავაზების დასრულების თარიღისთვის, განუთავსებელი ობლიგაციები ჩაითვლება გაუქმებულად (გაუქმდება) და ემიტენტი ობლიგაციების განთავსებული რაოდენობის შესახებ ინფორმაციას მიაწვდის საქართველოს ეროვნულ ბანკს, საფონდო ბირჟას – თუ ფასიანი ქაღალდი დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე და აგრეთვე გამოაცხადებს მას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

ემიტენტისთვის ჯერჯერობით არ არის ცნობილი მიიღებს თუ არა შეთავაზებაში მონაწილეობას ემიტენტის მენეჯმენტი, დირექტორთა ან სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები და/ან მნიშვნელოვანი წილის მქონე აქციონერები (პარტნიორები). ასევე, ემიტენტს არ აქვს ინფორმაცია პირის შესახებ, რომელსაც სურს გამოიწეროს შეთავაზების 5 პროცენტზე მეტი; ამავდროულად, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ემიტენტის მმართველობითი ფუნქციის მქონე პირებმა და მათთან დაკავშირებულმა პირებმა, თავის ან სხვა პირის სასარგებლოდ არ უნდა განახორციელონ გარიგებები ამ ემიტენტის ფასიან ქაღალდებზე ან/და ემიტენტის ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ სხვა ფინანსურ ინსტრუმენტებზე აღნიშნული ემიტენტის მიერ კანონმდებლობით გათვალისწინებული ნახევარი წლის ან წლიური ანგარიშგების გამოქვეყნებამდე სულ მცირე 30 კალენდარული დღით ადრე.

განმცხადებლების მიერ გადახდილი ზედმეტი თანხის შემთხვევაში გადახდილი ნამეტი ინახება განმცხადებლის საბროკერო ანგარიშზე. ამ თანხის დაბრუნება ხდება სტანდარტული პროცედურით, კლიენტის მოთხოვნის საფუძველზე, არაუგვიანეს 1 სამუშაო დღისა.

2. საჯარო შეთავაზების პერიოდში ცვლილების შეტანის პროცედურა

იმ შემთხვევაში, თუ საჯარო შეთავაზების პერიოდში (საჯარო შეთავაზების დაწყებიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე) ემიტენტი გადაწყვეტს შეცვალოს ობლიგაციების შესახებ არსებითი ინფორმაცია, როგორცაა საბოლოო პროსპექტში მითითებული გამოსაშვები ფასიანი ქაღალდების რაოდენობა, განთავსების მინიმალური ოდენობა, ფასი, შეთავაზების ვადა და სხვა, იგი მიმართავს შემდეგ პროცედურას:

- (i) წარუდგენს საქართველოს ეროვნულ ბანკს პროსპექტში შესწორებას, რომელშიც განიმარტება მასში შეტანილი ყველა ცვლილება;
- (ii) ეროვნული ბანკის მიერ აღნიშნული ცვლილებების დამტკიცებისთანავე საჯაროდ აქვეყნებს განახლებულ პროსპექტს ემიტენტის ვებ-გვერდზე ან შესაბამისი კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა საშუალებით, სადაც ასევე მიუთითებს დეტალებს შეცვლილი ინფორმაციის შესახებ; აცხადებს არსებული ფორმით შეთავაზების გაუქმების შესახებ და ახორციელებს შეთავაზებას მითითებულ თარიღამდე ობლიგაციების გაყიდვაზე ყველა ხელშეკრულების გაუქმების თაობაზე;
- (iii) განუსაზღვრავს ინვესტორებს არანაკლებ 5 სამუშაო დღის ვადას რათა რეაგირება მოახდინონ შეთავაზების გაუქმებაზე არსებულ ფორმაში, რის შემდეგაც უფლებამოსილია განახორციელოს შეცვლილი საჯარო შეთავაზება.

საჯარო შეთავაზების პერიოდში არაარსებითი ფაქტის (მოვლენის) შესახებ ინფორმაციის ცვლილების შემთხვევაში ემიტენტი მიმართავს ეროვნულ ბანკს და კანონმდებლობით დადგენილი ფორმით წარუდგენს მას ინფორმაციას ცვლილებების გამომწვევი მიზეზის, მათი შინაარსისა და ინვესტორთა გადაწყვეტილებაზე მათი სავარაუდო ზეგავლენის შესახებ. ეროვნული ბანკის მიერ წარდგენილ ცვლილებებზე დათანხმების შემთხვევაში, ცვლილებები ხდება საბოლოო პროსპექტის ნაწილი და იგი წერილობით უნდა ეცნობოს განთავსების აგენტსა და ყველა იმ ინვესტორსა და პოტენციურ ინვესტორს, რომლებთანაც მას მოლაპარაკება ჰქონდა ფასიანი ქაღალდების შეძენასთან დაკავშირებით.

თუ პროსპექტში შესწორება შედის ამა თუ იმ არსებით ან არარასებით მოვლენასთან დაკავშირებით, ინვესტორებს, რომლებმაც შეიძინეს ობლიგაციები უფლება ეძლევათ უარი განაცხადონ შესყიდულ ობლიგაციებზე და მოითხოვონ მათი დაუყოვნებლივ განაღდება ნომინალურ ღირებულებისა და დარიცხული საპროცენტო სარგებლის ჯამის ფასად, ცვლილებების შესახებ შეტყობინების მიღებიდან სულ მცირე 5 სამუშაო დღის ვადაში, მაგრამ არაუგვიანეს შესაბამის შეტყობინებაში მითითებული საბოლოო ვადისა. ასეთ შემთხვევაში, ემიტენტმა ინვესტორების მიერ შეთავაზებაზე უარის განცხადებიდან 10 სამუშაო დღის ვადაში უნდა გაანაღდოს ობლიგაციები.

ინვესტორებს, რომლებსაც განაცხადი ჰქონდათ გაკეთებული ობლიგაციების შეძენაზე, შეუძლიათ უარი თქვან ობლიგაციების შეძენაზე ცვლილებების შესახებ შეტყობინების მიღებიდან სულ მცირე 5 დღის ვადაში, მაგრამ არაუგვიანეს შესაბამის შეტყობინებაში მითითებული საბოლოო ვადისა. ინვესტორები (“ობლიგაციონერები”), რომლებიც უარს არ განაცხადებენ შესყიდულ ობლიგაციებზე, ექვემდებარებიან შეთავაზების ახალ პირობებს.

(გ) ობლიგაციების გასხვისება

ობლიგაციების გასხვისება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით (მათ შორის, „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ კანონით“) დადგენილი წესით საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში. ობლიგაციების გასხვისება და საკუთრების უფლების გადაცემა მხოლოდ მაშინ არის ნამდვილი, თუ ამგვარი გასხვისების შედეგად ობლიგაცი(ებ)ზე საკუთრების უფლების ცვლილება დარეგისტრირდება შესაბამის „რეესტრში“. ობლიგაციების განთავსების შემდგომ შეძლებისდაგვარად მოკლე ვადებში, მაგრამ ობლიგაციების განთავსების დასრულებიდან არაუგვიანეს 1 თვის ვადაში, ემიტენტი მიმართავს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე. სავაჭრო სისტემაში დაშვების თაობაზე დადებითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, შესაძლებელი გახდება ობლიგაციებით გარიგებების დადება საქართველოს საფონდო ბირჟაზე საფონდო ბირჟის წესებისა და ბირჟაზე დაშვებული ფასიანი ქაღალდების თაობაზე კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.

3. სტატუსი

ობლიგაციები წარმოადგენს ემიტენტის არაუზრუნველყოფილ ვალდებულებას. ობლიგაციებს ექნებათ იდენტური სამართლებრივი სტატუსი ერთმანეთთან რაიმე უპირატესობის გარეშე. ობლიგაციებთან დაკავშირებული და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე ემიტენტისადმი მოთხოვნები ყოველთვის იქნება ემიტენტის სხვა დანარჩენი არასუბორდინირებული კრედიტორების მოთხოვნების თანაბარი გადახდევინების ნაწილში („პირობების“ 5(ა) ქვეპუნქტის გათვალისწინებით), გარდა იმგვარი მოთხოვნებისა, რომელთაც კანონმდებლობის იმპერატიული ნორმების შესაბამისად გააჩნიათ უპირატესობა.

4. ობლიგაციების გასხვისება

ობლიგაციების გასხვისება ხდება საქართველოს კანონმდებლობით (მათ შორის, „ფასიანი ქაღალდების კანონით“) დადგენილი წესით საქართველოს იურისდიქციის ფარგლებში. ობლიგაციების გასხვისება და საკუთრების უფლების გადაცემა მხოლოდ მაშინ არის ნამდვილი, თუ ამგვარი გასხვისების შედეგად ობლიგაცი(ებ)ზე საკუთრების უფლების ცვლილება დარეგისტრირდება შესაბამის „რეესტრში“. ობლიგაციების განთავსების შემდგომ ემიტენტს აქვს უფლება მიმართოს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭრო სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე. სავაჭრო სისტემაში დაშვების თაობაზე დადებითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში, შესაძლებელი გახდება ობლიგაციებით გარიგებების დადება საქართველოს საფონდო ბირჟაზე საფონდო ბირჟის წესებისა და ბირჟაზე დაშვებული ფასიანი ქაღალდების თაობაზე კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისად.

5. „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ დანიშნვა

(ა) „ობლიგაციონერის“ შეძენით (პირველადი განთავსებისას ან მეორად ბაზარზე შეძენისას) თითოეული „ობლიგაციონერი“ ან/და „ნომინალური მფლობელი“ ობლიგაციებთან დაკავშირებულ ყველა იმ საკითხთან მიმართებაში, რაც რეგულირდება წინამდებარე „პირობების“ მე-6 პუნქტით და „ხელშეკრულების“ მე-6 მუხლით, თავის წარმომადგენლად ნიშნავს „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, რომელსაც ენიჭება (რაიმე წინასწარი თანხმობის მიღების გარეშე, თუ ამგვარი თანხმობის მიღება პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული „პირობებით“, „ხელშეკრულებით“ ან/და კანონმდებლობით) თითოეული „ობლიგაციონერისა“ ან/და „ნომინალური მფლობელის“ სახელით მოქმედების უფლებამოსილება ამ „ობლიგაციონერებისა“ და/ან „ნომინალური მფლობელების“ მფლობელობაში არსებულ ობლიგაციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი სამართლებრივი საქმის წარმოებისას.

(ბ) თითოეულმა „ობლიგაციონერმა“ ან/და „ნომინალურმა მფლობელმა“, მოთხოვნის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდოს „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ ნებისმიერი ისეთი დოკუმენტაცია, მათ შორის, წერილობითი მინდობილობა („ობლიგაციონერების წარმომადგენლისთვის“ მისაღები ფორმითა და შინაარსით), რომელიც ამ უკანასკნელს აუცილებლად მიაჩნია „პირობებით“ და/ან „ხელშეკრულებით“ დაკისრებული უფლებებისა და/ან ვალდებულებების შესასრულებლად და „ობლიგაციონერთა“ ინტერესების დასაცავად პროსპექტისა (მათ შორის, „პირობების“) და „ხელშეკრულების“ შესაბამისად. „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ არ გააჩნია ვალდებულება წარმოადგინოს ის „ობლიგაციონერი“, რომელიც (ან რომლის „ნომინალური მფლობელიც“) არ შეასრულებს წინამდებარე პუნქტით გათვალისწინებულ მოთხოვნას. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციონერი უფლებამოსილია ინდივიდუალურად იმოქმედოს იმ კონკრეტულ საკითხთან მიმართებით, რა საკითხთან დაკავშირებითაც „ობლიგაციონერმა“ (ან რომლის „ნომინალურმა მფლობელმაც“) არ შეასრულა წინამდებარე პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნა.

(გ) „ობლიგაციონერი“ (ან მისი სახელით მოქმედი „ნომინალური მფლობელი“) უფლებამოსილია პირდაპირ (უშუალოდ) იმოქმედოს ემიტენტის წინააღმდეგ ემიტენტის მიერ „პირობების“ 7(ა) ქვე-პუნქტის (და ასევე „ხელშეკრულების“ 2.2 პუნქტის) შესაბამისად ობლიგაციების ძირითადი თანხის გადახდის ვალდებულების და/ან „პირობების“ 6 პუნქტის (და ასევე „ხელშეკრულების“ 2.2 პუნქტის) შესაბამისად პროცენტის გადახდის ვალდებულების დარღვევის შემთხვევაში, ან „პირობების“ მე-12 პუნქტის შესაბამისად.

6. დათქმები

(ა) **საქმიანობის ცვლილება:** ემიტენტი ვალდებულია უზრუნველყოს, რომ „ჯგუფის“ მიერ განხორციელებული საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები არ შეიცვალოს ობლიგაციების „გამოშვებისთარიღისათვის“ არსებულ მდგომარეობასთან შედარებით.

(ბ) **საქმიანობის გაგრძელება, უფლებამოსილების შენარჩუნება და იურიდიული ძალა:**

(i) ემიტენტმა უნდა მიიღოს ყველა აუცილებელი ზომა, და უნდა უზრუნველყოს, რომ მისი ყველა „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ მიიღებს ყველა აუცილებელ ზომას, რათა შენარჩუნებულ იქნას მისი და მათი, როგორც სამეწარმეო იურიდიული პირების, განგრძობადი არსებობა (გარდა „პირობების“ 6(გ) ქვე-პუნქტით („შერწყმა“) გათვალისწინებული შემთხვევებისა) და ბიზნეს საქმიანობა და აგრეთვე ყველა ის მნიშვნელოვანი ინტელექტუალური საკუთრება, ყველა საჭირო ნებართვა, ლიცენზია, თანხმობა და უფლებამოსილება, რაც დაკავშირებულია ან/და აუცილებელია მისი (მათი) საქმიანობის შეუფერხებლად განხორციელებისათვის.

(ii) ემიტენტმა უნდა მიიღოს ყველა აუცილებელი ზომა, მოიპოვოს და შეინარჩუნოს ყველა ის უფლებამოსილება, ნებართვა, ლიცენზია და განხორციელოს და უზრუნველყოს ყველა იმ საჭირო პროცედურების განხორციელება, რაც საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულოა ობლიგაციებითა და „ხელშეკრულებით“ ნაკისრი მისი ვალდებულებების კანონიერად შესრულებისათვის და საქართველოში ობლიგაციებისა და „ხელშეკრულების“ ნამდვილობის, აღსრულებადობისა და მტკიცებულებად დასაშვებობისათვის.

(გ) **შერწყმა:**

(I) “ობლიგაციონერების“ წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე ემიტენტმა არ უნდა განახორციელოს შემდეგი: (გ.1) რეორგანიზაცია (იქნება ეს სხვა იურიდიულ პირთან შერწყმის, გაყოფის თუ გარდაქნის სახით) ან რაიმე სხვა სახის კორპორატიული ცვლილება, ან (გ.2) ერთი ან რამდენიმე დაკავშირებული ტრანზაქციით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, კონსოლიდაცია ან შერწყმა, ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული ქონების ან აქტივების ან მათი მნიშვნელოვანი ნაწილის გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა ან სხვაგვარი განკარგვა; გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც:

(i) ზემოთხსენებული (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციის შემდეგ დაუყოვნებლივ:

(ა) რეორგანიზაციის შედეგად ჩამოყალიბებული „პირი“ ან ქონების მიმღები (შემდგომში „სამართალმემკვიდრე“) არის კვლავ ემიტენტი, ან თუ ამგვარი „პირი“ არ არის ემიტენტი, მაშინ ეს „სამართალმემკვიდრე“ ცალსახად გადაიკისრებს ობლიგაციებიდან და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე ყველა უფლებას და ვალდებულებას „ობლიგაციონერების წარმომადგენლისათვის“ მისაღები ფორმითა და პირობებით, რომელსაც განსაზღვრავს „ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“, იმ აუცილებელი პირობების/სტანდარტების გათვალისწინებით, რაც საჭიროა ამგვარი უფლებებისა და ვალდებულებების „სამართალმემკვიდრისთვის“ გადაკისრების ნამდვილობისთვის.

(ბ) „სამართალმემკვიდრე“ (თუ ის არ არის ემიტენტი) უნდა ინარჩუნებდეს ან იყოს ემიტენტის უფლებამონაცვლე ყველა მნიშვნელოვან სამთავრობო ნებართვასთან, ლიცენზიასთან, თანხმობასთან და უფლებამოსილებასთან მიმართებაში და უნდა აკმაყოფილებდეს ყველა სახის მნიშვნელოვან მარეგულირებელ მოთხოვნას იმ იურისდიქციაში, სადაც ის ოპერირებს;

(ii) არცერთი „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“ არ დამდგარა, და არ დადგება ამგვარი რეორგანიზაციის ან მსგავსი ტრანზაქციის შედეგად; და

(iii) ზემოთხსენებულ (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციები არ გამოიწვევს არსებითად საზიანო შედეგს.

(II) ემიტენტი უზრუნველყოფს, რომ „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე „მნიშვნელოვანმა შვილობილმა“ არ უნდა განახორციელოს შემდეგი: (გ.1) რეორგანიზაცია (იქნება ეს სხვა იურიდიულ პირთან შერწყმის, გაყოფის თუ გარდაქნის სახით) ან რაიმე სხვა სახის კორპორატიული ცვლილება, ან (გ.2) ერთი ან რამდენიმე დაკავშირებული ტრანზაქციით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, კონსოლიდაცია ან შერწყმა, „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მთლიანი კონსოლიდირებული ქონების ან აქტივების ან მათი მნიშვნელოვანი ნაწილის გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა ან სხვაგვარი განკარგვა; გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც:

(i) ზემოთხსენებული (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციის შემდეგ დაუყოვნებლივ:

(ა) რეორგანიზაციის შედეგად ჩამოყალიბებული „პირი“ ან ქონების მიმღები (შემდგომში „სამართალმემკვიდრე“) არის კვლავ „მნიშვნელოვანი შვილობილი“,

(ბ) „სამართალმემკვიდრე“ (თუ ის არ არის ემიტენტი) უნდა ინარჩუნებდეს ან იყოს შესაბამისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ უფლებამონაცვლე ყველა მნიშვნელოვან სამთავრობო ნებართვასთან, ლიცენზიასთან, თანხმობასთან და უფლებამოსილებასთან მიმართებაში და უნდა აკმაყოფილებდეს ყველა სახის მნიშვნელოვან მარეგულირებელ მოთხოვნას იმ იურისდიქციაში, სადაც ის ოპერირებს;

- (ii) არცერთი „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“ არ დამდგარა, და არ დადგება ამგვარი რეორგანიზაციის ან მსგავსი ტრანზაქციის შედეგად; და
 - (iii) ზემოხსენებულ (გ.1) ან (გ.2) პუნქტებში მითითებული ტრანზაქციები არ გამოიწვევს არსებითად საზიანო შედეგს.
- (III) განურჩევლად ზემოთქმულისა, ნებისმიერ „მნიშვნელოვან შვილობილი“ უფლებამოსილია ემიტენტთან ან „შვილობილთან“ (რომელიც ამ პუნქტში აღწერილი ტრანსაქციის შედეგად ჩაითვლება „მნიშვნელოვან შვილობილად“ ამ პროსპექტის მიზნებისთვის) მიმართებაში, მოახდინოს კონსოლიდირება ან შეწყვეტა (რეორგანიზაციის ნებისმიერი ფორმით) ან ერთი ან რამდენიმე დაკავშირებული ტრანზაქციით, პირდაპირ ან არაპირდაპირ, მთლიანი კონსოლიდირებული ქონების ან აქტივების ან მათი მნიშვნელოვანი ნაწილის გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა ან სხვაგვარი განკარგვა.
- (IV) განურჩევლად ზემოთქმულისა, წინამდებარე პუნქტი 5(გ) არ შეეხება (i) ტრანზაქციებს ემიტენტსა და ნებისმიერ მის 100%-იან „შვილობილს“ შორის, (ii) მისი ქონების ლიზინგით გაცემა, გაყიდვა ან სხვაგვარი განკარგვა ჩვეულებრივი სალიზინგო საქმიანობის პროცესში, ან (iii) ნებისმიერ არსებულ ან სამომავლო აქტივს ან შემოსავალს, ასევე მათ ნაწილს, რაც ექვემდებარება სექიურითიზაციას, მისაღები თანხებით, აქტივებით გამყარებული დაფინანსებას ან მსგავსი ტიპის დაფინანსებას, სადაც ყველა ვალდებულება დაკმაყოფილებულ უნდა იქნეს მხოლოდ ამ აქტივებიდან ან შემოსავლებიდან იმ პირობით, რომ ამგვარი აქტივების ან შემოსავლების ღირებულება და შემოსავლების ღირებულების ჯამური ოდენობა, არ უნდა აღემატებოდეს უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული აქტივების 80 პროცენტს.

(დ) გასხვისება: გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც სხვაგვარი დათქმა გათვალისწინებული წინამდებარე „პირობებში“, და „პირობების“ 5(გ) პუნქტის („შერწყმა“) და 5(ე) პუნქტის („აფილირებულ პირებთან განხორციელებული ტრანზაქციები“) დებულებების შეუზღუდავად, ემიტენტი არც თავად და არც რომელიმე მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ საშუალებით არ გაყიდის, გასხვისებს, იჯარით გასცემს ან სხვაგვარად განკარგავს მის აქტივებს ან შემოსავლებს, მთლიანად ან ნაწილობრივ, ერთი ან რამდენიმე (დაკავშირებული ან დამოუკიდებელი) ტრანზაქციით სხვა რომელიმე „პირზე“, გარდა ემიტენტისა ან მისი „შვილობილისა“, რომელშიც ემიტენტი ფლობს წილის უმრავლესობას. აღნიშნული შეზღუდვა არ შეეხება იმ შემთხვევებს, როდესაც

- (1) ყველა ასეთი ტრანზაქცია ხორციელდება „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებით“ და საბაზრო პირობებით; და
- (2) ნებისმიერი იმ ტრანზაქციასთან მიმართებით, როდესაც ხდება უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული აქტივების 10 პროცენტზე მეტის გასხვისება, გასხვისებამდე ემიტენტი ვალდებულია ობლიგაციონერებს მიაწოდოს „დამოუკიდებელი შემფასებლის“ წერილობითი დასკვნა იმის შესახებ, რომ ტრანზაქცია განხორციელდა „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებით“.

წინამდებარე პუნქტი 5(დ) არ შეეხება (i) ტრანზაქციებს ემიტენტსა და ნებისმიერ მის 100%-იან „შვილობილს“ შორის, (ii) მისი ქონების ლიზინგით გაცემა, გაყიდვა ან სხვაგვარი განკარგვა ჩვეულებრივი სალიზინგო საქმიანობის პროცესში, ან (iii) ნებისმიერ არსებულ ან სამომავლო აქტივს ან შემოსავალს, ასევე მათ ნაწილს, რაც ექვემდებარება სექიურითიზაციას, მისაღები თანხებით, აქტივებით გამყარებული დაფინანსებას ან მსგავსი ტიპის დაფინანსებას, სადაც ყველა ვალდებულება დაკმაყოფილებულ უნდა იქნეს მხოლოდ ამ აქტივებიდან ან შემოსავლებიდან იმ პირობით, რომ ამგვარი

აქტივების ან შემოსავლების ღირებულება და შემოსავლების ღირებულების ჯამური ოდენობა, არ უნდა აღემატებოდეს უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ემიტენტის მთლიანი კონსოლიდირებული აქტივების 80 პროცენტს.

(ე) აფილირებულ პირებთან განხორციელებული ტრანზაქციები

(i) არც ემიტენტი და არც მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ პირდაპირ ან არაპირდაპირ არ განხორციელებს და არ დაუშვებს რაიმე საქმიანობას ან ტრანზაქციას (მათ შორის ქონების ან მომსახურების შეძენა, გაყიდვა, გასხვისება, გადაცემა, იჯარით გაცემა, გადაცემა ან გაცემა) „აფილირებულ პირთან“ ან მათ სასარგებლოდ (შემდგომში „აფილირებულ პირებთან განხორციელებული ტრანზაქციები“), მათ შორის, „ჯგუფის“ შიდა სესხების გაცემას/მიღებას, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ამგვარი გარიგების პირობები (შესაბამისი „აფილირებული პირის“ მდგომარეობის გათვალისწინებით) არ არის ნაკლებად ხელსაყრელი ემიტენტისთვის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილისთვის“, ვიდრე „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებითა“ და პირობებით განხორციელებული გარიგებები იქნებოდა იმ „პირთან“, რომელიც არ არის/არაა ემიტენტთან ან მის „მნიშვნელოვან შვილობილთან“ „აფილირებული პირ(ებ)ი“.

(ii) იმ „აფილირებულ პირთან განხორციელებული ტრანზაქციის“ შემთხვევაში, სადაც გარიგების ან დაკავშირებული გარიგებების საერთო ღირებულება აღემატება უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე ჯგუფის მთლიანი აქტივების 5 პროცენტს, ემიტენტმა აღნიშნული ტრანზაქციის განხორციელებამდე „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ უნდა მიაწოდოს „დამოუკიდებელი შემფასებლის“ წერილობით დასკვნა იმის თაობაზე, რომ ტრანზაქცია განხორციელდა „სამართლიანი საბაზრო ღირებულებით“ და პირობებით.

(iii) შემდეგი გარიგებები არ იქნება მიჩნეული „აფილირებულ პირებთან განხორციელებულ ტრანზაქციებად“ და ამდენად, არ ექვემდებარება (i) და (ii) ქვეპუნტებში განსაზღვრულ დათქმებს:

(ა) „ჯგუფის“ წევრის მიერ მისი საქმიანობის ჩვეულ რეჟიმში გაფორმებული შრომითი კონტრაქტი, რომელიც შეესაბამება „ჯგუფის“ წევრის წარსულში განხორციელებულ პრაქტიკას;

(ბ) ემიტენტსა და მის 100%-იან „შვილობილს“ შორის განხორციელებული ტრანზაქციები;

(გ) გონივრული ოდენობის ანაზღაურების გადახდა მმართველი ორგანოების წევრებისათვის, რომლებიც ემიტენტთან სხვაგვარად ასოცირებულნი არ არიან;

(დ) ემიტენტის ნებისმიერი პირდაპირი ან არაპირდაპირი დამფუძნებლის/აქციონერისგან ემიტენტისათვის სალიზინგო საქმიანობის დასაფინანსებლად გაცემული ნებისმიერი სესხი ან სხვა დაფინანსების საშუალება, რომელიც მიღებულია საბაზრო პირობებით; და

(ე) ნებისმიერი სადაზღვევო ხელშეკრულება „აფილირებულ პირებთან“, რომელიც დადებულია ემიტენტის სალიზინგო საქმიანობის ან აქტივების დასაზღვევად საბაზრო პირობებით.

(ვ) გადასახადების გადახდა და სხვა მოთხოვნები: ემიტენტმა და მისმა „მნიშვნელოვანმა შვილობილმა“ დროულად უნდა გადაიხადონ „გადასახადები“, რომელიც ეკისრებათ მათ (შემოსავალზე, მოგებაზე, ქონებაზე და ა.შ.), იმ პირობით, რომ ემიტენტს ან მისი „მნიშვნელოვან შვილობილს“ ამ პროსპექტის მიზნებისათვის არ დაეკისრება პასუხისმგებლობა „გადასახადების“ გადაუხდელობაზე, თუ (ა) დაკისრებული თანხის ოდენობა ან დაკისრების მართებულობა კეთილსინდისიერად არის გასაჩივრებული სამართლებრივი წესით და ამ თანხაზე შექმნილია ადეკვატური რეზერვი „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ ან სხვა მოთხოვნების შესაბამისად, ან (ბ) ამგვარი „გადასახადების“ თანხა, სხვა დარიცხულ „გადასახადებთან“ ან სხვა მსგავსი მოთხოვნებთან ერთად არ აღემატება 500,000 აშშ დოლარს (ან მის ექვივალენტს).

(ზ) აკრძალული გადახდები : ემიტენტმა არ უნდა (და ასევე უნდა უზრუნველყოს, რომ მისმა „შვილობილებმა“ არ) (ზ.1) განაცხადოს დივიდენდების გაცემის თაობაზე, ან გასცეს დივიდენდი ფულადი ან სხვა სახით, ან მოახდინოს მსგავსი განაწილება (მათ შორის, აქციების გამოსყიდვის ან სხვა სახით), გარდა ემიტენტის ან მისი „შვილობილის“ სასარგებლოდ დივიდენდების გაცემისა და მათი განაწილებისა (ხოლო, თუ „შვილობილი“ არ არის ემიტენტის 100%-იანი „შვილობილი“, სხვა აქციონერების სასარგებლოდაც მათი წილის პროპორციულად); ან (ზ.2) პირდაპირ ან არაპირდაპირ ნებაყოფლობით შეიძინოს, გამოისყიდოს ან სხვაგვარად მოახდინოს საკუთარი სააქციო კაპიტალის ან აქციების შეძენა, სუბორდინირებული სესხის დაბრუნების ვადამდე (გარდა „ჯგუფის“ შიდა სესხის გადახდისა, რომელიც გაცემულია ემიტენტის ან მისი სხვა „შვილობილის“ მიერ, ემიტენტის „შვილობილი კომპანიისათვის“. ნებისმიერი ამგვარი ქმედება რომელიც განსაზღვრულია პუნქტებით (ზ.1) ან (ზ.2) მიიჩნევა „აკრძალულ გადახდებად“. ამასთან, ზემოაღნიშნული ქმედებები და ტრანზაქციები ჩაითვლება „აკრძალულ გადახდად“ თუ:

- (i) ამგვარი გადახდის განხორციელების დროისთვის დამდგარია და გრძელდება, ან ამ გადახდის განხორციელების შემთხვევაში შესაძლოა დადგეს „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“;
- (ii) ამგვარი „აკრძალული გადახდის“ და 2020 წლის 31 დეკემბრის შემდგომ განხორციელებულ ყველა სხვა „აკრძალული გადახდის“ თანხობრივი მოცულობების ჯამი აღემატება შემდეგი ორი კომპონენტის ჯამს:
 - (ა) ემიტენტის კონსოლიდირებული წმინდა მოგების 50 პროცენტს (რომელიც გამოითვლება „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებით“) იმ პერიოდისათვის, რომელიც იწყება 2019 წლის 31 დეკემბერს და სრულდება უკანასკნელი განვლილი ფინანსური წლის, ან 6 თვიანი ფინანსური პერიოდის ბოლო დღეს; და
 - (ბ) ემიტენტის მიერ 2019 წლის 31 დეკემბრის შემდეგ აქციების გამოშვებიდან ან რეალიზაციიდან და ამავე პერიოდში ემიტენტის ნებისმიერი „ვალდებულების“ კაპიტალში კონვერტაციიდან ან აქციებში გაცვლიდან მიღებული წმინდა შემოსავლების 100 პროცენტს.

(თ) ვალდებულება :

- (i) ემიტენტს ეკრძალება, რომ პასუხისმგებლობა აიღოს, ან სხვა სახით იკისროს ნებისმიერი სახის „ვალდებულება“ (განმარტება გთხოვთ იხილოთ ქვეთავში „ტერმინთა განმარტება“), გარდა საიჯარო ვალდებულებისა (მათ შორის გამოყენების უფლებით ფლობილ აქტივებთან დაკავშირებული ვალდებულებებისა) და ნებისმიერი ისეთი „ვალდებულებისა“, რომლის აღების შემთხვევაშიც, ჯგუფის ჯამური „ვალდებულება“, გარდა ჩვეულებრივი ბიზნეს საქმიანობის ფარგლებში წარმოშობილი არაუზრუნველყოფილი პირობითი ვალდებულებებისა (მათ შორის გარანტიებისა/თავდებობებისა), დროის ნებისმიერ მონაკვეთში არ გადააჭარბებს უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისთვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული კონსოლიდირებული ბალანსიდან გამომდინარე „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული აქტივების 90 (ოთხმოცდაათ) პროცენტს. 2021 წლის 31 მარტის მდგომარეობით აღნიშნული კოეფიციენტი შეადგენს 0.85-ს. კოეფიციენტის ცვლილების დინამიკა და გამოთვლის მეთოდოლოგია შეგიძლიათ იხილოთ ქვეთავში „ძირითადი კოეფიციენტები“.
- (ii) ნებადართულია შემდეგი ფინანსური ვალდებულებები რომელსაც არ ეხება (თ) პუნქტის (i) მუხლში არსებული დათქმა:
 - ა) ემიტენტსა და მის „შვილობილს“ შორის ვალდებულება და ემიტენტის შვილობილებს შორის ვალდებულება.

(ი) ფინანსური ინფორმაცია :

i. ემიტენტი კისრულობს ვალდებულებას ფინანსური წლის დასრულების შემდეგ, მაგრამ არაუგვიანეს 15 მაისისა „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ მიაწოდოს და ემიტენტის ვებ-გვერდზე განათავსოს განვლილი ფინანსური წლის აუდიტებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშის ასლი „აუდიტორის“ დასკვნასთან ერთად. კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება უნდა იყოს მომზადებული საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გამოყენებული „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ საფუძველზე.

(ii) ემიტენტი კისრულობს ვალდებულებას ყოველი ფინანსური წლის მეორე კვარტლის დასრულების შემდეგ, მაგრამ არაუგვიანეს 15 აგვისტოსა „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ მიაწოდოს და ემიტენტის ვებ-გვერდზე განათავსოს განვლილი ექვსი თვის არაუდიტებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშის ასლი, რომელიც მომზადებულია საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში გამოყენებული „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ საფუძველზე.

(iii) თუ „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, გაუჩნდება გონივრული საფუძველი ივარაუდოს, რომ დადგა „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“, მას შეუძლია ემიტენტისაგან მოითხოვოს, და ემიტენტი ვალდებულია „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ დაუყოვნებლივ მიაწოდოს ინფორმაცია, რაც პირდაპირ უკავშირდება აღნიშნულ „დეფოლტის შემთხვევას“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევას“. „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“ არ აქვს ვალდებულება შეატყობინოს „ობლიგაციონერებს“ ემიტენტისგან ინფორმაციის მოთხოვნის შესახებ. „დეფოლტის შემთხვევის“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევის“ თაობაზე ამგვარი ინფორმაცია შეიძლება ასევე წერილობითი სახით იქნეს მოთხოვნილი ობლიგაციების საერთო მოცულობის 25%-ზე მეტის მფლობელი „ობლიგაციონერების“ მიერ (პირდაპირ ან „ნომინალური მფლობელების“ მეშვეობით) და ასეთ შემთხვევაში ემიტენტი ვალდებულია დაუყოვნებლივ მიაწოდოს მოთხოვნილი ინფორმაცია „ობლიგაციონერების წარმომადგენელს“, და იმ „ობლიგაციონერებს“ და „ნომინალურ მფლობელებს“, რომლებმაც წარმოადგინეს ამგვარი წერილობითი მოთხოვნა. წერილობითი მოთხოვნა შესაძლოა წარმოდგენილ იქნეს „ობლიგაციონერების“ ან/და „ნომინალური მფლობელების“ მიერ ხელმოწერილი ერთი დოკუმენტის, ან რამდენიმე ერთნაირი შინაარსის მქონე დოკუმენტის სახით. ამგვარი მოთხოვნა შესაძლოა ასევე მიღებულ იქნას „ობლიგაციონერთა კრების“ გადაწყვეტილების სახით.

(კ) დაზღვევა : ემიტენტი უზრუნველყოფს თავისი და მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილების“ ქონების დაზღვევას ემიტენტისა და შესაბამისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ შეხედულებით კარგი რეპუტაციის მქონე მზღვეველებთან დაზიანებისა და განადგურების რისკისაგან იმ ფარგლებში, რომელშიც ჩვეულებრივ ახდენენ დაზღვევას მსგავსი ქონებისა და მდგომარეობის მქონე კომპანიები საქართველოში.

(ლ) კანონთან შესაბამისობა : ემიტენტი ვალდებულია უზრუნველყოს, რომ იგი და მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილები“ ნებისმიერ დროს არსებითად შეესაბამებოდნენ მოქმედ კანონმდებლობის მოთხოვნებს, მათ შორის, ხელისუფლების ორგანოების მითითებებსა და სამართლებრივ აქტებს.

7. საპროცენტო სარგებელი

თუ არ იქნა ვადადგენილი/გაუქმებული წინამდებარე პროსპექტით განსაზღვრული პირობების შესაბამისად, თითოეულ ობლიგაციას ერიცხება 6 თვეში ერთხელ (პერიოდის ბოლოს) გადასახდელი საპროცენტო სარგებელი, რომელიც გადახდილ უნდა იქნეს ყოველი წლის 31 აგვისტოსა და 28 თებერვალს. პროცენტის პირველი გადახდა უნდა მოხდეს 2022 წლის 28 თებერვალს, ამ (მე-7) პირობაში გათვალისწინებული თითოეული პროცენტის გადახდის თარიღი შემდგომში მოიხსენიება, როგორც „პროცენტის გადახდის თარიღი.“ [●]

ობლიგაციებზე საპროცენტო სარგებლის დარიცხვა მოხდება მათი დაფარვის / გამოსყიდვის თარიღამდე, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც „ობლიგაციონერს“ ამ მომენტისათვის არ დაუბრუნდა ძირითადი თანხა. ასეთ შემთხვევაში საპროცენტო სარგებლის დარიცხვა გაგრძელდება არსებული განაკვეთით მანამ, სანამ ამგვარი ობლიგაციაზე გადასახდელი თანხა სრულად იქნება გადახდილი შესაბამისი ობლიგაციონერის ან მისი უფლებამოსილი წარმომადგენლისათვის.

თუ პროცენტის დათვლა ხდება „საპროცენტო პერიოდზე“ (ქვემოთ მოცემული განმარტების შესაბამისად) ნაკლები პერიოდისათვის, შესაბამისი დარიცხული (დასარიცხი) საპროცენტო სარგებლის დაანგარიშება მოხდება წელიწადში 365 დღის საფუძველზე.

პერიოდი ობლიგაციების „გამოშვებისა და განთავსების თარიღიდან“ (ამ თარიღის ჩათვლით), პირველი „პროცენტის გადახდის თარიღამდე“ (ამ თარიღის ჩათვლელად), და ყოველი შემდგომი პერიოდი წინა „პროცენტის გადახდის თარიღიდან“ (ამ თარიღის ჩათვლით) მომდევნო „პროცენტის გადახდის თარიღამდე“ (ამ თარიღის ჩათვლელად) მიიჩნევა „საპროცენტო პერიოდად“.

„საპროცენტო განაკვეთის განსაზღვრის თარიღი“ თითოეული საპროცენტო პერიოდისათვის აღნიშნავს დღეს ერთი კალენდარული დღით ადრე ასეთი პერიოდის პირველ დღემდე.

8. ობლიგაციების განაღდება და გამოსყიდვა

(ა) **განაღდება:** ემიტენტს უფლება აქვს განაღდების თარიღამდე შესთავაზოს ობლიგაციონერ(ებ)ს გადაუხდელი ძირითადი თანხისა და განაღდების თარიღისათვის დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის თანხის გადახდის გზით ობლიგაციების, შესაბამის ნაწილში (შესაძლოა ნაწილობრივადც), განაღდება. აღნიშნულ შემთავაზებაზე ობლიგაციონერ(ებ)ის თანხმობის მიღების შემთხვევაში, ობლიგაციები, შესაბამის ნაწილში, ჩაითვლება განაღდებულად ემიტენტის მიერ განაღდების თარიღისათვის გადაუხდელი ძირითადი თანხისა და დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის თანხის გადახდის შედეგად. ყოველგვარი ეჭვის გამოსარიცხად, ობლიგაციები, შესაბამის ნაწილში, ჩაითვლება განაღდებულად მხოლოდ ემიტენტის შეთავაზებაზე შესაბამისი ობლიგაციონერ(ებ)ის თანხმობის მიღების შემთხვევაში და აღნიშნულ შეთავაზებაზე დათანხმება ან უარის გაცხადება წარმოადგენს შესაბამისი ობლიგაციონერ(ებ)ის აბსოლუტურ და უპირობო დისკრეციას. თუ ობლიგაციები მანამდე არ იქნა განაღდებული, გამოსყიდული ან გაუქმებული, ობლიგაციების განაღდება მოხდება 2023 წლის [●] ძირითადი თანხის (ნომინალის) გადახდით. დაუშვებელია ობლიგაციების განაღდება ემიტენტის შეხედულებისამებრ, გარდა იმ შემთხვევებისა, რაც მოცემულია პროსპექტში (მათ შორის, წინამდებარე „პირობების“ შესაბამისად).

(ბ) **გამოსყიდვის ოფცია:** „ემიტენტს“ გააჩნია „ობლიგაციების“ სრულად ან ნაწილობრივ გამოსყიდვის ოფცია ნებისმიერ „გამოსყიდვის ოფციის თარიღზე“, „რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელებისთვის“ არანაკლებ 30 „სამუშაო დღით“ ადრე გამოუთხოვადი შეტყობინების გაგზავნით. „ობლიგაციების“ გამოსყიდვა ხდება მათი ძირითადი თანხისა და „გამოსყიდვის ოფციის თარიღის“ მდგომარეობით დარიცხული და გადაუხდელი პროცენტის (ასეთის არსებობისას) ღირებულებით.

„გამოსყიდვის ოფციის თარიღებია“: ნებისმიერი კუპონის გადახდის თარიღი ობლიგაციების გამოშვებიდან 1 წლის შემდეგ.

(გ) **გამოსყიდვა საგადასახადო მიზეზით:** ემიტენტის შეხედულებით, ობლიგაციების ვადამდე განაღდება შესაძლოა მოხდეს სრული ოდენობით (მაგრამ არა ნაწილობრივ), „ფასიანი ქაღალდების რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერების“ და „ნომინალური მფლობელებისათვის“ არანაკლებ 30 და არაუმეტეს 60 დღით ადრე გაგზავნილი გამოუთხოვადი შეტყობინების გაგზავნითა და ძირითადი თანხის (გამოსყიდვის თარიღისათვის დარიცხულ საპროცენტო სარგებელთან ერთად) გადახდით, იმ შემთხვევაში, თუ: (ბ.1) შეტყობინების გაგზავნამდე ემიტენტი დაარწმუნებს „ობლიგაციონერებს“ რომ მათ უწევს, ან მოუწევს გადასახადების სახით დამატებითი თანხების გადახდა ობლიგაციებთან მიმართებაში, რაც გამოწვეულია საქართველოს მოქმედი კანონმდებლობის ცვლილებით, ან ამგვარი კანონმდებლობის სხვაგვარი ინტერპრეტაციით „გამოშვებისა და განთავსების თარიღის“ შემდგომ პერიოდში; და (ბ.2) ამგვარი დამატებითი თანხების გადახდის ვალდებულება ვერ იქნებოდა თავიდან აცილებული მიუხედავად ემიტენტის მიერ გონივრული ზომების განხორციელებისა.

(დ) **შეძენა:** ემიტენტს და მის „შვილობილ(ებ)ს“ უფლება აქვთ ნებისმიერ დროს შეიძინონ ობლიგაციები ნებისმიერ ფასად საფონდო ბაზარზე ან სხვაგვარად. ემიტენტის ან მისი „შვილობილის“ საკუთრებაში არსებული ამგვარი ობლიგაციები არ სარგებლობენ ხმის უფლებით „ობლიგაციონერთა კრებაზე“ და არ მიიღებიან მხედველობაში „პირობების“ 11.(ა) ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მიზნით, ან „ობლიგაციონერთა კრების“ ქვორუმის დადგენის მიზნით.

9. გადახდები

(ა) ანგარიშსწორება:

(i) ობლიგაციების ძირითადი თანხისა და პროცენტის გაანგარიშება მოხდება შესაბამისი გადახდის თარიღამდე 3 სამუშაო დღით ადრე. ანგარიშსწორება განხორციელდება აშშ დოლარში (აშშ დოლარში დენომინირებული ობლიგაციების შემთხვევაში) და ევროში (ევროში დენომინირებული ობლიგაციების შემთხვევაში) „სააღრიცხვო თარიღისათვის“ „ფასიანი ქაღალდების რეესტრში“ რეგისტრირებული „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელების“ საბანკო ანგარიშზე საბანკო გადარიცხვის გზით. „ფასიანი ქაღალდების რეესტრში“ რეგისტრირებულმა „ობლიგაციონერებმა“ და „ნომინალურმა მფლობელებმა“ უნდა უზრუნველყონ „რეგისტრატორისათვის“ განახლებული, სრული და სწორი ინფორმაციის მიწოდება მათი საბანკო ანგარიშების შესახებ, რომელზეც მოხდება ობლიგაციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი სახის გადახდა. არც ემიტენტი, „რეგისტრატორი“ და არც „კალკულაციისა და გადახდის აგენტი“ არ იქნება პასუხისმგებელი გადახდის არ / ვერ განხორციელების შემთხვევაში, თუ „ობლიგაციონერი“ ან/და „ნომინალური მფლობელი“ „რეგისტრატორს“ დროულად არ მიაწვდის მისი საბანკო ანგარიშების შესახებ ინფორმაციას, ან ემიტენტის ან „რეგისტრატორის“ მოთხოვნის მიუხედავად, „სააღრიცხვო თარიღისათვის“ ვერ უზრუნველყოფს ამგვარი ინფორმაციის განახლებას.

(ii) თუ „ობლიგაციონერის“ ან „ნომინალური მფლობელის“ ზემოაღნიშნულ ქვეპუნქტში მითითებული საბანკო ანგარიში არ არის გახსნილი „კალკულაციისა და გადახდის აგენტთან“, განხორციელებული გადახდებიდან შესაძლოა დაიქვითოს საბანკო მიმსახურების საკომისიოები. თუ „ობლიგაციონერის“ ან „ნომინალური მფლობელის“ საბანკო ანგარიში არ არის აშშ დოლარში (აშშ დოლარში დენომინირებული ობლიგაციების შემთხვევაში) და ევროში (ევროში დენომინირებული ობლიგაციების შემთხვევაში), ანგარიშსწორება მოხდება შესაბამისი ვალუტის კონვერტაციის ხარჯების გამოკლებით.

(iii) ძირითადი თანხისა და დარიცხული პროცენტის სრული ოდენობით მიღებაზე „ობლიგაციონერთა“ უფლებების შეუზღუდავად, თუ ნებისმიერი გადახდის თარიღისათვის გადახდილი თანხა ნაკლებია ამ თარიღისათვის გადასახდელ თანხაზე, ემიტენტი ვალდებულია ასეთი ნაკლები თანხა გადაანაწილოს „ობლიგაციონერებს“ შორის მათი წილის პროპორციულად.

(iv) ემიტენტის ან/და „რეგისტრატორის“ მოთხოვნით, „სააღრიცხვო თარიღიდან“ შესაბამისი გადახდის თარიღამდე ობლიგაციებით მეორადი ვაჭრობა შესაძლოა აიკრძალოს ან შეიზღუდოს.

(ბ) **აგენტების დანიშვნა:** „კალკულაციისა და გადახდის აგენტი“, „განთავსების აგენტი“ და „რეგისტრატორი“, ისევე როგორც მათი საკონტაქტო ინფორმაცია მითითებულია „შეთავაზების ძირითად პირობებში“ და პროსპექტის ბოლოს. „კალკულაციისა და გადახდის აგენტი“, „განთავსების აგენტი“ და „რეგისტრატორი“ წარმოადგენენ მხოლოდ და მხოლოდ ემიტენტის აგენტებს და ამ პროსპექტის და შეთავაზების მიზნებისათვის, არ კისრულობენ რაიმე სახის ვალდებულებას „ობლიგაციონერების“ ან „ნომინალური მფლობელების“ წინაშე და შესაბამისად, არ წარმოადგენენ მათ ინტერესებს. ემიტენტი იტოვებს უფლებას „ობლიგაციონერების“ თანხმობით შეცვალოს ან შეწყვიტოს „კალკულაციისა და გადახდის აგენტთან“, „განთავსების აგენტთან“ ან/და „რეგისტრატორთან“ ხელშეკრულება, და დანიშნოს დამატებითი ან სხვა „კალკულაციისა და გადახდის აგენტი“, „განთავსების აგენტი“ და „რეგისტრატორი“. ამასთან ემიტენტს ნებისმიერ დროს ევალება ჰყავდეს (i) „კალკულაციისა და გადახდის აგენტი“ და (ii) „რეგისტრატორი“ ყოველ ცალკეულ შემთხვევაში „ობლიგაციონერების“ დასტურით.

ნებისმიერ ასეთ ცვლილებაზე ან მითითებული საკონტაქტო ინფორმაციის ცვლილების თაობაზე დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს „ობლიგაციონერებს“ ემიტენტის ვებ-გვერდზე ამ ინფორმაციის გამოქვეყნების გზით.

(გ) გაანგარიშება და გადახდა: ობლიგაციებთან დაკავშირებული ნებისმიერი გადასახდელი თანხის (მათ შორის, საპროცენტო სარგებლის) დაანგარიშება და გადახდა უნდა მოხდეს წინამდებარე პროსპექტის პირობებისა და საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად „კალკულაციისა და გადახდის აგენტის“ მიერ. ამასთან, „კალკულაციისა და გადახდის აგენტის“ მიერ დაანგარიშებული თანხა, აშკარა შეცდომის გარდა, წარმოადგენს საბოლოო თანხას ემიტენტისათვის. „კალკულაციისა და გადახდის აგენტის“ მიერ თანხის დაანგარიშება მოხდება შესაბამის გადახდის თარიღამდე არანაკლებ 3 (სამი) სამუშაო დღით ადრე და ეცნობება ემიტენტს. ემიტენტი ვალდებულია არაუგვიანეს შესაბამისი გადახდის თარიღამდე ერთი სამუშაო დღით ადრე „კალკულაციისა და გადახდის აგენტთან“ გახსნილ მის საბანკო ანგარიშზე განათავსოს შესაბამისი თანხები აშშ დოლარში (აშშ დოლარში დენომინირებული ობლიგაციების შემთხვევაში) და ევროში (ევროში დენომინირებული ობლიგაციების შემთხვევაში) და მისცეს დავალება „კალკულაციისა და გადახდის აგენტს“ აღნიშნული თანხების გადარიცხვაზე. „კალკულაციისა და გადახდის აგენტი“ უფლებამოსილია, მაგრამ არა ვალდებული, ემიტენტის ანგარიშზე საკმარისი თანხების არსებობის შემთხვევაში, შესაბამისი დავალების გარეშე მოახდინოს ობლიგაციებთან დაკავშირებული ვადამოსული გადასახდელების გადარიცხვა, ხოლო ანგარიშზე საკმარისი თანხების არ არსებობის შემთხვევაში, აცნობოს აღნიშნულის თაობაზე ემიტენტს და „ობლიგაციონერებს“.

(დ) ფისკალური კანონმდებლობა: ნებისმიერი გადახდა უნდა მოხდეს საქართველოს მოქმედი ფისკალური / საანგარიშსწორებო კანონმდებლობისა ან/და სხვა კანონების, მარეგულირებელი ნორმებისა და სხვა კანონქვემდებარე აქტების დაცვით.

(ე) გადახდის დაგვიანება / არასამუშაო დღეები: „ობლიგაციონერი“ ვერ მოითხოვს პროცენტის, ჯარიმის ან მსგავსი გადასახდელის დაკისრებას ნებისმიერი გადასახდელის დაგვიანებით გადახდისთვის იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი გადასახდელის გადახდის თარიღი არ ემთხვევა „სამუშაო დღეს“. ვადამოსული გადასახდელის გადახდა მოხდება მომდევნო „სამუშაო დღეს“.

10. დაბეგვრა

ემიტენტის მიერ ან მისი სახელით ობლიგაციების ძირითადი თანხისა და საპროცენტო განაკვეთის გადახდა მოხდება საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადების გადახდის წყაროსთან დაკავების შემდეგ.

11. დეფოლტის შემთხვევები

თუ დადგება და გრძელდება ნებისმიერი ქვემოთმოყვანილი შემთხვევა („დეფოლტის შემთხვევები“), (ა) პუნქტით გათვალისწინებული დარღვევისას თითოეული „ობლიგაციონერი“ დამოუკიდებლად, ხოლო დანარჩენი პუნქტებით გათვალისწინებული დარღვევისას - „პირობების“ მე-12 პუნქტის შესაბამისად, უფლებამოსილია „ემიტენტისათვის“ წერილობითი შეტყობინების გაგზავნით „ობლიგაციებიდან“ გამომდინარე მოთხოვნები გამოაცხადოს ვადამოსულად და მოითხოვოს „ემიტენტისაგან“ „ობლიგაციების“ დაუყოვნებლივ განაღდება და ძირითადი თანხის (ნომინალის) 100 პროცენტისა და დარიცხული საპროცენტო სარგებლის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) გადახდა:

(ა) გადახდის ვალდებულების შეუსრულებლობა: ემიტენტი ვერ შეძლებს ობლიგაციების ძირითადი თანხის, დარიცხული საპროცენტო სარგებლის ან ობლიგაციებიდან ან „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე რაიმე სხვა თანხის გადახდას, და ამგვარი დარღვევა არ გამოსწორდება ანგარიშსწორებისთვის განსაზღვრული თარიღიდან ხუთი დღის ვადაში; ან

(ბ) **სხვა ვალდებულების დარღვევა:** ემიტენტი არ/ვერ ასრულებს პროსპექტით ან „ხელშეკრულებით“ ნაკისრ ერთ ან რამდენიმე ისეთ ვალდებულებას (გარდა „პირობების“ 10(ა) პუნქტით გათვალისწინებულის ვალდებულებისა), რაც „ობლიგაციონერების“ მოსაზრებით (i) არ ექვემდებარება გამოსწორებას და ამასთანავე არის არსებითი ან განმეორებადი ხასიათის; ან (ii) ექვემდებარება გამოსწორებას, მაგრამ დარღვევის თაობაზე „ობლიგაციონერების“ მიერ ემიტენტისათვის გაგზავნილი შეტყობინების მიღებიდან 30 დღის განმავლობაში, არ იქნა აღმოფხვრილი; ან

(გ) **ჯვარედინი დეფოლტი:** (i) ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ ნებისმიერი სხვა არსებული ან სამომავლო „ვალდებულება“ ნასესხებ ან მოზიდულ თანხებთან მიმართებით, ხდება (ან შესაძლებელია, გახდეს) დათქმულ ვადამდე გადასახდელი ვალდებულების ნებისმიერი შეუსრულებლობის მიზეზით, ან (ii) ნებისმიერი ასეთი „ვალდებულება“ არ შესრულდება დათქმულ დროში ან (iii) ემიტენტი ან რომელიმე მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ ვერ იხდის ნებისმიერ სხვა არსებული ან სამომავლო „ვალდებულებას“ დათქმულ დროში, იმ პირობით და იმის გათვალისწინებით, რომ „პირობების“ ამ მე-10(გ) ქვეპუნქტში ჩამოთვლილი ამგვარი შეუსრულებელი „ვალდებულებ(ებ)ის“ ჯამური მოცულობა „ობლიგაციონერების“ გონივრული შეფასებით შეადგენს ან აღემატება 500,000 აშშ დოლარს ან მის ექვივალენტს ნებისმიერ სხვა ვალუტაში; ან

(დ) **გადახდისუუნარობა:**

(i) რომელიმე შემდეგი შემთხვევის დადგომა: (i) ემიტენტის ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიმართ სალიკვიდაციო პროცესის ან გადახდისუუნარობის საქმისწარმოების დაწყება; ან (ii) ნებისმიერი „პირის“ მიერ ემიტენტის ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ წინააღმდეგ გადახდისუუნარობის პროცესის წამოწყება, თუკი ამგვარ მოთხოვნაზე ამ „პირს“ არ ეთქვა უარი მოთხოვნის წარდგენიდან 60 დღის განმავლობაში; ან (iii) ემიტენტსა და მის კრედიტორებს შორის მოლაპარაკებების დაწყება ემიტენტის ყველა ან არსებითად ყველა ვალის თაობაზე სასამართლოს გარეშე მორიგების მიზნით; ან (iv) ემიტენტის ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიმართ ლიკვიდაციის პროცესის წამოწყება სისხლის სამართლის საქმეზე გამოტანილი სასამართლო გადაწყვეტილების საფუძველზე;

(iii) ემიტენტი ან მისი რომელიმე „მნიშვნელოვანი შვილობილი“ არ იხდის ან ზოგადად არ შესწევს უნარი გადაიხადოს ვადამოსული ვალები დროულად; ან

(iv) ემიტენტის აქციონერები/პარტნიორები დაამტკიცებენ ემიტენტის ლიკვიდაციის ან ემიტენტის დაშლის რაიმე გეგმას;

(ე) **შეუსრულებელი სასამართლო გადაწყვეტილებები, სამთავრობო ან სასამართლო ღონისძიებები:** ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიმართ გამოტანილი სასამართლოს ან შესაბამისი კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა სამართალდამცავი ორგანოს მიერ მიღებული და აღუსრულებელი საბოლოო გადაწყვეტილება, განაჩენი, განჩინება თანხის დაკისრების ან გადახდევინების თაობაზე აღემატება 500,000 აშშ დოლარს ან მის ექვივალენტს ნებისმიერ სხვა ვალუტაში ან ვალუტებში, ან ამგვარი საბოლოო გადაწყვეტილება, განაჩენი ან განჩინება გამოიწვევს (ა) ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ ხელმძღვანელი პირ(ებ)ის სრულ ან ნაწილობრივ გადაყენებას, ან ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ მიერ საქმიანობის განხორციელების უფლებამოსილების სრულ ან ნაწილობრივ შეზღუდვას, (ბ) ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ სააქციო კაპიტალის სრული ან უმრავლესი წილის, ასევე მისი შემოსავლების ან აქტივების სრულ ან ნაწილობრივ (მთლიანი საბალანსო ღირებულების 20 პროცენტის ან მეტი ოდენობის) ჩამორთმევას, ნაციონალიზაციას, კონფისკაციას ან იძულებით გასხვისებას; ან

(ვ) **აღსრულება:** ემიტენტის ან მისი „მნიშვნელოვანი შვილობილის“ ქონების, შემოსავლების ან აქტივების სრული ან არსებითი ნაწილის მიმართ ნებისმიერი სააღსრულებო პროცესის დაწყება, ან უზრუნველყოფების მფლობელი პირის მიერ მათი საკუთრებაში მიღება ან გასხვისება; ან

(ზ) უფლებამოსილება და თანხმობები: არ არის შესრულებული, მოპოვებული ან მიღებული ნებისმიერი ქმედება, პირობა ან გარემოება (მათ შორის ნებისმიერი საჭირო თანხმობა, განკარგულება, მოწონება, ავტორიზაცია, გამონაკლისის დაშვება, რეგისტრაცია, ლიცენზია, ბრძანება, ჩანაწერი, რეგისტრაცია ან სხვა უფლებამოსილება), რომელიც უნდა ყოფილიყო მიღებული, განხორციელებული ან შესრულებული იმისათვის, რომ (i) ემიტენტმა კანონიერად შეძლოს, თავისი მნიშვნელოვანი უფლებების მიღება და განხორციელება, და ობლიგაციებიდან და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე ვალდებულებების, და ობლიგაციებიდან და „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე მისი სხვა არსებითი ვალდებულებების ჯეროვნად შესრულება, (ii) უზრუნველყოფილ იქნას ზემოთ აღნიშნული ვალდებულებების ნამდვილობა და მათი აღსრულებადობა, და (iii) ობლიგაციები, პროსპექტი და ხელშეკრულება დასაშვებ იქნას საქართველოს სასამართლოში მტკიცებულების სახით; ან

(თ) ნამდვილობა და უკანონო: ემიტენტი სადაოდ ხდის ობლიგაციების, პროსპექტის, ან „ხელშეკრულების“ ნამდვილობას, ან უარყოფს ობლიგაციებიდან, პროსპექტიდან ან „ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე რომელიმე ვალდებულებას, ან ემიტენტის მიერ ობლიგაციების, პროსპექტის ან „ხელშეკრულების“ ფარგლებში ნაკისრი ერთი ან მეტი ვალდებულების შესრულება არის ან გახდება უკანონო, ან რომელიმე ხსენებული ვალდებულება გახდება აღსრულებადი ან აღარ ჩაითვლება კანონიერად, ნამდვილად ან სავალდებულო ძალის მქონედ.

ემიტენტმა „ხელშეკრულებით“ იკისრა ვალდებულება, რომ შეტყობისთანავე, დაუყოვნებლივ აცნობებს „ობლიგაციონერებს“ „დეფოლტის შემთხვევის“ დადგომის თაობაზე, ან იმგვარი მოვლენის ან გარემოების შესახებ, რომელიც შეტყობინების გაგზავნის/მიღების, დროის გასვლის და/ან სერტიფიკატის/ცნობის გაცემის საფუძველზე ჩაითვლება „დეფოლტის შემთხვევად“ („პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“).

ემიტენტმა „ხელშეკრულებით“ ასევე იკისრა ვალდებულება მასზედ, რომ წლიური აუდირებული ფინანსური ანგარიშების მომზადებიდან 14 დღის ვადაში, „პროცენტის გადახდის თარიღიდან“ 14 დღის განმავლობაში და „ობლიგაციონერების“ მიერ მოთხოვნის წარდგენიდან 14 დღის ვადაში „ობლიგაციონერებს“ მიაწვდის მისი დირექტორის და ფინანსური დირექტორის მიერ ხელმოწერილ წერილობით დასტურს იმის თაობაზე, რომ გონივრული მოკვლევის შემდეგ, მისი ინფორმაციით და რწმენით, წერილობითი დასტურის თარიღის (შემდგომში „დადასტურების თარიღი“) მდგომარეობით არ დამდგარა „დეფოლტის შემთხვევა“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“, და „დეფოლტის შემთხვევას“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევას“ ადგილი არ ჰქონია არც წინა „დადასტურების თარიღის“ შემდგომ პერიოდში (ან, წინა „დადასტურების თარიღის“ არ არსებობის შემთხვევაში, „ხელშეკრულების“ დადების თარიღის შემდგომ პერიოდში), ხოლო „დეფოლტის შემთხვევის“ ან „პოტენციური დეფოლტის შემთხვევის“ არსებობისას ვალდებულია აცნობოს ამგვარი შემთხვევის დეტალები.

12. „ობლიგაციონერების“ კრებები, ცვლილებები და უფლებებზე უარის თქმა

„ობლიგაციების გამოშვების პირობების“ წინამდებარე პუნქტი შეიცავს დებულებებს „ობლიგაციონერების“ კრებების მოწვევის თაობაზე იმ საკითხების გადასაწყვეტად, რომლებსაც გავლენა აქვს „ობლიგაციონერების“ ინტერესზე, მათ შორის წინამდებარე „პირობებში“, ამ პუნქტის შესაბამისად, ცვლილებების და დამატებების შეტანაზე თანხმობის მიცემის მიზნით, „პროსპექტის“ შესაბამისად სათანადოდ მოწვეულ კრებაზე დამსწრე ხმების 80%-ით მიღებული გადაწყვეტილების („სპეციალური გადაწყვეტილება“) თაობაზე. „სპეციალური გადაწყვეტილების“ განსახილველად მოწვეული ნებისმიერი კრების ქვორუმს წარმოადგენს ორი ან მეტი პირი, რომლებიც მოცემულ დროს ფლობენ ან წარმოადგენენ გაუნადგებელი „ობლიგაციების“ საერთო ძირითადი თანხის არანაკლებ ნახევარს განხილვის დროს, ან ნებისმიერ „განმეორებით კრებაზე“ - ორი ან მეტი „ობლიგაციონერი“ ან მათი წარმომადგენელი პირი, მიუხედავად „ობლიგაციების“ იმ ძირითადი ოდენობისა, რომელსაც ისინი ფლობენ ან წარმოადგენენ, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ამგვარი კრების საქმიანობა მოიცავს, მათ შორის, შემდეგი

წინადადებების განხილვას: შემდეგ საკითხებზე გადაწყვეტილების მიღება უნდა მოხდეს მხოლოდ „სპეციალური გადაწყვეტილების“ მეშვეობით: (i) „ობლიგაციების“ ნებისმიერი ფინანსური პირობის ცვლილება; (ii) „ობლიგაციებთან“ მიმართებით, ნებისმიერი ძირითადი თანხის ან პროცენტის გადახდის თარიღის ცვლილება; (iii) „ობლიგაციებთან“ მიმართებით, ნებისმიერი გადასახდელი თანხის ოდენობის გამოთვლის მეთოდის ცვლილება; (iv) „ობლიგაციებთან“ მიმართებით გადასახდელი ძირითადი თანხის ან პროცენტის ოდენობის ცვლილება; (v) თანხმობის განცხადება ემიტენტის ან რომელიმე სხვა პირის აქციებში ან სხვა ვალდებულებებში ან ფასიან ქაღალდებში ობლიგაციების გადაცვლაზე, ჩანაცვლებაზე ან კონვერტაციაზე, (vi) ობლიგაციებთან დაკავშირებით ანგარიშსწორების ვალუტის შეცვლა (გარდა იმ ცვლილებებისა, რაც მოითხოვება შესაბამისი მარეგულირებელი კანონმდებლობით), (vii) „ობლიგაციონერების“ კრებებზე საჭირო ქვორუმის ან „სპეციალური გადაწყვეტილების“ მისაღებად საჭირო ხმების ოდენობის ცვლილება, (ან (viii) წინამდებარე „პირობების“ შესაბამისი „დეფოლტის შემთხვევების“ განსაზღვრების ცვლილება. ასეთ შემთხვევებში, „სპეციალური გადაწყვეტილების“ განსახილველად მოწვეული ნებისმიერი კრების, ქვორუმის აუცილებელი ოდენობა არის ორი ან მეტი პირი, რომელიც განსახილველ დროს ფლობენ ან წარმოადგენენ გაუნაღდებელი „ობლიგაციების“ ძირითადი თანხის არანაკლებ ორ მესამედს, ან „განმეორებითი კრებაზე“ - არანაკლებ ერთ მესამედს. ნებისმიერი სათანადოდ მიღებული „სპეციალური გადაწყვეტილება“ მხოლოდ „ობლიგაციონერებისთვის“ (მიუხედავად იმისა, ესწრებოდნენ თუ არა ისინი კრებას, რომელზეც მიღებულ იქნა ასეთი გადაწყვეტილება).

„ემიტენტი“ ან/და გაუნაღდებელი „ობლიგაციების“ ძირითადი ოდენობის არანაკლებ 10 პროცენტის მფლობელი „ობლიგაციონერები“ (ან/და მათი სახელით მოქმედი „ნომინალური მფლობელები“) უფლებამოსილი არიან მოიწვიონ ამგვარი კრება.

იმ „ობლიგაციონერების“ (ან მათი უფლებამოსილი წარმომადგენლების) მიერ წერილობითი ფორმით მიღებულ გადაწყვეტილებას, რომლებიც გადაწყვეტილების მომენტში ფლობენ გაუნაღდებელი ობლიგაციების 80%-ს ან მეტს, გააჩნია იგივე ძალა, რაც „სპეციალურ გადაწყვეტილებას“. ამგვარი გადაწყვეტილება წერილობითი ფორმით შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ერთი ან ერთი და იმავე ფორმისა და შინაარსის რამდენიმე დოკუმენტით, რომელთაგან თითოეული ხელმოწერილია ერთი ან რამდენიმე „ობლიგაციონერის“ მიერ.

„ობლიგაციონერების“ ნებისმიერ სხვა გადაწყვეტილება, მოთხოვნა, თანხმობა ან/და „ობლიგაციონერების“ „პირობებში“ ხსენებული ნებისმიერი სხვა ქმედება/გადაწყვეტილება, რომელიც არ კვალიფიცირდება „სპეციალურ გადაწყვეტილებად“, მიიღება მიცემულ ხმათა არანაკლებ 51% უმრავლესობით („ჩვეულებრივი გადაწყვეტილება“) და მხოლოდ მაშინ არის მართებული და შესასრულებლად სავალდებულო, თუ მიღებულია ჩვეულებრივი გადაწყვეტილების სახით. ამგვარი კრების მოწვევის უფლება გააჩნიათ „ემიტენტს“ ან/და განხილვის დროს გაუნაღდებელი „ობლიგაციების“ ძირითადი ოდენობის არანაკლებ 5 პროცენტის მფლობელ „ობლიგაციონერებს“ (ან/და მათი სახელით მოქმედი „ნომინალური მფლობელებს“). „ჩვეულებრივი გადაწყვეტილების“ მისაღებად მოწვეული კრების ქვორუმს წარმოადგენს ორი ან მეტი პირი, რომელიც ფლობს ან წარმოადგენს განსახილველ დროს გაუნაღდებელი „ობლიგაციების“ საერთო ძირითადი ოდენობის ნახევარზე მეტს, ან ნებისმიერი „განმეორებითი კრების“ მიმართ - ორ ან მეტ პირს, რომელიც ფლობს ან წარმოადგენს „ობლიგაციონერებს“, მიუხედავად საკუთრებაში არსებული ან წარმოდგენილი „ობლიგაციების“ ძირითადი თანხისა.

გაუნაღდებელი „ობლიგაციების“ იმ დროისთვის 51%-ის ან მეტის მფლობელი „ობლიგაციონერების“ მიერ ან მათი სახელით ხელმოწერილი წერილობითი გადაწყვეტილება ძალაში შევა ისევე, როგორც „ჩვეულებრივი გადაწყვეტილება“. ამგვარი გადაწყვეტილება წერილობითი ფორმით შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ერთი ან ერთი და იმავე ფორმისა და შინაარსის რამდენიმე დოკუმენტით, რომელთაგან თითოეული ხელმოწერილია ერთი ან რამდენიმე „ობლიგაციონერის“ მიერ. ობლიგაციონერთა კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება ძალაში შედის მისი ემიტენტის ვებ-გვერდზე საჯაროდ გამოქვეყნების შემდეგ, პროსპექტის მე-16 მუხლის („შეტყობინებები“) შესაბამისად. „ხელშეკრულების“ პირობებსა და წინამდებარე პროსპექტის პირობებს შორის წინააღმდეგობის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება წინამდებარე პროსპექტის პირობებს.

13. აღსრულება

ნებისმიერ დროს, მას შემდეგ, რაც დადგება ობლიგაციების გადახდის ვადა, “ობლიგაციონერების წარმომადგენელი” უფლებამოსილია საკუთარი შეხედულებისამებრ და დამატებითი შეტყობინების გარეშე მიმართოს ნებისმიერ ზომას ემიტენტის წინააღმდეგ, რასაც იგი მიიჩნევს მიზანშეწონილად ობლიგაციებისა და „ხელშეკრულების“ პირობების შესრულების მიზნით. ამასთან, „ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“ არ არის ვალდებული განახორციელოს ამგვარი ქმედებები, თუ (ა) აღნიშნულ საკითხზე მას არ მიუღია შესაბამისი მითითება „სპეციალური გადაწყვეტილების“ ან/და იმ „ობლიგაციონერთა“ ან/და „ნომინალურ მფლობელთა“ წერილობითი მოთხოვნის საფუძველზე, რომლებიც ფლობენ მთლიანი განთავსებული ობლიგაციების ერთ მეოთხედს ან მეტს; და (ბ) „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ მიერ არ არის მიღებული სამართლებრივი დაცვის მექანიზმები მისთვის მისაღები ფორმით ან/და მისთვის წინასწარ არ არის გადახდილი შესაძლო ხარჯები. არცერთი „ობლიგაციონერი“ ან „ნომინალური მფლობელი“ არ არის უფლებამოსილი უშუალოდ განახორციელოს რაიმე სახის ქმედება ემიტენტის წინააღმდეგ, გარდა იმ შემთხვევისა, თუკი „ობლიგაციონერების წარმომადგენელი“, რომელიც ვალდებულია იმოქმედოს, არ განახორციელებს საჭირო ქმედებას გონივრულ ვადაში და ეს უმოქმედობა გრძელდება. ყოველგვარი ეჭვის გამოსარიცხად, ნებისმიერი „ობლიგაციონერი“ უფლებამოსილია დამოუკიდებლად ან სხვა „ობლიგაციონერთან“ ერთად მიმართოს სასამართლოს, თუკი (i) შესაბამისი გადასახდელის გადახდის ვადიდან გასულია 3 (სამი) თვე ან მეტი, (ii) გადასახდელი თანხა არ არის გადახდილი ემიტენტის მიერ სრული ოდენობით, და (iii) არანაირი ქმედება არ არის განხორციელებული „ობლიგაციონერების წარმომადგენლის“ მიერ ნებისმიერი მიზეზით.

14. ობლიგაციონერების წარმომადგენლის დაცვა

“ხელშეკრულება” შეიცავს პირობებს “ობლიგაციონერების წარმომადგენლის” დაცვის და მისი პასუხისმგებლობიდან გათავისუფლების თაობაზე.

“ობლიგაციონერების წარმომადგენელი” უფლებამოსილია, “ობლიგაციონერების” ან „ნომინალური მფლობელების“ წინაშე ვალდებულების წარმოშობის გარეშე, დაეყრდნოს ნებისმიერი ბუღალტერის, ფინანსური მრჩევლის, ფინანსური დაწესებულების და სხვა ექსპერტის მიერ მომზადებულ ანგარიშებს, დადასტურებებს, ცნობებს ან რჩევებს, მიუხედავად იმისა, მომზადებულია თუ არა ამგვარი ანგარიში, დადასტურება, სერტიფიკატი თუ რჩევა კონკრეტულად მისთვის, ან შეზღუდულია თუ არა მათი პასუხისმგებლობის მოცულობა აღნიშნულთან დაკავშირებით (თავად შესაბამისი დოკუმენტის პირობით, „ობლიგაციონერების წარმომადგენელთან“ დადებული ხელშეკრულებით, ან სხვაგვარად) ფულადი ზღვარის დაწესებით, გამოყენებული მეთოდოლოგიის, თუ სხვა დათქმების მითითებით.

15. პუნქტის ბათილობა

„პირობების“ ნებისმიერი დებულების ბათილობა ან ძალის დაკარგვა არ მოახდენს გავლენას „პირობების“ სხვა დებულებებზე. იმ შემთხვევაში, თუ წინამდებარე „პირობების“ რომელიმე დებულების ფარგლები ფართოა რის შედეგადაც დაუშვებელია მისი აღსრულება, ეს დებულება იქნება აღსრულებული იმ მაქსიმალური ხარისხით და ფარგლებით, რამდენადაც ეს დასაშვებია კანონით.

16. შეტყობინებები

„ემიტენტი“ „ობლიგაციონერებს“ შეტყობინებებს გაუგზავნის მათ ელ-ფოსტაზე (სურვილის შემთხვევაში „ემიტენტის“ მიერ „ობლიგაციონერების“ ელ-ფოსტის მისამართის შესახებ ინფორმაციის მოპოვება მოხდება

„რეგისტრატორის“ მეშვეობით) ან „რეგისტრატორთან“. თუ, „ემიტენტი“ საჭიროდ ჩათვლის, იგი უფლებამოსილია შეტყობინება გააგზავნოს „ობლიგაციონერებისა“ და „ნომინალური მფლობელების“ „რეესტრში“ ასახულ მისამართებზე, გარდა „განმეორებითი კრების“ მოწვევის შესახებ შეტყობინებისა, რომელიც აუცილებელი წესით უნდა იქნას გაგზავნილი „ობლიგაციონერების“ ან/და „ნომინალური მფლობელების“ ამგვარ მისამართებზე. ყოველგვარი ექვის გამორიცხვის მიზნით, შეტყობინების მატერიალური სახით შესაბამის მისამართზე გაგზავნის შემთხვევაში, შეტყობინება ითვლება სათანადო წესით გაგზავნილად და იგი არ საჭიროებს დამატებით ელ. ფოსტით მეშვეობით გაგზავნას. ემიტენტი მიაწოდებს ფასიანი ქაღალდების მფლობელებს ინფორმაციას საერთო კრების ადგილის, დროის, დღის წესრიგისა და საერთო კრებაში მონაწილეობის მიღების უფლების შესახებ (არსებობის შემთხვევაში) ვებ-გვერდ www.leasing.com-ის საშუალებით, ხოლო საერთო კრების მოწვევის შესახებ შეტყობინებას გამოაქვეყნებს სსიპ - საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეს მეშვეობით.

17. ტერმინთა განმარტება

წინამდებარე „პირობებში“ გამოყენებულ ტერმინებს (თუკი კონტექსტი სხვაგვარად არ მოითხოვს) გააჩნიათ შემდეგი მნიშვნელობები:

"განმეორებითი კრება" არის „ობლიგაციონერთა“ განმეორებითი კრება, რომლითაც გრძელდება წინამორბედი კრება, სადაც ვერ შედგა გადაწყვეტილების მისაღებად საჭირო ქცორუმი.

"აფილირებული პირი" რომელიმე კონკრეტულ „პირთან“ მიმართებით არის (ა) ნებისმიერი სხვა „პირი“, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად არის დაკავშირებული მასთან, რომელიც აკონტროლებს ან კონტროლდება პირდაპირ ან ირიბად ამ კონკრეტული „პირის“ მიერ ან იმყოფება ამ „პირთან“ ერთად საერთო კონტროლის ქვეშ, ან (ბ) ნებისმიერი სხვა „პირი“, რომელიც არის ამ კონკრეტული „პირის“ დირექტორი ან ხელმძღვანელობითი „ობლიგაციონერი“ ნიშნავს ობლიგაციების რეგისტრირებულ მესაკუთრეს (როგორც ეს განმარტებულია „ფასიანი ქაღალდების კანონით“).

"სამუშაო დღე" არის ნებისმიერი დღე (შაბათის და კვირის გარდა), როდესაც კომერციული ბანკები ახორციელებენ გადახდებს და აწარმოებენ ჩვეულებრივ საქმიანობას (მათ შორის, სავალუტო ოპერაციებს) თბილისში.

"სამართლიანი საბაზრო ღირებულება" ოპერაციასთან მიმართებით არის ის ღირებულება, რომელიც მიღებული იქნებოდა დაუკავშირებელ პირებს შორის განხორციელებული კომერციული ოპერაციისას ინფორმირებულ და დაინტერესებულ გამყიდველსა (რომელზეც არავითარი იძულება ან ზეწოლა გასხვისებაზე არ ხორციელდება) და ასევე ინფორმირებულ და დაინტერესებულ მყიდველს (რომელზეც არავითარი იძულება ან ზეწოლა ყიდვაზე არ ხორციელდება) შორის. „ობლიგაციონერები“ უფლებამოსილი არიან დაეყრდნონ ტრანზაქციის „სამართლიანი საბაზრო ღირებულების“ შესახებ „დამოუკიდებელ შემფასებლის“ ანგარიშს, დამატებითი მოკვლევის ან მტკიცებულებების გარეშე.

"ჯგუფი" გულისხმობს ემიტენტს და მის „შვილობილებს“ ერთობლიობაში.

"კონტროლი", წინამდებარე განმარტებებში გამოყენებული ფორმით, გულისხმობს ემიტენტის მართვის, პოლიტიკისა და საქმიანობის მიმართულებების განსაზღვრის შესაძლებლობას, სააქციო კაპიტალის ფლობით, სახელშეკრულებო ურთიერთობით ან სხვაგვარად.

"ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები" („IFRS“) არის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები (ყოფილი საერთაშორისო საბუღალტრო სტანდარტები), რომელიც გამოიცემა საბუღალტრო სტანდარტების საერთაშორისო საბჭოს მიერ და ამავე საბჭოს საერთაშორისო ფინანსური ანგარიშგების განმარტების კომისიის მიერ გამოცემული განმარტებები (მასში პერიოდულად შეტანილი ცვლილებებისა და დამატებების გათვალისწინებით).

"ფისკალური პერიოდი" არის ნებისმიერი საანგარიშო პერიოდი, რომელთან მიმართებაშიც ემიტენტს მომზადებული აქვს კონსოლიდირებული ფინანსური უწყისები „ფინანსური ანგარიშგების

საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად, რაც „აუდიტორების“ მიერ არის აუდირებული ან მიმოხილული.

"ვალდებულება" ნებისმიერი „პირის“ მიმართ, ნებისმიერი მომენტისათვის გულისხმობს (დუბლირების გარეშე):

- (ა) ამ „პირის“ მიერ თანხების სესხების შედეგად წარმოქმნილი ყველა დავალიანება/ვალდებულებას,
- (ბ) ამ „პირის“ ყველა ვალდებულებას, რაც გამომდინარეობს ობლიგაციებიდან, სადებეტო ოპერაციებიდან, თამასუქებიდან ან სხვა მსგავსი ინსტრუმენტებიდან,
- (გ) ამ „პირის“ ყველა ვალდებულებას, რომელიც გამომდინარეობს აკრედიტივებიდან ან მსგავსი ინსტრუმენტებიდან (მათ შორის, ასანაზღაურებელი ვალდებულებები), მისი ჩვეული ბიზნეს-საქმიანობის ფარგლებში გამოშვებული ნებისმიერი აკრედიტივის, გარანტიის ან სხვა მსგავსი ინსტრუმენტის გამოკლებით,
- (დ) ამ „პირის“ ყველა ვალდებულებას ქონების, აქტივების ან მომსახურების გადავადებული და გადაუხდელი სარეალიზაციო ფასის გადახდასთან დაკავშირებით,
- (ე) სხვა „პირების“ ვალდებულებებს, რომლებიც უზრუნველყოფილია ამ „პირის“ აქტივებზე (რომელთა ღირებულება უნდა დადგინდეს უკანასკნელი საფინანსო წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად მომზადებული ფინანსური უწყისებში ასახული საბალანსო ღირებულებით) „უზრუნველყოფის ღონისძიებით“, მიუხედავად იმისა, კისრულობს თუ არა ეს „პირი“ აღნიშნული სხვა „პირების“ ვალდებულებებს,
- (ვ) სხვა „პირების“ ყველა დავალიანებას, რომელიც გარანტირებულია ან დაზღვეულია ამ „პირის“ მიერ, არაუმეტეს ამ „პირის“ მიერ ნაკისრი პასუხისმგებლობის მოცულობით,
- (ზ) ფასიანი ქაღალდების გამოშვების გზით მოზიდული ნებისმიერი თანხას, თუ ამგვარი ფასიანი ქაღალდები ექვემდებარება გამოსყიდვას,
- (თ) წმინდა ვალდებულებებს, რომლებიც გამომდინარეობენ ნებისმიერი სავალუტო ან საპროცენტო განაკვეთის ჰეჯირების ხელშეკრულებიდან, და
- (კ) ნებისმიერი სხვა ოპერაციის (მათ შორის, ნებისმიერი ფორვარდული ყიდვის ან გაყიდვის ხელშეკრულებების) ფარგლებში მოზიდული თანხას, რაც ეკონომიკური ან კომერციული შინაარსით სესხის იდენტურია,

და ნებისმიერი „პირის“ ვალდებულების მოცულობა ნებისმიერი თარიღისათვის განისაზღვრება ამ თარიღის მდგომარეობით ზემოთ აღნიშნული ყველა უპირობო ვალდებულების დაუფარავი მოცულობისა, და ყველა პირობადადებული ვალდებულების შესაძლო მაქსიმალური მოცულობის (რაც შეიძლება დადგეს, თუკი მატერიალიზებული იქნება ის პირობა, რაც იწვევს ამ ვალდებულების წარმოშობას) ჯამური ოდენობით.

წმინდა ფინანსური დავალიანება ნებისმიერ პირისათვის განსაზღვრის თარიღში ნიშნავს (დუბლირების გარეშე) დავალიანებას გამოკლებულხელზე არსებული ფული.

"დამოუკიდებელი შემფასებელი" არის „აუდიტორული კომპანია“ ან მესამე მხარე – ექსპერტი, რომელიც კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით შეირჩევა ემიტენტის მიერ და დამტკიცებული იქნება „ობლიგაციონერების“ მიერ იმ პირობით, რომ ეს ფირმა ან მესამე მხარე არ უნდა იყოს ემიტენტთან „აფილირებული პირი“.

"გამოშვების თარიღი" ნიშნავს თარიღს, როდესაც ხდება ობლიგაციების გამოშვება, როგორც ეს მოცემულია პროსპექტის თავში - „შეთავაზების ძირითადი პირობები“.

"მნიშვნელოვანი შვილობილი" არის ემიტენტის ნებისმიერი „შვილობილი“:

- (ა) რომლის შემოსავლები უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისათვის“ შეადგენდა „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული შემოსავლების 5%-ზე მეტს, ან რომელიც უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდის“ დასრულებისას ფლობდა „ჯგუფის“ კონსოლიდირებული მთლიანი აქტივებიდან 5%-ზე მეტს (უკანასკნელი „ფისკალური პერიოდისათვის“ „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების“ შესაბამისად მომზადებული ემიტენტის კონსოლიდირებული ფინანსური უწყისების მიხედვით); ან
- (ბ) რომელსაც გადაეცემა პრაქტიკულად ყველა აქტივი და ვალდებულება ემიტენტის იმ „შვილობილისაგან“, რომელიც ამგვარი გადაცემის მომენტამდე წარმოადგენდა „მნიშვნელოვან შვილობილს“.

"ნომინალური მფლობელი" ნიშნავს ფასიანი ქაღალდების ნომინალურ მფლობელს "ფასიანი ქაღალდების კანონით" განსაზღვრული მნიშვნელობით.

"პირი" არის ნებისმიერი ფიზიკური ან იურიდიული პირი, კორპორაცია, ფირმა, ამხანაგობა, ერთობლივი საწარმო, ასოციაცია, სატრასტო გაერთიანება, დაწესებულება, ორგანიზაცია ან სახელმწიფო ორგანო, მიუხედავად იმისა გააჩნია თუ არა მას ცალკე იურიდიული პირის სტატუსი.

"რეპო ოპერაცია" ნიშნავს ფასიანი ქაღალდების გამოსყიდვის ან გადაყიდვის შეთანხმებას, ასევე უკუ-გამოსყიდვის ან უკუ-გადაყიდვის შეთანხმებას, ფასიანი ქაღალდების თხოვნის ან სესხების შეთანხმებას, ასევე ნებისმიერ შეთანხმებას, რომელიც უკავშირდება ფასიან ქაღალდებს და გააჩნია ზემოთ აღნიშნულის მსგავსი ხასიათი.

"აკრძალულ გადახდას" აქვს „პირობების“ 5(ზ) პუნქტით მინიჭებული მნიშვნელობა;

"ფასიანი ქაღალდების კანონი" ნიშნავს 1998 წლის 24 დეკემბერს მიღებულ საქართველოს კანონს „ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ, მასში შეტანილი ცვლილებების გათვალისწინებით;

"უზრუნველყოფის ღონისძიება" ნიშნავს ნებისმიერ გირაოს, იპოთეკას, დატვირთვას, ყადაღა ან სხვა სახის უზრუნველყოფას (მათ შორის, ნებისმიერ იურისდიქციაში ზემოაღნიშნულის ანალოგიურ სხვა სახის სამართლებრივ უზრუნველყოფას);

"შვილობილი" ნებისმიერ „პირთან“ (შემდგომში „პირველი პირი“) მიმართებით ნიშნავს ნებისმიერ მეორე „პირს“ (შემდგომში „მეორე პირი“) (ა) რომლის საქმიანობა და პოლიტიკა პირდაპირ ან ირიბად კონტროლდება „პირველი პირის“ მიერ, ან (ბ) რომელშიც „პირველი პირი“ პირდაპირ ან ირიბად ფლობს კაპიტალის, ხმის უფლების მქონე აქციების ან წილის 50 პროცენტზე მეტს;

"გადასახადი" ნიშნავს ნებისმიერი სახის გადასახადს, ბაჟს, მოსაკრებელს ან სხვა მსგავს გადასახდელს, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი იურისდიქციით არის იგი წარმოშობილი (მათ შორის, დარიცხული ჯარიმები და საურავები) და რა ფორმით არის დაკისრებული.

„პოტენციური დეფოლტის შემთხვევა“ ნიშნავს იმგვარ მოვლენას ან გარემოებას, რომელიც შეტყობინების გაგზავნის/მიღების, დროის გასვლის და/ან სერტიფიკატის/ცნობის გაცემის საფუძველზე ჩაითვლება „დეფოლტის შემთხვევად“.

„დასაკუთრებული ქონება“ ნიშნავს ნებისმიერ არსებულ ან სამომავლო უძრავ ან/და მოძრავ ქონებას, რომელიც საოპერაციო საქმიანობის ფარგლებში, მოთხოვნის დაკმაყოფილების მიზნით. ემიტენტს საკუთრებაში მიღებული აქვს ან სამომავლოდ მიიღებს უზრუნველყოფილი სესხ(ებ)ის ხელშეკრულებ(ებ)ის საფუძველზე ან/და ამ ხელშეკრულებასთან/ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული ხელშეკრულებ(ებ)იდან (მაგ. იპოთეკა, გიროვნობა და სხვა) გამომდინარე.

17. მარეგულირებელი სამართალი და იურისდიქცია

(ა) **მარეგულირებელი სამართალი:** პროსპექტი და ობლიგაციები, ასევე მათგან გამომდინარე ან მათთან დაკავშირებული ნებისმიერი არასახელშეკრულებო ვალდებულება, წესრიგდება და განიმარტება საქართველოს კანონდებლობის შესაბამისად.

(ბ) **იურისდიქცია:** საქართველოს სასამართლოებს გააჩნიათ ექსკლუზიური კომპეტენცია პროსპექტთან ან ობლიგაციებთან დაკავშირებით წარმოშობილ ნებისმიერ დავაზე (მათ შორის ნებისმიერ სარჩელზე, დავაზე ან შეუთანხმებლობაზე პროსპექტის ან/და ობლიგაციების გამოშვებასთან, მოქმედების შეწყვეტასთან ან ნამდვილობასთან დაკავშირებით, ან პროსპექტიდან ან ობლიგაციებიდან გამომდინარე ნებისმიერ არასახელშეკრულებო ვალდებულებებთან დაკავშირებით).

ფასის დადგენა

შეთავაზების საბოლოო მოცულობა პოტენციური ინვესტორებისათვის ობლიგაციების შეთავაზების პროცესში, ობლიგაციების შესყიდვაზე გამოვლენილი მოთხოვნების მოცულობიდან / პირობებიდან გამომდინარე (Book-building-ის შედეგად) დგინდება.

თუ საპროცენტო სარგებლის საბოლოო განაკვეთის ფორმირების (Book-building-ის) პროცესში პოტენციური ინვესტორებისაგან ობლიგაციების შესყიდვის თაობაზე განაცხადებით გამოხატულია ინტერესი იმაზე მეტი ობლიგაციის შეძენაზე, ვიდრე ამ პროსპექტით არის გათვალისწინებული, მაშინ განაცხადების დაკმაყოფილება მოხდება ნაწილობრივ, შემოსულ განაცხადებში მითითებული ოდენობების პროპორციულად ან სხვაგვარად, ემიტენტის გადაწყვეტილებისამებრ. ამასთანავე, იმ შემთხვევაში, თუ პოტენციური ინვესტორის განაცხადი დაკმაყოფილდა მხოლოდ ნაწილობრივ, პოტენციური ინვესტორი უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ან გააგრძელოს ობლიგაციების შესყიდვის პროცესში მონაწილეობა. ამგვარი გადაწყვეტილების თაობაზე განთავსების აგენტს უნდა ეცნობოთ დაუყოვნებლივ (არაუგვიანეს მომდევნო სამუშაო დღის 14.00 საათამდე (თბილისის დროით)) მას შემდეგ, რაც ინვესტორს ეცნობება მისი განაცხადის კორექტირების (ობლიგაციების ოდენობის თვალსაზრისით) შესახებ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, განთავსების აგენტი უფლებამოსილია, თავისი შეხედულებისამებრ, კვლავ განიხილოს ინვესტორის საწყისი განაცხადი (მოთხოვნილი ფასიანი ქაღალდების სრულ ოდენობაზე), ან უარი განაცხადოს მასზე.

შეთავაზების საბოლოო მოცულობის განსაზღვრის (Book-building-ის) დასრულების შემდგომ განთავსების აგენტი განაცხადებს აღნიშნული მოცულობის შესახებ და იმ ინვესტორებს, რომელთა განაცხადებიც (მათ შორის, შეცვლილი რაოდენობით) დაკმაყოფილდა, მიაწვდის შესაბამის შეტყობინებას (ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად). შეტყობინებაში მითითებულ უნდა იქნას ობლიგაციების ის ოდენობა, რომლის ფარგლებშიც დაკმაყოფილდა პოტენციური ინვესტორის განაცხადი. შეთავაზების საბოლოო ოდენობის შესახებ გამოცხადების მომენტიდან იმ პოტენციურ ინვესტორთა („ხელმომწერი ინვესტორები“) განაცხადებს, რომლებიც დაკმაყოფილდა, ექნება გამოუთხოვადი და მავალდებულებელი ძალა „ხელმომწერი ინვესტორისათვის“.

განთავსება

ემიტენტი და/ან განთავსების აგენტი უფლებამოსილია მოახდინონ ობლიგაციების განთავსება გადავადებული განთავსების ფასით გამოშვების თარიღიდან შეთავაზების დასრულების თარიღამდე (ამ უკანასკნელი თარიღის ჩათვლით) პერიოდში. ობლიგაციების გადავადებული განთავსება მოხდება გადავადებული განთავსების ფასით. ინვესტორებს შეუძლიათ გადავადებით გამოსაშვები ობლიგაციების შესყიდვაზე ინტერესი გამოხატონ შესყიდვის შესახებ განაცხადის / შეტყობინების მიწოდებით განთავსების აგენტთან. ობლიგაციების ყიდვის სურვილის შეტყობინება დასაშვებია ელექტრონული კომუნიკაციის ან/და განთავსების აგენტის მიერ ნებადართული ნებისმიერი სხვა საშუალებებით.

„ხელმოწერი ინვესტორები“ და ის ინვესტორები, რომლებიც შეისყიდიან ობლიგაციებს გადავადებული განთავსების თარიღზე (შემდგომში ერთობლივად „ინვესტორები“), ვალდებული არიან შესაბამისი ოდენობის ობლიგაციების შესასყიდი თანხები სრულად განათავსონ საბროკერო ანგარიშზე გამოშვების თარიღამდე ან გადავადებული განთავსების თარიღამდე არანაკლებ 2 სამუშაო დღით ადრე. „ინვესტორის“ მიერ აღნიშნული საბროკერო ანგარიში გახსნილი უნდა იქნას განთავსების აგენტთან. ამავე ანგარიშზე მოხდება „ინვესტორის“ მიერ შესყიდული ობლიგაციების მიწოდება ემიტენტის მიერ შესაბამისად გამოშვების თარიღზე ან გადავადებული განთავსების თარიღზე. გამონაკლის შემთხვევებში, განთავსების აგენტს შეუძლია ერთპიროვნულად დართოს ნება „ინვესტორს“ ობლიგაციების გამოსასყიდი თანხები, ნაცვლად განთავსების აგენტთან გახსნილი საბროკერო ანგარიშისა, მიმართოს ემიტენტის ნომინალური მფლობელობის ანგარიშზე განთავსების აგენტთან. ასეთ შემთხვევაში, ობლიგაციების მიწოდება „ინვესტორისათვის“ მოხდება „რეგისტრატორთან“ ან სხვა უფლებამოსილ „ნომინალურ მფლობელთან“ არსებულ „ინვესტორის“ ანგარიშზე.

ობლიგაციების განთავსების შემდეგ „ობლიგაციონერებს“ შეუძლიათ ფლობდნენ ობლიგაციებს სხვა „ნომინალურ მფლობელთან“ გახსნილ ანგარიშ(ებ)ზე ან „რეგისტრატორში“ ჩანაწერის სახით.

ემიტენტი არ მოახდენს წინამდებარე პროსპექტში აღწერილი შეთავაზებით გათვალისწინებული ობლიგაციების გამოშვებას და/ან გააუქმებს ყველა გამოშვებულ ობლიგაციას (თუ კი ასეთი იარსებებს) ობლიგაციონერებისათვის ობლიგაციების შესაძენად გადახდილი თანხის დაბრუნებით, თუ გამოშვების თარიღზე არ მოხდება განთავსების მინიმალური ოდენობის ხელმოწერა და განთავსება.

თუ საბოლოო პროსპექტით გათვალისწინებული ობლიგაციების სრული რაოდენობა არ იქნება განთავსებული შეთავაზების დასრულების თარიღზე, განუთავსებელი ობლიგაციები ჩაითვლება გაუქმებულად (გაუქმდება) და ემიტენტი ობლიგაციების განთავსებული რაოდენობის შესახებ ინფორმაციას მიაწვდის საქართველოს ეროვნულ ბანკს, საფონდო ბირჟას – თუ ფასიანი ქაღალდი დაშვებულია საფონდო ბირჟაზე და აგრეთვე გამოაცხადებს მას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.

ფასიანი ქაღალდების სავაჭროდ დაშვება ბირჟაზე

ემიტენტს გამიზნული აქვს ობლიგაციების განთავსების შემდგომ მიმართოს საქართველოს საფონდო ბირჟას განაცხადით ობლიგაციების სავაჭროს სისტემაში და საფონდო ბირჟის ლისტინგში დაშვების თაობაზე.

ობლიგაციების დაბეგვრა საქართველოში

ქვემოთ მოცემული ინფორმაცია წარმოადგენს ობლიგაციებთან დაკავშირებული ძირითადი საგადასახადო საკითხების ზოგად აღწერას. შესაბამისად, აღნიშნული არ წარმოადგენს ობლიგაციებთან დაკავშირებული საგადასახადო საკითხების ამომწურავ შეფასებას. ობლიგაციების პოტენციურმა შემძენებმა კონსულტაციები უნდა გაიარონ საკუთარ საგადასახადო მრჩეველებთან ობლიგაციების შეძენასთან, ფლობასთან და გასხვისებასთან დაკავშირებით, ასევე ობლიგაციებიდან პროცენტის, ძირითადი თანხის და/ან სხვა შემოსავლების მიღების შესახებ და ამგვარი ქმედებების საგადასახადო შედეგების თაობაზე. მიმოხილვა ეფუძნება წინამდებარე ემისიის პროსპექტის შედგენის თარიღისთვის მოქმედ კანონმდებლობას, რომელიც შეიძლება შეიცვალოს აღნიშნული თარიღის შემდეგ. ამ თავში წარმოდგენილი ინფორმაცია და ანალიზი შეეხება მხოლოდ საგადასახადო საკითხებს და პოტენციურმა ინვესტორებმა არ უნდა გამოიყენონ ეს ინფორმაცია ან ანალიზი სხვა სფეროებში, მათ შორის ობლიგაციებთან დაკავშირებული ტრანზაქციების ნამდვილობასთან მიმართებით.

პროცენტზე საშემოსავლო გადასახადის დაკავება

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის თანახმად, ობლიგაციების მფლობელებისათვის (რეზიდენტი და არარეზიდენტი ფიზიკური და არარეზიდენტი იურიდიული პირები) გადახდილი პროცენტი ექვემდებარება გადახდის წყაროსთან დაბეგვრას საშემოსავლო გადასახადის 5 (ხუთ) პროცენტის განაკვეთით. გარდა ამისა, ზემოთ მითითებული გადახდის წყაროსთან დაბეგრილი საპროცენტო შემოსავალი არ ჩაითვლება მიმღები რეზიდენტი ფიზიკური პირის ერთობლივ შემოსავალში.

ობლიგაციებზე დარიცხული პროცენტი გათავისუფლებულია წყაროსთან საშემოსავლო გადასახადის დაკავებისგან და ის არ ჩაითვლება ობლიგაციის მფლობელის ერთობლივ შემოსავალში, თუ ობლიგაციები გამოშვებულია რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ 2023 წლის 1 იანვრამდე საჯარო შეთავაზების გზით და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღიარებულ ორგანიზებულ ბაზარზე არის სავაჭროდ დაშვებული (საქართველოს საფონდო ბირჟის A ან B კატეგორიის ლისტინგში).

ობლიგაციებზე დარიცხული პროცენტი გათავისუფლებულია წყაროსთან საშემოსავლო გადასახადის დაკავებისგან და ის არ ჩაითვლება ობლიგაციის მფლობელის ერთობლივ შემოსავალში, თუ ობლიგაციები გამოშვებულია საქართველოს რეზიდენტის მიერ და დაშვებულია სავაჭროდ უცხო ქვეყნის აღიარებულ საფონდო ბირჟის ლისტინგში.

ისეთი ობლიგაციების მფლობელებისათვის გადახდილი პროცენტი, რომლებიც რეგისტრირებულნი არიან იმ ქვეყნებში, რომელთაც შეღავათიანი დაბეგვრის რეჟიმი გააჩნიათ და საქართველოს მთავრობის მიერ აღიარებულნი არიან ოფშორულ იურისდიქციებად, დაიბეგრება 15 პროცენტის განაკვეთით.

საქართველოში მიღებული საპროცენტო შემოსავლის წყაროსთან დასაკავებელ გადასახადზე შესაძლოა ასევე გავლენა იქონიოს საქართველოსა და არარეზიდენტი ობლიგაციის მფლობელის რეზიდენტობის ქვეყანას შორის არსებულმა ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმებამ.

ობლიგაციების გასხვისების დაბეგვრა

რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ საქართველოში საჯარო შეთავაზების გზით გამოშვებული და საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღიარებულ ორგანიზებულ ბაზარზე სავაჭროდ დაშვებული სასესხო ფასიანი ქაღალდის მიწოდებით მიღებული შემოსავალი გათავისუფლებულია დაბეგვრისაგან საქართველოს რეზიდენტი და არარეზიდენტი ფიზიკური და არარეზიდენტი იურიდიული პირებისათვის.

თუ ზემოხსენებული საგადასახადო შეღავათი არ ვრცელდება, ობლიგაციის გასხვისებისას შესაძლოა წარმოიშვას შემდეგი საგადასახადო ვალდებულები:

- ობლიგაციის მფლობელი არარეზიდენტი იურიდიული პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

არარეზიდენტი იურიდიული პირების მოგება (დასაბეგრი ობიექტი - საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) 15 პროცენტის განაკვეთით იბეგრება (დასაბეგრი თუ ამგვარი რეალიზაცია საგადასახადო ვალდებულებას წარმოშობს, გამყიდველი არარეზიდენტი იურიდიული პირი ვალდებული იქნება სწორად მოახდინოს გადასახადის ანგარიშგება და გადახდა საგადასახადო ორგანოში ან თუ რეალიზაცია ხორციელდება საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიის საშუალებით, ეს კომპანია იქნება პასუხისმგებელი ამ გადასახადის წყაროსთან დაკავებაზე. საქართველოში მოგების გადასახადის გადახდაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმებამ, რომელიც საქართველოს აქვს გაფორმებული ქვეყანასთან, რომლის რეზიდენტიც არის გამყიდველი პირი.

- ობლიგაციის მფლობელი არარეზიდენტი ფიზიკური პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

არარეზიდენტი ფიზიკური პირების შემოსავალი (დასაბეგრი ობიექტი - საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) იბეგრება 20 პროცენტის განაკვეთით თუ ამგვარი რეალიზაცია საგადასახადო ვალდებულებას წარმოშობს, გამყიდველი არარეზიდენტი ფიზიკური პირი ვალდებული იქნება სწორად მოახდინოს გადასახადის ანგარიშგება და გადახდა საგადასახადო ორგანოში ან, თუ რეალიზაცია ხორციელდება საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიის საშუალებით, ეს კომპანია იქნება პასუხისმგებელი ამ გადასახადის წყაროსთან დაკავებაზე. საქართველოში მოგების გადასახადის გადახდაზე შესაძლოა გავლენა იქონიოს ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ საერთაშორისო შეთანხმებამ, რომელიც საქართველოს აქვს გაფორმებული ქვეყანასთან, რომლის რეზიდენტიც არის გამყიდველი პირი.

გამონაკლისები შეიძლება გავრცელდეს ობლიგაციების ცალკეულ მფლობელებზე, თუ ისინი ობლიგაციებს ფლობენ ორ კალენდარულ წელზე მეტი ხნით და არ იყენებენ მათ ეკონომიკურ საქმიანობაში.

- ობლიგაციის მფლობელი რეზიდენტი იურიდიული პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

საქართველოს რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ ობლიგაციების გასხვისებისას მიღებული ნამეტი შემოსავალი (საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) იბეგრება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად, მოგების განაწილებისას (15%-იანი განაკვეთით).

- ობლიგაციის მფლობელი რეზიდენტი ფიზიკური პირების მიერ ობლიგაციების რეალიზაციით მიღებული ნამეტი შემოსავლის დაბეგვრა

რეზიდენტი ფიზიკური პირების შემოსავალი (დასაბეგრი ობიექტი - საწყის და სარეალიზაციო ფასებს შორის არსებული სხვაობა) იბეგრება 20 პროცენტის განაკვეთით რეალიზაცია ხორციელდება საქართველოში მოქმედი საბროკერო კომპანიის საშუალებით, ის იქნება პასუხისმგებელი წყაროსთან შესაბამისი გადასახადების დაკავებაზე.

გამონაკლისები შეიძლება გავრცელდეს ობლიგაციების ცალკეულ მფლობელებზე, თუ ისინი ობლიგაციებს ფლობენ ორ კალენდარულ წელზე მეტი ხნით და არ იყენებენ მათ ეკონომიკურ საქმიანობაში.

ძირითადი თანხის გადახდის დაბეგვრა

ობლიგაციების გამოსყიდვისას მფლობელების მიერ მიღებული ძირითადი თანხა არ ჩაითვლება დასაბეგრ შემოსავლად და არ დაექვემდებარება საქართველოში დაბეგვრას იმ პირობით, თუ გამოსყიდვის ფასი ვადის დადგომისას არ აღემატება თავდაპირველი გამოშვების ფასს.

დამატებული ღირებულების გადასახადი

ობლიგაციების რეალიზაცია (მიწოდება) თავისუფლდება დამატებული ღირებულების გადასახადისგან საქართველოში.